

ЧЕК АРА ЧЫРЫНА ЧЕКИТ КОЮУ ЧАКЫРЫГЫ

Президент Садыр Жапаров Душанбе шаарында өткөн ЖККУ саммитинде кыргыз-тажик мамлекеттик чек арасы боюнча маселени көтөрдү.

«Кыргыз Республикасы тынчтыкты сүйгөн, ачык жана

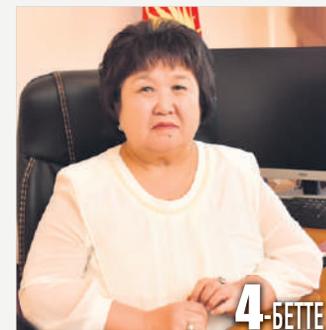
демократиялуу мамлекет болуп саналат. Өзүнүн көз карандысыздыгынын алгачкы күндөрүнөн тартып коңшу өлкөлөр жана дүйнөдөгү башка мамлекеттер менен жалпы ырааттуу, достук, ынак коңшулук жана тең салмактуу саясатты жүргүзүп келет. Өлкөлөр

ортосундагы талаштуу маселелерди тынчтык жолу, саясий жана дипломатиялык ыкмалар менен чечүү зарылдыгы боюнча Кыргыз Республикасынын көз карашы өзгөрүүсүз калат», — деп баса белгиледи Садыр Жапаров.

Региондогу абалды эске алуу

менен Садыр Жапаров бир катар сунуштарды, анын ичинде ЖККУга мүчө болгон мамлекетке, уюмга мүчө башка өлкө тарабынан куралдуу кол салуу болгон учурда уюмдун алкагында ыкчам чара көрүү жана чечим кабыл алуу механизмдерин иштеп чыгууну айтты.

**Света НУРАЛИЕВА:
"БЕЙТАП
БИР РЕЦЕПТ
МЕНЕН БИР
ЭЛЕ ДАРЫНЫ
АЛА АЛАТ"**

4-БЕТТЕ

**Максат АБДЫКЕРИМОВ:
"МАКСАТЫМ
– КЕЛЕЧЕК
МУУНГА
ЗАМАНБАП
МЕКТЕП, БАЛА
БАКЧАЛАРДЫ
ТАРТУУЛАШ"**

16-17-БЕТТЕРДЕ

■ Алтын чырындагы алгачкы жеңиш

НЬЮ-ЙОРК СОТУНДА "ЦЕНТЕРРАНЫН" ӨТҮНҮЧҮ ЧЕТКЕ КАГЫЛДЫ

Кумтөр алтын кенине байланыштуу ишти караган Нью-Йорктогу банкроттуулук боюнча сот Кыргыз Республикасына санкция салуу тууралуу "Центерра Голд" компаниясынын жактоочуларынын өтүнүчүн четке какты. Мындай чечимди судья Лиза Г.Бекерман 15-сентябрда видео-конференция режиминде өткөн соттук отурумда кабыл алды. Ал өз чечимин жарыялап жатып, Кумтөргө байланыштуу "автоматтык токтото туруу тартиби" азырынча бузулду деп айтууга болбой турганын билдирди.

"Кумтөр Голд" жана "Кумтөр Оперейтинг"

компанияларынын атынан иш алып барып жатканын айткан Sullivan & Cromwell LLP юридикалык фирмасы 25-августта Кыргыз Республикасына санкция салуу өтүнүчү менен Нью-Йорктогу сотко арыз жолдогон. Аталган фирма бир күндүк санкциянын өлчөмүн 1 миллион доллар деп белгилеген.

Sullivan & Cromwell LLP Кумтөрдүн тегерегинде жүрүп жаткан соттук жараяндар, тышкы башкарууну узартуу сыяктуу бир катар аракеттер "автоматтык токтото туруу режимин" бузду деген жүйө менен сотко кайрылган эле.

Кыргыз тарап быйыл май

айында Кумтөрдөгү экологияга келтирилген зыян жана салыкка байланыштуу канадалык компанияга 4,2 миллиард доллардай доо койгон. Аны улай Кыргыз Өкмөтү 17-майда "Центеррага" таандык "Кумтөр Голд" компаниясына тышкы башкаруу киргизген. Канадалык компания кыргыз бийлиги койгон дооматтарды четке кагып, Стокгольмдогу Эл аралык арбитражга жана Нью-Йорктогу банкроттуулук боюнча сотко кайрылган.

Жаңы бийлик тараптан Кумтөрдү мамлекетке алуу иш-аракеттери башталган учурда, айрым саясатчылар "Бул бийликтин кезектеги авантюрасы.

Эч качан ишке ашпайт. Эл аралык сотто кыргыз тарап утулат. Миллиарддаган долларды мойнубузга илебиз..." деген пикирин айтып, саясаттын казанын кайнаткан. Отуз жылдан бери бир ууч эл аралык "мошенниктер" кыргыздын кен байлыгын тоноп, өздөрү миллиарддаган доллар пайда көрүп, улутту шылдыңдагандай кыргыз элине тыйын таштаган көрүнүшкө акыркы чекитти коюу чечими туура болгонун мезгил далилдеп жатат. Нью-Йорктогу банкроттуулук боюнча соттун чыгарган чечимин алтын чырындагы кыргыз элинин алгачкы жеңиши катары баалаш керек.

КЫРГЫЗ БИЙЛИГИ ООГАНСТАНДЫН ИЧКИ ИШТЕРИНЕ КИЙЛИГИШПӨӨНУ ЖАКТАЙТ

Кыргыз Республикасынын Президенти Садыр Жапаров 16-сентябрда, Душанбе шаарында ЖККУнун жамааттык коопсуздук кеңешинин сессиясындагы сөзүндө Ооганстандагы кырдаал боюнча Кыргыз Республикасынын позициясын билдирди.

Мамлекет башчысы Кыргызстандын ЖККУга катышуусу мамлекеттин тышкы саясатындагы артыкчылыктуу багыттарынан болуп саналарын дагы бир жолу белгиледи.

«Биз ЖККУ алкагында мүчө-мамлекеттердин кызматташтыгына чөлкөмдөгү коопсуздуктун кепилдиги катары өзгөчө маани беребиз. Учурда чөлкөмдөгү болжонгус аскердик-саясий кырдаал чоң тынчсызданууну жаратууда жана ал тыгыз өз ара аракеттенүүнү талап кылат. Өз тарабыбыздан, биз биргелешкен ишти өз ара колдоо духунда улантууга даярбыз жана уюмдун бардык

мүчө-мамлекеттерин буга чакырабыз», – деп белгиледи ал.

Президент Садыр Жапаров ЖККУга мүчө-мамлекеттердин коопсуздуктуна

терс таасирин тийгизиши мүмкүн болгон Ооганстандагы азыркы кырдаалга олуттуу кабатырлануусун билдирип, региондо теократикалык мамлекеттин калыптанышы, сөзсүз түрдө уюмга мүчө өлкөлөрдүн учурдагы кырдаалына терс таасир этээрин белгиледи. Кыргыз тараптын Ооганстан менен достук мамилени колдоону жана анын ички иштерине кийлигишпөөнү жактаарын белгиледи. Ошол эле учурда Ооганстандын жаңы бийлигинин өкүлдөрү менен өлкөдөгү кырдаалды тезирээк турукташтыруу үчүн ар кыл маселелер боюнча кызматташуунун мүмкүн болгон варианттары жөнүндө диалог жүргүзүү зарылдыгына токтолуп, «Биз Ооганстандагы кырдаалдын тез арада турукташуусуна жана бул өлкөнүн эли кабыл ала турган мамлекеттик түзүлүштүн варианты менен жаңы инклюзивдүү өкмөттүн калыптанаарына ишеним артабыз», – деди Президент Садыр Жапаров.

ЭР-АЗАМАТТАРДЫН ЖЕҢИШИ ЖОГОРУ БААЛАНДЫ

VII эл аралык армия оюндарынын (АрМИ-2021) алкагында өткөн «Танкалык биатлон» жана «Десанттык взвод» мелдештеринин жеңүүчүлөрү Президенттин колунан сыйлыктарды алышты.

Мамлекет башчысы аскер кызматкерлерине энчилүү сааттарды тапшырды, алардын айрымдарына Президенттин атынан ыраазычылык каты

берилди. Мындан сырткары, «Танк биатлону» менен «Десанттык взвод» сынактарынын катышуучуларына мелдештерде жеңиши үчүн акчалай сыйлык катары Президенттин резервдик фондунан 1 млн 880 миң сом бөлүндү.

«Аскердик спорт – ардактуу, жооптуу кесипти тандаган, эл-жери менен ыйык Мекенин коргоого дайым даяр турган кайраттуу, эр жүрөк, тайманбас эр-азаматтардын оюну. АрМИ оюндары өзүнүн маңызы, спорттук негизи боюнча Аскер

кызматчыларынын эл аралык олимпиадасы катары калыптанып калды. Мына ушул эл аралык аскер оюндарынын алкагында кыргыз армиясы негизги деп саналган, ары татаал, ары салмактуу эки мелдешке - «Танк биатлону» менен «Десанттык взвод» сынактарына катышып, өз дивизиондорунда биринчи орундарды багындырды. Жалпы дүйнө жүзү Кыргызстандын бийик көтөрүлгөн байрагын жана эң жогорку ардак тактада улуу Манастын татыктуу урпактарын көрүштү», - деди Президент.

МИНИСТРЛЕР КАБИНЕТИНИН МААНИЛҮҮ МИЛДЕТТЕРИНИН БИРИ – КАЛКТЫ КӨМҮР МЕНЕН ҮЗГҮЛТҮКСҮЗ КАМСЫЗДОО

Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасы Улукбек Марипов күз-кыш жылытуу мезгилине даярдык көрүү боюнча республикалык штабдын кезектеги жыйынын өткөрдү.

Кеңешменин жүрүшүндө экономика тармактарынын жана калктын алдыдагы жылытуу мезгилине карата даярдыгы маселеси талкууланды. Тармактык мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү бийлик органдарынын жетекчилери жер-жерлерде жүргүзүлүп жаткан иш-чаралар, күз-кыш мезгилинде социалдык жана бюджеттик тармак объектилеринин туруктуу

иш алып баруусуна карай даярдыктын жүрүшү боюнча маалымат беришти. Министрлер Кабинетинин башчысы 2021-2022-жылкы күз-кыш

мезгилине белгиленген мөөнөттө даярдык көрүү менен иштин сапаттуу жүрүшүн талап кылды. «Билим берүү, медицина, маданият жана башка

социалдык мекемелердин жылытуу тутумдарын оңдоону каржылоо маселесине өзгөчө басым жасоо керек. Министрлер Кабинетинин маанилүү милдеттеринин бири – калкты көмүр менен үзгүлтүксүз камсыздоо. Бүгүнкү күнү республика боюнча 600гө жакын көмүр сатуу пункттары иштөөдө. Каалаган адам жеткиликтүү баада көмүр сатып алуусу үчүн мындай кошумча пункттарды ачуу маселесин иштеп чыгуу зарыл. Көмүрдү өз убагында камдап алуу электр тармагына карата жүктөмдү төмөндөтүүгө жана орнотулган лимиттерди кармаууга мүмкүндүк берет», – деп белгиледи Улукбек Марипов.

БАЛДАР УКУГУ БОЮНЧА ЫЙГАРЫМ ӨКҮЛДӨРДҮН БИРИНЧИ ЖОЛУГУШУУСУ ӨТТҮ

Кыргыз Республикасынын балдар укугу боюнча ыйгарым укуктуу өкүлү Жыпариса Рысбекова видеоконференция форматында өткөн Көз карандысыз мамлекеттер шериктештигинин (КМШ) Балдар укугу боюнча ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнүн биринчи жолугушуусуна катышты.

Мындай форматтагы жолугушуу биринчи жолу өттү. Жолугушууга Россия Федерациясынын, Казакстан Республикасынын, Өзбекстан Республикасынын, Тажикстан Республикасынын Балдар укуктары боюнча комиссарлары жана Азербайжан Республикасынын, Армения Республикасынын, Түркмөнстан Республикасы жана Беларусь Республикасынын өкүлдөрү катышты. Жолугушуунун жүрүшүндө Жыпариса Рысбекова талкууланган маселелердин алкагында

биргелешкен иш аракеттердин жана тыгыз кызматташуунун зарылдыгын белгиледи. Ошол эле учурда өз ара кызыкчылыктагы башка багыттарда кызматташууну кеңейтүүгө чакырды. Маалымат алмашуу жана кызматташуу үчүн туруктуу аянтчаларды түзүү, балдардын укуктарын жана кызыкчылыктарын ишке ашыруу жана коргоо процессинде келип чыккан маселелерди толук жана натыйжалуу чечүүгө мүмкүндүк берерин канааттануу менен кошумчалады.

ӨЛКӨ ЖЕТЕКЧИЛИГИ ММК МЕНЕН АКТИВДҮҮ ИШТЕШҮҮГӨ ДАЯР

Кыргыз Республикасынын Президенти Садыр Жапаров 14-сентябрда «Эркин Европа/Азаттык» радиосунун президенти жана башкы аткаруучу директору Джейми Флайды кабыл алды.

Баарлашуу учурунда Кыргыз Республикасы сөз эркиндигин туу туткан, демократиялык принциптерди сыйлаган эркин өлкө экенин белгилеп, өлкө жетекчилиги жалпыга маалымдоо каражаттары менен активдүү иштөөгө даярдыгын баса белгиледи. Жалпыга маалымдоо каражаттары объективдүү, ар тараптуу, кайсыл бир тарапка көбүрөөк артыкчылык бербей, дүйнөдө таанылган чыныгы журналистик принциптерди бекем кармап иштеши зарылдыгын да кошумчалады. Джейми Флай өлкөдө ММКга, анын ичинде "Эркин Европа/Азаттык" радиосунун кесиптик ишмердүүлүгү үчүн бардык зарыл шарттар бар экенин айтып, өлкө жетекчилигине ыраазычылык билдирди.

■ Парламенттик шайлоо – 2021

ЭЛДИН ТАЗА ТАНДООСУНА ЖОЛ АЧЫЛДЫ

Президент Садыр Жапаров 28-августта “Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоону дайындоо жөнүндө” Жарлыкка кол койгон. Анда 28-ноябрда парламенттик шайлоо өтөөрү чечилди. Ошентип, Жогорку Кеңештин кезектеги чакырылышынын депутаттарын шайлоого старт берилди. Эгерде шайлоо адилеттүү өтүп, жыйынтыгын эл аралык коомчулук, бүтүндөй кыргыз эли таансына, 90 депутат өз жумуштарын активдүү аткарууга киришет. Бул жагын Жараткандын өзүнө коёлу да, баянды ирети менен баштайлы.

“ЖЕ КҮЛӨӨРҮНДҮ, ЖЕ ЫЙЛААРЫҢДЫ БИЛБЕЙСИҢ...”

А дегенде эле парламенттик шайлоого 75 партия катыша тургандыгын билдиргендиги коомчулукту таң калтырды. “Же күлөөрүндү, же ыйлаарыңды билбейсиң”, - дешти айрым элге башы көрүнүп калган инсандар. Бул ирет парламенттик шайлоого катышканы жаткан тизмеден бир нече ирет шайлоолорго катышып, жалпы элге таанылуу менен аздыр-көптүр тажрыйбага, имиджге ээ болгон, белгилүү деңгээлде туруктуу электораттары барлардын катарына “Ата-Журт Кыргызстан”, “Ата-Мекен”, “Ар-Намыс”, “Кыргызстан”, “Бүтүн Кыргызстан” жана башка партияларды кошууга болот. Бирок, “Ашар-Алтан”, “Аруузат-Эл куту”,

“Легалайз”, “Актив”, “Эне жүрөгү-Мекен” деген партияларды элибиз биринчи ирет билүүдө.

ПАРТИЯЛЫК ИДЕОЛОГИЯ ТҮЗҮЛБӨДҮ

Дүйнөлүк партиялардын идеологиясына карасак, “оңчул”, “солчул”, “центристтик” жана “патриоттук” болуп төрткө бөлүнөт. Калгандары ушулардын эле тегерегинде тегеренет. Маселен, дүйнөнүн дөө-шаалары болгон АКШ-да 2, Россияда 5-6, Кытайда 1, Англияда 2 партия шайлоолорго ат салышып келе жатышпайбы. Бул жагынан алганда Кыргыз Республикасындагы партиялар шайлоонун “балалык оорусунан” алычыга албай келет. Же партиялык идеология түзүлбөдү, же “Жогорку Кеңешке депутат болом” деген

саясатчылар бир партиядан экинчи партияга секиргенин койбоду. Партиялык идеология эмне экенин толук түшүнүп, аны түзө билгенде Кыргызстанда азыр ашып кетсе 5-6 партия саясат менен туруктуу шугулданып турмак. Турмушта “биздин кыргыз” партияны – Жогорку Кеңешке депутат болуу үчүн эле пайдаланып жатпайбы. Элди, идеологияны уруп койгон жери жок. Эл дагы ошондой кемпайларга добушун байма-бай сатып келди, “эжеме жездем жарашкан” дегендей болуп...

АРАЛАШ ШАЙЛОО СИСТЕМАСЫНА ӨТТҮК

Жогорку Кеңештин 7-чакырылышы 90 депутаттан турат. Алардын 54ү пропорционалдык системада партиялык тизмелер аркылуу шайланса, 36 депутат бир

мандаттуу шайлоо округдарында мажоритардык система боюнча шайланат. Муну аралаш шайлоо системасы деп коёт. Эске салсак, буга окшогон аралаш шайлоо ыкмасы Кыргыз Республикасына 1995-жылы киргизилген (ЖК Эл өкүлдөрү, Мыйзам чыгаруу жыйыны деп экиге бөлүнгөн). Бирок, эл күткөндөй натыйжа берген эмес. Кийин бул система жоюлуп, жалаң партиялык шайлоо системасына өттүк. Анда “партиялык тизме” негизги ролду ойноп, эл унутта калды. “Золотая десятка” деген тизмеге кириш үчүн байлар 500 миңден, 1 миллион долларга чейин берип, партиянын лидерлерин байытышты. Мындан ары андайга жол берилбейт. Мыйзам боюнча жаран партиялык тизменин артында болуп деле көп добуш алуу менен депутат болуп калса болот. Ал эми 36 депутаттын ар бири 100 миңден тегерегиндеги шайлоочунун таламын Жогорку Кеңештин трибунасынан коргоп турат. Ушуну менен мурдагы “региондордун жергиликтүү эли унутулуп калды” деген кемчилдик жоюлду.

БШК ЭМНЕ ДЕЙТ...

Борбордук шайлоо комиссиясы өз ишин тынымсыз жүргүзүп жатат. 8-сентябрда БШКнын кезектеги маалымат жыйыны өттү. “Бир мандаттуу округдан көрсөтүлгөн талапкер 100 миң сом күрөө төгөт. Ал эми пропорционалдык система боюнча шайлоого талапкерлердин тизмесин көрсөткөн саясий партиялар үчүн күрөөнүн көлөмү 1 миллион сомду түзөт”, - деди Борбордук шайлоо комиссиясынын төрайымы Нуржан Шайлдабекова. Учурда Кыргыз Республикасы

боюнча 36 шайлоо округу толук түзүлүп бүттү. Азыр БШК Жогорку Кеңештин депутаттыгына талапкер катары бир мандаттуу шайлоо округдарынан коё турган жарандарды каттай баштады. Талапкерлерди каттоо бир мандаттуу округдардын тизмеси расмий жарыяланган күндөн тарта добуш берүүгө 45 күн калганга чейин жүргүзүлөт. Саясий партиялар бир округга бир гана талапкер көрсөтө алат. Ал эми өзүн-өзү көрсөткөн жарандар да бир гана округдан талапкерлигин коё алышат. Эске салсак, бир мандаттуу округдан депутаттыкка талапкерлерди каттоо 18-октябрь күнү, саат алтыда аяктайт.

БШК төрайымынын айтымына караганда, аралаш шайлоо системасынын маңызы төмөндөгүдөй болот: добуш берүү күнү шайлоочу бир эле убакта бир нече жолу добуш берет. Биринчи өзүнүн бир мандаттуу округундагы талапкер үчүн, экинчиси – тигил же бул партия үчүн. Жарандар ошондой эле өзү тандаган партиянын тизмесиндеги талапкерлердин бирине добуш берүүгө укуктуу. Ал эми чет өлкөлөрдөгү жарандар бир мандаттуу шайлоого катыша албайт. Бирок, пропорционалдуу шайлоого катыша болот. Шайлоого жалпысынан 602 миллион сом акча кетери күтүлүүдө.

Албетте, шайлоо маарасына 75 партиянын баары эле жете бербейт, “жолдо калганы” да көп болот. Шайлоого үгүт иштери 29-октябрдан башталып, 27-ноябрга (тынч күнгө) чейин жүргүзүлөт. Ошентип, адилет шайлоого шарт түзүлдү. Кеп, элдин туура тандоосунда турат.

Азизбек ЧАМАШЕВ

■ Түйшүккө салган төлөмдөр

ПРЕЗИДЕНТ САДЫР ЖАПАРОВДУН БИЛДИРҮҮСҮ АТА-ЭНЕЛЕР ҮЧҮН ЧОҢ КОЛДОО БОЛДУ

Сапаттуу билим берүү мамлекетти жана коомчулукту өнүктүрүүнүн бекем пайдубалын камсыз кылат. Бүгүнкү күндө өлкөбүздөгү билим берүү тармагынын абалы кандай? Тилекке каршы, акыркы жылдары мектептерде топтолгон көйгөйлөрдү токтоосуз чечпесе, система талкалануу алдында тургандыгы тууралуу адистер коңгуроо кагып келишүүдө. Дайыма бул тармакта реформа жүрүп жатат деген менен байкалаарлык өзгөрүүнү деле көрө албай келе жатабыз.

Акыркы жылдардагы эң негизги көйгөйлөрдүн бири - мектептердин жетишсиздиги. Республика боюнча 500дөн ашык мектеп таңкыстыгы бар. Айрым алыскы айылдарда мектеп жок болгондуктан, балдардын коңшу аймактан барып окуусуна туура келет. Мындай көйгөй алыскы аймактарда гана эмес, борбордо да бар. Буга ички миграциянын күч алышы негизги себеп болууда. Алдыңкы деп саналган мектептердин ар бир классында кырктан ашык окуучу олтурушат. Ошол эле учурда айрым мектептерде класстар толбой калган учурлар да кездешет. Көпчүлүк ата-энелер балдарын сапаты мыкты деп саналган мектептерден окутууну каалашат. Бирок, анда сапатына жана шартына жараша акысы да кымбат. Быйыл заманбап жеке мектеп ачкан Жакшылык Матанов мыкты билим берүүгө ашыккан ата-энелер көп экендигин айтат. “Мектеп бат эле толуп калды.

Билим берүү канчалык сапаттуу болсо, ошончолук кымбат болот. Жакшы айлыкка күчтүү мугалимдерди тарта аласың. Жеңилдик сурагандар өтө көп болду. Ошондуктан, атайын сынак уюштуруп, жогорку балл алган окуучуларды бекер билим берүүгө тандап алдык. Калгандарына алган баллына жараша пайыздык жеңилдетүүлөр болду. Эгерде менде мүмкүнчүлүк болсо, баарын бекер окутмак элем. Бирок, мугалимдердин айлыгы, окуучулардын кийген формасы, үч маал тамагы жана башка керектелүүчү нерселер төлөмдүн ичине кирет. Китептер эле абдан кымбатка турду. Сабактан кийин ар кандай ийримдер да бар. Ушундай ыңгайлуу шарттарды түзүп берүү арзан болбойт экен”.

Ошол эле учурда балдарын мамлекеттик мектептерге бере албай айланы куруган ата-энелер да жок эмес. Эптеп киргизип алса, ата-энелер тарабынан түзүлгөн

фонддорго мажбурлап акча чогултуу күч алган. Акча чогултуу ыктыярдуу экендигинен маалыматы жок кээ бир ата-энелер аны милдеттүү деп түшүнүп түйшүккө батышат. Чогулган каражаттын максаттуу жумшалаарына күмөнсүнгөндөрү менен баласы басмырлоого тушугуп калбасын деп кармата салгандар басымдуулук кылат. Жакында эле Билим берүү жана илим министри Болотбек Купешов ата-энелерден мектепке жардам иретинде акча жыйноо сунушун айтып, социалдык түйүндөрдөгү талкуунун чордонунда калды. Ага улай Президент Садыр Жапаров мектептерде ата-энелерден акча чогултуу демилгесине караманча каршы экендигин билдирди. Анткени, мындай демилге жемкорлукка каршы багыт алган мамлекеттин саясатына туура келбейт. Мамлекет башчыбыз баамдагандай, канча жылдап акча чогултуу болуп келген менен

реалдуу эч жылыш болгон жок. Ата-энелердин мойнуна түшкөн оор жүктү түшүнгөн ажобуздуң мындай билдирүүсүн кубаттагандар арбын болду.

“Менин үч балам бар. Канча жылдан бери фондго деп акча чогултуп келе жатабыз. Бирок, мектептин жыртыгы бүтөлбөй койду. Мектептин абалы ошол бойдон, оңолуп кеткени деле жок. Президентибиз Садыр Жапаров ата-энелердин абалын түшүнгөнүнө ыраазыбыз. Анын чечкиндүү билдирүүсү бизге чоң колдоо болду”, - дейт Бишкек шаарынын тургуну Гүлмира Турманбетова.

Акыркы эки жылда мектептерге кирген электрондук кезек системасы бул жааттагы жемкорлукту кыскартууга чоң өбөлгө болду. Анткени, көздөгөн мектебине баласын киргизе албай бир топ убаракерчилик тарткан ата-энелердин саны арбын эле. Бул тууралуу борбор калаанын тургуну Бактыбек Эсенакунов: “Мындан беш жыл мурун борбордо жайгашкан мектепке баламды киргизе албай койгом. Чоң өлчөмдөгү акча сурашкан. Киргенден кийин да ай сайын төлөмдөрү бар экен. Ортомчулар айткан акчаны бере алган жокмун. Айла жок балам өзүбүздүн конуштагы башталгыч мектепке барды. Былтыр болсо кызымды электрондук кезек аркылуу эч тоскоолдуксуз киргиздим. Үйдө олтуруп эле кезекке туруп койдум. Мен үчүн абдан ыңгайлуу жана оңой болду”, - дейт.

Пандемиядан улам быйылкы жаңы окуу жылы 15-сентябрда башталды. Карантиндин кесепетинен ансыз да аксап турган

билим берүү тармагы бир топ артка кеткендигине тынчсыздангандар жок эмес. Мына ушул көйгөй эске алынып, окуучуларга ыңгайлуу шарттарды түзүп берүү да унутта калган жок. Бул тууралуу Бишкек шаарындагы №12 мектеп-гимназиясынын мугалими Мээр Есеналиева: “Биринчиден, онлайн окууда интернет байланыш өтө чоң маселени жаратты. Экинчиден, окуучуларды моралдык жактан басмырлап үчүн сабакты 100 пайыз талап кыла алган жокпуз. Себеби, бала-бакчалар иштебегендиктен, чоңдору кичинесин кароого, ата-энелердин жумуштарын жасоого туура келди. Ата-энелери жумушка кетип калса, телефону жок түз байланышка чыга алышпай, сабакка катышпай калып жатышты. Быйылкы окуу жылы жаңы темалардан эмес, өткөн жылда өтүлгөн оор темаларды кайталоо менен баштайбыз. Анткени, бала өткөн теманы түшүнбөй калса, кийинки теманы өздөштүрүп кете албайт. Ошону менен бирге сабакты онлайн өтүү балдардын психологиясына абдан терс таасирин тийгизди. Бул өзүнчө чоң маселе. Бир жарым жыл ичинде балдар бири-биринен алыстап калды. Ошондуктан, аларды социалдык жактан аралашуусуна да көңүл бурабыз”, - дейт.

Быйылкы жаңы окуу жылы салттуу форматта башталды. Эпидемиологиялык кырдаалга карата социалдык аралыкты сактоо сыяктуу талаптар толук сакталмакчы. Болбосо, балдар арасында жүрүп жаткан вирустун таркап кетүү коркунучу жок эмес. Ошондуктан, бул маселеде билим берүү тармагындагы кызматкерлердин гана эмес, ата-энелердин мойнундагы жоопкерчилиги жогору болуп турат.

Жылдыз ДЫЙКАНОВА

■ Жеңилдетилген дары-дармектер

Бишкек шаардык ММК фондунун Сапатты эксперттөө секторунун башчысы Света НУРАЛИЕВА:

"ЭЛЕКТРОНДУК ЖЕҢИЛДЕТИЛГЕН РЕЦЕПТ» МААЛЫМАТ СИСТЕМАСЫ ИШТЕЙ БАШТАДЫ"

2021-жылдын 1-январынан тартып Бишкек шаарында калкты жеңилдетилген дары-дармек менен камсыздандыруу максатында "Жеңилдетилген электрондук рецепт" жаңы маалымат системасын пайдаланып жеңилдетилген рецептти электрондук форматта жазуу ишке ашууда. Бул тууралуу Бишкек шаарындагы Милдеттүү медициналык камсыздандыруу фондунун аймактык башкармалыгынын Сапатты эксперттөө секторунун башчысы Света Нуралиева менен маек курдук.

– **Света Советовна, айтсаңыз жеңилдетилген электрондук рецепт деген эмне?**

– Бул – калкты жеңилдетилген дары-дармек менен онлайн режиминде ачык-айкын камсыз кылуунун системасы. Жаңы система дарыгерлердин рецепттерди жазууга кеткен убактысын үнөмдөөгө, отчеттук маалыматтарды автоматташтырууга, дарыканаларда жеңилдетилген рецепт менен сатылып жаткан дары-дармектер боюнча туура маалыматтарды алууга, дарыканалардын отчет берүүсүн автоматташтыруу аркылуу алар менен эсептешүүлөрдү тездетүүгө жана эң негизгиси, коррупциянын фактыларын жоюуга багытталган.

– **Жеңилдетилген электрондук рецептти алганга кимдер укуктуу?**

– Кыргыз Республикасынын жарандары үчүн үй-бүлөлүк медицина борборунда (ҮМБ) Милдеттүү медициналык камсыздандыруу фондунун жеңилдетилген дары-дармек менен камсыз кылуу программалары иштейт, алар:

- Милдеттүү медициналык камсыздандыруунун кошумча программасы (ММК КП);
  - Мамлекеттик кепилдиктер программасы (МКП).
- Бул программалардын негизинде дары-дармектердин наркынын бир бөлүгү ММК фондунун каражаттарынан төлөнүп берилет, калган бөлүгүн оорулуу адам өзү төлөйт.

Дары-дармек менен камсыз кылуу боюнча Милдеттүү медициналык камсыздандыруу фондунун кошумча программасы (ММКФ КП) – бул үй-бүлөлүк дарыгерлер тобунун (ҮДТ)

денгээлинде камсыздандырылган жарандарды керектүү дары-дармек менен жеңилдетилген түрдө камсыз кылуу болуп саналат.

Кошумча программанын негизги максаты – үй-бүлөлүк дарыгерлер тобунун денгээлинде камсыздандырылган жарандарды керектүү, арзан, сапаттуу жана текшерилген дары-дармек менен камсыз кылуу.

Камсыздандырылган жарандардын катарына:

- иштегендер;
- ардагерлер;
- милдеттүү медициналык камсыздандыруунун төлөмдөрүн өз алдынча төлөгөн адамдар жана ММК полиси барлар;

- социалдык жөлөк пул алгандар;
- 16 жашка чейинки балдар (18 жашка чейинки мектеп окуучулары – мектепти бүткөнгө чейин);
- фермерлер;
- качкындар;
- аскер кызматчылары;
- жогорку жана орто окуу жайларында күндүзгү бөлүмдө окуган 21 жашка чейинки студенттер;
- каттоодо турган жумушсуздар.

– **Мамлекеттик кепилдиктер программасы боюнча жеңилдетилген дары-дармектер менен камсыздоо кандай оорусу бар жарандарга каралган?**

– Мамлекеттик кепилдиктер программасы боюнча дарыканалар тармагы аркылуу амбулатордук денгээлде дары-дармек менен жеңилдетилген түрдө камсыздоо төмөнкү оорулары бар үй-бүлөлүк дарыгердин каттоосунда

турган жарандарга каралган:

- Талма оорусу менен ооругандарга;
- Бронхиалдык астма менен ооругандарга;
- Терминалдык стадиядагы онкологиялык оорулууларга;
- Параноялык шизофрения менен ооругандарга;
- Аффективдүү бузулуштары бар адамдарга.

– **Бейтап үчүн электрондук жеңилдетилген рецепт тууралуу эмнени билүү маанилүү?**

– Бул жерде бейтаптар бир нече жагдайларды эске алуулары зарыл.

1. Электрондук жеңилдетилген рецептти үй-бүлөлүк дарыгер бейтапка ПИН коду (ID карттагы 14 орундуу жеке номери) бар болсо, маалымдамдан анын ден соолугуна керектүү дары-дармекти жазып бере алат. Эгерде ПИН коду жок болсо, бейтап электрондук жеңилдетилген рецептти жаздырып ала албайт.

2. Рецептти толтургандан кийин ар бир жазылган рецепт автоматтуу түрдө электрондук рецепттердин базасына түшөт.

3. Электрондук рецептти жазууда анын санына чектөө коюлган эмес. Чектөө каржы тарабынан коюлган. Финансылык каржылоо пландаштырылган бюджетке жана Үй-бүлөлүк медициналык борборго катталган камсыздандырылган адамдардын санына жараша белгиленет. Ар бир жаңы жазылган жана сатылган рецепттен кийин коюлган финансылык каржылоо күн сайын азая берет.

4. Электрондук рецептти жазганда пациент жөнүндө маалыматка анын же болбосо үй-бүлө мүчөлөрүнүн биринин электрондук дарегин көрсөтүү керек. Анткени, бул электрондук дарекке жазылган рецепт жөнүндө билдирүүлөр (рецепттин номери, канча убакытка чейин жарактуу экендиги, Милдеттүү медициналык камсыздандыруу фонду

(мындан ары-ММКФ) төлөй турган компенсациянын суммасы) келет. Эгер электрондук дареги жок болсо, анда дарыгер рецепттин номерин кагазга жазып бере алат.

5. Дарыканага барганда бейтап өзүнүн ПИН кодун жана рецепттин номерин көрсөтүүгө жөндөмдүү болушу керек. Электрондук почтага келген билдирүүнү көрсөтсө да болот. Ушул эки көрсөткүчтү базага кийирүү менен фармацевт бейтапка жазылган рецептти базадан таап, дарыгердин оорулууга жазган дайындоосун көрө алат. Фармацевт өзүнө тиешелүү рецепттеги пункттарды толтуруп, бейтапка жазылган дары-дармекти кошумча төлөмдү төлөгөндөн кийин гана берет.

6. Дарыканалар бардык рецептке кагаз түрүндө жазылган рецептти талап кылууга акысы жок. Бирок, маалымдамда биздин өлкөдө атайын эсепте турган дары-дармектер бар. Ошол гана дарыларга (күчтүү таасир берүүчү жана наркотикалык) кагаз түрүндө жазылган, дарыгердин жана медициналык мекеменин мөөрү коюлган рецепт талап кылынат.

7. Бейтап бир рецепт менен бир эле дарыны ала алат. Дарыны алуу үчүн рецепттин номери менен ММК фонду келишим түзгөн бардык дарыканаларга кайрыла болот. Дарыны алардан мурда дарыканалардагы рецепттеги жазылган дарынын баасын билүүсү зарыл. Анткени, алардын наркы ар кайсы дарыканада ар башка. Дарынын баасы канчалык арзан болсо, бейтаптын кошумча төлөмү да ошончолук аз болот.

Белгилей кетсек, генерикалык дарыларды сатып алуу пайдалуу. Анткени, бир эле дарыны бир канча дары чыгаруучу заводдор чыгарышат да, ал дарыларга ар бир чыгарган завод өзүнүн аталыштарын жана бааларын ар кимиси ар кандай коюшат. Бирок, ден соолукка таасир берүүчү активдүү заттар баарында бирдей экендигин эстен чыгарбашыбыз керек.

8. Рецептте ММК фондунун компенсациясынын максималдуу өлчөмү көрсөтүлгөн. Дары-дармекке жасалуучу чыныгы өлчөм, дарыканалар саткан дарынын баасынан жана канча өлчөмдө дары сатылганынан көз каранды. Максималдуу өлчөм менен чыныгы өлчөмдүн айырмасы кайра жалпы бюджетке кайтарылат.

Дарыгер сизге билгизбей, жеңилдетилген электрондук рецептти жаза албайт жана дарыканалар ал рецепт менен дарыларды башкаларга сата албайт!

Эгер сизде түшүнүксүз суроолор болсо, ММК фондунун – 113 түз байланыш кызматына чалып, суроолоруңузга жооп аласыз болот.

Бактыгүл КУЛАТАЕВА

■ Көз караш

АДАМ ӨМҮРҮ БААРЫНАН КЫМБАТ

Адам баласынын жашоосун ар кандай күтүлбөгөн кырсыктар коштоп-жандап жүрөөрү бышык эмеспи. Алардын ичинде болтурбай коюу колубуздан келбей турган табийгат кырсыктары да бар. Бирок, көбүнчөсүн өзүбүз түздөн-түз себепкер болуп жаткан жол-транспорт кырсыктарынын кийинки убактарда аябай көбөйүп баратканы коомчулукту катуу тынчсыздандырып жаткандыгы жакшы белгилүү. Эмесе, сөз кыябын ушул жакка буралы.

БИЗДЕ ЭМНЕ КӨП? АЛБЕТТЕ, АВТОМАШИНА КӨП...

Эгемендүүлүккө жетишкен 30 жылдын аралыгында өлкөбүздө автомобилдердин саны эбегейсиз көбөйдү. Тээ Совет доорунда жаңы автомобилдин эл депутаттарынын райондук, шаардык кеңештеринин атайын чечими менен гана алууга туура келчү. Бир айылда 3-4төн гана машина болгон. СССР кулагандан кийин ар бир республика өз алдынча эркин мамлекеттерге айлангандан тартып, Кыргыз жергесинде да турмуштун бардык тарабында чоң өзгөрүүлөргө жол ачылып, ар ким өз каалаганындай жашоо кечирип, эмнени туура көрсө ошонун баарын сатып алууга жана пайдаланууга кеңири мүмкүнчүлүк түзүлдү. Буга чейин колунда акчасы туруп, бирок машина ала албагандар алыскы чет өлкөлөрдөн алар үчүн эскирген, пайдалануудан чыгып калган ар түрдүү маркадагы автомобилдердин арзан баада күргүштөтүп сатып алып келүү акырындык менен чоң бизнеске айланып олтуруп, бүгүнкү күндө мурдагы советтик “Волга”, “Москвич”, “Жигули”, “Запорожец” дегендерди күндөлүк колдонуудан дээрлик таптакыр сүрүп чыгарып салды. Ошентип, биздин жолдорубузда жүрүү эрежелерине туура келбеген оң рулдуу машиналарды да арзандыгына карап сатып-ташып келүүгө уруксат берүү авто сүйүүчүлөрдүн катарынын бир нече эселеп көбөйүшүнө шарт түздү. Ошондой эле айдоого жеңил, автомат менен башкаруусу бар болгондуктан, кыз-келиндер, дегеле аялзаты да эркектер менен тең тайлаша машина айдоону өздөштүрүшүп, учурда жолдо жүргөн үч машинанын жок дегенде эле экөөсүнүн рулунда ошолор олтурушат. Албетте, бул аял менен эркектин тең укугу сакталгандыгы,

элибиздин жашоо турмуш шарты жакшыргандыгын билдирет. Бирок, бардык эле айдоочулардын машина айдоону, жолдо жүрүү эрежелерин жана коопсуздукту сактоону окутуу-үйрөтүүчү автомектептерден үч ай окуп, экзамен тапшырып, айдоочулук күбөлүгүн алганына күмөнүбүз бар. Эл арасында айтылып жүргөндөй көбү окубай-этпей эле, сырттан гана тизмеге жазылып коюп, акчага сатып алышкандыктары деле жашыруун сыр болбой калган. Ушундай жол менен айдоочулук күбөлүк алып, машиналарды бекпырдай жайнаган, тыгыны көп шаардын кыйма-чийме жолдоруна өз машинасын айдап чыккандардын көпчүлүгү жолдо жүрүү эрежелерин жакшы билишет жана так сакташат деп айтууга ооз барбайт.

КАРГАШАЛУУ КЫРСЫКТАР

Быйылкы жылдын өткөн айларында республика боюнча жол-транспорт кырсыктары абдан көбөйүп кетти. Күндөлүк маалыматтарды ачып карасаң эле адам өлүмү менен коштолгон авариялар тууралуу кабарларга туштугасын. Айрыкча, жай айларында адам үшүн алган мындай кырсыктар өтө эле көп болду. Сөзүбүз куру болбосун үчүн фактыларга кайрылалы. Жайкы туристтик, эс алуу маалы келгенде Ысык-Көлдү көздөй ары-бери чымын-куюп болуп каттаган автомобилдер да көбөйөт эмеспи. Баары эле көздөгөн жерлерине эртерээк жетсек деп катуу ылдамдыкта айдашат жана алдында бара жаткан машиналарды каршы жолго чыгуу менен айланып озуп өтүүгө аракеттенишет. Мунун кесепети кандай болоорун ойлоп да коюшпайт. Мына ушундай окуялардан улам июнь айынын эки күнүндө эле 15 адамдын өмүрү кыйылганда Президент Садыр Жапаров бул жагдайды көңүлдөн сырт калтырбай, дароо Ички иштер

министрлигине жол-транспорт кырсыктарын алдын алуу боюнча комплекстүү чараларды көрүүнү тапшырган. Ошондон кийин абал бир аз жакшыргандай болгон эле. Бирок, 10-июлда Бишкек – Ош жолунда болгон кырсык 4 адамдын, 21-июлда Ысык-Көл облусундагы кырсык 5 адамдын, 22-июлда Бишкек – Нарын – Торугарт жолунда эки автомобилдин кагылышуусу 6 адамдын өмүрүн алып кетти. Андан кийин эле Бишкек – Ош жолунун 201-чакырымында - Суусамыр өрөөнүндө Honda Stepwgn минивени менен чоң жүк ташуучу Volvo машинасынын кагылышуусунун кесепетинен ошол окуя болгон жерден эле минивендеги 9 адам өз өмүрлөрү менен кош айтышкан. Көрсө, минивендин айдоочусу саатына 100 км ылдамдыкта рулду башкарып бара жатып уктап кеткен экен. Август айында да чоң эки кырсык катталды. Алсак, Бишкек – Токмок жолунун 50-чакырымында Daimler Chryslerдин айдоочусу саатына 140 км ылдамдыкта бара жатып, машинасынын башкара албай калып бетон тосмону барып сүзгөн. Натыйжада, бул кырсыктан улам үч адам көз жумган. 17-августта болсо Бишкек – Нарын – Торугарт жолунун 168-чакырымында жүргүнчү ташуучу Mercedes-Benz Sprinter менен жүк ташуучу “МАН” сүзүшүп, бустагы он беш адамдын жетөөсү жантастим болду. Буга жүк ташуучу машинанын тормозунун иштебей калып, каршы жолго чыгуусу себепкер болгондугу такталды.

Кыскасы, ИИМдин жол кыймылынын коопсуздугун камсыз кылуу боюнча башкы башкармалыгынын башчысы Азамат Исраиловдун берген маалыматына ылайык 2021-жылдын январь-сентябрь айларынын аралыгында өлкөбүздүн жолдорунда 4 637 жол-транспорт кырсыгы катталып, андан 497 адам каза болгон. Ошол эле учурда 8 айда жол кыймылынын эрежелерин

бузуулар 524 миңге жеткен. Бул өткөн жылдын ушул эле мезгилине салыштырганда 77%га көп дегендикти билдирет.

КЫРСЫККА СЕБЕПКЕР – ӨЗҮБҮЗ

Мындай кырсыктардын көбөйүп жатышына биз өзүбүз – айдоочулар күнөөлүү болуп жаткандыгына көз жумуп коюуга болбойт. Жолдогу кырсыктардын көбү жол кыймылынын негизги 4 эрежесин бузуудан улам болуп жаткандыгын айта кетишибиз керек. Биринчиден, уруксат берилген ылдамдыктан бир топ ашырып айдоо көнүмүш адатка айланып калгандыгын жашыра албайбыз. Жолдогу МАИ кызматкерлери же “тренога аппараты” турган жерге жакындаганда ылдамдыкты уруксат берилген чекке жеткирип жайлатып айдап калганыбыз менен алардан беш-он метр өтөөрүбүз менен кайра эле катуу зуулдатып айдай баштайбыз. Бул да болсо биздин түшүнүгүбүзгө кай жерде болбосун дайыма жол эрежелерин так сактап жүрүшүбүз керектигин терең андап сезүү жоопкерчилиги толук калыптанып кире электигинен кабар берип турат. Өзүбүздүн менталитетибизге, кыргызчылыкка салып, бардык кырдаалдарда - иште да, коомдук жайларда да, жол кыймылын сактоодо да мыйзам чегиндеги жашоо жүрүм-турумуна көнүүгө, баш ийүүгө толук моюн сунбай келебиз. Бара турган жерибизге жай айдап барсак деле жетээрбизге, ортодогу айырма жарым саат-бир саатты түзөөрүнө, ушул үнөмдөлгөн убакыт тагдыр деле чечпей тургандыгына көзүбүз жетип турса деле ылдамдыкты көбөйтүп айдоону артык көрөбүз. Натыйжада, өткөн жылдын 8 айына салыштырмалуу быйыл ушул мезгил аралыгында ылдамдыкты уруксат берилген чектен жогорулатып айдоо 63%га көбөйгөн. Мындай ылдамдыкта бара жатканда жолдо пайда боло калуучу ар кандай тоскоолдуктар учураганда шашып кетип автомобилдин башкара албай, жолдон чыгып кетүүлөр, аңгасайга кулап түшүүлөр, жолду экиге бөлүп турган бетон тосмолорго урунуп, ала салган учурлар, каршы жолго чыгып башка машиналар менен бетме-бет кагылышуулар, жолдон өтүп жара жаткан адамдарды коюп кетүүлөр көп болуп жатканын көрүп-билип, угуп жатсак да такыр сабак албай, жыйынтык чыгарбай келебиз.

Экинчиден, ичкилик ичип алып, мас абалында машина айдоо да ушул 8 айда өткөн жылдын ушундай эле мезгилине салыштырганда 57%га көп болгон. Бул боюнча 17 миң сом өлчөмүндө чоң айыппулдар салына тургандыгын билип туруучу да болбой эле рулга олтургандар көбөйдү. Эмне үчүн? Себеби, ошол мас болуп айдап кармалгандардын көбү ошол ордунда эле акелеп-жакелеп жатып тийиштүү

акчаны кармата коюп кете беришкендиктен, мындай айыппулдардын таасири, күчү болбой келет. Эгерде бардыгына бирдей мамиле жасалып, ошол айыппулду толук төлөө талабы катуу сакталса, ичип айдагандардын катары кескин азаят болчу. Демек, бул жерде айдоочуда да, аларды мыйзамга ылайык жазалабай – айыппулдун төлөттүрбөй, өз эңчисин алып коё берип жатышкан МАИчилерде да күнөө бар.

Үчүнчүдөн, өз жолу менен баратып, алдындагы автомобилдин айланып озуп өтүү үчүн каршы жолго чыга калуу көп кырсыктарга себепкер болууда. Анүстүнө, оң рулдуу автомобилдердин айдагандар каршы жолго толук чыкмайынча ал жактан келе жаткан машинанын алыс-жакын калганын такыр көрө албайт эмеспи. Каршы жолдо тоскоолдук жок экенине көзү жеткенде гана айланып озуп өтүү керектигин билип турсак да шашмалык менен каршы жолго чыга калууну эрдик, кыйындык, эрдесинүү катары сезген психологиянын курмандыгы болуп келебиз.

Төртүнчүдөн, жолго чыгаарда өзүбүз айдаган автомобилдин техникалык абалын бир сыйра каратып, текшертип, шек санаткан бузук жерлерин оңдотуп алууну адатка айлантпай жатабыз.

Мындан сырткары, алыс жолго уйкуну кандырып, жакшылап эс алып чыгууну этибар албоочулук да, өзүнө өзү ашкере ишенгендик да эбепке себеп болуп калууда.

ЭРТЕҢКИ КҮНДҮ ОЙЛОЙ ЖҮРСӨК

Чындыгында, жол-транспорт кырсыктарынын 85% айдоочулардын түздөн-түз күнөөсүнөн улам болот. Жогоруда айтылып кеткен көп адамдардын өмүрүн алган окуялардын биринде эки айдоочу тең мас абалда болушса, экинчисинде автомобилдин бузук абалында айдап чыккан, башкасында болсо көз ирмемге уктап кеткен. Ошол эле учурда жыл сайын катталган 500дөн ашык жол-транспорт кырсыгы негизинен айдоочулук тажрыйбасы бир жылдан ашагандар тарабынан болгондугу да ойлондурбай койбойт. Ошондуктан, кесипкөй же үйрөнчүк айдоочу болобу кан жолго чыгаарда өзүнүн эртеңки күнүн, үйбүлө, бала-бакырасын ойлоо, адамга өмүр бир гана жолу берилээрин дамадат эсинде тутуу менен жолдо жүрүү эрежелери бекеринен жазылбагандыгын, аларды так сактоо гана болжол болбогон көптөгөн кырсыктардан коргоп калаарын туура түшүнүү менен кабылдап жүрүүсү мезгилдин катуу талабы болуп саналат. Ошондой эле айдоочулар арасында түшүндүрүү-ынандыруу иштерин үзгүлтүксүз жүргүзүп туруу да ашыктык кылбайт деп ойлойбуз.

Таалайбек ТЕМИРОВ

**АГЕНТСТВО РАЗВИТИЯ И
ИНВЕСТИРОВАНИЯ СООБЩЕСТВ
КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ (АРИС)**

Проект «Улучшения Теплоснабжения в Кыргызской Республике (ПУТС в КР-МАР)», финансируемый Всемирным Банком

**ОБЪЯВЛЯЕТ ТЕНДЕР НА ЗАКУПКУ:
КОМПЬЮТЕРНОГО ОБОРУДОВАНИЯ**

Для участия в тендере необходимо пройти регистрацию через сайт АРИС. Заинтересованные компании или лица могут скачать полный комплект документов на участие в данном тендере после регистрации на сайте АРИС по ссылке: http://www.aris.kg/index.php?option=com_users&view=registration&Itemid=257&lang=ru. Конкурсные предложения должны быть доставлены в нижеуказанный офис не позднее **1 октября 2021 года 10.00 часов** местного времени.

Более подробная информация может быть представлена в течение рабочих часов (9.00-18.00) с понедельника по пятницу:

Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики 720040, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, кабинет №11, тел.: + 996 (312) 62-07-52, 30-18-05, факс: + 996 (312) 62-47-48, e-mail: zakupki@aris.kg сайт: www.aris.kg

C/O-202

**КУЛАКТАНДЫРУУ!
АКСЫ ӨНҮКТҮРҮҮ ФОНДУ БИЛДИРЕТ**

Урматтуу жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органдары!

2021-жылга карата Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 10-ноябрындагы №633 токтомуна ылайык региондорду өнүктүрүү үчүн долбоорлорду 2021-жылдын 30-сентябрына чейин тапшырыңыздар.

Биздин дарек: **Кербен шаары, Ныязалы көчөсү, 235 Аксы өнүктүрүү фонду. Тел.: (0770) 47-05-53.**

C/O-203

Жети-Өгүз районунун Ак-Дөбө айылынын жашоочусу Исмаилов Карыбайдын наамындагы 30-январь 1995-жылы берилген жер үлүшүнөн пайдаланууга укук берүүчү сериясы АД-№35 контур №464, идент. коду 2-02-01-0005-0194 номерлүү жер күбөлүгү жоголуп кеткендигине байланыштуу жараксыз деп табылсын.

П/П-023

**СУЩЕСТВЕННЫЙ ФАКТ:
ОАО «СЕВЕРЭЛЕКТРО»**

уведомляет, что решением внеочередного общего собрания акционеров ОАО «Северэлектро» от 9 сентября 2021 года досрочно прекращены полномочия действующего состава Совета директоров:

1. Садыкова Рустама Гусейновича,
2. Кожомкулова Толомуша Джапаркуловича,
3. Жума улуу Улана.

Избран новый состав Совета директоров ОАО «Северэлектро»:

1. Ходжомамбетов Замирбек Темиргазиевич,
2. Беков Кубаныч Нияз-Маматович,
3. Сыдыгалиев Ильгиз Маматбекович,
4. Кошбай уулу Кадырбек,
5. Бообеков Бахтияр Таласович.

Өзгөн районунун Кызыл-Октябрь айылынын тургуну Шералиев Асилбекке таандык мамлекеттик акт Ч№978009, идент. код 5-06-12-1009-0475 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

П/П-754

Ибраимов Медербекке тиешелүү жер үлүшүнөн пайдаланууга укук берүүчү күбөлүгү №0136 (10.11.1999-жыл.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын.

Н-544

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

1-глава. Жалпы жоболор

1-берене. Ушул конституциялык Мыйзамдын жөнгө салуу предмети

Ушул конституциялык Мыйзам Кыргыз Республикасынын прокуратурасынын ишин уюштуруу тартибин, прокуратура органдарынын укуктук актыларын, ыйгарым укуктарын, аскер прокуратурасынын, адистештирилген прокуратура органдарынын ишин уюштуруунун өзгөчөлүктөрүн, прокурорлорду жана тергөөчүлөрдү укуктук жана социалдык коргоонун негизги чараларын, ошондой эле прокуратура органдарында кызмат өтөөнүн тартибин аныктайт.

2-берене. Кыргыз Республикасынын прокуратурасы

1. Кыргыз Республикасынын прокуратурасы (мындан ары - прокуратура) мыйзамдын үстөмдүгүн, мыйзамдуулуктун биримдигин жана чыңдалышын, ошондой эле инсандын, коомдун жана мамлекеттин мыйзам менен корголуучу кызыкчылыктарынын корголушун камсыз кылуучу мамлекеттик орган.

2. Прокуратура бирдиктүү системаны түзөт, ага төмөндөгүлөр жүктөлөт:

1) мамлекеттик бийлик органдары (шайлоону жана референдумду даярдоо жана өткөрүү тармагындагы Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын ишмердигин, адамдын жана жарандын конституциялык укуктарынын жана эркиндиктеринин сакталышын контролдоо боюнча Акыйкатчынын (Омбудсмендин) ишин кошпогондо), жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана иши мамлекеттик жана жергиликтүү бюджеттен каржыланган мекемелер жана уюмдар, толук чарбалык эсептин жана өзүн-өзү каржылоо принциптеринде иштеген мамлекеттик жана муниципалдык мекемелер менен ишканалар, ошондой эле мамлекеттин катышуу үлүшү бар башка юридикалык жактар (мындан ары - субъекттер) тарабынан мыйзамдардын жана башка ченемдик укуктук актылардын так жана бирдей аткарылышын көзөмөлдөө;

2) тергөөнү жана изин суутпай издөө иштерин жүзөгө ашыруучу органдар тарабынан мыйзамдардын жана башка ченемдик укуктук актылардын сакталышын көзөмөлдөө;

3) мамлекеттик укуктук статистика жана эсепке алуу чөйрөсүндөгү мыйзамдуулукту көзөмөлдөө;

4) кылмыш иштери боюнча соттун чечимдерин аткарууда, ошондой эле жарандардын жеке эркиндигин чектөөгө байланышкан мажбурлоо мүнөзүндөгү чараларды колдонууда мыйзамдардын жана башка ченемдик укуктук актылардын сакталышын көзөмөлдөө;

5) мыйзамда аныкталган учурларда жарандын же мамлекеттин кызыкчылыктарына өкүлчүлүк кылуу;

6) сотто мамлекеттик айыптоону жүзөгө ашыруу;

7) кылмыш-жазык куугунтуктоосун жүзөгө ашыруу;

8) ушул конституциялык Мыйзамда жана Кыргыз Республикасынын башка мыйзамдарында каралган башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу.

3-берене. Кыргыз Республикасынын прокуратурасынын ишинин укуктук негизи

1. Прокуратура органдарынын ишинин укуктук негизин Кыргыз Республикасынын Конституциясы, ушул конституциялык Мыйзам, башка ченемдик укуктук актылар, Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган, мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдер, ошондой эле Кыргыз Республикасынын Башкы прокурорунун (мындан ары - Башкы прокурор) укуктук актылары түзөт.

2. Прокуратурага Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралбаган функцияларды аткаруу жүктөлбөшү керек.

4-берене. Прокуратуранын ишинин принциптери

1. Прокуратуранын иши төмөнкүдөй принциптерге негизделет:

1) мыйзамдуулук;

2) адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндиктерин коргоо;

3) ачыктык жана айкындуулук;

4) прокурордун көз карандысыздыгы жана анын ишине кийлигишүүгө жол берилбестик;

5) прокурордун талаптарын аткаруунун милдеттүүлүгү;

6) бир башчылык жана төмөн турган прокурорлордун жогору тургандарга баш ийүүсү.

2. Прокуратура органдары:

1) мыйзамдын үстөмдүгүн, мыйзамдуулуктун биримдигин жана чыңдалышын камсыз кылат;

2) Конституциянын, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын жана башка ченемдик укуктук актыларынын сакталышына прокурордук көзөмөл аркылуу адамдын жана жарандын конституциялык укуктарын жана эркиндиктерин коргоону камсыз кылат;

3) мыйзамдардын, ошондой эле мамлекеттик сырларды жана мыйзам менен атайын корголуучу купуя сырларды коргоо жөнүндө мыйзамдардын талаптарына каршы келбегендей өлчөмдө айкын аракеттерди жүргүзөт;

4) ыйгарым укуктарын мамлекеттик органдарга, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарына, коммерциялык жана коммерциялык эмес уюмдарга көз карандысыз түрдө жана Кыргыз Республикасынын Конституциясына, ченемдик укуктук актыларына жана Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган, мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдерге бекем ылайыктуулукта жүзөгө ашырат;

5) мыйзам бузууларга бөгөт коюу, бузулган укуктарды калыбына келтирүү жана бул укук бузууларга жол берген адамдарды мыйзамда белгиленген жоопкерчиликке тартуу боюнча чараларды көрөт;

6) прокуратура төмөн турган прокурорлордун жогору турган прокурорго жана Башкы прокурорго баш ийүүсү менен, прокуратура органдарынын жана мекемелеринин бирдиктүү борборлоштурулган системасын түзөт.

3. Прокурорлордун баш ийүүсүнө төмөнкүлөр камтылат:

1) жогору турган прокурорлордун уюштуруу маселелери жана ишмердик боюнча көрсөтмөлөрүнүн төмөн турган прокурорлор үчүн милдеттүүлүгү;

2) төмөн турган прокурорлордун өз кызматтык милдеттерин аткаруусу үчүн жогору турган прокурорлордун алдындагы жоопкерчилиги;

3) жогору турган прокурорлордун төмөн турган прокурорлордун аракеттерине (аракетсиздигине) жана актыларына карата даттанууларды чечүүсү;

4) жогору турган прокурорлордун төмөн турган прокурорлордун актыларынын колдонулушун токтотуусу, аларды кайра чакыртып алуусу же өзгөртүүсү.

2021-жылдын 22-июлунда Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан кабыл алынган

5-берене. Прокуратура органдарынын көз карандысыздыгынын кепилдиктери

1. Прокуратура органдарынын ишине кийлигишүүгө тыюу салынат.

Прокурорго же прокуратура органдарынын тергөөчүсүнө өз ыйгарым укуктарын жүзөгө ашыруусуна тоскоолдук кылуу же мыйзамсыз чечим кабыл алдыруу максатында кайсы формада болбосун таасир этүү Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза кодексинде белгиленген жоопкерчиликке алып келет.

2. Прокурор, прокуратура органдарынын тергөөчүсү мыйзамда каралган учурлардан жана тартиптен тышкары учурларда, өзүнүн өндүрүшүндөгү иштердин жана материалдардын маңызы боюнча кандайдыр бир түшүндүрмө берүүгө, ошондой эле аларды таанышып чыгуу үчүн кимдир-бирөөлөргө берүүгө милдеттүү эмес. Прокурордун жана тергөөчүнүн өндүрүшүндө турган текшерүүлөрдүн жана иштердин материалдарын алар аяктаганга чейин ушул прокурордун же тергөөчүнүн уруксатысыз жарыя кылууга эч ким укуктуу эмес.

6-берене. Прокурордун жана прокуратура органдарынын тергөөчүсүнүн талаптарынын жана прокурордук чара көрүү актыларынын милдеттүүлүгүнүн кепилдиктери

1. Прокурордун жана тергөөчүнүн мыйзамда белгиленген негизде жана тартипте койгон талаптары (суроо-талаптар, тапшырмалар, көрсөтмөлөр) ушул конституциялык Мыйзамдын 2-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунда көрсөтүлгөн субъекттер тарабынан аткарылуусу милдеттүү.

2. Талап кылынган маалыматтар прокуратура органдарына мыйзамда белгиленген формада жана тартипте берилет.

3. Прокуратура органдарына Кыргыз Республикасынын мыйзамдары менен жүктөлгөн ыйгарым укуктарды ишке ашыруу максатында прокурорлор ушул конституциялык Мыйзамдын 2-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунда көрсөтүлгөн субъекттердин орун-жайларына тоскоолдуксуз кирүүгө, алардын жетекчилеринин текшерүү маселелери боюнча токтоосуз кабыл алуусунда болууга, документтерди жана материалдарды карап чыгууга, иштин материалдары түздөн-түз сот өндүрүшүндө турган учурларды кошпогондо, сот иштери менен таанышууга жана алардын берилишин соттон талап кылууга укуктуу.

4. Кызмат адамдары жана жарандар прокурордун жана прокуратура органдарынын тергөөчүсүнүн жазуу жүзүндөгү талабы боюнча түшүндүрмө жана көрсөтмө берүү үчүн алар белгилеген убакытта келүүгө милдеттүү. Жазуу жүзүндөгү талапта кызмат адамынын же жарандын чакырылуусуна себеп болгон маселелер көрсөтүлүүгө тийиш.

5. Кызмат адамдары, жарандар түшүндүрмө берүү үчүн прокуратура органдарына жүйөлүү себептерсиз келбеген же келүүдөн баш тарткан учурда, прокурор бул адамды прокуратура органына мажбурлап алып келүү жөнүндө токтом чыгарууга укуктуу жана ал укук коргоо органдары тарабынан 24 сааттын ичинде аткарылат.

6. Прокурордун же тергөөчүнүн прокурордук чара көрүү актыларын, мыйзамдуу талаптарын аткарбоо, талаптагыдай аткарбоо Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жоопкерчиликке алып келет.

7-берене. Прокуратура органдарында кайрылууларды кароо жана чечүү

1. Прокуратура органдарында алардын ыйгарым укуктарына ылайык, мыйзамдарды жана башка ченемдик укуктук актыларды бузуулар жөнүндө маалыматтарды камтыган кайрылуулар чечилет. Прокурор кабыл алган чечим жогору турган прокурорго даттанылышы мүмкүн жана өз укуктарын коргоо үчүн адамдын сотко кайрылуусуна тоскоолдук кылбайт.

2. Прокуратура органдарына келип түшкөн кайрылуулар Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте жана мөөнөттө каралат.

3. Кайрылууну чечимдери же болбосо аракеттери (аракетсиздиги) даттанылган органга же кызмат адамына кайра жөнөтүүгө тыюу салынат.

4. Анонимдик кайрылуулар прокуратура органдарында каралбайт.

8-берене. Прокурордун аракеттерине жана прокурордук чара көрүү актыларына даттануу

1. Прокурордун аракеттери жана прокурордук чара көрүү актылары жогору турган прокурорго же болбосо сотко даттанылышы мүмкүн. Прокурордук чара көрүү актыларына жана талаптарына даттануу алардын аткарылышын токтотпойт.

2. Сот же болбосо жогору турган прокурор аракетти же прокурордук чара көрүү актыларын даттануу боюнча чечим чыгарылганга чейин аларды аткарууну токтотуп турушу мүмкүн.

3. Жогору турган прокурор жарандардын жана (же) юридикалык жактардын кайрылуулары боюнча же болбосо өз демилгеси менен төмөн турган прокурордун прокурордук чара көрүү актысын кайра чакыртып алышы мүмкүн.

9-берене. Прокурорлордун мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын жыйналыштарына катышуусу

1. Башкы прокурор жана анын орун басарлары Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин, анын комитеттеринин жана комиссияларынын, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин, Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун жана Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотунун жыйналыштарына катышууга укуктуу.

2. Областтардын прокурорлору, адистештирилген прокуратуралардын прокурорлору, шаарлардын, райондордун прокурорлору, алардын орун басарлары жана алардын тапшырмасы боюнча башка прокурорлор Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин областтардагы ыйгарым укуктуу өкүлдөрүнүн аппараттарынын, жергиликтүү мамлекеттик администрациялардын коллегияларынын жыйналыштарына, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын кеңешмелерине жана жыйналыштарына катышууга укуктуу.

3. Прокурорлор алар киргизген прокурордук чара көрүү актылары соттор жана ушул конституциялык Мыйзамдын 2-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунда көрсөтүлгөн субъекттер тарабынан каралганда катышууга укуктуу.

2-глава. Кыргыз Республикасынын прокуратурасынын системасы жана уюштурулушу

10-берене. Кыргыз Республикасынын прокуратурасынын системасы

1. Кыргыз Республикасынын прокуратурасынын системасын төмөндөгүлөр түзөт:

1) Кыргыз Республикасынын Башкы прокуратурасы (мындан ары - Башкы прокуратура);

2) Кыргыз Республикасынын аскер прокуратурасы (мындан ары - аскер прокуратурасы);

3) областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратуралары, ошондой эле адистештирилген прокуратуралар;

4) райондук (шаардык) жана гарнизондордун аскер прокуратуралары.

2. Кыргыз Республикасынын прокуратурасынын алдында прокуратура органдарынын бирдиктүү системасына кире турган мекемелер түзүлүшү мүмкүн.

3. Башкы прокуратура өзүнүн оперативдүү башкаруусунда социалдык-тиричиликтик жана чарбалык багыттагы объектерге ээ болот.

4. Республикалык бюджеттен кошумча каржылоону талап кылуучу, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети менен макулдашуу боюнча чечилүүчү учурларды кошпогондо, прокуратура органдарын жана мекемелерин түзүү, кайра уюштуруу, жоюу, алардын статусун жана компетенциясын аныктоо мыйзамдарда белгиленген тартипте, Башкы прокурордун чечими боюнча жүзөгө ашырылат.

5. Прокуратура органдары өзүнүн символдоруна – желегине жана эмблемасына ээ. Алардын сыпатталышы жана расмий пайдалануу тартиби Башкы прокурор тарабынан аныкталат.

11-берене. Башкы прокуратура

1. Башкы прокуратура Кыргыз Республикасынын прокуратурасынын жогорку органы болуп саналат, ага Кыргыз Республикасынын Конституциясында каралган тартипте Кыргыз Республикасынын Президенти кызмат ордуна дайындоочу жана кызмат ордуна бошотуучу Башкы прокурор башчылык кылат.

Башкы прокуратура юридикалык жактын статусуна ээ.

2. Башкы прокурордун биринчи орун басары, орун басарлары болот, аларды Кыргыз Республикасынын Президенти Башкы прокурордун сунушу боюнча кызмат ордуна дайындайт жана кызмат ордуна бошотот.

Башкы прокурордун орун басарлары бир эле убакта прокуратура органдарынын системасына кирген тийиштүү түзүмдүк бөлүмдөрдүн жетекчиси болуп дайындалышы мүмкүн.

3. Башкы прокуратуранын түзүмү Башкы прокурор тарабынан аныкталат.

4. Башкы прокуратура:

1) прокуратура органдарынын ишинин негизги багыттары боюнча алардын аракеттеринин макулдашылышын жана координациялышын камсыз кылат;

2) мыйзамдардын аткарылышын көзөмөлдөө практикасын, Кыргыз Республикасындагы мыйзамдуулуктун абалын, анын ичинде укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын маалыматтарды алмашуу системасына интеграцияланган маалыматтык системаларда камтылган маалыматтарды пайдалануу менен талдайт;

3) прокурордук көзөмөлдү өркүндөтүү боюнча сунуштамаларды иштеп чыгат;

4) мыйзамдардын сакталышын көзөмөлдөө боюнча прокуратура органдарынын ишин контролдойт;

5) тергөөнү, изин суутпай издөө иштерин жүзөгө ашыруучу укук коргоо органдары менен өз ара аракеттенет;

6) кылмыштуулуктун алдын алуу, жарандардын конституциялык укуктарын жана эркиндиктерин, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыктарын коргоо маселелерине артыкчылык берүү менен, отчеттуулук жана ишти баалоо системасын өркүндөтөт, ошондой эле жарандык коомдун институттары менен кызматташуунун ар кандай формаларын белгилейт;

7) кадрлардын квалификациясын жогорулатууну уюштурат жана жүргүзөт;

8) эл аралык кызматташуу чөйрөсүндө прокуратура органдарынын атынан чыгат.

5. Илимий изилдөө иштерин жүргүзүү, Кыргыз Республикасынын прокуратура органдарынын кызматкерлеринин квалификациясын жогорулатуу максатында ведомстволук илимий мекемелер жана билим берүү мекемелери белгиленген тартипте түзүлүшү мүмкүн.

12-берене. Башкы прокурордун ыйгарым укуктары

1. Башкы прокурор прокуратуранын бүткүл ыйгарым укуктарына толук түрдө ээ болуу менен:

1) прокуратура системасын жетектейт жана анын ишин контролдоону жүзөгө ашырат;

2) прокуратура органдарына жүктөлгөн ыйгарым укуктарды жүзөгө ашыруу боюнча ишти уюштурат;

3) Кыргыз Республикасынын эл аралык келишимдер чөйрөсүндөгү мыйзамдарында белгиленген тартипте Кыргыз Республикасынын укуктук жардам жана кылмыштуулук менен күрөшүү маселелери жөнүндө эл аралык келишимдери боюнча сүйлөшүүлөрдү жүргүзөт жана аларга кол коёт;

4) Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши айып койгон учурда, Кыргыз Республикасынын Президентинин аракеттеринде кылмыштын белгилери бар же жок экени жөнүндө корутунду берет;

5) прокуратура системасынын ишин уюштуруу маселелерин жөнгө салуучу жана прокурорлорду, прокуратура органдарынын тергөөчүлөрүн жана башка кызматкерлерин социалдык жана материалдык камсыз кылуу чараларын ишке ашыруунун тартибин кароочу, прокуратура органдарынын бардык кызматкерлери аткарууга милдеттүү болгон буйруктарды, көрсөтмөлөрдү, тескемелерди чыгарат;

6) прокуратура органдарынын кызматкерлеринин ыйгарым укуктарын бөлүштүрөт;

7) прокуратура органдарынын кызматкерлеринин кызмат убактысынын жана эс алуусунун режимин аныктайт;

8) укуктук статистиканын бардык субъекттери үчүн милдеттүү укуктук статистика жана эсепке алуу маселелери боюнча укуктук актыларды өз компетенциясынын чегинде кабыл алат.

Айрым ыйгарым укуктар Башкы прокурордун орун басарларына өткөрүлүп берилиши мүмкүн.

2. Башкы прокурор кызматкерлерди жумушка кабыл алат,

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ**КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ****(Башталышы 6-бетте)**

кызматка дайындайт, кызматтан бошотот, кызматкерлерди жана башка жумушчуларды прокуратура органдарынан бошотот.

Башкы прокурор областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокурорлоруна прокуратура органдарынын кызматкерлерин кызматка дайындао жана кызматтан бошотуу, аларга карата сыйлыктарды жана тартиптик жаза чараларын колдонуу боюнча ыйгарым укуктарды өткөрүп берүүгө укуктуу.

3. Башкы прокурор:

1) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте прокуратура органдарынын кызматкерлерине атайын наамдарды, аскердик наамдарды жана класстык чендерди ыйгарат;

2) ведомстволук сыйлыктарды түзөт жана алар менен сыйлайт;

3) жогорку атайын наамдарды жана аскердик наамдарды ыйгарууга талапкерлерди Кыргыз Республикасынын Президентине сунуштайт;

4) прокуратура органдарынын кызматкерлерин жана ветерандарын мамлекеттик сыйлыктар менен сыйлоого жана Кыргыз Республикасынын ардак наамдарын ыйгарууга көрсөтөт.

4. Башкы прокурор төмөндөгүлөргө укуктуу:

1) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте Кыргыз Республикасынын Конституциялык сотуна кайрылууга;

2) мыйзамдарда белгиленген тартипте Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешине мыйзамдардын долбоорлорун киргизүүгө;

3) жарандык, экономикалык, кылмыш жана административдик иштердеги сот практикасынын маселелери боюнча сотторго түшүндүрмөлөрдү берүү жөнүндө сунуштамаларды Кыргыз Республикасынын Жогорку сотунун Пленумунун кароосуна киргизүүгө жана аларды талкуулоого катышууга.

5. Башкы прокурор Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.

6. Башкы прокурор Кыргыз Республикасынын Конституциясында жана ушул конституциялык Мыйзамда каралган тартипте кылмыш жоопкерчилигине тартылышы мүмкүн.

13-берене. Башкы прокурордун отчету

Башкы прокурор жыл сайын Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешине отчет берет.

14-берене. Областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратуралары, ошондой эле адистештирилген прокуратуралар

1. Областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратураларын, ошондой эле адистештирилген прокуратураларды тийиштүү прокурорлор башкарат, алардын орун басарлары болот.

2. Областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратураларынын, ошондой эле адистештирилген прокуратуралардын түзүмү жана прокурордук кызматкерлеринин ыйгарым укуктары Башкы прокурор тарабынан аныкталат. Областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратуралары юридикалык жактын статусуна ээ. Областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратуралары, ошондой эле адистештирилген прокуратуралар жөнүндө жоболор Башкы прокурор тарабынан бекитилет.

15-берене. Областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын, ошондой эле адистештирилген прокуратуралардын прокурорлорунун ыйгарым укуктары

Областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын, ошондой эле адистештирилген прокуратуралардын прокурорлору:

1) прокуратура органдарына жүктөлгөн ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырууну камсыз кылуу боюнча ишти уюштурат;

2) тийиштүү прокуратуранын ишин жетектейт; Башкы прокурор белгилеген тартипте кызматкерлерди кызматка дайындайт жана кызматтан бошотот (адистештирилген прокуратурадан башкасы);

3) өзүнө баш ийген кызматкерлер аткарууга милдеттүү болгон буйруктарды, тескемелерди чыгарат;

4) өздөрүнүн аппараттарынын жана баш ийген прокуратуралардын штаттык тизимине Башкы прокурор менен макулдашуу боюнча алардын санынын жана эмгек акы фондунун чектеринде өзгөртүүлөрдү киргизүүгө укуктуу;

5) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана Башкы прокурордун укуктук актыларында каралган учурларда жана тартипте башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.

16-берене. Райондордун (шаарлардын) прокуратуралары жана гарнизондордун аскер прокуратуралары

1. Райондордун (шаарлардын) прокуратураларын жана гарнизондордун аскер прокуратураларын тийиштүү прокурорлор жетектейт.

2. Райондордун (шаарлардын) прокуратураларынын жана гарнизондордун аскер прокуратураларынын түзүмү Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталат.

17-берене. Райондордун (шаарлардын) прокурорлорунун жана гарнизондордун аскер прокурорлорунун ыйгарым укуктары

Райондордун (шаарлардын) прокурорлору жана гарнизондордун аскер прокурорлору:

1) тийиштүү прокуратуралардын ишин жетектейт;

2) жогору турган прокурорлорго өздөрүнүн аппараттарынын штаттык санын өзгөртүү жөнүндө, кадрдык өзгөртүүлөр жөнүндө сунуштарды киргизет;

3) уюштуруу-тескөөчү актыларды чыгарат жана Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана Башкы прокурордун укуктук актыларында каралган учурларда жана тартипте башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.

18-берене. Прокуратура органдарындагы коллегиялар

1. Прокуратура органдарындагы коллегия - Башкы прокуратурада, аскер прокуратурасында, областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратураларында түзүлүүчү кеңеш берүүчү орган.

2. Коллегиянын курамына тийиштүү прокуратуранын прокурору (төрага), анын орун басарлары (кызмат орду боюнча) жана башка прокурорлор кирет.

3. Башкы прокуратуранын коллегиясынын курамын Башкы прокурор бекитет.

4. Баш ийген прокуратуралардын коллегияларынын курамын тийиштүү прокурорлордун сунуштары боюнча Башкы прокурор бекитет.

5. Коллегия мыйзамдуулуктун абалы, Башкы прокурордун буйруктары менен тескемелеринин аткарылышы, кадрларды тандоо, жайгаштыруу жөнүндө маселелерди карайт, прокурорлордун, түзүмдүк бөлүктөрдүн жетекчилеринин отчетторун жана прокуратура органдарынын башка уюштуруу жана иштөө маселелерин угат.

6. Коллегиянын чечимдери анын мүчөлөрүнүн жалпы санынын көпчүлүгү менен кабыл алынат.

7. Коллегиялардын чечимдери тийиштүү прокурордун буйруктары жана башка укуктук актылары менен ишке ашырылат.

8. Коллегиялардын иштөө тартиби Башкы прокурор, тийиштүү прокурорлор бекиткен регламент менен аныкталат.

19-берене. Прокурордун ыйгарым укуктарынын мөөнөтү

1. Башкы прокурордун ыйгарым укуктарынын мөөнөтү - 7 жыл, областтардын, адистештирилген прокуратуралардын, шаарлардын, райондордун прокурорлорунун жана гарнизондордун аскер прокурорлорунун ыйгарым укуктарынын мөөнөтү - 5 жыл.

2. Областтардын, адистештирилген прокуратуралардын, шаарлардын, райондордун прокурорлору жана гарнизондордун аскер прокурорлору бир административдик-аймактык региондо өзүнүн кызмат ордун эки мөөнөттөн ашык ээлей албайт.

3. Прокурорлор ээлеп турган кызмат ордунан ыйгарым укуктарынын мөөнөтү бүткөнгө чейин ушул конституциялык Мыйзамдын 91-беренесинин 2-бөлүгүндө каралган негиздер боюнча бошотулушу мүмкүн.

3-глава. Кыргыз Республикасынын прокуратурасынын укуктук актылары**20-берене. Прокуратуранын укуктук актыларынын системасы**

1. Прокуратура органдарынын укуктук актыларынын системасын ушул конституциялык Мыйзамдын 2-беренесине ылайык прокуратурага жүктөлгөн көзөмөлдүк жана башка ыйгарым укуктарды ишке ашыруу боюнча прокурордун актыларынын жыйындысы түзөт.

2. Өзүнүн ыйгарым укуктарын жүзөгө ашырууда прокурор төмөнкүдөй прокурордук чара көрүү актыларын колдонот: каршылык билдирүү, сунуштама, талап кылуу, эскертүү, токтом, көрсөтмө, сотко арыз, соттук актыга даттануу жөнүндө сунуштама.

3. Прокурордук чара көрүү актылары ушул конституциялык Мыйзамдын 2-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунда көрсөтүлгөн субъекттерге киргизилет.

4. Прокурордук чара көрүү актысы прокуратура органдарында катталууга тийиш жана ал каралганга чейин, аны киргизген прокурор же жогору турган прокурор тарабынан өзгөртүлүшү, толукталышы, кайра чакыртып алынышы мүмкүн.

5. Прокурордук чара көрүү актылары, прокурордун жана прокуратура органдарынын төргөөчүсүнүн мыйзамдуу талаптары бардык мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын, уюмдардын, алардын кызмат адамдарынын аткаруусу үчүн милдеттүү.

6. Эл аралык-укуктук кызматташтык процессинде прокуратура Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган, мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдерде каралган, процессуалдык аракеттерди жүргүзүү жөнүндө суроо-талапты, кылмыш жоопкерчилигине тартуу үчүн же өкүмдү аткаруу үчүн адамдарды өткөрүп берүү жөнүндө суроо-талапты, адам жараны болуп саналган мамлекетте жазасын өтөөсү тууралуу өтүнүчтү жана башка актыларды колдонот.

7. Прокуратура органдарында уюштуруучулук-тескөөчүлүк актылар болуп буйруктар, көрсөтмөлөр, тескемелер, регламент, жоболор, нускамалар, эрежелер саналат.

21-берене. Прокурордун каршылык билдирүүсү

1. Прокурор жогору юридикалык күчкө ээ ченемдик укуктук актыга каршы келген ченемдик укуктук актыга же укуктук актыга карата каршылыгын аны жогору юридикалык күчкө ээ болгон ченемдик укуктук актыга ылайык келтирүү же болбосо жокко чыгаруу үчүн бул актыны чыгарган органга же кызмат адамына же болбосо жогору турган органга же жогору турган кызмат адамына билдирет.

2. Каршылык билдирүү ал келип түшкөн күндөн тартып 10 жумушчу күндүн ичинде милдеттүү түрдө каралууга тийиш. Кароонун жыйынтыктары жөнүндө прокурорго жазуу жүзүндө билдирилет. Мыйзамды бузууну дароо четтетүүнү, жарандардын жана юридикалык жактардын бузулган укуктарын токтоосуз калыбына келтирүүнү талап кылган жагдайларда прокурор каршылык билдирүүнү кароонун кыскартылган мөөнөтүн белгилөөгө укуктуу.

Каршылык билдирүүнү кароо мезгилинде каршылык билдирилген актыны колдонуу токтотулуп турат.

3. Каршылык билдирүү коллегиялык органда каралганда, аны кароодо катышууга укуктуу, каршылык билдирген прокурорго жыйналыш боло турган күн жөнүндө билдирилет. Прокурор сотко кайрылган учурда анын катышуусу милдеттүү.

22-берене. Прокурордун сунуштамасы

1. Ченемдик укуктук актыны бузууларды четтетүү жөнүндө сунуштама жол берилген бузууну четтетүүгө ыйгарым укуктуу органга жана (же) кызмат адамына киргизилет.

2. Сунуштама келип түшкөн күндөн тартып бир айдын ичинде каралышы керек жана күнөөлүү адамдарды тартиптик жазага тартуу менен, ченемдик укуктук актыларда жол берилген укук бузууларды, алардын бузулушуна түрткү берген себептерди жана шарттарды четтетүү боюнча чаралар көрүлүүгө тийиш.

Кароонун жыйынтыктары жана көрүлгөн чаралар жөнүндө прокурорго жазуу жүзүндө билдирилиши керек.

3. Сунуштама коллегиялык органда каралганда прокурорго ал катышууга укуктуу жыйналыш боло турган күн жөнүндө билдирилет.

23-берене. Прокурордун талап кылуусу

1. Прокурор ченемдик укуктук актыны бузууларды четтетүү жөнүндө талап кылууну укук бузуулар шексиз мүнөзгө ээ болгон жана, эгерде алар дароо четтетилбесе, жарандардын, мамлекеттин, ишкананын, мекеменин, уюмдун укуктарына жана кызыкчылыктарына олуттуу зыян келтириши мүмкүн болгон учурларда киргизет.

2. Талап кылуу ченемдик укуктук актыны бузууга жол берген органга же кызмат адамына же болбосо баш ийүүчүлүк тартибинде жогору турган, ченемдик укуктук актыны укук бузууну четтетүүгө ыйгарым укуктуу органга же кызмат адамына жөнөтүлөт.

3. Талап кылууда бузулган ченемдик укуктук акт, укук бу-

зуунун мүнөзү жана аны четтетүү боюнча чаралар тууралуу конкреттүү сунуштар көрсөтүлөт.

4. Талап кылуу 10 жумушчу күндөн ашпаган мөөнөттө аткарылууга жатат. Анын аткарылышы жөнүндө прокурорго жазуу жүзүндө билдирилет.

24-берене. Прокурордун токтому

Прокурор ченемдик укуктук актынын айкындалган бузууларынын мүнөзүнө жараша, кылмыш ишин козгоо (же кылмыш ишин козгоодон баш тартуу жөнүндө), тартиптик укук бузуу тууралуу жана укук бузуу жөнүндө иш боюнча өндүрүштү козгоо жөнүндө токтом чыгарат.

Тартиптик укук бузуу тууралуу жана укук бузуу жөнүндө иш боюнча өндүрүштү козгоо жөнүндө токтомдор кабыл алынган күндөн тартып 10 жумушчу күндөн ашпаган мөөнөттө каралууга тийиш.

25-берене. Ченемдик укуктук актыны бузууга жол бербөө жөнүндө эскертүү

1. Укук бузуулардын алдын алуу максатында жана даярдалып жаткан укукка каршы аракеттер жөнүндө маалыматтар бар болгондо прокурор кызмат адамдарына ченемдик укуктук актыны бузууга жол бербөө жөнүндө жазуу жүзүндө эскертүү жөнөтөт.

2. Ченемдик укуктук актыны бузууга жол бербөө жөнүндө эскертүүдө көрсөтүлгөн талаптар ал алынган учурдан тартып токтоосуз аткарылууга жатат.

26-берене. Сот органдарына арыз

1. Прокурор жактардын же жактардын аныкталбаган чөйрөсүнүн укуктарын, эркиндиктерин жана мыйзам менен корголуучу кызыкчылыктарын коргоо үчүн арыз менен сотко кайрылууга, ошондой эле, жарандардын укуктарын, эркиндиктерин жана мыйзам менен корголуучу кызыкчылыктарын, мамлекеттик же коомдук кызыкчылыктарды сактоо муну талап кылса, сотто каралып жаткан ишке киришүүгө укуктуу.

2. Жарандын укуктарын, эркиндиктерин жана мыйзам менен корголуучу кызыкчылыктарын коргоо үчүн арызды прокурор, эгерде жак өзү сотко жүйөлүү себептер боюнча (ден соолугунун абалы, жаш курагы жана башка себептер боюнча) кайрыла албаса, кызыкдар жактын өтүнүчү боюнча гана бериши мүмкүн. Аракетке жөндөмсүз жарандардын, жашы жете электердин кызыкчылыктарын коргоо үчүн арызды прокурор кызыкдар адамдын өтүнүчүнө карабастан бериши мүмкүн.

3. Прокурордук чара көрүү актылары четке кагылган же болбосо алар мыйзамда белгиленген мөөнөттө каралбаган учурларда, прокурор органдарын жана кызмат адамдарынын актыларын жараксыз деп таануу жөнүндө, ошондой эле мыйзам бузууларды четтетүү жөнүндө арыз менен сотко кайрылууга укуктуу.

4. Жеке жана юридикалык жактардын кызыкчылыктарында, ошондой эле мамлекеттик же коомдук кызыкчылыктарды коргоо үчүн берилген доолор боюнча прокурордун арызына мамлекеттик алым салынбайт.

27-берене. Прокурордун көрсөтмөсү

Прокурор өзүнүн көзөмөлдүк ыйгарым укуктарын жүзөгө ашырууда жазуу жүзүндө көрсөтмөлөрдү төмөндөгүлөргө берүүгө укуктуу:

1) төргөөнү жана изин суутпай издөө иштерин жүзөгө ашыруучу органдарга;

2) жазаны жана сот дайындаган мажбурлоо мүнөзүндөгү чараларды аткаруучу органдардын жана мекемелердин администрацияларына, ошондой эле кармалгандарды жана камакка алынгандарды кармоо жайларынын администрацияларына аларда турган адамдарды кармап туруунун мыйзамда белгиленген тартибин жана шарттарын сактоо жөнүндө;

3) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка учурларда.

28-берене. Соттук актыларга карата сунуштамалар

Прокурор өзүнүн компетенциясынын чегинде, процессуалдык мыйзамдарда каралган тартипте, мыйзамсыз жана негизсиз соттук актыга карата сунуштаманы сотко киргизет.

29-берене. Прокурордук чара көрүү актыларын мажбурлап аткаруу чаралары

1. Прокурордук чара көрүү актыларын ыктыярдуу түрдө аткарган учурда, прокурор мүлкүнөн мажбурлап ажыратууну караган учурду кошпогондо, прокурордун талаптарын мажбурлап аткаруу жөнүндө токтомду чыгарууга жана аны аткаруу үчүн ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга жөнөтүүгө укуктуу.

2. Үйгарым укуктуу мамлекеттик органдар прокурордун тийиштүү токтомун алган учурдан тартып, аны кечиктирбей аткаруу чараларын көрүүгө милдеттүү.

30-берене. Прокурордук чара көрүү актыларын жарыялоо

Өз ишинин ачык-айкындыгын камсыз кылуу үчүн прокуратура органдары жалпыга маалымдоо каражаттарына органдардын жана кызмат адамдарынын мыйзамсыз аракеттерине жана чечимдерине карата прокурордук чара көрүү актыларын жарыялай алат.

4-глава. Прокурордук көзөмөл**§ 1. Ушул конституциялык Мыйзамдын 2-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунда көрсөтүлгөн субъекттердин мыйзамдарды так жана бирдей аткаруусуна көзөмөл****31-берене. Көзөмөл предмети**

1. Көзөмөлдүн предмети болуп саналат:

1) ушул конституциялык Мыйзамдын 2-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунда көрсөтүлгөн субъекттер тарабынан Кыргыз Республикасынын Конституциясынын сакталуусу, мыйзамдардын так жана бирдей аткарылуусу;

2) мыйзамдарга ушул конституциялык Мыйзамдын 2-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунда көрсөтүлгөн субъекттер тарабынан чыгарылган укуктук актылардын мыйзамга ылайык келүүсү;

3) адамдын жана жарандын укуктары менен эркиндигинин сакталышын көзөмөлдөө.

2. Мыйзамдардын аткарылышына көзөмөл жүргүзүүдө прокуратура органдары башка мамлекеттик органдарды, мамлекеттик жана ведомстволук көзөмөлдөөчү жана контролдоочу органдарды алмаштырбайт.

32-берене. Прокурордун ыйгарым укуктары

1. Прокурор мыйзамдардын аткарылышына көзөмөл жүргүзүү менен төмөнкүлөргө ыйгарым укуктуу:

1) өз ыйгарым укуктарынын чегинде, кызматтык ырастам-

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 7-бетте)

сын көрсөтүү менен мамлекеттик органдардын, мекемелердин, менчигинин түрүнө карабастан ишканалардын, уюмдардын жана бирикмелердин аймагына жана иш жайларына тоскоолдуксуз кирүүгө жана чыгарылган укуктук актыларды, ошондой эле аларды кабыл алууга негиз болгон документтерди жана материалдарды карап чыгууга;

2) жетекчилерден жана башка кызмат адамдарынан зарыл документтерди, материалдарды, статистикалык жана башка маалыматтарды берүүнү; келип чыккан маселелерди териштирүү үчүн адистерди бөлүп берүүнү; прокуратурага келип түшкөн материалдарга, маалыматтарга, кайрылууларга текшерүү жүргүзүүнү талап кылууга жана алардын жыйынтыктары жөнүндө маалымат берүүгө милдеттендирүүгө;

3) мыйзамдарды бузуулар боюнча түшүндүрмөлөрдү берүү үчүн кызмат адамдарын жана башка адамдарды чакырууга.

2. Мыйзам бузуу фактысы аныкталган учурда прокурор төмөндөгүлөргө укуктуу:

1) жогору юридикалык күчкө ээ болгон ченемдик укуктук актыларга каршы келген укуктук актыларга, ченемдик укуктук актыларга каршылык билдирүүгө, ошондой эле, аларды жараксыз же конституциялык эмес деп таануу жөнүндө талап менен сотко кайрылууга;

2) ушул конституциялык Мыйзамдын 2-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунда көрсөтүлгөн субъекттердин мыйзамсыз иш-аракеттерине (аракетсиздигине) каршылык билдирүүгө;

3) мыйзамдарды жана башка ченемдик укуктук актыларды бузууларды четтетүү тууралуу сунуштамаларды жана талап кылууларды киргизүүгө; аларга жол бербөө тууралуу эскертүүгө;

4) жарандардын, коомдун жана мамлекеттин укуктарын жана мыйзам менен коргоочу кызыкчылыктарын коргоо үчүн арыз менен сотко кайрылууга;

5) Кылмыштардын бирдиктүү реестрине маалыматтарды киргизүүгө;

6) кылмыш ишин козгоого жана тергөөгө;

7) тартиптик укук бузуу тууралуу жана укук бузуу жөнүндө иш боюнча өндүрүштү козгоого; мыйзам бузган жактарды жоопкерчиликке тартууну талап кылууга.

3. Мамлекеттик органдардын, уюмдардын жана мекемелердин кызмат адамдары прокурордук чара көрүү актысында каралган көрсөтмөлөрдү, талаптарды жана талап кылууларды аткарууга токтоосуз киришүүгө милдеттүү.

§ 2. Изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруучу органдардын мыйзамдарды сактоосуна көзөмөл

33-берене. Көзөмөлдүн предмети

Көзөмөлдүн предмети болуп изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруунун жүрүшүндө мыйзамдардын так жана бирдей аткарылуусу, изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашырууга укук берилген органдардын жана кызмат адамдарынын актыларынын жана аракеттеринин (аракетсиздигинин) мыйзамдуулугу саналат.

34-берене. Изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруу органдарынын ишинде мыйзамдуулукту камсыз кылуу боюнча прокурордун ыйгарым укуктары

1. Изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруучу органдардын мыйзамдарды аткаруусун көзөмөлдөө боюнча прокурордун ыйгарым укуктары кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдар, ушул конституциялык Мыйзам жана Кыргыз Республикасынын башка мыйзам актылары менен аныкталат.

2. Изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруучу органдардын ишиндеги мыйзамдуулукка көзөмөл жүргүзүү менен прокурор төмөндөгүлөргө укуктуу:

1) сутканын кайсы убагында болбосун изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруучу органдарга барууга, алардын орун-жайларын, аларда турган объекттерди карап чыгууга, алардын өндүрүшүндө турган иштердин материалдары менен таанышууга; мыйзамсыз кармалган адамдарды өзүнүн токтому менен бошотууга;

2) кыскартылган жана өндүрүштө турган изин суутпай издөө иштерин, материалдарды, эсепке алуу-каттоо документтерин, ведомстволук ченемдик актыларды жана изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруучу органдар, тергөө менен жашыруун негизде кызматташып жаткан же кызматташкан купуя жардамчылардын жана штаттык жашыруун кызматкерлердин өздүгү жөнүндө маалыматтардан тышкары, изин суутпай издөө ишинин жүрүшү жана жыйынтыктары тууралуу башка зарыл маалыматтарды алардын мыйзамдуулугу жагында иликтөөгө;

3) изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруучу органдардын кызмат адамдарынын аракеттерине (аракетсиздигине) жана чечимдерине даттанууларды жана арыздарды кароого, мыйзам бузуулар айкындалган учурда прокурордук чара көрүү актыларын киргизүүгө;

4) изин суутпай издөө ишин жүзөгө ашыруучу органдардын кызмат адамдарына кылмыш иштерин жана ыкчам-кызматтык документтер боюнча изин суутпай издөө иш-чараларын жүргүзүү жөнүндө аткарууга милдеттүү жазуу жүзүндөгү көрсөтмөлөрдү берүүгө;

5) кармалгандарды жана камакка алынгандарды кармап туруу жайларынын администрацияларына бул жайларда жайгашкан адамдарды кармап туруунун мыйзамда белгиленген тартибин жана шарттарын сактоо жөнүндө жазуу жүзүндөгү көрсөтмөлөрдү берүүгө;

6) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык башка ыйгарым укуктарды аткарууга.

§ 3. Тергөөнүн жана алгачкы текшерүүнүн мыйзамдуулугуна көзөмөл

35-берене. Көзөмөл предмети

Прокурор тергөө жана алгачкы текшерүү органдарынын актыларынын жана ишмердигинин мыйзамдуулугуна, жасалган кылмыштар жана териштирүүнү жүргүзүү жөнүндө арыздарды жана билдирүүлөрдү чечүүнүн мыйзамдарда белгиленген тартибинин сакталуусуна көзөмөл жүргүзөт.

36-берене. Тергөөчүнүн жана алгачкы текшерүүнүн мыйзамдуулугун камсыз кылуу боюнча прокурордун ыйгарым укуктары

1. Тергөөнүн жана алгачкы текшерүүнүн мыйзамдуулугуна көзөмөл жүргүзүү менен прокурор төмөндөгүлөргө укуктуу:

1) сутканын кайсы убагында болбосун тергөө жана алгачкы текшерүү органдарына барууга, алардын орун-жайларын, аларда турган объекттерди карап чыгууга, алардын өндүрүшүнүн

дө турган иштердин материалдары менен таанышууга; мыйзамсыз кармалган адамдарды өзүнүн токтому менен бошотууга;

2) тергөө жана алгачкы текшерүү органдарынан кылмыш иштерин, документтерди, материалдарды жана жасалган же даярдалып жаткан кылмыштар жөнүндө, изин суутпай издөө иш-чараларынын жүрүшү жөнүндө башка маалыматтарды текшерүү үчүн алууга;

3) жасалган же даярдалып жаткан кылмыштар жөнүндө арыздарды жана билдирүүлөрдү кабыл алууда, каттоодо, чечүүдө мыйзамдуулуктун сакталышын текшерүүгө;

4) эгерде тергөөнүн жүрүшүндө процесстин катышуучуларынын жана башка жарандардын укуктарын бузууларга, тергөөнүн мыйзамсыз ыкмаларына жол берилсе, күнөөлүү адамдардын жоопкерчилиги тууралуу маселени коюуга;

5) зарыл болгондо тергөө бөлүмдөрүнүн жана алгачкы текшерүү органдарынын жетекчилеринен аларга баш ийген органдарда мыйзам бузууларды четтетүү максатында текшерүүлөрдү жүргүзүүнү, кылмыштардын толук ачылуусун камсыз кылууну талап кылууга;

6) бөгөт коюу чарасы катары камакка кармоо колдонулган адамдарды камакка кармоонун мыйзамдарда белгиленген тартибинин жана шарттарынын сакталуусун текшерүүгө;

7) кандай гана кылмыш болбосун өзүнүн өндүрүшүнө алууга же өзүнө баш ийген прокурорго же тергөөчүгө тапшырууга;

8) өндүрүшүндө турган кылмыш иши боюнча кылмыш-жаза сот өндүрүшүнө катышкан күбөлөрдү, жабырлануучуларды жана башка катышуучуларды мамлекеттик коргоону жүзөгө ашыруу жөнүндө чечимди «Жазык сот өндүрүшүнө катышкан күбөлөрдүн, жабырлануучулардын жана башка катышуучулардын укуктарын коргоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык кабыл алууга;

9) Кыргыз Республикасынын кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарында жана Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларында белгиленген ыйгарым укуктарды аткарууга укуктуу.

2. Прокурордун өз компетенциясынын чегиндеги көрсөтмөлөрү тергөөнү жана алгачкы текшерүүнү жүзөгө ашыруучу жак үчүн милдеттүү.

§ 4. Мамлекеттик укуктук статистика жана эсепке алуу чөйрөсүндөгү мыйзамдуулукка көзөмөл

37-берене. Көзөмөл предмети жана укуктук статистиканы жана эсепке алууну жүргүзүү

1. Прокуратура укуктук статистика жана эсепке алуу чөйрөсүндө, ошондой эле кылмыш жөнүндө арыз (билдирүү) катталган учурдан тартып соттун чечими (өкүмү) аткарылганга чейинки кылмыш-жаза процессинин бардык стадияларында мыйзамдардын аткарылышына көзөмөлдү жүзөгө ашырат.

2. Прокуратура мамлекеттик укуктук статистиканы түзөт жана укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын отчет түзүүсүнүн жана тапшыруусунун бирдиктүү тартибин аныктайт, ошондой эле кылмыштуулук менен күрөшүүнүн тактикасын жана методикасын иштеп чыгуу менен кылмыштуулуктун абалын талдайт жана божомолдойт.

3. Башкы прокуратура Кылмыштардын бирдиктүү реестрин жана Укук бузуулардын бирдиктүү реестрин Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүргүзөт жана анын кармоочусу болуп саналат.

4. Прокуратура жеке жана юридикалык жактарды маалыматтык-сурап билүү жагынан тейлөөнү жүзөгө ашырат.

38-берене. Прокурордун ыйгарым укуктары

Укуктук статистика чөйрөсүндө көзөмөл жүргүзүүдө прокурор төмөндөгүлөргө укуктуу:

1) укуктук статистика субъекттери берүүчү укуктук статистикалык маалыматтардын бүтүндүгүнө, объективдүүлүгүнө, аныктыгына жана жетиштүүлүгүнө контролду жана көзөмөлдү жүзөгө ашырууга;

2) укуктук статистиканын субъекттеринен баштапкы эсепке алуу жана отчеттуулук документтеринин толуктугун жана аныктыгын, аларды Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана Башкы прокурордун укуктук актыларында аныкталуучу мөөнөттөрдө берүүнү талап кылууга;

3) укуктук статистика субъекттеринен жана башка мамлекеттик органдардан укуктук статистика жана эсепке алуу маселелери боюнча статистикалык жана талдоочулук маалыматтарды; мамлекеттик статистикалык отчеттуулукту, статистикалык маалыматтарды жыйноо жана эсеп жүргүзүү үчүн баштапкы эсепке алуу документтерин жана формаларын акы төлөбөстөн алууга;

4) көзөмөлдөө функцияларын жүзөгө ашырууда укуктук статистиканын субъекттеринин жетекчилеринен жана башка кызмат адамдарынан зарыл документтерди, материалдарды, кылмыш иштерин, статистикалык жана башка маалыматтарды берүүнү талап кылууга, ошондой эле текшерүүлөрдү жүргүзүүгө, анын ичинде жерине баруу менен жүргүзүүгө;

5) укуктук статистика субъекттерине сутканын кайсы убагында болбосун барууга, алардын орун-жайларын жана аларда жайгашкан объекттерди карап чыгууга, баштапкы эсепке алуунун документтери жана формалары менен таанышууга, аларда болгон тийиштүү электрондук маалыматтык системаларга тоскоолдуксуз кирүүгө;

6) зарыл учурларда текшерүүлөрдү жүргүзүүгө, алардын жыйынтыктары боюнча сотко чейинки өндүрүштү баштоо же тартиптик өндүрүштү козгоо жөнүндө чечим кабыл алууга, ошондой эле кызмат адамдарына карата прокурордук чара көрүүнүн башка актыларын киргизүүгө;

7) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырууга.

§ 5. Кылмыш иштери боюнча соттук чечимдерди аткарууда, ошондой эле жарандардын жеке эркиндигин чектөөгө байланышкан мажбурлоо мүнөзүндөгү чараларды колдонууда мыйзамдардын сакталышына көзөмөл

39-берене. Көзөмөл предмети

Көзөмөл предмети болуп төмөндөгүлөр саналат:

1) кармалгандарды, камакка алынгандарды кармап туруучу жерлерде алардын, жаза аткаруу системасынын, улуттук коопсуздук, ички иштер органдарында жана мекемелеринде соттолгондордун кармалып туруусунун, ошондой эле мажбурлоо мүнөзүндөгү чаралар колдонулган адамдарды кармап туруунун мыйзамдуулугу;

2) жаза аткаруу системасынын, улуттук коопсуздук, ички иштер органдарында жана мекемелеринде соттолгондордун, камакка алынган адамдардын кармалып туруусунун, ошондой

эле жарандын жеке эркиндигин чектөө менен байланышкан, мажбурлоо мүнөзүндөгү чаралар колдонулган адамдарды кармап туруунун тартибине жана шарттарына карата мыйзамдарда белгиленген талаптардын сакталуусу;

3) эркиндигинен ажыратуу менен байланышпаган мыйзамдардын сакталуусу;

4) аткаруу өндүрүшүнүн жүрүшүндө мыйзамдардын сакталуусу.

40-берене. Прокурордун ыйгарым укуктары

1. Мыйзамдардын аткарылуусун көзөмөлдөөдө прокурор төмөндөгүлөргө укуктуу:

1) өзүнүн ыйгарым укуктарынын чегинде, кайсы болбосун убакта жаза аткаруу системасынын органдарына жана мекемелерине, ички иштер, улуттук коопсуздук органдарына, жарандардын жеке эркиндигин чектөөгө байланышкан мажбурлоо мүнөзүндөгү чараларды аткаруучу органдарга жана мекемелерге, аткаруу өндүрүшүнүн органдарына, коомдон обочолотуу менен байланышпаган кылмыш жазаларын жана жазык-укуктук таасир көрсөтүүнүн мажбурлоо чараларын аткарууга, түзөтүү мекемелеринен шарттуу-мөөнөтүнөн мурда бошотулган адамдарды көзөмөлдөөнү жүзөгө ашырууга ыйгарым укуктуу мамлекеттик органга барууга;

2) кармалган, соттолгон жана камакка алынган адамдарга же жарандардын жеке эркиндигин чектөөгө байланышкан мажбурлоо мүнөзүндөгү чаралар колдонулган адамдарга суроо берүүгө;

3) ушул адамдардын кармалышына, камакка алынышына, соттолушуна же мажбурлоо мүнөзүндөгү чаралар колдонулушуна негиз болгон документтер менен таанышууга; мыйзамсыз кармалган адамдарды өзүнүн токтому менен бошотууга;

4) соттук чечимдерди аткаруу менен байланышкан документтер жана материалдар менен таанышууга;

5) жаза аткаруу системасынын органдарынын жана мекемелеринин, ички иштер, улуттук коопсуздук, саламаттык сактоо органдарынын администрацияларына, аларда жайгашкан адамдарды кармап туруунун мыйзамда белгиленген тартибин жана шарттарын сактоо жөнүндө; кармалгандардын, камакка алынгандардын, соттолгондордун жана мажбурлоо мүнөзүндөгү чаралар колдонулган адамдардын укуктарын камсыз кылган шарттарды түзүү жөнүндө жазуу жүзүндөгү көрсөтмөлөрдү берүүгө; жаза аткаруу системасынын органдарынын жана мекемелеринин, ички иштер, улуттук коопсуздук, аткаруу өндүрүшүнүн, саламаттык сактоонун органдарынын жана коомдон обочолотуу менен байланышпаган кылмыш жазаларды жана жазык-укуктук таасир көрсөтүүнүн мажбурлоо чараларын аткарууну жүзөгө ашырууга ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын администрацияларынын буйруктарынын, тескемелеринин, токтомдорунун мыйзамдарга ылайык келүүсүн текшерүүгө;

6) камакка алынган, соттолгон адамдарга мыйзам бузуу менен салынган тартиптик жазаларды жокко чыгарууга; аларды өзүнүн токтому менен айыптык изолятордон, камера тибиндеги орун-жайдан, карцерден, тартиптик изолятордон дароо бошотууга;

7) тартиптик өндүрүштү козгоого, ошондой эле прокурордук чара көрүүнүн башка актыларын киргизүүгө;

8) Кылмыштардын бирдиктүү реестрине маалыматтарды киргизүүгө.

9) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген башка ыйгарым укуктарга ээ.

2. Прокурор жазаларды жана мажбурлоо мүнөзүндөгү чараларды аткаруучу мекемелерде мыйзамсыз негизде кармалып турган же болбосо мыйзамды бузуу менен кармалган, камакка алынган же соттук-психиатриялык мекемелерге жайгаштырылган ар бир адамды өз токтому менен дароо бошотууга милдеттүү.

5-глава. Сотто жарандын же мамлекеттин кызыкчылыктарын билдирүү жана мамлекеттик айыптоону ишке ашыруу

41-берене. Сотто жарандын же мамлекеттин кызыкчылыктарын билдирүү жана мамлекеттик айыптоону ишке ашыруу

1. Прокурор Кыргыз Республикасынын процессуалдык мыйзамдарында жана башка мыйзамдарында каралган учурларда соттордун иштерди кароосуна катышат.

2. Кылмыш куугунтуктоосун сотто жүзөгө ашыруу менен прокурор мамлекеттик айыптоочу катары чыгат. Соттолуучунун күнөөсүн сотто далилдөө милдеттүүлүгү мамлекеттик айыптоочуга жүктөлөт.

3. Эгерде жарандардын укуктарын жана коомдун же мамлекеттин мыйзам менен корголуучу кызыкчылыктарын коргоо талап кылса, прокурор Кыргыз Республикасынын процессуалдык мыйзамдарына ылайык арыз менен сотко кайрылууга же процесстин кайсы болбосун стадиясында ишке катышууга укуктуу.

4. Соттук кароодогу иштерге катышуучу прокурордун ыйгарым укуктары Кыргыз Республикасынын процессуалдык мыйзамдары менен аныкталат.

42-берене. Прокурордун соттук актыларга карата сунуштамаларды киргизүүсү

1. Соттук актыларды негизсиз же мыйзам талаптарына ылайыксыз деп табуу менен, прокурор процессуалдык мыйзамдарда белгиленген тартипте сотко сунуштама киргизет же жогору турган прокурорго сунуштама менен кайрылат.

2. Соттук актыларга карата сунуштама ал сотто каралганга чейин сунуштаманы киргизген прокурор же жогору турган прокурор тарабынан кайра чакыртылып алынышы мүмкүн.

3. Жекече айыптоо ишин кошпогондо, прокурор соттук териштирүүгө катышагыны карабастан, өз компетенциясынын чегинде соттон соттук актылар мыйзамдуу күчүнө кирген кайсы болбосун ишти же иштердин категориясын талап кылууга укуктуу.

4. Прокурор сураган иштер сот суроо-талап кылган учурдан тартып 5 жумушчу күндүн ичинде берилет.

6-глава. Кылмыш куугунтуктоосун жүзөгө ашыруу

43-берене. Кылмыш куугунтуктоосун жүзөгө ашыруу

1. Прокурор Кыргыз Республикасынын кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарына ылайык кылмыш куугунтуктоосун жүзөгө ашырат.

2. Кылмыш ишин козгоо жөнүндө чечим Кыргыз Республика-

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 8-бетте)

сынын Башкы прокурору тарабынан колдонуудагы мыйзамдарда каралган тартипте төмөнкүлөргө карата кабыл алынат:

- 1) Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан Кыргыз Республикасынын Конституциясында аныкталган тартипте кызмат ордунан четтетилген Кыргыз Республикасынын Президентине;
  - 2) Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутатына;
  - 3) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин Төрагасына жана мүчөлөрүнө;
  - 4) судьяга;
  - 5) Кыргыз Республикасынын Эсептөө палатасынын төрагасына;
  - 6) Кыргыз Республикасынын Улуттук банкынын төрагасына;
  - 7) Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиянын төрагасына;
  - 8) Кыргыз Республикасынын Акыйкатчысына (Омбудсменине) жана анын орун басарына.
3. Кыргыз Республикасынын Башкы прокуроруна карата кылмыш ишин козгоо жөнүндө чечим Кыргыз Республикасынын Башкы прокурорунун орун басарларынын бири тарабынан, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин макулдугу менен, Кыргыз Республикасынын Президентинин сунушу боюнча кабыл алынат.
4. Кесиптик ишине байланыштуу адвокатка карата кылмыш ишин козгоо жөнүндө чечим Кыргыз Республикасынын Башкы прокурору же болбосо анын орун басары тарабынан кабыл алынат.

44-берене. Аскер кызматчысынын статусу бар адамдарга, ошондой эле аскердик жыйындарга чакырылган аскерге милдеттүү адамдарга карата кылмыш куугунтуктоосу

1. Прокурор аскер кызматчысынын статусу бар адамдарга жана аскердик жыйындарга чакырылган аскерге милдеттүүлөргө карата кылмыш куугунтуктоосун жүзөгө ашырат.
  2. Аскер кызматчысынын статусу бар адам жасаган укук бузуу фактысы жөнүндө билдирүүнү текшерүү прокуратура органдарынын компетенциясы болуп саналат.
- Кылмыш куугунтуктоосун жүзөгө ашырууда прокурор жана аскер прокуратурасынын тергөөчүсү жасалган укук бузуу жөнүндө маалыматтарды Кылмыштардын бирдиктүү реестрин киргизет жана аскер кызматчысынын статусу бар адамга карата сотко чейинки өндүрүштү баштайт, ал эми прокурор Кыргыз Республикасынын кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарында белгиленген тартипте сотто мамлекеттик айыптоону жүзөгө ашырат.
3. Конкреттүү күнөөлүү адамдар аскер кызматчысынын статусу бар адамдар экендиги аныкталгандан кийин укук коргоо органдары сотко чейинки өндүрүштүн материалдарын жана текшерүү материалдарын Аскер прокуратурасынын тийиштүү органына жөнөтүшөт.

7-глава. Прокуратуранын башка ыйгарым укуктарын жүзөгө ашыруу тартиби

§ 1. Чет мамлекеттердин компетенттүү органдары менен өз ара аракеттенүү

45-берене. Эл аралык укуктук кызматташууну жүзөгө ашырууда мыйзамдарды колдонууга көзөмөл

1. Прокуратура органдары укуктук жардам көрсөтүү маселелери боюнча, Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган, мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдердин колдонулушуна көзөмөл жүргүзөт.
2. Башкы прокурор же анын орун басарлары ыйгарым укуктарынын чегинде жана Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза процессуалдык кодексинде жана Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган, мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдерде белгиленген тартипте төмөнкүдөй чечимдерди кабыл алат:
  - 1) адамдарды өткөрүп берүү жөнүндө;
  - 2) кылмыш иштер боюнча өз ара укуктук жардам көрсөтүү тууралуу;
  - 3) кылмыш куугунтуктоосун жүзөгө ашыруу тууралуу;
  - 4) эркиндигинен ажыратууга соттолгон адамдарды жазасын андан ары өтөө үчүн өткөрүп берүү тууралуу;
  - 5) Кыргыз Республикасынын аймагы боюнча адамдарды транзиттик алып өтүү тууралуу.

46-берене. Прокуратуранын эл аралык укуктук кызматташуу боюнча ыйгарым укуктары

- Башкы прокуратура өз компетенциясынын чегинде эл аралык укуктук кызматташуу чөйрөсүндө:
- 1) Кыргыз Республикасынын эл аралык келишимдеринин долбоорлорун, ошондой эле колдонуудагы келишимдерди өзгөртүү жана толуктоо боюнча сунуштарды иштеп чыгууга катышат;
  - 2) эл аралык келишимдер чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте, чет мамлекеттердин прокуратура органдары жана башка компетенттүү органдары менен укуктук жардам жана кызматташтык жөнүндө келишимдерди түзөт жана кол коёт;
  - 3) прокуратура органдарынын компетенциясынын чегинде чет мамлекеттердин тийиштүү органдары жана эл аралык уюмдар менен кызматташууну жүзөгө ашырат, ошондой эле эл аралык келишимдер чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте эл аралык уюмдардын органдарынын ишине катышат;
  - 4) кызматташып жаткан чет мамлекеттердин аймактарында кылмыштуулук менен күрөшүү боюнча биргелешкен чаралардын мамлекеттер аралык программаларынын долбоорлорун иштеп чыгууга жана аларды ишке ашырууга катышат;
  - 5) чет мамлекеттердин компетенттүү органдарынын суроо-талабы боюнча Кыргыз Республикасынын башка укук коргоо органдарынын катышуусу менен, адамдарды өткөрүп берүү, кылмыштык куугунтуктоо, процессуалдык аракеттер өндүрүшү, соттолгондорду өткөрүп берүү, кылмышкерлерди издөө, жазаларды аткаруу маселелери боюнча, ошондой эле кылмыштардын алдын алууга, айкындоого жана бөгөт коюуга багытталган башка аракеттерди аткаруу боюнча укуктук жардам көрсөтөт;
  - 6) Кыргыз Республикасынын Кылмыш-жаза процессуалдык кодексинде белгиленген тартипте жана Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган, мыйзамда белгиленген тартип-

те күчүнө кирген эл аралык келишимдердин негизинде Кыргыз Республикасынын укук коргоо органдарынын соттолгондорду берүү, кылмыштык куугунтуктоо, процессуалдык аракеттер өндүрүшү, өткөрүп берүү, кылмышкерлерди издөө, жазаларды аткаруу маселелери боюнча, ошондой эле кылмыштардын алдын алууга, айкындоого жана бөгөт коюуга багытталган башка аракеттерди аткаруу боюнча укуктук жардам көрсөтүү жөнүндө суроо-талаптарын, өтүнүчтөрүн чет мамлекеттердин компетенттүү органдарына жөнөтөт;

7) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында жана Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган, мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдерде каралган башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.

47-берене. Укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын маалымат алмашуу системасын пайдалануу менен жүргүзүлүүчү маалыматтык-талдоо иштери

1. Укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын маалымат алмашуу системасын пайдалануу менен жүргүзүлүүчү маалыматтык-талдоо иштери төмөнкүдөй максаттарда жүзөгө ашырылат:
    - 1) укук бузуулардын алдын алууга багытталган чараларды, анын ичинде мыйзамдык чараларды иштеп чыгуу максатында терс көрүнүштөрдү айкындоо;
    - 2) укук мамилелеринин ар кайсы чөйрөлөрүндө мыйзамдуулукту бузуу фактылары жөнүндө сандык жана сапаттык маалыматтарды аныктоо;
    - 3) терс укуктук көрүнүштөрдүн алдын алуу жана аларга бөгөт коюу боюнча сунуштарды иштеп чыгуу;
    - 4) мыйзамдуулуктун жана укук тартибинин абалын мүнөздөөчү маалыматтарды, анын ичинде региондор боюнча маалыматтарды иликтөө жана кайра иштеп чыгуу.
- Ар бир негиз боюнча маалыматтык-талдоочулук иштерди жүзөгө ашыруунун зарылчылыгы жана алардын тизмеги Башкы прокурор тарабынан, көзөмөлдөө ишинин алкагында аныкталат.

2. Укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын маалымат алмашуу системасын пайдалануу менен маалыматтык-талдоочулук иштер Башкы прокурор бекиткен талдоочулук иштин пландарына ылайык прокуратура органдары тарабынан жүзөгө ашырылат.

3. Укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын маалымат алмашуу системасын пайдалануу менен маалыматтык-талдоочулук иштерди пландан тышкары жүргүзүү үчүн төмөнкүлөр негиз болуп саналат:

- 1) Башкы прокурордун же анын орун басарларынын тапшырмалары;
- 2) мамлекеттик органдардын негиздүү суроо-талаптары, Башкы прокурордун же анын орун басарларынын макулдугу менен;
- 3) Кыргыз Республикасынын Президентинин, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин комитеттеринин, парламенттик иликтөө жүргүзүү максатында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши түзгөн комиссиялардын жүйөлөштүрүлгөн суроо-талаптары;
- 4) Башкы прокурордун макулдугу менен Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутатынын койгон суроо-талабы;
4. Ушул берененин 1-бөлүгүндө каралган маалыматтык-талдоочулук иш укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын маалымат алмашуу системасынан, ээси көрсөтүлбөстөн, жеке жактардын конкреттүү жекече маалыматтары ачыкталбастан алынган маалыматтарды пайдалануу менен жүргүзүлөт.

Жеке жактардын жекече маалыматтарын пайдалануу менен маалыматтык-талдоочулук иш Башкы прокурордун ар бир учур үчүн өзүнчө кабыл алынуучу буйругунун негизинде жүргүзүлөт.

5. Маалыматтык-талдоочулук иштерди жүргүзүүдө укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын маалымат алмашуу системасындагы электрондук маалыматтык ресурстарга жетүү жана аларды иштеп чыгуу коргоолуучу камтымаларда сакталуучу электрондук санариптик кол коюуларды пайдалануу менен, өзүнчө орун-жайларда, сертификатталган компьютерлерде прокуратура органдарынын кызматкерлери тарабынан жүзөгө ашырылат.

6. Укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын маалымат алмашуу системасын пайдалануу менен маалыматтык-талдоочулук иштерди жүргүзүүнүн тартиби, негиздери жана мындай ишмердикти жүзөгө ашырууга укуктуу прокуратура органдарынын кызмат адамдарынын тизмеги (категориялары) Башкы прокурор тарабынан аныкталат.

7. Маалыматтык-талдоочулук иштер, анын ичинде укук коргоо жана башка мамлекеттик органдардын маалымат алмашуу системасын пайдалануу менен жүргүзүлүүчү иштер жекече мүнөздөгү маалыматтар чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарынын талаптарына бекем ылайыктуулукта жүзөгө ашырылат.

§ 3. Прокуратуранын башка ыйгарым укуктары

48-берене. Текшерүүлөрдү дайындоо жөнүндө актыларды каттоо

Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында каралган тартипте жана учурларда, прокуратура мамлекеттик органдар жүргүзүүчү текшерүүлөрдү каттоону жүзөгө ашырат. Мыйзамдуу жана негиздүү текшерүүлөр катталууга жатат.

49-берене. Ченем жаратууда прокуратуранын катышуусу

1. Башкы прокурор өзүнүн карамагындагы маселелер боюнча мыйзам чыгаруу демилге укугуна ээ.
- Мыйзам чыгаруу демилге укугу Башкы прокурор тарабынан мыйзамдардын жана башка ченемдик укуктук актылардын долбоорлорун иштеп чыгуу жана Жогорку Кеңешке киргизүү жолу менен жүзөгө ашырылат.
- Мыйзам долбоору Жогорку Кеңеште каралган учурда аны Башкы прокурор же анын орун басары сунуш кылат.
- Мыйзам долбоорлору Жогорку Кеңешке киргизгенге чейин кызыкдар мамлекеттик органдар менен алардын иш чөйрөлөрүнө тиешелүү маселелер боюнча милдеттүү түрдө макулдашуулууга тийиш.
- Мыйзам долбоорлорун иштеп чыгуу тартиби Башкы прокурор тарабынан аныкталат.
- Башкы прокуратура кылмыш-жаза сот өндүрүшү, укук бузуулардын алдын алуу жана кылмыштуулук менен күрөшүү тармагындагы мыйзам долбоорлоруна корутунду берет.
- Башкы прокуратура колдонуудагы мыйзамдарды ченемдик укуктук актылар чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте укуктук жана коррупцияга каршы экспертизалар жүргүзөт.

50-берене. Координациялык иш

1. Башкы прокурор жана ал ыйгарым укук берген прокурорлор өз ыйгарым укуктарынын чегинде укук коргоо, фискалдык жана башка мамлекеттик органдардын, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын коррупцияга каршы аракеттенүү маселелери боюнча иштерин координациялайт.
2. Прокурорлордун координациялык ишин уюштуруунун жана Координациялык Кеңештин курамын түзүүнүн тартиби жана формасы Башкы прокурор тарабынан аныкталат.
3. Координациялык кеңештин чечими коррупцияга каршы аракеттенүүнү жүзөгө ашырган укук коргоо, фискалдык жана башка мамлекеттик органдар, жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары үчүн милдеттүү.

51-берене. Прокуратуранын басылмалары

Башкы прокуратура мезгилдүү жана атайын басылмаларды басып чыгара алат.

8-глава. Прокуратура органдарында кызмат өтөө. Прокуратура органдарынын кадрлары

§ 1. Прокуратура органдарында кызмат өтөө

52-берене. Прокуратура органдарына кызмат өтөөгө кирүү

1. Прокуратура органдарында кызмат өтөө мамлекеттик кызматтын түрү болуп саналат. Прокуратура органдарынын кызматкерлери ушул конституциялык Мыйзамдын талаптарын эске алуу менен мамлекеттик кызмат ордунда милдеттерди аткаруучу мамлекеттик кызматчылар болуп саналат.
2. Прокурорлордун координациялык жана мекемелерине кызмат өтөөгө кирүү конкурстан өтүү аркылуу жана конкурстан тышкары жүргүзүлөт.
3. Конкурсту өткөрүүнүн тартиби жана шарттары Башкы прокурор тарабынан аныкталат.
- Өткөрүлүүчү конкурстун ачыктыгы иштин багыттары боюнча орун алган кадрдык муктаждык, конкурсту өткөрүүнүн шарттары жана тартиби, конкурстун жыйынтыктары тууралуу маалыматтарды жалпыга маалымдоо каражаттарына жарыялоо аркылуу камсыз кылынат.
4. Ушул конституциялык Мыйзамдын 54- жана 55-беренелеринде каралган талаптарга ылайык келгенде, прокуратура органдарына конкурстан тышкары кызматка кирүүгө төмөнкүлөр укуктуу:
  - 1) кадыр-баркын кетирген негиздер боюнча бошотулган адамдарды кошпогондо, мурда прокуратура органдарынын кызматкерлери болгон адамдар;
  - 2) укук коргоо органдарынын кызматкерлери жана башка мамлекеттик органдардын жогорку юридикалык билими бар жана юриспруденция адистиги боюнча мамлекеттик кызматта 5 жылдан кем эмес практикалык иш тажрыйбасы бар кызматкерлери;
  - 3) кынтыксыздык талаптарын бузгандыгына байланыштуу кызматынан бошотулган адамдарды кошпогондо, ыйгарым укуктарын токтоткон судьялар.
5. Башкы прокурор Башкы прокуратуранын коллегиясы же жогорку аттестациялык-конкурстук комиссиясы тарабынан сунушталган адамдарды прокуратура органдарына жана мекемелерине кызмат өтөөгө (жумушка) алууга укуктуу.
6. Прокуратура органдарында кызмат өтөөнүн жаш курактык чеги төмөнкүдөй:
  - 1) Башкы прокурор үчүн - 70 жаш, Башкы прокурордун орун басарлары үчүн, Башкы прокурордун орун басары - аскер прокурорун кошпогондо - 65 жаш;
  - 2) аскер прокуратурасынын прокурорлорун жана тергөөчүлөрүн кошпогондо, прокуратура органдарынын кызматкерлери үчүн - 63 жаш.
  7. Прокуратура органдарынын башка кызматкерлеринин кызмат өтөө тартиби, кызмат өтөөгө байланышкан чектөөлөр жана тыюулар, класстык чен ыйгаруу тартиби, ошондой эле социалдык кепилдиктер мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат өтөө чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленет.

53-берене. Прокурорлор жана прокуратура органдарынын кызматкерлери

Ушул конституциялык Мыйзамдагы төмөнкүдөй терминдер аркылуу төмөнкүлөр түшүндүрүлөт:

- 1) прокурор - Башкы прокурор, анын биринчи орун басары жана орун басарлары, Башкы прокурордун орун басары - аскер прокурору, анын орун басарлары, Башкы прокурордун өзгөчө тапшырмалар боюнча улук жардамчысы жана Башкы прокурордун жардамчысы, түзүмдүк бөлүктөрдүн жетекчилери жана алардын орун басарлары, түзүмдүк бөлүмдөрдүн улук прокурорлору, прокурорлору жана тергөөчүлөрү, областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын, адистештирилген прокуратура-ралардын, райондордун (шаарлардын) прокурорлору, гарнизондордун аскер прокурорлору жана алардын орун басарлары, прокурор-криминалисттер, прокурорлордун тийиштүү ыйгарым укуктар берилген улук жардамчылары жана жардамчылары;
- 2) прокуратура органдарынын кызматкерлери - прокуратура органдарынын прокурорлору жана тергөөчүлөрү;
- 3) прокуратура органдарынын башка кызматкерлери - мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө мыйзамдарга ылайык мамлекеттик административдик кызмат орударын ээлеп турган прокуратура органдарынын кызматкерлери.

54-берене. Прокурор жана тергөөчү болуп дайындалуучу адамдарга коюлуучу талаптар

1. Ушул берененин 2-бөлүгүндө каралган учурду кошпогондо, мамлекеттик аккредитациясы бар билим берүү программалары боюнча «Юриспруденция» адистиги боюнча жогорку юридикалык билимге ээ же «бакалавр» квалификациясында «Юриспруденция» даярдоо багыты боюнча жогорку билим, же «Юриспруденция» даярдык багыты боюнча бакалавр диплому бар болгондо «магистр» квалификациясында «Юриспруденция» даярдоо багыты боюнча жогорку билим алган, ден соолугунун абалы жана психофизиологиялык маалыматтары боюнча прокуратура органдарында кызмат өтөөгө жарактуу жана квалификациялык талаптарга жооп берген Кыргыз Республикасынын жарандары прокурор жана тергөөчү боло алат.
2. Прокуратура органдарынын укуктук статистиканы жана эсепке алууну түзүүчү бөлүктөрүнүн кызматкерлери болуп ошондой эле маалыматтык технологиялар менен байланышкан тех-

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 9-бетте)

никалык жогорку билими бар, ден соолугунун абалы жана психологиялык маалыматтары боюнча прокуратура органдарында кызмат өтөөгө жарактуу жана квалификациялык талаптарга жооп берген Кыргыз Республикасынын жарандары иштей алышат.

3. Башкы прокурордун кызмат ордуна 40 жаштан кем эмес курактагы, жогорку юридикалык билими жана юридикалык кесип боюнча 10 жылдан кем эмес иш стажы бар адамдар дайындалат.

4. Башкы прокурордун орун басарынын, аскер прокурорунун кызмат орундарына 35 жаштан кем эмес курактагы, прокурор же прокуратура органдарындагы төргөчү кызматында 10 жылдан кем эмес иш стажы бар адамдар дайындалат.

5. Башкы прокурордун өзгөчө тапшырмалар боюнча жардамчысынын, областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын, адистештирилген прокуратуралардын прокурорлорунун, Башкы прокуратуранын түзүмдүк бөлүктөрүнүн жетекчилеринин кызмат орундарына 35 жаштан кем эмес курактагы, прокурор же прокуратура органдарындагы төргөчү кызматында 10 жылдан кем эмес иш стажы бар адамдар дайындалат.

6. Башкы прокуратуранын түзүмдүк бөлүктөрүнүн бөлүмдөрүнүн жетекчилеринин, райондун, шаардын прокурорунун жана гарнизондун аскер прокурорунун кызмат орундарына 30 жаштан кем эмес курактагы, прокурор же прокуратура органдарындагы төргөчү кызматында 7 жылдан кем эмес иш стажы бар адамдар дайындалат.

7. Областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратураларынын, аскер прокуратурасынын түзүмдүк бөлүктөрүнүн жетекчилеринин кызмат орундарына 30 жаштан кем эмес курактагы, прокурор же прокуратура органдарындагы төргөчү кызматында 5 жылдан кем эмес иш стажы бар адамдар дайындалат.

55-берене. Прокуратура органдарында кызмат өтөөгө байланышкан чектөөлөр жана тыюу салуулар

1. Прокурорлорго жана прокуратура органдарындагы төргөчүлөргө төмөндөгүлөргө тыюу салынат:

1) билим берүү, илимий, эксперттик жана башка чыгармачылык ишмердикти кошпогондо, башка акы төлөнүүчү иштер менен алектенүүгө;

2) мыйзамдарда каралган учурларды кошпогондо, коммерциялык уюмдардын башкаруу органдарында турууга;

3) эгерде Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган, мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимде же Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында башкача каралбаса, чет өлкөлүк коммерциялык эмес бейөкмөт уюмдардын жана алардын Кыргыз Республикасынын аймагында иштеп жаткан түзүмдүк бөлүктөрүнүн башкаруу органдарынын, камкорчулук же байкоочулук кеңештеринин, башка органдарынын курамына кирүүгө;

4) мамлекеттик бийлик органдары жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары түзүүчү комиссиялардын жана башка шайлануучу органдардын, ошондой эле кеңеш берүүчү органдардын мүчөсү болууга;

5) саясий партиялардын жана саясий максаттарды көздөгөн башка коомдук бирикмелердин, диний уюмдардын мүчөсү болууга, аларга кандайдыр бир колдоо көрсөтүүгө же алардын ишине катышууга;

6) өзүнө жакын тууган адамдардын тикелей карамагында же контролунда болууга байланышкан кызматта турууга;

7) кызматына байланышкан, аларга ыйгарым укуктар берилбеген милдеттенмелерди өзүнө алууга жана убадаларды берүүгө;

8) кызматчынын өзүнүн жана анын жакын туугандарынын жеке кызыкчылыгын тикелей козгогон маселелерди чечүү максатында өзүнүн кызматтык абалын пайдаланууга;

9) баалуу кагаздарды, акцияларды жана чет өлкөлүк компаниялардын жана шериктештиктердин уставдык капиталдарындагы үлүштөрдү сатып алууга;

10) Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталбаган банктарда банктык эсептерди ачууга;

11) мамлекеттик органдардын жана жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине тоскоолдук кылган иш таштоолорду, митингдерди, манифестацияларды жана башка иш-чараларды уюштурууга же аларга катышууга;

12) мыйзамга ылайык жеткиликтүүлүгү чектелген маалыматтарга киргизилген, кызматтык милдеттерин аткарууга байланыштуу ага белгилүү болгон маалыматтарды кызматтык милдеттерин аткарууга байланышпаган максаттарда жайылтууга же пайдаланууга;

13) референдум жана шайлоо өнөктүгү мезгилинде шайлоо алдындагы үгүт иштери менен алектенүүгө;

14) мыйзамдарга жана эл аралык келишимдерге ылайык жүзөгө ашырылуучу кызматтык иш сапарларды кошпогондо, жеке жана юридикалык жактардын каражаттарынын эсебинен Кыргыз Республикасынын чегинен сырткары кызматтык иш сапарларга чыгууга;

15) өзүнүн жеке максаттары үчүн жеке жана юридикалык жактардын кызмат көрсөтүүлөрүн кызматтык ыйгарым укуктарын аткарууга байланыштуу пайдаланууга; алардан сый акыларды (акчалай жана башка сый акыларды, кызмат көрсөтүүлөрдү, көңүл ачууга, эс алууга, транспорттук чыгымдарга төлөмдөрдү) жана бөлөктөрдү алууга;

16) өзүнүн кызматтык милдеттеринде каралбаган кайсы болбосун көмөктү өзүнүн кызматтык абалын пайдалануу менен жеке жана юридикалык жактарга көрсөтүүгө;

17) өкүлчүлүктүү органдардын депутаты болууга;

18) эгерде Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында башкача каралбаса, үчүнчү жактардын иштери боюнча өкүл болууга;

19) кызматтык иштин материалдык-техникалык, финансылык жана маалыматтык камсыз кылуу каражаттарын, мамлекеттик башка мүлктү жана кызматтык маалыматты кызматтык эмес максатта пайдаланууга;

20) алкогольдук, баңгилек, психотроптук, токсикоманиялык мас абалга алып келүүчү заттарды (алардын аналогдорун) колдонгондугу боюнча медициналык күбөлөндүрүүдөн өтүүдөн баш тартууга же качууга.

2. Прокуратура органдарынын кызматкери Кыргыз Республикасынын жарандык мыйзамдарында каралган тартипте, Кыргыз Республикасынын прокуратура органдарына жана мекемелерине кызмат өтөөгө кирген учурдан тартып бир айдын ичинде өзүнүн жеке менчигиндеги баалуу кагаздарды (акцияларды,

уставдык капиталда катышкан үлүшүн, облигацияларын, пайларды) жана пайдалануудан киреше алып келе турган башка мүлктөрүн, ошондой эле мүлктүк жалдоого берилген мүлктүн кызмат өтөө мезгилинде ишенимдик башкарууга өткөрүп берүүгө милдеттүү.

3. Ушул беренедө каралган чектөөлөр сакталбаган фактынын аныкталышы прокурорлорго жана төргөчүлөргө карата тартиптик жоопкерчилик чараларын колдонуу үчүн негиз болуп саналат.

4. Адамдын прокуратура органдарына жана мекемелерине кызматка алынышы жана бул кызматта болушу мүмкүн эмес, эгерде ал:

1) Кыргыз Республикасынын жарандыгын жоготсо же башка мамлекеттин жарандыгын алса;

2) анын чет мамлекеттин аймагында туруктуу жашоо укугун тастыктаган жашап туруу укугун же башка документ алса;

3) наркологиялык же психоневрологиялык диспансерде каттоодо турса же мурда турган болсо, соттун чечими менен аракетке жөндөмсүз же аракетке жөндөмдүүлүгү чектелүү деп таанылса;

4) белгилүү бир мөөнөттүн ичинде мамлекеттик кызматтын мамлекеттик кызмат орундарын ээлөө укугунан соттун чечими менен ажыратылса;

5) кылмыш жасагандыгы үчүн соттолсо, ошондой эле соттуулугу жоюлгандыгына же алынгандыгына карабастан соттуулугу бар болсо же мурда болсо, же болбосо реабилитацияланбоочу негиздер боюнча кылмыш куугунтуктоосун кыскартуу жөнүндө төргөө органынын же соттун жокко чыгарылбаган токтому бар болгон учурда;

6) кынтыксыздык талаптарын бузгандыгына байланыштуу мурда судьянын кызмат ордунан бошотулса;

7) жакын туугандары уюшкан кылмыштуу топтордун мүчөсү деп мыйзамдарда белгиленген тартипте таанылса же болбосо өзгөчө оор кылмыштарды жасагандыгы үчүн соттолсо;

8) медициналык корутундуга ылайык кызматтык милдеттерин аткарууга тоскоолдук кыла турган оорусу бар болсо;

9) эгерде адам талапкер болуп жаткан кызмат орду боюнча кызматтык милдеттерди аткаруу мамлекеттик сырды түзгөн маалыматтарды пайдаланууга байланыштуу болсо, мамлекеттик сырды түзгөн маалыматтарга жеткиликтүүлүгүн тариздөө жол-жобосунан өтүүдөн баш тартса;

10) мурда прокуратура органдарынан жана мамлекеттик кызматтан кадыр-баркын кетириүүчү негиздер боюнча бошотулса;

11) тартиби Башкы прокурор тарабынан аныкталуучу атайын текшерүүдөн өтпөй калса.

5. Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн жана башка аскердик түзүлүштөрүнүн катарында аскердик кызмат өтөөгө же болбосо запастагы офицерлердин программасы боюнча аскердик даярдыктан өтпөгөн же үй-бүлөлүк абалынан жана ден соолугунун абалынан келип чыккан негиздер боюнча альтернативдик (аскерден тышкары) кызмат өтөөгөн эркек жынысындагы жарандарга прокуратура органдарында кызмат өтөөгө жол берилбейт.

6. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине кызмат өтөөсүн токтоткондон кийин (адвокаттык ишти жүзөгө ашырган учурларын кошпогондо) бир жыл ичинде төмөнкүлөргө тыюу салынат:

1) өзүнүн мурда иштеген жерине анын компетенциясына кирген маселелер боюнча үчүнчү жактардын кызыкчылыгында кайрылууга;

2) өзү кызмат өтөөгөн мезгилде анын карамагына кирген иштер боюнча жеке жана юридикалык жактардын атынан аракеттенүүгө, анткени бул ушул жеке же юридикалык жакка кошумча артыкчылыктарды бериши мүмкүн.

56-берене. Прокуратура органдарындагы кызматка биринчи жолу кабыл алынып жаткан адамдарга жекече окутуу уюштуруу

Прокуратура органдарына кызматка биринчи жолу кабыл алынган адамдарды жекече окутууну, анын жеке жана иштикүү сапаттарын иликтөөнү уюштуруу жана аны жекече окутуунун натыйжаларын баалоонун тартиби Башкы прокурор тарабынан аныкталат.

§ 2. Прокуратура органдарынын кызматкеринин укуктук абалы

57-берене. Прокуратура органдарынын кызматкеринин статусу. Негизги укуктары жана милдеттери

1. Прокуратура органдарынын кызматкеринин укуктук абалы (статусу) ушул конституциялык Мыйзам менен аныкталат.

2. Прокуратура органдарынын кызматкеринин статусу ушул Мыйзам жана башка ченемдик укуктук актылар менен белгиленген, мамлекет көпилдеген укуктардын жана милдеттердин жыйындысын билдирет.

3. Кызматкердин статусу анын керт башына, квалификациясына жана жүрүм-турумуна жогорку талаптарды белгилөөнү талап кылат.

4. Прокуратура органдарынын кызматкери төмөнкүлөргө укуктуу:

1) кызматтык милдеттерин аткаруу жана кесипкөйлүгүн өнүктүрүү үчүн зарыл шарттарга;

2) ээлей турган кызмат орду боюнча анын укуктарын жана милдеттерин аныктоочу кызмат орундук милдеттер (кызмат орундук нускама) жана башка документтер менен, кызматтык милдеттерин аткаруунун натыйжалуулугун баалоонун критерийлери, кызматтык ишинин натыйжалуулук көрсөткүчтөрү жана кызматтан жогорулоо шарттары менен таанышууга;

3) ушул конституциялык Мыйзамга ылайык эс алууга;

4) акчалай каражатка (эмгек акыга);

5) кызматтык милдеттерин аткаруу үчүн зарыл маалыматтарды жана материалдарды белгиленген тартипте алууга, ошондой эле прокуратура органдарынын ишин өркүндөтүү жөнүндө сунуштарды киргизүүгө;

6) эгерде кызматтык милдеттерин аткаруу мамлекеттик сырды жана мыйзам менен корголгон башка купуялыктарды түзүүчү маалыматтарды пайдаланууга байланышса, мындай маалыматтарды белгиленген тартипте алууга;

7) өзүнүн жекече маалыматтарынын корголушуна;

8) кызматтык ишинин натыйжаларын, кызмат өтөө стажысын, квалификациясынын жана кесиптик билиминин деңгээлин эске алуу менен кызмат боюнча жогорулоого;

9) кесиптик деңгээлин жана иштикүүлүк квалификациясын жогорулатууга, кошумча кесиптик билим алууга;

10) анын рапорту боюнча кызматтык текшерүү (териштирүү) жүргүзүүгө;

11) өзүнүн укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын коргоо үчүн, ошондой эле ушул конституциялык Мыйзамга ылайык прокуратура органдарында кызмат өтөөгө байланышкан талаштарды чечүү үчүн баш ийүүчүлүк тартипте жогору турган кызмат адамдарына же жогору турган органдарга кайрылууга;

12) анын өмүрүн жана ден соолугун, анын үй-бүлө мүчөлөрүнүн өмүрүн жана ден соолугун, ошондой эле ага жана анын үй-бүлө мүчөлөрүнө таандык мүлктү мамлекеттик коргоого;

13) прокуратура органдарында кызмат өтөөнүн өзгөчөлүктөрүн эске алуу менен талаптагыдай уюштуруу-техникалык жана санитардык-гигиеналык шарттарга;

14) курал жүргүзүү чөйрөсүндөгү мыйзамдарда белгиленген тартипте кызматтык куралды жана (же) атайын каражаттарды алып жүрүүгө жана сактоого;

15) прокуратура органынын жетекчисинин кызмат өтөө маселелери боюнча чечимине жогору турган жетекчиге же болбосо сот тартибинде даттанууга.

16) медициналык камсыздандырууга;

17) аны жана анын үй-бүлө мүчөлөрүн турак жай менен камсыз кылууга.

5. Прокуратура органдарынын кызматкерлери Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген башка укуктарга да ээ.

6. Прокуратура органдарынын кызматкери төмөнкүлөргө милдеттүү:

1) Кыргыз Республикасынын Конституциясын жана Кыргыз Республикасынын башка ченемдик укуктук актыларын сактоого;

2) өз кызматтык (функциялык) милдеттерин жана өзүнүн укуктарын, кызматтык милдеттерин аныктоочу башка документтердин жоболорун аткарууга, тикелей жетекчилеринин (башчыларынын) буйруктарын жана төсөмелерин аткарууга, ошондой эле түз же тикелей жетекчинин (башчынын) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ачык каршы келген буйругун же болбосо төсөмөсүн алганда Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын жетекчиликке алууга;

3) кызматтык маселелер боюнча өзүнүн түздөн-түз жетекчисине, ал эми зарыл болгондо, муну түздөн-түз жетекчисине билдирүү менен тикелей жетекчисине кайрылууга;

4) кызматтык милдеттерин аткарууда жарандардын, коомдук бирикмелердин жана уюмдардын укуктарын жана мыйзамдуу кызыкчылыктарын сактоого;

5) ички кызматтык тартипти сактоого, болгон окуялар, убактылуу эмгекке жарамсыздыктын орун алгандыгы жөнүндө жана кызматкердин өз кызматтык милдеттерин аткаруу мүмкүндүгүн болтурбаган башка жагдайлар тууралуу түздөн-түз жетекчисине билдирүүгө;

6) кызматтык милдеттерин талаптагыдай аткаруу үчүн зарыл болгон квалификация деңгээлин кармоого;

7) мамлекеттик сырды жана башка мыйзам менен корголуучу сырды түзгөн маалыматтарда, ошондой эле кызматтык милдеттерин аткарууга байланыштуу ага белгилүү болгон маалыматтарды, анын ичинде жарандардын жеке жашоосуна жана ден соолугуна тиешеси бар же алардын ар-намысын жана кадыр-баркын козгогон маалыматтарды жайылтпоого;

8) мамлекеттик мүлктү, анын ичинде кызматтык милдеттерин аткаруу үчүн ага берилген мүлктү сактоого;

9) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте өзүнүн кирешелери, чыгашалары жөнүндө, мүлкү жана мүлктүк мүнөздөгү милдеттенмелери тууралуу маалыматтарды берүүгө;

10) Кыргыз Республикасынын жарандыгынан чыгуу (жашай туруу укугун алуу) жөнүндө арыз бергендиги тууралуу арыз берген күнү түздөн-түз жетекчисине билдирүүгө;

11) Кыргыз Республикасынын жарандыгынан чыккандыгы жөнүндө же чет мамлекеттин жарандыгын (жашай туруу укугун) алгандыгы тууралуу Кыргыз Республикасынын жарандыгынан чыккан күнү же чет мамлекеттин жарандыгын алган күнү түздөн-түз жетекчисине билдирүүгө;

12) ушул конституциялык Мыйзамда белгиленген чектөөлөрдү жана тыюу салууларды сактоого, ошондой эле этикалык нормаларды сактоого;

13) кызматтык милдеттерин аткарууда кызыкчылыктардын кагылышуусу келип чыкканы тууралуу түздөн-түз жетекчисине билдирүүгө жана мындай кагылышууну четтетүү боюнча чараларды көрүүгө;

14) коррупциялык же башка укук бузууну жасоого көндүрүү максатында кайсы бир адамдардын ага кайрылган ар бир учуру тууралуу түздөн-түз жетекчисине кабарлоого.

7. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине ушул конституциялык Мыйзамда каралган башка милдеттер да жүктөлүшү мүмкүн.

8. Прокуратура органдарынын кызматкерлеринин кызматтык милдеттери Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталат.

58-берене. Кызматтык ырастама жана мөөр

1. Башкы прокурорго, анын орун басарларына белгиленген үлгүдөгү ырастама Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан берилет.

2. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине белгиленген үлгүдөгү кызматтык ырастама Башкы прокурор, Аскер прокурору, областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокурорлору тарабынан, ошондой эле адистештирилген прокуратуралардын кызматкерлерине кызмат орундарынын номенклатурасына ылайык берилет.

3. Кызматтык ырастама прокуратура органдарынын кызматкеринин өздүгүн (инсандыгын), анын атайын наамын же аскердик наамын, кызмат ордун ырастоочу документ болуп эсептелет.

Прокуратура органдарынын кызматкеринин кызматтык ырастамасы анын кызматтык куралды алып жүрүүгө жана сактоого укугун ырастайт.

4. Башкы прокуратуранын, ага баш ийген прокуратура органдарынын Кыргыз Республикасынын Мамлекеттик герби тартылып, мамлекеттик жана расмий тилде өзүнүн аталышы жазылган мөөрү, казыналык органдарында тийиштүү эсептери болот.

59-берене. Формалык кийим

1. Прокуратура органдарынын кызматкерлери акысыз формалык кийим менен Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте жана ченемдер боюнча камсыз кылынат.

Формалык кийимдин сыпатталышы, айырмалоо белгилери,

(Уландысы 11-бетте)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 10-бетте)

жеңге тагылуучу шеврондор жана кийип жүрүү тартиби Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталат.

2. Прокуратура органдарынын кызматкеринин ар-намысына шек келтирген кылмыш жасагандыгы үчүн бошотулган же соттун өкүмү боюнча атайын наамынан же аскердик наамынан (класстык ченинен) ажыратылган адамдарды кошпогондо, пенсияга чыгуусуна байланыштуу прокуратура органдарынан бошотулган адамдар формалык кийимди кийип жүрүүгө укуктуу.

§ 3. Прокуратура органдарында кызмат өтөөнүн тартиби

60-берене. Прокурордун анты

1. Прокуратура органдарына кызмат ордуна биринчи жолу дайындалып жаткан адамдар Башкы прокурор белгилеген тартипте прокурордун (тергөөчүнүн) антын берет.

Прокурордун (тергөөчүнүн) анты «Мен,

(фамилиясы, ысымы, атасынын ысымы)

өзүмө прокурордун (тергөөчүнүн) милдеттерин алуу менен, өзүмдү мыйзамга кызмат кылууга арнап жатып:

- Кыргыз Республикасынын Конституциясын, мыйзамдарын жана Кыргыз Республикасынын эл аралык макулдашууларын сактоого, алардан бир азга да четтөөгө жол бербөөгө;

- ким жасагандыгына карабастан бардык мыйзам бузууларга каршы аёосуз күрөшүүгө, прокурордук көзөмөлдүн жана тергөөнүн жогорку натыйжалуулугуна жетишүүгө;

- инсандын, коомдун жана мамлекеттин кызыкчылыктарын активдүү коргоого;

- жарандардын сунуштарына, арыздарына жана даттанууларына принциптүү жана кылдат мамиле кылууга, адамдардын тагдырын чечүүдө объективдүүлүктү жана адилеттүүлүктү сактоого;

- мамлекеттик жана мыйзам менен корголуучу башка купуя сырды бекем сактоого;

- өз чеберчилигимди туруктуу өркүндөтүүгө, кесиптик ар-намысымды жогору кармоого, сатылбастыктын, моралдык таза-лыктын, жөнөкөйлүктүн үлгүсү болууга, кыргыз прокуратура-сынын мыкты салттарын ыйык сактоого жана арттырууга салтанаттуу ант берем.

Антты бузуу прокуратура органдарында андан ары иштөө менен айкалышпай тургандыгын түшүнөм.

2. Прокуратура органынын ант берген кызматкери тексттин алдына кол коёт жана ант берген күндүн датасын жазат. Антын тексти кызматкердин өздүк ишинде сакталат.

61-берене. Прокуратура органдарынын системасында кызматкерди жылыштыруу

1. Прокуратура органдарынын системасында кызматкерди жылыштыруу прокуратура органдарындагы жогору турган, теңдеш же төмөн турган кызмат ордуна жылдыруу менен жүзөгө ашырылат.

2. Прокуратура органдарынын кызматкерин жогору турган кызмат ордуна дайындоо жогору турган жетектөөчү кызмат ордуна жылдыруу үчүн кадрлардын резервинен, ошондой эле Башкы прокуратуранын жогорку аттестациялык-конкурстук комиссиясынын же коллегиясынын сунуш кылуусу боюнча жүргүзүлөт.

Прокуратура органдарынын кызматкерлерин жогору турган жетектөөчү эмес кызмат орундарына жылдыруу тиешелүү прокурордун сунуш кылуусу боюнча жүзөгө ашырылат.

3. Эгерде кызмат орду үчүн жогорураак атайын наам каралса, ал эми каралган атайын наамдар тең болгондо - жогорураак кызматтык маяна каралса, прокуратура органдарындагы кызмат жогору турган кызмат болуп саналат.

4. Прокуратура органдарынын кызматкерин теңдеш маанидеги кызматка жылыштыруу төмөнкүдөй жүргүзүлөт:

1) ротация тартибинде;

2) врачтык комиссиянын корутундусуна ылайык ден соолугунун абалы боюнча;

3) жеке же үй-бүлөлүк жагдайлары боюнча;

4) кызматкер ээлеп турган кызмат ордунун кыскарышына байланыштуу;

5) кызматкерди кызмат ордуна калыбына келтирүүгө байланыштуу;

6) окуу өргүүсүндө же бала багуу боюнча өргүүдө жүргөн кызматкердин жумушка чыгуусуна байланыштуу;

7) Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, жакын туугандык же кайын-журттук мамиледе турган кызматкерлердин түздөн-түз баш ийүүчүлүгүнө же контролдонуусуна байланышкан жагдайларды жоюу максатында;

5. Эгерде кызмат орду үчүн бирдей атайын наам жана кызматтык маяна каралса, прокуратура органдарындагы кызмат орду теңдеш маанидеги болуп саналат.

6. Кызматкерди төмөн турган кызмат ордуна жылдыруу төмөнкүдөй учурларда жүргүзүлөт:

1) врачтык комиссиянын корутундусуна ылайык ден соолугунун абалы боюнча;

2) берген арызынын негизинде, жеке өтүнүчү боюнча;

3) кызматкер ээлеп турган кызмат ордунун кыскарышына байланыштуу;

4) тартиптик жаза колдонуу тартибинде;

5) теңдеш маанидеги кызмат орду болгондо, кызматкерди кызмат ордуна калыбына келтирүүгө байланыштуу;

6) теңдеш кызмат орду болгондо, окуу өргүүсүндө же бала багуу боюнча өргүүдө жүргөн кызматкердин жумушка чыгуусуна байланыштуу;

7) кызматкер өзү ээлеп турган кызмат ордуна ылайык келбегендигине байланыштуу (жогорку аттестациялык-конкурстук комиссиянын сунуштамасынын негизинде);

8) мыйзамдарга ылайык, жакын туугандык же кайын-журттук мамиледе турган кызматкерлердин түздөн-түз баш ийүүчүлүгүнө же контролдонуусуна байланышкан жагдайларды жоюу максатында;

9) мамлекеттик сырларга уруксат токтотулганда, эгерде аткаруучу кызматтык милдеттери жашыруун документацияга уруксат берүүнү талап кылса, бирок аны теңдеш маанидеги орунга которууга мүмкүнчүлүк болбосо.

7. Эгерде кызмат орду үчүн төмөнүрөөк атайын наам каралса, ал эми каралган атайын наамдар бирдей болгондо - төмөнүрөөк кызматтык маяна каралса, прокуратура органдарындагы кызмат орду төмөн турган болуп саналат.

8. Ушул берененин 6-бөлүгүнүн 1, 3, 5-пунктарында каралган негиздер боюнча кызматкерди төмөн турган кызмат орду-

на жылыштыруу аны теңдеш кызмат ордуна которууга мүмкүн болбогон учурда жана анын жазуу жүзүндөгү макулдугу менен жүзөгө ашырылат.

62-берене. Кызматкерди ротациялоо

1. Прокуратура органдарында кадрлык потенциалды натыйжалуу пайдалануу, кызматтык жана кесиптик өнүгүү үчүн зарыл шарттарды түзүү жана кызматтык өсүш үчүн бирдей мүмкүндүктөрдү камсыз кылуу, кызыкчылыктардын кагылышуусун четтетүү жана коррупциянын тобокелдигин азайтуу максатында кызматкерлерди ротациялоо жүргүзүлөт.

2. Багуусунда ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү балдары же болбосо майыптыгы бар башка үй-бүлө мүчөлөрү, ошондой эле кызматкер жалгыз баласы болгон, аны менен дайыма бирге жашаган, эмгекке жараксыз, карыган ата-энеси болгон кызматкерлер башка жерге көчүүгө байланышкан ротациялоого жатпайт.

3. Кызматкерди анын ден соолугунун абалына каршы келген кызмат ордуна ротациялоого тыюу салынат.

4. Милдеттүү түрдө ротациялоого жатуучу кызмат орундарынын тизмеги, ротациялоону жүргүзүү тартиби жана мөөнөттөрү Башкы прокурор тарабынан аныкталат.

63-берене. Кызматкерди которуу

1. Прокуратура органдарынын кызматкерин башка мамлекеттик органга жана мамлекеттик органдан прокуратура органдарына которуу мамлекеттик кызматтын тиешелүү түрлөрүнө кирүү жана кызмат өтөө тартибин жөнгө салуучу мыйзамдарда белгиленген квалификациялык жана башка талаптарга ылайыктуулугун эске алып, мамлекеттик органдын жетекчиси менен макулдашуу боюнча, кызматкердин жазуу жүзүндөгү макулдугу менен жүзөгө ашырылат.

2. Кызматкерди башка мамлекеттик органга которуу жөнүндө буйрук чыккан күндөн тартып ошол органга аны жумушка орноштуруу, кызматкерлерге каралган социалдык кепилдиктерди сактоо жоопкерчилиги жүктөлөт.

64-берене. Убактылуу ордун ээлөө

1. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине, алардын макулдугу менен, аны өзү ээлеп турган кызмат орду боюнча милдеттерди аткаруудан бир убакта бошотуу менен же ансыз эле, бош эмес кызмат орду боюнча милдеттер убактылуу жүктөлүшү мүмкүн.

2. Бош эмес кызмат орду боюнча убактылуу ордун ээлөөгө бул кызмат ордун ээлеп турган кызматкер убактылуу болбогон мезгилде жол берилет.

3. Убактылуу ордун ээлөө мезгилинде милдеттерди аткаруучу прокуратура органдарынын кызматкерлерине айкалыштырган жумуш боюнча кызматтык маянанын 30 пайызынан кем эмес кошумча акы төлөнөт.

65-берене. Прокуратура органдарынын кызматкерлерин аттестациялоо

1. Прокуратура органдарынын кызматкерлерин аттестациялоо алардын ээлеп турган кызмат ордуна ылайык келүүсүн аныктоо, кызматтык тартипти чыңдоо жана прокуратура органдарынын кызматкерлеринин кызматтык өсүш келечектерин аныктоо үчүн өткөрүлөт.

2. Баштапкы аттестациялоо прокуратура органдарына жумушка кабыл алынгандан бир жылдан кийин жүргүзүлөт.

Баштапкы аттестация кызматкердин демилгеси жана тийиштүү прокурордун өтүнүчү боюнча, Башкы прокурордун макулдугу менен, алты ай кызмат өтөгөндөн кийин, мөөнөтүнөн мурда өткөрүлүшү мүмкүн.

3. Прокуратура органдарынын кызматкерлерин кезектеги аттестациялоо беш жылда бир жолу жүргүзүлөт.

Төмөнкүлөр кезектеги аттестациядан өтүшпөйт:

1) иштеген жылдары 20 жыл жана андан жогору болгон кызматкер;

2) кош бойлуу аял - кызматкер;

3) кош бойлуулук жана төрөт боюнча өргүүдө, бала багуу боюнча өргүүдө жүргөн кызматкер. Аталган адамдар өргүүдөн чыккандан кийин бир жылдан эрте эмес мөөнөттө аттестациядан өтөт.

4. Өргүүдө, иш сапарында жана дарыланууда жүргөн кызматкер жумушка чыккандан тартып бир айдан кийин аттестациядан өтүүгө тийиш.

5. Кезексиз аттестацияларды өткөрүүгө жол берилбейт.

6. Кызматкерлерди аттестациялоону жогорку аттестациялык-конкурстук комиссия (мындан ары - комиссия) жүргүзөт, анын курамын Башкы прокурор бекитет.

7. Комиссиянын жыйналышы анын курамынын мүчөлөрүнүн үчтөн экинсин кем эмеси бар болгондо өткөрүлөт.

8. Комиссиянын чечимдери жана сунуштамалары ачык добуш берүү аркылуу, комиссиянын катышкан мүчөлөрүнүн жалпы санынын көпчүлүгүнүн добушу менен кабыл алынат. Добуштардын саны тең чыкканда, комиссиянын төрагасынын добушу чечүүчү болуп саналат.

9. Кызматкерди аттестациялоонун жыйынтыктары боюнча комиссия төмөнкүдөй чечимдердин бирин чыгарат:

1) ээлеп турган кызмат ордуна ылайык келет;

2) ээлеп турган кызмат ордуна ылайык келет, жогору турган кызмат ордуна көрсөтүү үчүн кадрлардын резервине киргизүү сунушталат;

3) кайталап аттестациялоого жатат;

4) ээлеп турган кызмат ордуна ылайык келбейт жана төмөн турган кызмат ордуна жылдырылууга жатат;

5) ээлеп турган кызмат ордуна ылайык келбейт жана прокуратура органдарынан бошотулууга жатат.

10. Кайталап аттестациялоо баштапкы аттестация өткөрүлгөн күндөн тартып алты ай өткөндөн кийин өткөрүлөт. Комиссия кайталап аттестациялоодон өткөрүүнүн жыйынтыктары боюнча төмөнкүдөй чечимдердин бирин чыгарат:

1) ээлеп турган кызмат ордуна ылайык келет;

2) ээлеп турган кызмат ордуна ылайык келбейт жана прокуратура органдарынан бошотулууга жатат.

11. Аттестацияны өткөрүү тартиби Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталат.

66-берене. Прокуратура органдарынын кадрлар резерви

1. Кадрдык ишти өркүндөтүү, кызматкерлерди тандоо, жайгаштыруу жана кызматтан жогорулатуу максатында прокуратура органдарынын төмөнкүдөй кадрлар резервдери түзүлөт:

1) жогору турган кызмат ордуна көрсөтүү үчүн кадрлар резерви;

2) прокуратура органдарына жумушка кабыл алуу үчүн кадрлар резерви.

2. Жогору турган кызмат орунга көрсөтүү үчүн кадрлар резерви прокуратура органдарынын жогорку башкаруучулук жана инсандык дараметке, жетиштүү кесиптик жана турмуштук тажрыйбага ээ болгон, стратегиялык, чыгармачыл ой жүгүртө алган жана коюлган милдеттерди натыйжалуу аткара билген абдан квалификациялуу, компетенттүү, демилгелүү кызматкерлерден түзүлөт.

3. Прокуратура органдарына жумушка кабыл алуу үчүн кадрлар резерви белгиленген тартипте конкурстук тандоонун бардык этаптарынан ийгиликтүү өткөн адамдардан түзүлөт.

4. Прокуратура органдарынын кадрлар резервдерин түзүүнүн жана алардын иштөөсүнүн тартибин Башкы прокурор аныктайт.

67-берене. Прокуратура органдарынын кызматкеринин өздүк иши

1. Прокуратура органдарынын кызматкеринин өздүк иши кызматкер жөнүндө маалыматтарды, анын прокуратура органдарында кызмат өтөөсү, квалификациясын жогорулатуусу, ошондой эле ал жөнүндө башка маалыматтарды камтыган негизги документ болуп эсептелет.

Кызматкердин өздүк ишин прокуратура органдарынын кадрлар башкармалыгы тариздейт жана жүргүзөт.

2. Прокуратура органдарынын кызматкеринин өздүк ишинде камтылган маалыматтарды, материалдарды жана документтерди ачыкка чыгарууга тыюу салынат.

3. Кызматкер өздүк ишиндеги бардык материалдар менен таанышууга, өздүк ишине өзүнүн жазуу жүзүндөгү түшүндүрмөлөрүн кошууга укуктуу.

4. Кызматкер прокуратура органдарынан башка мамлекеттик органга которулганда, анын өздүк иши жаңы кызмат жайына өткөрүлүп берилет.

5. Прокуратура органдарынын кызматкерлеринин өздүк иштерин жүргүзүү тартиби Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталат.

68-берене. Прокуратура органдарынын кызматкерлеринин атайын наамдары жана аскердик наамдары

1. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине, ушул конституциялык Мыйзамга, «Аскердик наамдарды, класстык чендерди, атайын класстык чендерди жана атайын наамдарды белгилөө жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык, ээлеп турган кызматын, атайын наамда, аскердик наамда, атайын класстык ченде жана класстык ченде турган мөөнөтүн эске алуу менен, атайын класстык чендер жана аскердик наамдар ыйгарылат.

Прокуратура органдарынын кызматкерлерине атайын наамдарды же аскердик наамдарды ыйгарууну сунуштоо тартиби Башкы прокурор тарабынан аныкталат.

2. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине ээлеп турган кызмат орду боюнча төмөнкүдөй чектеги атайын наамдар жана аскердик наамдар ыйгарылат:

Атайын наам/аскердик наам	Кызмат орду
Юстициянын генерал-полковниги	Башкы прокурор
Юстициянын генерал-лейтенанты	Башкы прокурордун биринчи орун басары
Юстициянын генерал-майору	Башкы прокурордун орун басарлары, Башкы прокурордун орун басары - Кыргыз Республикасынын Аскер прокурору; Баткен жана Жалал-Абад, Ош жана Чүй областтарынын прокурорлору, Бишкек шаарынын прокурору
Юстициянын полковниги	областтардын прокурорлору, Ош шаарынын прокурору; областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокурорлорунун орун басарлары; адистештирилген прокуратуралардын прокурорлору; Башкы прокуратуранын түзүмдүк бөлүктөрүнүн жетекчилери, алардын орун басарлары, Башкы прокуратуранын түзүмдүк бөлүктөрүнүн бөлүмдөрүнүн жетекчилери; Башкы прокурордун өзгөчө тапшырмалары боюнча улук жардамчысы; Башкы прокуратуранын өзгөчө маанилүү иштер боюнча улук тергөөчүлөрү; шаарлардын жана райондордун прокурорлору; Аскер прокурорунун орун басарлары; гарнизондордун аскер прокурорлору
Юстициянын подполковниги	Областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратураларынын түзүмдүк бөлүктөрүнүн жетекчилери; областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокурорлорунун улук жардамчылары; адистештирилген прокуратуралардын прокурорлорунун орун басарлары; шаарлардын жана райондордун прокурорлорунун орун басарлары; Башкы прокурордун жардамчысы; Башкы прокуратуранын түзүмдүк бөлүктөрүнүн улук прокурорлору жана прокурорлору; Башкы прокуратуранын өзгөчө маанилүү иштер боюнча тергөөчүлөрү; областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратураларынын өзгөчө маанилүү иштер боюнча улук тергөөчүлөрү; Аскер прокурорунун улук жардамчысы, аскер прокуратурасынын түзүмдүк бөлүктөрүнүн жетекчилери, аскер прокуратурасынын өзгөчө маанилүү иштер боюнча улук тергөөчүлөрү жана тергөөчүлөрү, аскер прокуратурасынын прокурор-криминалисти, гарнизондордун аскер прокурорлорунун орун басарлары

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 11-бетте)

Юстициянын майору	областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратураларынын түзүмдүк бөлүктөрүнүн жетекчилеринин орун басарлары, улук прокурорлору жана прокурорлору; адистештирилген прокуратуралардын прокурорлорунун улук жардамчылары, жардамчылары; областтардын, Бишкек жана Ош шаарларынын прокуратураларынын улук тергөөчүлөрү жана тергөөчүлөрү; адистештирилген прокуратуралардын улук тергөөчүлөрү жана тергөөчүлөрү, шаарлардын, райондордун прокурорлорунун улук жардамчылары, шаарлардын жана райондордун прокуратураларынын улук тергөөчүлөрү, тергөөчүлөрү; аскер прокуратурасынын түзүмдүк бөлүктөрүнүн улук прокурорлору жана прокурорлору; аскер прокуратурасынын тергөөчүлөрү; гарнизондордун аскер прокуратураларынын улук тергөөчүлөрү жана тергөөчүлөрү, гарнизондордун аскер прокурорлорунун улук жардамчылары
Юстициянын капитаны, юстициянын улук лейтенанты, юстициянын лейтенанты, юстициянын кенже лейтенанты	Шаарлардын, райондордун прокурорлорунун жардамчылары; гарнизондордун аскер прокурорлорунун жардамчылары

3. Атайын наамда болуунун төмөнкүдөй мөөнөттөрү белгиленет:

- 1) юстициянын кенже лейтенанты - 1 жыл;
- 2) юстициянын лейтенанты - 2 жыл;
- 3) юстициянын улук лейтенанты - 2 жыл;
- 4) юстициянын капитаны - 3 жыл;
- 5) юстициянын майору - 4 жыл;
- 6) юстициянын подполковниги - 5 жыл.

Юстициянын полковниги атайын наамында болуунун мөөнөттөрү белгиленбейт.

4. Штаттык категорияларын атайын наам менен ээлөө каралган прокуратура органдарындагы кызмат орундарына атайын класстык чени, класстык чени, аскердик наамы жана атайын наамы бар адамдар дайындалган учурда, дайындоо менен бир эле убакта аларга атайын класстык ченге, класстык ченге, аскердик наамга же атайын наамга туура келүүчү атайын наам ыйгарылат.

Атайын класстык чени, класстык чени, аскердик наамы жана атайын наамы бар адамдарга кезектеги атайын наамды ыйгарууда атайын класстык ченде, класстык ченде, аскердик наамда жана атайын наамды алып жүрүү мөөнөтү атайын класстык чен же класстык чен ыйгарылган күндөн тартып эсептелет.

5. Кезектеги атайын наам же аскердик наам тартиптик жаза колдонулган мезгилде прокуратура органдарынын кызматкерлерине, ошондой эле кадрлар тескемесинде турган кызматкерлерге ыйгарылбайт.

6. Юстициянын генерал-майору, генерал-лейтенанты жана генерал-полковниги атайын наамдары жана юстициянын генерал-майору аскердик наамын ыйгаруу Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан жүргүзүлөт.

Прокуратура органдарынын жана мекемелеринин кызматкерлерине юстициянын кенже лейтенанты, лейтенанты, улук лейтенанты, капитаны, майору, подполковниги, полковниги атайын наамдарын жана аскердик наамдарын ыйгаруу Башкы прокурор тарабынан жүргүзүлөт.

7. Аскер прокурорлорунун жана тергөөчүлөрдүн аскердик наамдары прокуратура органдарынын кызматкерлеринин атайын наамдарына теңдеш келет.

Аскер прокурорлору жана тергөөчүлөрү (полковникти кошо алганда) аскердик кызматтан бошогондо жана прокуратуранын аймактык, адистештирилген органдарына же Башкы прокуратуранын түзүмдүк бөлүктөрүнө кызмат өтөөгө киргенде, аларга аскердик наамына туура келген атайын наамдар ыйгарылат.

Атайын наамдары бар прокурорлорду (юстициянын полковнигине чейин) аскер прокуратурасынын органдарына аскердик кызматка аныктаганда, алардын атайын наамдарына тийиштүү аскердик наамдар ыйгарылат.

8. Прокуратура органдарынын кызматкерине ушул конституциялык Мыйзамдын 81-беренесинин 1-бөлүгүнө ылайык сыйлоо иретинде, кезектеги атайын наам же аскердик наам прокуратура органдарында иштеген убагында эки жолкудан көп эмес ыйгарылышы мүмкүн:

1) мөөнөтүнөн мурда, эгерде акыркы атайын наамда же аскердик наамда болуу мөөнөтү кезектеги атайын наамды же аскердик наамды ыйгаруу үчүн зарыл мөөнөттүн жарымынан кем эмесин түзсө;

2) жогорку атайын наамдарды жана жогорку аскердик наамдарды кошпогондо, ээлеп турган кызмат орду боюнча тийиштүү наамдан жогору, бирок бир атайын наамдан же аскердик наамдан жогору эмес болгон атайын наам же аскердик наам.

§ 4. Прокуратура органдарынын кызматкерлеринин кызмат убактысы жана эс алуу убактысы

69-берене. Кызмат убактысы жана эс алуу убактысы

1. Кызмат убактысы - прокуратура органдарынын ички кызматтык тартип эрежелерине, кызмат орундук регламентке (кызмат орундук нускамага) ылайык прокуратура органдарынын кызматкерлери өз кызматтык милдеттерин аткарууга тийиш болгон убакыт.

2. Прокуратура органдарынын кызматкерлери үчүн кызмат убактысынын нормалык узактыгы жумасына 40 сааттан, ал эми бийик тоо шарттарында жана алыскы жетүүгө кыйын зоналарда кызмат өтөөчү аял кызматкерлер үчүн жумасына 36 сааттан ашпоосу керек. Кызматкерлер үчүн беш күндүк иш жумасы белгиленет.

3. Прокуратура органдарынын кызматкерлери үчүн Баш-

кы прокурордун укуктук актылары менен же ал ыйгарым укук берген адамдар тарабынан нормаланбаган жумушчу күн белгилениши мүмкүн.

4. Жумуш эмес майрам күндөрдүн алдындагы жумуш күнүнүн узактыгы бир саатка кыскартылат.

Дем алыш күнү жана жумуш эмес майрам күнү дал келгенде, дем алыш күнү Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктаган тартипте которулат.

5. Эс алуу убактысы - прокуратура органдарынын кызматкерлери кызматтык милдеттерин аткаруудан бош болгон убакыт. Кызматкерлер үчүн эс алуу убактысынын төмөнкүдөй түрлөрү белгиленет: кызматтык күндүн ичиндеги тыныгуу, дем алыш жана майрам күндөрү, ошондой эле өргүүлөр.

6. Прокуратура органдарынын кызматкерлеринин кызмат убактысынын жана эс алуу убактысынын режими Башкы прокурор бекиткен прокуратура органдарынын ички тартип эрежелери менен белгиленет.

7. Дем алыш жана жумуш эмес майрам күндөрүндө иштөө тараптардын макулдашуусу боюнча, башка эс алуу күнүн берүү же эмгек өргүүсүнө кошуу менен же акчалай формада — эки эселенген өлчөмдөн кем эмес компенсацияланат.

70-берене. Прокуратура органдарынын кызматкерлеринин өргүүлөрү

1. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине өргүүлөрдүн төмөнкүдөй түрлөрү берилет:

- 1) кезектеги эмгек өргүүсү;
- 2) кош бойлуулук жана төрөт боюнча өргүү;
- 3) бала багуу боюнча өргүү;
- 4) акчалай камсыздоо (эмгек акы) сакталбаган өргүү;
- 5) оорусу боюнча өргүү;
- 6) окуу өргүүсү.

2. Өргүүлөрдүн узактыгы календардык күндөр менен эсептелет. Кезектеги эмгектик өргүүнү эсептөөдө өргүү убактысына туура келген жумуш эмес майрам күндөр өргүүнүн календардык күндөрүнө киргизилбейт жана төлөнбөйт.

71-берене. Ар жылдык кезектеги эмгек өргүүсү

1. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан белгиленген өлчөмдө акча каражатын төлөп берүү менен, узактыгы 30 календардык күн болгон ар жылдык кезектеги эмгек өргүүсү берилет.

2. Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан аныкталган тартипте эсептеле турган мамлекеттик кызматта иштеген жылдары 5, 10, 15 жана 20 жыл болгондо, прокурорлорго жана тергөөчүлөргө ар жылдык төлөнүүчү өргүү тийиштүү түрдө 2, 5, 10 жана 15 календардык күнгө көбөйтүлөт.

3. Бийик тоолуу шарттарда жана алыскы жетүүгө кыйын зоналарда жашаган жана кызмат өтөп жаткан прокуратура органдарынын кызматкерлерине ар жылдык төлөнүүчү өргүү мыйзамдарда белгиленген ченемдер боюнча берилет.

4. Кезектеги эмгектик өргүүсү берилүүчү жумуш жылы болуп узактыгы боюнча календардык жылга тең болгон, бирок ар бир кызматкерге ал жумушка кабыл алынган күндөн тартып эсептелүүчү убакыттын аралыгы эсептелет.

5. Ар жылдык төлөнүүчү өргүүгө укук берген жумуш жылына төмөндөгүлөр киргизилет:

- 1) факт жүзүндөгү жумуш убактысы;
- 2) кызматкер факт жүзүндө иштебеген, бирок мыйзамдарга, башка ченемдик укуктук актыларга ылайык ага иштеген жери (кызмат орду), анын ичинде ар жылдык өргүү убактысы сакталган убакыт;
- 3) жумушка кайра калыбына келтиргенде аргасыз иштебей жүргөн убакыт.
- 4) Кезектеги эмгек өргүүсүнө укук берген жумуш жылына төмөндөгүлөр киргизилбейт:

1) бала багуу боюнча, анын ичинде бала асырап алуу боюнча өргүү убактысы;

- 2) акчалай камсыздоо (эмгек акы) сакталбаган, узактыгы 14 күндөн ашык окуу өргүүсүнүн убактысы;
- 3) оорусу боюнча өргүү убактысы;
- 4) акчалай камсыздоо (эмгек акы) сакталбаган, узактыгы 14 күндөн ашык өргүү убактысы;
- 5) кадрлардын тескөөсүндө жүрүү убактысы;
- 6) ушул конституциялык Мыйзамдын 80-беренесинин 2-бөлүгүнүн 1-пунктунда каралган кызматкерди жумуштан четтетүү убактысы.

7. Кезектеги эмгек өргүүсү ар жылы берилиши керек. Биринчи жыл үчүн өргүүнү пайдаланууга кызматкердин укугу үзгүлтүксүз 11 ай кызмат өтөгөндөн кийин келип чыгат. Кызмат өтөгөнүнө 11 ай болгонго чейинки өргүү аялдарга - кош бойлуулугу жана төрөгөндүгү боюнча өргүүнүн алдында же түздөн-түз андан кийин, ошондой эле үч айга чейинки курактагы баланы (балдарды) асырап алгандарга берилиши керек.

Экинчи жана андан кийинки жумуш жылдары үчүн кезектеги эмгек өргүүсү ар жылдык төлөнүүчү өргүүнүн берүүсүн кезектүүлүгүнө ылайык, жумуш жылынын кайсы болбосун убактысында берилиши мүмкүн.

8. Кызматкердин каалоосу боюнча кезектеги эмгектик өргүү эки бөлүккө бөлүнүшү мүмкүн, мында бир бөлүгү 14 календардык күндөн кем болбошу керек. Өргүүнү эки бөлүккө бөлүүдө өргүүлүк төлөм катары берилүүчү акча каражаты өргүүнүн биринчи бөлүгүн тариздөөдө толук көлөмдө берилет. Өргүүнүн экинчи бөлүгү прокуратура органынын жетекчисинин буйругунун негизинде пайдаланылат.

9. Ар жылдык эмгек өргүүсүндө жүргөн кызматкер мөөнөтүнөн мурда чакыртылып алынышы мүмкүн. Кызматкерди өргүүдөн чакыртып алууга анын макулдугу менен гана уруксат берилет жана эмгек өргүүсүн берүүгө укугу бар жетекчинин буйругу менен таризделет. Өргүүнүн пайдаланылбай калган бөлүгү кызматкердин каалоосу боюнча ушул жумуш жылынын ичинде, анын тандоосу боюнча ага ыңгайлуу убакта берилиши керек же кийинки жылдын кезектеги өргүүсүнө кошулушу мүмкүн.

10. Кызматкерди кызмат боюнча жылыштырганда же которгондо бул жылыштырууга чейин кезектеги эмгек өргүүсүн ал пайдаланбаган болсо, ага өргүү ушул жылда, жаңы жумуш орду боюнча берилет.

11. Кызматкер жумуштан бошогондо, ал пайдаланбаган бардык өргүүлөр үчүн акчалай компенсация төлөнөт.

12. Пайдаланылбаган өргүүлөр кызматкердин жазуу жүзүндөгү арызы боюнча андан кийин жумуштан бошотуу менен берилиши мүмкүн (күнөөлүү аракеттери үчүн бошотулгандан башка учурларда). Мында жумуштан бошогон күн деп өргүүнүн акыркы күнү эсептелет.

72-берене. Кезектеги эмгек өргүүсүнүн узактыгын иштеген убактыга пропорциялуу эсептөө тартиби

1. Кезектеги эмгек өргүүсүнүн жумуш жылындагы иштеген убакытка пропорциялуу узактыгы бир айга туура келүүчү өргүүнүн чоңдугун жумуш жылындагы иштеген айлардын санына көбөйтүү жолу менен эсептелет.

Өргүү күндөрүнүн иштеген убакыттын үлүшүнө пропорциялуу жалпы узактыгында 0,5ке барабар жана андан көп ондук үлүштөр 1 күнгө чейин тегеректелет, ал эми 0,5тен аздары эсептөөдөн чыгарылат.

2. Жумуш жылында иштеген толук айларды эсептөө төмөнкүдөй жүргүзүлөт:

- 1) жумуш жылына киргизилүүчү күндөр эсептеп чыгылат;
- 2) алынган сумма бир жылдагы жумушчу күндөрдүн орточо айлык санына бөлүнөт;
- 3) 13 жана андан ашык жумушчу күндү түзүүчү калдык күндөр толук айга чейин тегеректелет, ал эми 13 жумушчу күндөн аз калдык күндөр эсептөөдөн чыгарылат.

73-берене. Кош бойлуулук жана төрөт боюнча, ошондой эле бала багуу боюнча өргүү

1. Прокурорлорго жана тергөөчүлөргө медициналык корутундунун негизинде кош бойлуулук жана төрөт боюнча өргүү берилет. Өргүүдө жүргөн убакыт үчүн Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети белгилеген тартипте жана өлчөмдө жөлөкпүл төлөнөт.

2. Кош бойлуулук жана төрөт боюнча өргүү суммалык түрдө эсептелет жана төрөгөнө чейин факт жүзүндө пайдаланылган күндөрдүн санына карабастан толук берилет.

Кош бойлуулук жана төрөт боюнча өргүүнүн күндөрүнүн саны төрөгөнө чейинки 70 календардык күндү жана төрөгөндөн кийинки 56 күндү (татаалдашкан төрөт же 2 жана андан көп бала төрөлгөн учурларда - 70 күндү) түзөт.

3. Прокурорлорго жана тергөөчүлөргө алардын өтүнүчү боюнча акчалай камсыздоосу (эмгек акысы) сакталбастан, баланы үч жашка толгонго чейин бала багуу боюнча өргүү берилет. Алардын каалоосу менен бала багуу боюнча өргүү кыскартылышы мүмкүн.

4. Бала багуу боюнча өргүү прокуратура органдарында иштеген жылдарга эсептелет.

5. Кош бойлуулук жана төрөт жана бала багуу боюнча өргүүлөрдө жүргөн кызматкерлерге жумуш орду сакталат.

6. Бала багуу боюнча өргүү аяктагандан кийин 6 ай өткөндө, ушул жылда кызмат кылган убактысына пропорциялуу түрдө, узактыгы 14 календардык күндөн кем эмес кезектеги ар жылдык өргүү берилиши мүмкүн.

74-берене. Акчалай камсыздоо (эмгек акы) сакталбаган өргүү

1. Үй-бүлөлүк жагдайлар жана башка жүйөлүү себептер боюнча кызматкерге анын жазуу жүзүндөгү арызы боюнча акчалай камсыздоо (эмгек акы) сакталбаган өргүү берилиши мүмкүн, анын узактыгы кызматкердин жана прокуратура органынын жетекчисинин ортосундагы макулдашуу боюнча аныкталат.

Жетекчи кызматкердин арызынын негизинде төмөнкүдөй учурларда эмгек акысы сакталбаган өргүү берүүгө милдеттүү:

- 1) бала төрөлгөндө, никени каттоодо, кызматкердин жакын туугандарынын же кызматкерди багып чоңойткон адамдын саламаттыгынын оор абалы же өлүмү, кызматкердин үй-бүлөсү же жакын туугандары учураган табигый кырсык учурларында - 5 календардык күнгө чейин;
- 2) ушул конституциялык Мыйзамда же жамааттык келишимде каралган башка учурларда.

Кызматкер акчалай камсыздоо (эмгек акы) сакталбаган өргүүдө болгон мезгилде ага жумуш орду (кызмат орду) сакталат. Жумуш берүүчүнүн демилгеси боюнча кызматкерди акчалай камсыздоо (эмгек акы) сакталбаган өргүүгө жиберүүгө жол берилбейт.

2. Эмгек акысы сакталбаган өргүүнүн узактыгы 14 күндөн жогору болгон убактысы кезектеги эмгек өргүүсүнө укук берген жумуш жылына киргизилбейт.

75-берене. Оорусу боюнча өргүү

1. Кызматкерге акчалай камсыздоо (эмгек акы) сакталбаган, оорусу боюнча өргүү дарыгердик комиссиянын корутундусунун негизинде берилет.

2. Оорусу боюнча өргүүнүн узактыгы оорунун мүнөзүнө жараша аныкталат. Оорусу боюнча үзгүлтүксүз өргүүдө жана дарылоодо мекемелеринде дарыланууда жүрүү убактысы, дарыланууда жүрүүнүн узагыраак мөөнөттөрүн талап кылган учурлардан тышкары, 4 айдан ашпоосу керек.

Оорусу боюнча үзгүлтүксүз өргүүдө жана дарыланууда жүрүүнүн белгиленген мөөнөтү аяктагандан кийин кызматкер анын андан ары кызмат өтөөгө жарактуулугу жөнүндө маселени чечүү үчүн дарыгердик комиссия тарабынан күбөлөндүрүлүүгө жатат.

3. Кызматкердин өз кызматтык милдеттерин аткаруу учурунда алган жараатына байланыштуу дарыланууда жүрүүсүнүн убактысы чектелбейт. Мындай учурда кызматкер медициналык күбөлөндүрүүгө дарылануу аяктагандан кийин же оорунун натыйжасы аныкталганда жөнөтүлөт.

76-берене. Кызматкерлер үчүн окуу өргүүсү

1. Уюштуруу-укуктук формаларына карабастан, мамлекеттик аккредитациясы бар жогорку кесиптик билим берүүчү билим берүү уюмдарына прокуратура органдары тарабынан окууга жиберилген, бул уюмдарда ийгиликтүү окуп жаткан кызматкерлерге прокуратура органдары орточо эмгек акысын сактоо менен кошумча өргүүнү төмөндөгүлөргө берет:

1) биринчи жана экинчи курстарда зачетторду жана экзамендерди тапшыруу үчүн - 40 календардык күнгө, кийинки курстарда тийиштүү түрдө 50 календардык күнгө;

2) дипломдук долбоорду (ишти) даярдоо жана жактоо, жыйынтыктоочу мамлекеттик бүтүрүү экзамендерин тапшыруу үчүн - 4 ай;

3) жыйынтыктоочу мамлекеттик экзамендерди тапшыруу үчүн - 1 ай.

2. Прокуратура органдары эмгек акысы сакталбаган өргүүнү төмөндөгүлөргө берет:

1) жогорку кесиптик билим берүү уюмдарына кирүү сыноолоруна катыштырылган кызматкерлерге - 15 календардык күн;

2) жогорку кесиптик билим берүү уюмдарынын алдындагы даярдоо бөлүмүнүн угуучулары болуп калган кызматкерлерге бүтүрүүчү сынактарды тапшыруу үчүн - 15 календардык күн;

(Уландысы 13-бетте)

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 12-бетте)

3) жогорку кесиптик билим берүүчү, окутуунун күндүзгү формасындагы билим берүү уюмдарында окууну жумуш менен айкалыштырып окуган студенти болуп калган кызматкерлерге зачетторду жана экзамендерди тапшыруу үчүн - окуу жылында -15 календардык күн;

4) дипломдук долбоорду (ишти) даярдоого, жактоого жана мамлекеттик бүтүрүү экзамендерин тапшыруу үчүн - 4 ай;

5) мамлекеттик бүтүрүү экзамендерин тапшыруу үчүн -1 ай.

3. Окууну жумуш менен айкалыштырган кызматкер бир эле убакта эки билим берүү уюмунда окуганда кепилдиктер жана компенсациялар билим берүү уюмдарынын бири боюнча гана берилет (кызматкердин тандоосу боюнча).

77-берене. Эмгекке убактылуу жарамсыздыгына байланыштуу прокуратура органдарынын кызматкерин кызматтык милдеттерди аткаруудан бошотуу

1. Кызматкердин эмгекке убактылуу жарамсыздыгына байланыштуу аны кызматтык милдеттерин аткаруудан бошотуу кызматкердин кызмат өтөгөн жери, жашаган жери же ал жайгашкан башка жер боюнча саламаттык сактоо уюмдары берген эмгекке жарамсыздык баракчасынын негизинде жүзөгө ашырылат.

2. Кызматкер ооруп калган учурда, медициналык уюмга кайрылгандан кийин 24 сааттын ичинде өзүнүн түздөн-түз жетекчисине эмгекке жарамсыздык баракчасы таризделген датаны билдирүү менен ооруп калгандыгы тууралуу кабарлоого милдеттүү.

3. Эгерде кызматкер эмгекке убактылуу жарамсыздыгына байланыштуу 12 айдын ичинде үзгүлтүксүз 4 айдан ашык же 12 айдын ичинде жалпысынан 5 айдан ашык кызматтык милдеттерин аткаруудан бошотулса, ал прокуратура органдарында андан ары кызмат өтөөгө анын жарактуулугу жөнүндө же болбосо дарылоону улантуу тууралуу маселени чечүү үчүн медициналык-социалдык экспертиз комиссияга медициналык күбөлөндүрүүгө (текшерүүгө) жөнөтүлөт.

4. Кызматкер кызматтык милдеттерин аткаруу учурунда алган мертинүүгө же ден соолугунун башкача бузулушуна (ооруп калгандыгына) байланыштуу дарыланууда жүрүүсүнүн убактысы чектелбейт. Мертинүү алган же ден соолугу бузулган (ооруп калган) кызматкер медициналык-социалдык экспертиз комиссияга медициналык күбөлөндүрүүгө (текшерүүгө) дарылануу аяктагандан кийин же мертинүүнүн же ден соолугуна келтирилген башка залалдын (оорунун) натыйжасы аныкталгандыгына жараша жөнөтүлөт.

§ 5. Прокуратура органдарында кызыкчылыктардын кагылышуусун жөнгө салуу жана кызматтык териштирүүнү жүргүзүү

78-берене. Прокуратура органдарында кызыкчылыктардын кагылышуусу

Прокуратура органдарында кызыкчылыктардын кагылышуусун башкаруу тартиби «Кызыкчылыктардын кагылышуусу жөнүндө» жана «Мамлекеттик жарандык кызмат жана муниципалдык кызмат жөнүндө» Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жүзөгө ашырылат.

79-берене. Кызматтык териштирүү

1. Кызматтык териштирүү тийиштүү прокуратура органынын жетекчиси тарабынан, кызматкер өз кызматтык милдеттерин аткарган же талаптагыдай эмес аткарган, прокуратура органдарынын кызматкеринин кесиптик этикасын бузган учурда дайындалат. Кызматтык териштирүү кызматкердин талабы боюнча да дайындалат.

2. Кызматтык териштирүүнү жүргүзүүнүн тартиби, кызматтык териштирүүнүн натыйжалары менен таанышуунун жана аларды даттануунун тартиби Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталат.

80-берене. Прокуратура органдарынын кызматкерин ээлеп турган кызматынан убактылуу четтетүү

1. Кылмыш-жаза процессуалдык мыйзамдарга ылайык, ээлеп турган кызматынан четтетүү тууралуу чечимди тергөө судьясы же сот чыгарган учурда прокуратура органдарынын кызматкери ээлеп турган кызмат ордунан убактылуу четтетилет.

2. Прокуратура органынын тийиштүү жетекчисинин же Башкы прокурордун буйругунун негизинде кызматкер ээлеп турган кызматынан төмөнкүдөй учурларда убактылуу четтетилиши мүмкүн:

1) ушул берененин 1-бөлүгүндө көрсөтүлгөн чараны колдонбостон кызматкерге кылмыш жасагандыгы тууралуу күнөө коюлганда - кылмыш куугунтуктоосу реабилитациялоочу негиздер боюнча кыскартылганга же актоо өкүмү чыгарылганга чейин;

2) кызматтык териштирүү жүргүзүлгөндө (кызматкердин өзүнүн талабы боюнча териштирүү дайындалган учурлардан тышкары) - кызматтык териштирүү аяктаганга чейин;

3) кызыкчылыктардын кагылышуусу келип чыкканда - ал жөнгө салынганга чейин.

3. Ушул берененин 2-бөлүгүнө ылайык кызматкерди ээлеп турган кызматынан убактылуу четтеткен учурларда, анын акчалай камсыздоосу (эмгек акысы) сакталат.

4. Кызматкерди кылмыш жоопкерчилигине мыйзамсыз тартуу менен келтирилген зыяндын ордун толтуруу мыйзамдарга ылайык жүзөгө ашырылат.

§ 6. Прокуратура органдарынын кызматкерлерин сыйлоо, тартиптик таасирдеги чаралар, аларды кылмыш жоопкерчилигине тартуу

81-берене. Прокуратура органдарынын кызматкерлерин сыйлоо

1. Кызматтык милдеттерин үлгүлүү жана ак ниет аткаргандыгы, узак жана кынтыксыз кызматы, өзгөчө маанилүү жана татаал тапшырмаларды аткаргандыгы үчүн прокуратура органдарынын кызматкерлерин сыйлоонун төмөнкүдөй түрлөрү колдонулат:

1) алкыш жарыялоо;

2) акчалай сыйлык берүү;

3) баалуу белек менен сыйлоо;

4) Ардак грамота менен сыйлоо;

5) атайын наамды же аскердик наамды мөөнөтүнөн мурда ыйгаруу;

6) ээлеп турган кызмат орду боюнча тийиштүү наамдан жогору турган атайын наамды же аскердик наамды ыйгаруу;

7) төш белгилер жана медалдар менен сыйлоо.

2. Прокуратура органдарынын өзгөчө айырмаланган кызматкерлери «Кыргыз Республикасынын эмгек сиңирген юристи»

ардак наамын ыйгарууга жана Кыргыз Республикасынын мамлекеттик сыйлыктары менен сыйлоого көрсөтүлүшү мүмкүн.

3. Башкы прокурор ведомстволук сыйлыктар жөнүндө жобону, алардын сыпаттамасын бекитет жана кызматтык милдеттерин үлгүлүү аткаргандыгы жана жогорку кесипкөйлүктү көрсөткөндүгү үчүн прокуратура органдарынын кызматкерлерине сый көрсөтүү үчүн ведомстволук сыйлыктарды колдонот.

Башкы прокурор ушул берененин 1-бөлүгүндө каралбаган сый көрсөтүү түрлөрүн белгилеши жана колдонушу мүмкүн.

Башкы прокурор прокуратура органдарынын кызматкери болуп саналбаган, мыйзамдуулукту чыңдоого жана прокуратура органдарынын системасын өнүктүрүүгө олуттуу жардам көрсөткөн адамдарга карата сый көрсөтүүнү колдоно алат.

4. Сый көрсөтүүнү колдонуу тартиби Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталат.

82-берене. Прокуратура органдарынын кызматкерлеринин тартиптик жоопкерчилиги

1. Прокуратура органдарынын кызматкерлеринин өз кызматтык милдеттерин аткаргандыгы же талаптагыдай эмес аткаргандыгы жана прокуратура органдарынын кызматкеринин кадыр-баркын кетириүүчү жосундарды жасагандыгы, кесиптик этиканы бузгандыгы, буга тете эле ушул конституциялык Мыйзамда белгиленген, прокуратура органдарында кызматкердин кызматта туруусуна байланышкан чектөөлөрдү сактабагандыгы үчүн прокуратура органдарынын жетекчилери аларга төмөнкүдөй тартиптик жазаларды берүүгө укуктуу:

1) эскертүү;

2) сөгүш;

3) катуу сөгүш;

4) кызматына толук эмес ылайык келүүсү тууралуу эскертүү;

5) атайын наамын же аскердик наамын бир баскычка төмөндөтүү;

6) кызматынан төмөндөтүү;

7) прокуратура органдарынан бошотуу.

2. Тартиптик жазалар жосун аныкталгандан кийин түздөн-түз, бирок ал жасалган күндөн тартып 6 айдан кечиктирилбестен колдонулат. Кызматкер ага жүктөлгөн милдеттерди аткарган же талаптагыдай эмес аткарган ар бир учур үчүн бир гана тартиптик жаза колдонулушу мүмкүн.

3. Тартиптик жаза жасалган жосундун оордугун жана мүнөзүн, ошондой эле жосун жасалган жагдайларды эске алуу менен колдонулат. Жасалган жосундун оордугун жана мүнөзүн, ошондой эле башка жагдайларды прокуратура органдарында түзүлүүчү тартиптик комиссия аныктайт. Тартиптик комиссия ишинин натыйжасында прокуратура органынын жетекчисине жазанын конкреттүү түрүн колдонуу жөнүндө сунушту киргизет. Тартиптик комиссиянын иштөө тартибин Башкы прокурор аныктайт.

Прокуратура органдарынын кызматкерлерине тартиптик жаза түрүндөгү чараларды колдонуу маселеси прокуратура органдарынын коллегиясына чыгарылган учурда, тартиптик комиссия ишти алдын-ала карап чыгып, жазанын конкреттүү түрүн колдонуу жөнүндө сунушту прокуратура органдарынын коллегиясына киргизет.

4. Тартиптик жазаны колдонгонго чейин кызматкерден жазуу жүзүндө түшүндүрмө талап кылынышы керек. Мындай түшүндүрмөнү берүүдөн баш тартуу же качуу акт менен таризделет, ал катталууга тийиш жана жазаны колдонуу үчүн тоскоол боло албайт.

5. Жогору турган прокурор прокуратура органынын төмөн турган жетекчиси колдонгон тартиптик жазаны жокко чыгарууга же анын түрүн өзгөртүүгө укуктуу.

6. Тартиптик жазаны колдонуу жөнүндө буйрук ал чыгарылган күндөн тартып 3 жумушчу күндүн ичинде, кол койдуруп алуу менен кызматкерге жарыяланат, кызматкер эмгекке жарамсыздык баракчасы боюнча жүргөн учурда көрсөтүлгөн мөөнөт токтотулуп турат жана анын жумушка чыгышына жараша калыбына келтирилет.

Кызматкер буйруктун көчүрмөсүн алууда кол коюудан же буйрук менен таанышуу үчүн келүүдөн баш тарткан учурда тийиштүү акт түзүлөт жана кызматкер акт түзүлгөн күндөн тартып кабарланды деп эсептелет.

7. Тартиптик жаза прокуратура органынын кызматкери ооруган убакта же өргүүдө жүргөн мезгилде колдонулушу мүмкүн эмес.

Кызматкер эмгекке убактылуу жарамсыздыкта болгон мезгилде жана өргүүдө жүргөн мезгилде, эгерде жосун ал ооруган же өргүүдө жүргөн мезгилде жасалбаса гана, тартиптик жаза ал жумушка чыккандан кийин колдонулат.

8. Тартиптик жаза колдонулган күндөн тартып бир жыл ичинде кызматкер жаңы тартиптик жазага тартылбаса, тартиптик жаза алып салынган болуп эсептелет.

Эгерде кызматкер өз кызматтык милдеттерин аткарууда тартиптүүлүктү жана ак ниеттүүлүктү көрсөтсө, жаза бир жыл аяктаганга чейин Башкы прокурор же аны колдонгон прокурор же жогору турган прокурор тарабынан, ошондой эле сыйлоо түрүндө алып салынышы мүмкүн.

Тартиптик жазаны колдонуу мөөнөтүнүн ичинде кызматкерлерге карата сый көрсөтүү чаралары (квартал сайын сыйлоо түрүндөгү төлөмдөрдү кошпогондо) жана аларга атайын наамдарды жана аскердик наамдарды ыйгаруу колдонулбайт.

9. Тартиптик жазаны колдонуу маселелери боюнча прокуратура органынын жетекчисинин чечимине макул болбогон учурда, кызматкер аны жогору турган прокурорго жана (же) сотко даттанууга укуктуу.

83-берене. Прокуратура органдарынын прокурорлорун жана тергөөчүлөрүн кылмыш жоопкерчилигине тартуу тартиби

Прокурорго жана прокуратура органдарынын тергөөчүсүнө карата кылмыш куугунтуктоосун жүзөгө ашыруу прокуратура органдарынын компетенциясына гана кирет.

84-берене. Прокурорлорду жана тергөөчүлөрдү укуктук жана социалдык коргоо чаралары

1. Кылмыш үстүндө кармалган учурларды кошпогондо, прокурор же тергөөчү кызматтык милдеттерин аткарып жатканда аларды кармоого, айдап келүүгө, алып келүүгө, жекече тинтип кароого, ошондой эле алардын буюмдарын жана алар пайдаланган транспортту тинтип текшерүүгө жол берилбейт.

2. Кыргыз Республикасынын прокуратура органдарынын кызматкерлеринин өмүрү жана саламаттыгы мамлекеттин коргоосунда турат жана кызмат өтөө башталган күндөн тартып аяктаганга чейин мамлекеттик бюджеттин эсебинен милдеттүү мамлекеттик камсыздандырылууга алынат.

3. Ушул берененин 10-бөлүгүндө каралган учурларды коп-

шогондо, прокуратура органдарынын кызматкери өз кызматтык милдеттерин аткарып жатканда анын өмүрүнө жана ден соолугуна зыян келтирилген учурда, ал ушул конституциялык Мыйзамда белгиленген тартипте жана шарттарда зыяндын ордун толтуртууга укуктуу.

4. Эгерде прокуратура органдарынын кызматкери кызматтык милдеттерин аткарып жатканда алган мертинүүнүн (жарадар болуунун, травманын, контузиянын), оорунун кесепетинен өлүмгө же майыптыкка учураса, ал кызматтан бошогондон кийин бир жылдын ичинде камсыздандырылган болуп эсептелет.

5. Мамлекеттик камсыздандыруу органдары прокуратура органдарынын сунуштамасы боюнча республикалык бюджеттин каражаттарынын эсебинен камсыздандыруу суммасын төмөнкүдөй учурларда төлөп берет:

1) прокурор жана тергөөчү кызматтык милдеттерин аткарып жатканда курман болгондо (өлүмгө учураганда). Курман болгондун үй-бүлөсүнө анын акыркы кызмат орду боюнча орточо жылдык эмгек акысынын эсебиндеги 20 жылдык эмгек акы өлчөмүндө бир жолку желекпул төлөнөт. Курман болгондун үй-бүлөсүнө кызматкер курман болгон учурда орун алган шарттарда жана негиздерде, бардык шарты бар турак жай алуу укугу сакталат;

2) прокурор жана тергөөчү кызматтык милдеттерин аткарып жатканда мындан ары кесиптик иши менен алектенүү мүмкүнчүлүгүн жокко чыгарган мертинүү же майыптык алганда төмөнкүдөй өлчөмдөрдө бир жолку камсыздандыруу суммасы төлөнөт:

а) I топтогу майыпка - акыркы ээлеген кызмат орду боюнча орточо жылдык эмгек акысынын эсебинде 10 жылдык эмгек акы;

б) II топтогу майыпка - акыркы ээлеген кызмат орду боюнча орточо жылдык эмгек акысынын эсебинде 8 жылдык эмгек акы;

в) III топтогу майыпка - акыркы ээлеген кызмат орду боюнча орточо жылдык эмгек акысынын эсебинде 5 жылдык эмгек акы.

Кызматтык милдеттерин аткарып жатканда мертинүүнүн (жарадар болуунун, травманын, контузиянын) натыйжасында майыптык алган кызматкерге анын эмгек акысынын жана майыптыгы боюнча дайындалган пенсиясынын айырмасы түрүндө, милдеттүү мамлекеттик камсыздандыруу боюнча төлөмдөрдү эсепке албастан ай сайын компенсация төлөнөт.

6. Эгерде кызмат өтөө мезгилинде же кызматтан бошогондон кийин бир жыл өткөнгө чейин кызматкерди медициналык-социалдык экспертиз комиссия (МСЭК) мекемесинде кайра күбөлөндүрүүдө анын майыптык тобу жогорулатылса, камсыздандыруу суммасынын өлчөмү жаңыдан белгиленген майыптык тобу боюнча алгачкы камсыздандыруу учуру болгон күндөгү акчалай камсыздоонун санынын жана мурунку майыптык тобу боюнча бериле турган акчалай камсыздоонун санынын ортосундагы айырманы түзгөн суммага көбөйтүлөт.

7. Эгерде кызмат өтөө мезгилинде же кызматтан бошогондон бир жыл өткөнгө чейин кызматкерге майыптык белгиленсе, андан кийин кызматкер каза болсо, ушул эле мезгилге камсыздандыруу суммасынын көлөмү өлүм учуру боюнча алгачкы камсыздандыруу учуру болгон күндөгү бериле турган акчалай камсыздоонун санынын жана майыптыгы боюнча бериле турган акчалай камсыздоонун санынын ортосундагы айырманы түзгөн суммага көбөйтүлөт.

8. Камсыздандыруу суммаларын төлөө үчүн негиз болуп белгиленген тартипте берилген төмөндөгүлөр саналат:

1) майыптык алган учурда - кесиптик эмгекке жарамсыздыгын жоготуу даражасы жөнүндө ыйгарым укуктуу органдын корутундусу жана камсыздандыруу учуру боюнча майыптык тобунун белгиленishi;

2) жарадар болуу, контузия, травма, мертинүү алуунун жагдайлары жөнүндө акт;

3) оорусу тууралуу күбөлүк;

4) курман болгон (өлгөн) учурда - өлгөндүгү тууралуу күбөлүктүн нотариалдык күбөлөндүрүлгөн көчүрмөсү; мураска укук тууралуу күбөлүк;

5) камсыздандыруу суммасын алууга укугу бар жактын камсыздандыруу суммасын төлөп берүүгө арызы;

6) кызматкер мертинүү алган же өлгөн факт боюнча жүргүзүлгөн кызматтык териштирүүнүн корутундусу;

7) камсыздандыруу учуру келген күндөгү кызматкердин акчалай камсыздоосу тууралуу маалымкат.

9. Кызматкер өз кызматтык милдеттерин аткаруу убагында травма, мертинүү алган, бирок алар анын андан ары кызмат өтөө мүмкүнчүлүгүн жокко чыгарбаган учурда камсыздандыруу суммалары төмөнкүдөй өлчөмдөрдө төлөнөт:

1) оор мертинүү (жарадар болуу, травма, контузия) алган учурда - ээлеген кызмат орду боюнча маянанын 20 эселенген өлчөмү;

2) анча оор эмес мертинүү (жарадар болуу, травма, контузия) алган учурда - ээлеген кызмат орду боюнча маянанын 15 эселенген өлчөмү;

3) жеңил мертинүү (жарадар болуу, травма, контузия) алган учурда - ээлеген кызмат орду боюнча маянанын 10 эселенген өлчөмү.

Ушул бөлүктүн камсыздандыруу суммалары прокуратура органдарынын сметалык эсебинен төлөнөт.

10. Камсыздандыруу суммасы төлөнбөйт, эгерде камсыздандыруу учуру:

1) Кыргыз Республикасынын кылмыш-жаза мыйзамдарында белгиленген тартипте кызматкердин коомдук кооптуу жана жазалануучу деп таанылган жосун жасоосунун натыйжасында келип чыкса;

2) кызматкердин укукка каршы жосун жасоосунун же атайылап зыян келтирүүсүнүн натыйжасында келип чыкса жана бул кызматтык текшерүүнүн, медициналык корутундунун жана башкалардын натыйжасында аныкталса;

3) эгерде кызматтык милдеттерди аткарууда башкача каралбаса, кызматында түздөн-түз болуусуна байланышпаган учурларда келип чыкса жана бул кызматтык текшерүүнүн, медициналык корутундунун жана башкалардын натыйжасында аныкталса;

4) кызматкердин алкоого, баңги же ууландыруучу заттарды колдонгондугуна түздөн-түз себептик байланышта турса жана бул Кыргыз Республикасынын процессуалдык мыйзамдарында каралган тартипте тастыкталса;

5) кызматкердин өз ден соолугуна атайылап зыян келтирүүсүнүн же өзүн-өзү өлтүрүүсүнүн натыйжасы болуп саналса жана бул Кыргыз Республикасынын кылмыш-жаза мыйзамдарында каралган тартипте тастыкталса.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 13-бетте)

11. Камсыздандыруу суммасы камсыздандыруу учурун ырас-таган документтердин жана камсыздандыруу төлөмдөрүн кароо боюнча ведомстволук комиссиянын чечиминин негизинде төлөнөт.

12. Мертүнүүнүн (жарадар болуу, травма, контузия) же оорунун оордук даражасын аныктоону тиешелүү медициналык мекемелер жүзөгө ашырат.

13. Милдеттүү мамлекеттик камсыздандырууга байланышкан талаштар жарандык-укуктук мамилелер чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте чечилет.

14. Прокурорго жана тергөөчүгө таандык болгон мүлктү алардын кызматтык ишине байланыштуу талкалоо же бузуу аркылуу келтирилген зыяндын орду ага же анын үй-бүлө мүчөлөрүнө республикалык бюджеттин каражаттарынын эсебинен толук көлөмдө толтурулууга жатат. Мында зыяндын ордун толтуруу үчүн берилген төлөмдүн суммасын мамлекет кызматкерге зыян келтирүүгө күнөөлүү адамдардан өндүрүп алышы мүмкүн.

85-берене. Прокуратура органдарынын кызматкерлерин материалдык жана социалдык камсыз кылуу

1. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине эмгек акы төлөөнүн бирдиктүү системасында акчалай камсыз кылуу (акчалай каражат) каралат. Прокуратура органдарынын кызматкерлерине иштөөгө дем берүүнү, демилге көрсөтүүнү, эмгектин натыйжасына кызыкдарлыкты камсыз кылган жекече үстөк төлөмдөр, ошондой эле атайын наамы же аскердик наамы жана мамлекеттик кызматта иштеген жылдары үчүн үстөк төлөмдөр белгиленет.

Прокуратура органдарынын кызматкерлерине эмгек акы - акчалай камсыз кылуу төлөөнүн шарттарын Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан Башкы прокуратура үчүн бекитилген бюджеттин чегинде белгиленет.

2. Балдарын атасыз (энесиз) тарбиялап жаткан прокуратура органдарынын кызматкери үй-бүлөлөрдү жана балдарды коргоо тууралуу мыйзамдарга жана башка ченемдик укуктук актыларга ылайык социалдык кепилдиктер жана компенсациялар менен пайдаланат.

3. Прокуратура органдарынын өлгөн (курман болгон) кызматкеринин үй-бүлөсүнө сөөк коюу үчүн жөлөкпүл Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген тартипте жана өлчөмдө төлөнөт.

4. Прокуратура органдарынын турак жайы жок кызматкерлери прокуратура органдарынын балансында турган турак жайлар, ошондой эле жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдары жана мамлекеттик администрациялар убактылуу пайдаланууга берүүчү башка турак жай менен камсыз кылынат.

5. Прокуратура органдарынын өлгөн (курман болгон) прокурорунун, тергөөчүсүнүн үй-бүлө мүчөлөрү, кызмат өтөө жана жашап туруу мөөнөтүнө карабастан, өлгөн (курман болгон) кызматкердин кичүү баласы 18 жашка же жогорку окуу жайларында окутуунун күндүзгү формасында окуган баласы 23 жашка чыкканга чейин, ошондой эле пенсияга чыккандыгына байланыштуу бошотулган, прокуратура органдарында үзгүлтүксүз 25 жылдан кем эмес иштеген, республиканын бардык аймагында өзүнүн турак жайы жок кызматкерлер үй-бүлө мүчөлөрүнүн бири турак жай алганга же сатып алганга чейин прокуратура органдарынын балансында турган турак жайдан чыгарылбайт.

6. Турак жайы жок жана жаранга жеке менчик укугунда таандык болгон турак жайды кошумча жалдоо же жалдоо келишими боюнча пайдаланган прокуратура органдарынын кызматкерине прокуратура органдарынын тиешелүү сметасынын эсебинен Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген өлчөмдөрдө компенсация төлөнөт.

7. Прокуратура органдарынын кызматкеринин балдарына анын үй-бүлөсү жашаган жер боюнча, жалпы билим берүүчү жана мектепке чейинки билим берүүчү мамлекеттик жана муниципалдык мекемелерде орундар кезексиз тартипте берилет.

8. Прокуратура органдарынын кызматкери кызматы боюнча башка регионго которулганда, жергиликтүү бийлик органдары жубайына (жолдошуна), алардын кайрылуусу боюнча жумушка орношууга жардам көрсөтүүгө милдеттүү.

Кызматкер башка кызмат ордуна которулгандыгына байланыштуу көчкөндө, анын жубайынын (жолдошунун) ишинин эмгек стажы мурдагы иштеген жеринен бошотулгандан баштап 6 ай бою үзгүлтүккө учурабайт.

9. Пенсияга чыгуусуна байланыштуу кызматтан бошогон прокуратура органдарынын кызматкерлерине бир айлык акчалай камсыздоонун 20 маяна өлчөмүндөгү бир жолку иштен кетүү жөлөкпүлү төлөнөт.

Бир жолку иштен кетүү жөлөкпүлү, башка мамлекеттик органдардан кызматтан бошогондо ушундай эле иштен кетүү жөлөкпүлүн алган адамдарга төлөнбөйт.

86-берене. Медициналык жана санаториялык-курорттук тейлөө кепилдиктери

1. Прокуратура органдарынын кызматкерине жана анын үй-бүлө мүчөлөрүнө жарандардын ден соолугун коргоо чөйрөсүндөгү Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык, бардык мамлекеттик медициналык мекемелерде, бөлүмдөрдө жана бөлүктөрдө санитардык-гигиеналык, эпидемияга каршы, дарылоочу-профилактикалык иш-чараларды жүзөгө ашыруу, ден соолугунун абалын үзгүлтүксүз контролдоо, медициналык жардамдын бардык түрүн көрсөтүү менен ишке ашырылуучу акысыз медициналык тейлөө кепилденет.

2. Прокуратура органдарынын кызматкери милдеттүү түрдө жыл сайын амбулаториялык же стационардык медициналык текшерүүдөн өтүп турат жана жеңилдетилген медициналык-социалдык, дары-дармектик жана протездик-ортопедиялык камсыздоо укугунан пайдаланат.

3. Кызматтан бошогон жана 20 жыл жана андан ашык кызмат өтөгөн прокуратура органдарынын кызматкери (терс жүйөлөр боюнча бошонгондорду кошпогондо), ошондой эле кызмат өтөө учурунда жарадар болуунун (контузиянын), жаракаттын, кызматта болууга байланышкан оорунун кесепетинен майып болуп кызматтан бошонгон кызматкер иштеген жылдарына карабастан, бардык мамлекеттик медициналык мекемелерде, бөлүмдөрдө жана бөлүктөрдө акысыз медициналык жардам алууга укуктуу.

4. Прокуратура органдарынын кызматкери жана анын үй-бүлө мүчөлөрү ведомстволук санаторияларда жеңилдетилген шарт-

тарда санаториялык-курорттук тейлөөгө укуктуу. Жеңилдетилген санаториялык-курорттук жолдомолор кызматкерге ведомстволук санаторийдин жыл сайын каралуучу каражаттарынын чегинде жолдомонун наркынын 50 пайыз, үй-бүлө мүчөлөрүнө - 30 пайыз өлчөмүндө берилет.

5. Санаториялык-курорттук тейлөө укугу календардык эсепте 20 жыл жана андан ашык кызмат өтөп, кызматтан бошонгон прокуратура органдарынын кызматкерлери (терс жүйөлөр боюнча бошонгондорду кошпогондо) үчүн да сакталат. Ведомстволук медициналык мекеменин корутундусу боюнча санаториялык-курорттук жана ден соолук чыңдоо мекемелерине дарыланууга жиберилгендерге ведомстволук санаторийлердин жыл сайын каралуучу каражаттарынын чегинде наркынын 50 пайыз өлчөмүндө жеңилдетилген жолдомолор берилет.

6. Донор болуп саналган прокуратура органдарынын кызматкерине да донорлук жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленген башка кепилдиктер жана артыкчылыктар берилет.

87-берене. Прокуратура органдарынын кызматкеринин сөөгүн коюу

1. Кызматтык ишин өтөп жаткан убакта курман болгон (өлгөн) же кызмат өтөп бүткөндөн кийин кызмат өтөө мезгилинде алган залалдын, жаракаттын, контузиянын же оорунун кесепетинен өлгөн прокуратура органдарынын кызматкеринин сөөгүн коюу прокуратура органдарын каркылоого бөлүнгөн каражаттардын эсебинен жүзөгө ашырылат жана тийиштүү прокуратура органдарынын жетекчилери тарабынан уюштурулат.

88-берене. Иштеген жылдары

1. Прокуратура органдарынын кызматкеринин иштеген жылдары пенсияны, иштеген жылдары үчүн ай сайын үстөк төлөмдү дайындоо, компенсациянын ар кандай түрлөрүн төлөө, ар жылдык өргүүнүн узактыгын аныктоо, башка социалдык кепилдиктерди, сыйлыктарды берүү жана сый көрсөтүү максатында эсептеп чыгарылат.

2. Прокуратура органдарынын кызматкеринин бийик тоолуу райондордо, алыскы жана жетүүгө кыйын болгон аймактарда кызмат өтөгөн убактысы эмгек стажына Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында белгиленүүчү тартипте жеңилдетилген шарттарда эсептелет.

3. Прокуратура органдарынын кызматкерлеринин иштеген жылдарын эсептеп чыгуунун тартибин Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети аныктайт.

89-берене. Прокуратура органдарынын кызматкерлерин пенсиялык камсыз кылуу

1. Прокуратура органдарынын кызматкерлерин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүн пенсиялык камсыз кылуу «Аскер кызматкерлерин пенсия менен камсыздоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамында белгиленген шарттарга, ченемдерге жана тартипке ылайык жүзөгө ашырылат.

2. Прокуратура органдарынын кызматкерлерин жана алардын үй-бүлө мүчөлөрүн пенсия менен камсыз кылууну уюштуруу Башкы прокуратурага жүктөлөт.

§ 7. Прокуратура органдарындагы кадрдык иш

90-берене. Кадрдык иш. Прокуратура органдарынын кадрдык курамын түзүүнүн негизги багыттары

1. Прокуратура органдарынын кадрдык курамын түзүүнүн негизги багыттары болуп төмөнкүлөр саналат:

1) прокуратура органдарында кызмат орундарын ээлөө үчүн кадрларды пландуу негизде даярдоо;

2) кызматкерлердин кесиптик жана кызматтык өсүшү үчүн шарттарды түзүү;

3) аттестация өткөрүү жолу менен кызматкерлердин кызматтык ишинин натыйжаларын баалоо;

4) кадрлар резервдерин түзүү жана аларды натыйжалуу пайдалануу;

5) прокуратура органдарына кызматка кабыл алууда жана аны өтөөдө заманбап кадрдык технологияларды колдонуу.

Прокуратура органдарында кадрдык ишти уюштуруу Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталуучу тартипте жүзөгө ашырылат.

2. Прокуратура органдары үчүн кадрларды даярдоо төмөнкүдөй жолдор менен жүзөгө ашырылат:

1) прокуратура органдарына биринчи жолу кабыл алынган адамдарды өз кызматтык милдеттерин аткаруу үчүн зарыл болгон негизги кесиптик билимдерге, жөндөмдөргө, көндүмдөргө жана компетенцияга ээ кылуу максатында кесиптик даярдоо программалары боюнча даярдоо;

2) кызматтык иштин жаңы түрүн жүзөгө ашыруу жана жаңы квалификацияны алуу үчүн зарыл болгон компетенцияга ээ кылуу максатында кайра даярдоо программалары боюнча кызматкерлерди кайра даярдоо;

3) кызматтык ишин жүзөгө ашыруу жана (же) ээлеген кызмат орду боюнча ээ болгон квалификациясынын алкагында кесиптик деңгээлин жогорулатуу үчүн зарыл болгон, өзүндө бар компетенцияны өркүндөтүү жана (же) жаңы компетенцияны алуу максатында квалификацияны жогорулатуу.

3. Кесиптик деңгээлин жакшыртуу максатында прокуратура органдарынын кызматкерлеринин өз квалификациясын жогорулатуусу, алардын кошумча билим алуусу аларды жогору турган кызмат орунга көрсөтүү үчүн кадрлардын резервине киргизүүгө артыкчылыктуу негиз болуп саналат.

4. Прокуратура органдарынын кызматкери, Кыргыз Республикасы катышуучусу болуп саналган, мыйзамда белгиленген тартипте күчүнө кирген эл аралык келишимдерге ылайык Кыргыз Республикасынын чегинен тышкары кошумча кесиптик билим алышы мүмкүн.

5. Прокуратура органдарында кызмат орундарын ээлөө үчүн кадрларды даярдоону уюштуруунун, алардын квалификациясын жогорулатуунун тартиби Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталат.

§ 8. Прокуратура органдарында кызмат өтөөнү токтотуу

91-берене. Прокуратура органдарында кызмат өтөөнү токтотуунун негиздери

1. Прокуратура органдарында кызмат өтөө кызматкерди прокуратура органдарынан бошоткон учурда токтотулат.

2. Прокуратура органдарында кызмат өтөөнү токтотуунун негиздери болуп төмөнкүлөр саналат:

1) кызматкерди өз каалоосу боюнча бошотуу;

2) кызматкерди прокуратура органынын (анын жетекчисинин) демилгеси боюнча бошотуу;

3) кызматкерди тараптардын эркине көз каранды эмес жагдайлар боюнча бошотуу;

4) прокуратура органдарынын кызматкеринин кызматтан кетүүсү.

92-берене. Прокуратура органдарынын кызматкерин өз каалоосу боюнча бошотуу

1. Кызмат өтөөнү токтотуу кызматкердин өз каалоосу боюнча анын жазуу жүзүндө берген арызынын негизинде, анын ичинде ал аскер кызматкерин пенсия менен камсыз кылуу жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык иштеген жылдары үчүн пенсияга чыгууда жүзөгө ашырылышы мүмкүн.

2. Эгерде прокуратура органы бошотуу жөнүндө буйрук чыгара элек болсо, кызматкер арызында көрсөтүлгөн мөөнөт аяктаганга чейин 3 күн калгандан кечиктирбестен бошотуу жөнүндө арызын кайра чакыртып алууга укуктуу.

3. Арызда көрсөтүлгөн мөөнөт аяктаганды прокуратура органдарынын кызматкери жумушту токтотууга укуктуу, ал эми прокуратура органы бошотулган кызматкерге кызмат өтөөнүн акыркы күнүндө эмгек китепчесин берүүгө жана ага тийиштүү сумманы төлөөнү жүргүзүүгө милдеттүү.

93-берене. Кызматкерди прокуратура органынын жетекчисинин демилгеси боюнча бошотуу

Кызматкер прокуратура органынын демилгеси боюнча прокуратура органынын жетекчиси тарабынан төмөнкүдөй учурларда прокуратура органдарынан бошотулушу мүмкүн:

1) ушул конституциялык Мыйзамдын 55-беренесинде каралган, кызматка байланыштуу чектөөлөрдү сактабаганда;

2) прокуратура органдарынын түзүмү кайра уюшулганда;

3) прокуратура органдарынын штаттык саны кыскарганда;

4) ишенимди жоготконго байланыштуу төмөнкүдөй негиздердин бири болгондо:

а) кызмат абалын жеке керт башынын кызыкчылыктарында пайдалануу;

б) тараптардын бири өзү болуп саналган кызыкчылыктардын кагылышуусун четтетүү жана (же) жөнгө салуу боюнча өз убагында аракеттерди жасабоо;

в) этика комиссиясынын сунушу боюнча, прокуратура органдарынын кызматкеринин кесиптик этика талаптарын бир нече жолу жана (же) одоно бузуу, анын ичинде жумуш убактысынан тышкары бузуу;

г) кирешелери, мүлкү жана милдеттенмелери жөнүндө декларацияны бир нече жолу бербөө же болбосо билип туруп анык эмес же толук эмес маалыматтарды берүү;

д) башка мамлекеттин жарандыгы бар экенин жашыруу;

е) Кыргыз Республикасынын жарандыгы бар экени жөнүндө билип туруп жалган маалымат берүү;

ж) ишкерлик иштин же коммерциялык уюмдардын башкаруу органдарындагы иштин кайсы болбосун түрү менен алектенүү; з) динге карата бул же тигил мамлени үгүттөө үчүн, ошондой эле террордук, экстремисттик иштин жана мыйзамсыз диний иштин кызыкчылыктарын козгоочу маселелерди чечүүдө өзүнүн кызматтык абалын пайдалануу;

и) саясий партияларды, коммерциялык эмес жана диний уюмдарды түзүү, аларга мүчө болуу, катышуу же саясий партияларга, коммерциялык эмес уюмдарга, мамлекеттик жана муниципалдык бийлик органдарынын саясий максаттарды көздөгөн кызмат адамдарына кайсы болбосун формада көмөк көрсөтүү;

к) иш таштоолорду, митингдерди, манифестацияларды, ошондой эле мамлекеттик органдардын же жергиликтүү өз алдынча башкаруу органдарынын ишине тоскоолдук кылуучу башка аракеттерди уюштуруу же аларга катышуу;

л) илимий, педагогикалык, ойлоп табуучулук ишке байланышкан жумуштарды кошпогондо, ишканаларда, мекемелерде жана уюмдарда жумуштарды айкалыштырып иштөө;

м) кызматтык пайдалануу үчүн жеткиликтүүлүктү чектөө грифи бар документтерди органдын жетекчисинин жазуу жүзүндөгү уруксатысыз кайсы болбосун юридикалык жана жеке жактарга берүү;

н) прокуратура органдарынын кызматкерине ага жүктөлгөн милдеттерди аткаруусуна байланыштуу белгилүү болгон, мыйзам менен корголуучу сырды (мамлекеттик, аскердик, кызматтык же башка) ачыкка чыгаруу;

5) аттестациянын натыйжалары менен ырасталган, квалификациясынын жетишсиздигинен улам кызматкер ээлеген кызмат ордуна ылайык келбегенде;

6) ушул конституциялык Мыйзамда каралган учурларда ротация тартибинде которуудан баш тартканда;

7) кадрдын тескөөсүндө турган кызматкер эки ирет сунушталган бош кызмат орундарынан (анын ичинде төмөн турган кызмат орундарынан) баш тартканда;

8) Кыргыз Республикасынын жарандыгынан чыкканда, Кыргыз Республикасынын жарандыгын жоготкондо же чет мамлекеттин жарандыгын алганда;

9) прокуратура органдарында кызматта болуунун жаш курагы чегине жеткенде;

10) жумушка келбей койгондо (жумуш күнүнүн ичинде жүйөлүү себептерсиз 3 сааттан ашык убакыт бою жумуш ордунда жок болгондо);

11) жумушка алкоолдук, баңгизаттык же башка мас абалда келгенде;

12) эгерде документтер же маалыматтар кызматка кабыл алуудан баш тартууга негиз болушу мүмкүн болсо, прокуратура органдарына кызматка кабыл алууда кызматкер жасалма документтерди же билип туруп жалган маалыматтарды бергенде.

94-берене. Тараптардын эркине көз каранды эмес жагдайлар боюнча прокуратура органдарында кызмат өтөөнү токтотуу

1. Прокуратура органдарында кызмат өтөө тараптардын эркине көз каранды эмес төмөнкүдөй жагдайлар боюнча токтотулушу мүмкүн:

1) прокуратура органынын жоюлушу;

2) соттун мыйзамдуу күчүнө кирген айыптоо өкүмүнө ылайык, прокуратура органдарынын кызматкерине кызмат өтөөсүн улантууну жокко чыгаруучу жазанын дайындалышы;

3) медициналык корутундуга ылайык ден соолугунун абалы;

4) прокуратура органдарынын кызматкеринин каза болуусу, ошондой эле сот тарабынан аны өлдү же дайынсыз жоголду деп таануу.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ПРОКУРАТУРАСЫ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН КОНСТИТУЦИЯЛЫК МЫЙЗАМЫ

(Башталышы 14-бетте)

2. Ушул берененин 1-бөлүгүнүн 1-пунктунда каралган негиз боюнча кызматынан бошотулган прокуратура органдарынын кызматкерине, бош орун бар болгондо башка теңдеш же төмөн турган кызмат орду сунушталат. Бош орун болбогондо же прокуратура органдарынын кызматкери кызмат ордунан баш тартканда, кызматкер анын макулдугу боюнча кадрлардын тескөөсүнө киргизилет.

95-берене. Прокурордун кызматтан кетүүсү

1. Кыргыз Республикасынын Президенти тарабынан кызмат ордуна дайындалуучу прокурордун жазуу жүзүндөгү арызынын негизинде анын кызмат боюнча милдеттерди аткаруусун токтотуу кызматтан кетүү болуп саналат.

2. Кызматтан кетүү үчүн негиз болуп төмөнкүлөр саналат:

- 1) пенсияга чыгуусу;
- 2) мамлекеттик органдын же кызмат адамынын чечимине принциптүү макул болбоосу, ошондой эле прокуратура органдарында кызматта болуусу үчүн этикалык тоскоолдуктар;
- 3) кызматтык ыйгарым укуктарын аткарууга тоскоол болуучу ден соолугунун абалы (медициналык корутундусу болгон учурда).

96-берене. Кызматкерди прокуратура органдарынын кадрларынын тескөөсүнө киргизүү

1. Прокуратура органдарынын кызматкерин кадрлардын тескөөсүнө киргизүү төмөнкүдөй учурларда жүзөгө ашырылат:

1) прокуратура органынын түзүмүн кайра уюштурууга, бөлүктү жоюуга, штаттык санды же кызмат ордун кыскартууга байланыштуу, бош кызмат орду болбогондо кызматкер ээлеп турган кызмат ордунан бошотулганда;

2) эгерде бошотуу мурда бул кызматты ээлеген кызматкерди калыбына келтирүүгө байланыштуу болсо, аны башка кызмат ордуна дайындоого мүмкүн болбогондо;

3) эгерде бошотуу окуу өргүүдө же бала багуу боюнча өргүүдө жүргөн прокуратура органдарынын кызматкери жумушка чыккандыгына байланыштуу болсо, аны башка кызмат ордуна дайындоого мүмкүн болбогондо;

4) кызматкерди андан ары кызмат өтөө үчүн Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына, Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин, Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинетинин аппараттарына, Кыргыз Республикасынын Коопсуздук кеңешинин катчылыгына жиберүүгө байланыштуу кызмат ордунан бошоткондо;

5) аскер прокуратурасынын органдарында аскердик кызмат өтөөнү кошпогондо, кызматкер аскердик кызмат өтөгөндө;

6) кызматкерди Кыргыз Республикасынын чет өлкөдөгү мекемесинин кызматкери болуп саналган жубайы менен бирдикте болуучу өлкөгө көчүп кеткендигине жана жашагандыгына байланыштуу ал Кыргыз Республикасына кайра кайтып келгенден кийин мурунку иштеген жеринде ээлеген кызмат ордуна калыбына келтирүүгө чейин ээлеген кызмат ордунан бошотууда.

2. Ушул берененин 1-бөлүгүнүн 4-6-пункттарында каралган учурларды кошпогондо, кызматкерлер кадрлардын тескөөсүнө төрт айдан ашпаган мөөнөткө киргизилет.

3. Кадрлардын тескөөсүнө киргизүү жөнүндө буйрук кызматкерге кол койдуруу менен жарыяланат. Кызматкер кол коюудан баш тарткан же качкан учурда тийиштүү акт түзүлөт жана кызматкердин катталган жери же факт жүзүндө жашаган жери боюнча кабарлама жөнөтүлөт.

Кызматкерди кадрлардын тескөөсүнө 4 айдан ашпаган мөөнөткө киргизүү жөнүндө буйрук менен милдеттүү түрдө жазуу жүзүндө тааныштыруу, бир эле убакта бош кызмат орундары болбогон учурда аны прокуратура органдарынан алдыда бошотуу мүмкүндүгү жөнүндө эскертүү болуп саналат.

4. Ушул берененин 1-бөлүгүнүн 1 жана 2-пункттарында каралган учурларда, адамдын кадрлардын тескөөсүндө жүргөн мезгилине кызматкерге Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети тарабынан аныкталган өлчөмдө акчалай камсыздоо төлөнөт.

Кадрлардын тескөөсүндө жүргөн прокуратура органдарынын кызматкери Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталуучу тартипте жана шарттарда прокуратура органдарына жумушка тартылышы мүмкүн.

5. Жумуш берүүчү кадрлардын тескөөсүндө жүргөн кызматкерге 4 айдан ашпаган мөөнөттө 2ден кем эмес бош кызмат орундарын (анын ичинде төмөн турган кызмат орундарын) сунуш кылууга милдеттүү.

Кызматкер сунушталган бош кызмат орундарынан баш тарткан учурда, ал прокуратура органдарынан бошотулууга жатат.

6. Адамдын кадрлардын тескөөсүндө жүргөн мезгили анын иштеген жылдарына (кызмат өтөө стажына) эсептелет.

9-глава. Кыргыз Республикасынын аскер прокуратурасынын органдарынын ишин уюштуруунун жана камсыз кылуунун өзгөчөлүктөрү. Адистештирилген прокуратуралардын түзүмү жана уюштурулушу**97-берене. Аскер прокуратурасынын органдарынын түзүмү жана уюштурулушу**

1. Аскер прокуратурасы Кыргыз Республикасынын прокуратура органдарынын бирдиктүү системасына кирет жана ага Башкы прокурордун орун басары - аскер прокурору башчылык кылат. Кыргыз Республикасынын Аскер прокурору Кыргыз Республикасынын Башкы прокуроруна гана баш иет.

2. Аскер прокуратурасы борбордук аппараттан жана гарнизондордун аскер прокуратураларынан турат.

3. Аскер прокуратурасынын статусун, компетенциясын, түзүмүн жана штаттарын аныктоо Башкы прокурор тарабынан жүзөгө ашырылат.

4. Аскер прокуратурасынын борбордук аппаратында аскер прокурорунун (төрага), анын орун басарларынын (кызмат орду боюнча), башка прокурорлордун курамындагы коллегия түзүлөт. Коллегиянын жеке курамы аскер прокурорунун сунушу боюнча Башкы прокурор тарабынан бекитилет.

98-берене. Аскер прокурорунун жана аскер прокурорлорунун ыйгарым укуктары

1. Аскер прокурорунун орун басарлары болот.

2. Аскер прокурору:

1) аскер прокуратурасынын органдарына жүктөлгөн ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырууну камсыз кылуу боюнча ишти уюштурат;

2) аскер прокуратурасынын жана гарнизондордун аскер прокуратураларынын ишин жетектейт; Башкы прокурор аныкта-

ган тартипте кызматкерлерди кызматка дайындайт жана кызматтан бошотот;

3) ага баш ийген кызматкерлердин аткаруусуна милдеттүү буйруктарды, тескемелерди чыгарат;

4) Башкы прокурор менен макулдашуу боюнча санынын жана эмгек акы төлөө фондунун чегинде аскер прокуратурасынын борбордук аппаратынын жана гарнизондордун аскер прокуратураларынын штаттык ырааттамасына өзгөртүү киргизет;

5) мыйзамдарда жана алардын негизинде кабыл алынган Башкы прокурордун укуктук актыларында каралган учурларда жана тартипте башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.

3. Аскер прокурору жана ага баш ийген прокурорлор ушул конституциялык Мыйзамда аныкталган өз компетенциясынын чегинде ыйгарым укуктарга ээ болот жана аларды командачылыкка жана аскердик башкаруу органдарына көз карандысыз жүзөгө ашырат.

4. Аскер прокурорлору төмөнкүдөй ыйгарым укуктарга ээ:

1) аскердик мекемелер жана алардын кызмат адамдары, аскер кызматчылары, жыйындарга чакырылган аскерге милдеттүүлөр тарабынан мыйзамдардын жана башка ченемдик укуктук актылардын так жана бирдей аткарылышына көзөмөлдү жүзөгө ашыруу;

2) аскердик башкаруу органдарынан, командирлерден (башчылардан) жана Кыргыз Республикасынын тийиштүү мамлекеттик органдарынын жана мекемелеринин башка кызмат адамдарынан зарыл документтерди, материалдарды, статистикалык жана башка маалыматтарды берүүнү; аларга баш ийдирилген аскердик мекемелердин, ишканалардын, уюмдардын, кызматтардын жана кызмат адамдарынын ишине мыйзам бузуулар жөнүндө болгон маалыматтарга байланыштуу текшерүүлөрдү жана ревизияларды жүргүзүүнү, көзөмөл жүргүзүүдө келип чыккан маселелерди айкыndoо үчүн адистерди бөлүүнү талап кылуу;

3) аскердик башкаруу органдарынын коллегияларынын жыйналыштарына, кызматтык кеңешмелерине катышуу;

4) аскер кызматчыларын, алардын үй-бүлө мүчөлөрүн жана башка жарандарды жеке кабыл алуу;

5) ведомстводон тышкаркы ревизияларды жана текшерүүлөрдү дайыndoо;

6) кызматтык ырастаманы көрсөтүү менен мамлекеттик органдардын, аскердик бөлүктөрдүн, ишканалардын, мекемелердин, уюмдардын жана штабдардын аймактарына жана орун жайларына аларда белгиленген режимге карабастан тоскоолдуксуз кирүү, алардын документтерине жана материалдарына жеткиликтүү болуу;

7) соттолгон, камакка алынган жана кармалган аскер кызматчыларын гауптвахталарда, тартиптик бөлүктөрдө жана аларды кармап туруунун башка жайларында кармап туруунун мыйзамдуулугун текшерүү, аларда мыйзамсыз кармалып турган адамдарды дароо бошотуу;

8) аскердик жана гарнизондук гауптвахталарда, кармалган дар жана камакка алынган адамдар кармалып туруучу башка жайларда турган адамдарды кайтарууну, кармап турууну жана күзөттөөнү камсыз кылууну тийиштүү түрдө аскердик бөлүктөрдөн, аскер коменданттарынан, күзөттөө боюнча кароолдордон, Кыргыз Республикасынын жаза аткаруу системасынын, ички иштер, улуттук коопсуздук органдарынан жана мекемелеринен талап кылуу;

9) аскер кызматчылары статусу бар адамдарга карата кылмыш куугунтуктоосун жүзөгө ашыруу.

99-берене. Аскер прокуратурасынын органдарынын кадрлары

1. Аскер прокурорлору жана төргөөчүлөрү болуп ден соолугунун абалы боюнча аскердик кызматка жарактуу, аскер кызматына кирген, аскердик наамы же атайын наамы бар жана ушул конституциялык Мыйзамдын 54 жана 55-беренелеринин талаптарына жооп берген Кыргыз Республикасынын жарандары дайындалат. Аскер прокуратурасынын өздүк курамы Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн штаттык санына кирет.

2. Аскер прокуратурасынын органдарынын прокурорлору жана төргөөчүлөрү аскер кызматчыларынын статусуна ээ болот, ушул конституциялык Мыйзамга жана «Кыргыз Республикасынын жарандарынын жалпыга бирдей аскердик милдети жөнүндө, аскердик жана альтернативдик кызматтар жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык кызмат өтөйт жана «Аскер кызматчыларынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамында жана ушул конституциялык Мыйзамда белгиленген укуктарга жана жеңилдиктерге ээ болот.

3. Аскер прокуратурасынын органдарындагы аскердик кызматка прокурорлорду жана төргөөчүлөрдү аныктоону Башкы прокурор жүргүзөт.

4. Аскер прокуратурасынын жогорку офицердик курамындагы адамдарды запаска бошотууну (отставкага чыгарууну) Башкы прокурордун сунуштамасы боюнча Кыргыз Республикасынын Президенти жүргүзөт.

Башка аскер прокурорлорун жана төргөөчүлөрдү запаска бошотууну аскер прокурорунун сунушу боюнча Башкы прокурор жүргүзөт.

5. Аскер прокурорлорунун жана төргөөчүлөрдүн кызмат орундары жана аларга тийиштүү аскердик наамдар аскердик кызмат орундарынын тизмесине киргизилет.

6. Аскер прокурорлору жана төргөөчүлөр ушул конституциялык Мыйзамга, Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына жана Кыргыз Республикасынын Куралдуу Күчтөрүнүн Тартиптик уставына ылайык сыйланат жана тартиптик жоопкерчиликке тартылат. Сыйлоо жана тартиптик жаза берүү укугуна жогору турган аскер прокурорлору жана Башкы прокурор гана ээ.

100-берене. Аскер прокуратурасынын органдарынын аскер кызматчыларын материалдык жана социалдык камсыз кылуу

1. Аскер прокуратурасынын органдарынын аскер кызматчыларына карата аскер кызматчыларына укуктук жана социалдык кепилдиктерди, пенсиялык, медициналык жана камсыз кылуунун башка түрлөрүн аныктоочу Кыргыз Республикасынын мыйзамдары жайылтылат.

2. Аскер прокурорлору жана төргөөчүлөрү аскер кызматчыларынын статусу жөнүндө мыйзамдарга ылайык акчалай каражат менен камсыз кылынат.

3. Аскер прокуратурасынын органдарынын өз турак жайы жок аскер кызматчылары ушул конституциялык Мыйзамда каралган тартипте турак жайлар менен ошондой эле аскер кызматчылары үчүн аныкталган шарттарга карата ченемдер боюнча берилүүчү башка турак жайлар менен камсыз кылынат.

101-берене. Аскер прокуратурасынын органдарын каржылоо жана материалдык-техникалык камсыз кылуу

1. Аскер прокуратурасынын органдарын каржылоо жана материалдык-техникалык камсыз кылуу, аларга кызматтык жайларды, транспортту, байланыш каражаттарын жана камсыз кылуунун жана камсыздоонун башка түрлөрүн бөлүп берүү республикалык бюджеттин эсебинен жүзөгө ашырылат.

2. Аскер прокуратурасынын органдарынын кызматтык жайларын кайтаруу баш ийүүсүндө ушул аскердик бөлүктөр турган ведомстволордун жетекчилиги менен макулдашуу боюнча аскердик бөлүктөр тарабынан жүзөгө ашырылат.

102-берене. Адистештирилген прокуратуралардын түзүмү жана уюштурулушу

1. Адистештирилген прокуратуралар прокуратура органдарынын бирдиктүү системасына кирет, аларды адистештирилген прокуратуралардын прокурорлору жетектейт. Адистештирилген прокуратуралардын прокурорлору Башкы прокурорго баш иет.

2. Адистештирилген прокуратуралар эксаймактык принцип боюнча Кыргыз Республикасынын бүткүл аймагында иш алып барат.

3. Адистештирилген прокуратуралардын түзүмү, ишинин багыттары жана адистештирилген прокуратуралардын прокурордук кызматкерлеринин ыйгарым укуктары Башкы прокурордун укуктук актылары менен аныкталат.

4. Адистештирилген прокуратуралардын прокурорлорун кызмат ордуна Башкы прокурор дайындайт жана ал кызмат ордунан бошотот.

5. Адистештирилген прокуратуранын прокурорунун орун басарлары бар.

6. Адистештирилген прокуратуранын прокурору:

1) адистештирилген прокуратурага жүктөлгөн ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырууну камсыз кылуу боюнча ишти уюштурат;

2) адистештирилген прокуратуранын иштин жетектейт; адистештирилген прокуратура органынын кызматкерлерин Башкы прокурор аныктаган тартипте кызмат ордуна дайындайт жана кызмат ордунан бошотот;

3) ага баш ийген кызматкерлердин аткаруусу милдеттүү буйруктарды, тескемелерди чыгарат;

4) Башкы прокуратура менен макулдашуу боюнча санынын жана эмгек акы төлөө фондунун чегинде адистештирилген прокуратуранын штаттык ырааттамасына өзгөртүү киргизет;

5) мыйзамдарда жана Башкы прокурордун укуктук актыларында каралган учурларда жана тартипте башка ыйгарым укуктарды жүзөгө ашырат.

10-глава. Прокуратура органдарын уюштуруунун жана ишинин башка маселелери жана ушул конституциялык Мыйзамдын күчүнө кирүү тартиби**103-берене. Прокуратура органдарынын ишин финансылык жана материалдык-техникалык камсыз кылуу**

1. Прокуратура органдарын каржылоо жана материалдык-техникалык камсыз кылуу республикалык бюджеттин каражаттарынын эсебинен борборлоштурулган тартипте жүзөгө ашырылат.

2. Башкы прокурор же болбосо анын орун басары Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинде республикалык бюджеттин долбоорун талкуулоого түздөн-түз катышат.

3. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети, жергиликтүү мамлекеттик администрациялар прокуратура органдарын тийиштүү кызматтык жайлар менен камсыз кылат.

104-берене. Ушул конституциялык Мыйзамдын күчүнө кирүүсү жана өткөөл жоболор

1. Ушул конституциялык Мыйзам, ушул берененин 2-бөлүгүндө күчүнө кирүүсүнүн башка мөөнөттөрү белгиленген жоболорду кошпогондо, расмий жарыяланган күндөн тартып 10 күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.

2. Ушул конституциялык Мыйзамдын 84-беренесинин 9-бөлүгүнүн, 85-беренесинин 6 жана 9-бөлүктөрүнүн, 88-беренесинин 2-бөлүгүнүн, 96-беренесинин 4-бөлүгүнүн жоболору 2022-жылдын 1-январынан тартып күчүнө кирет.

Ошол эле учурда, прокуратура органдарынын кызматкерлеринин бийик тоолуу райондордо, алыскы жана жетүүгө кыйын болгон аймактарда ушул конституциялык Мыйзам күчүнө киргенге чейинки кызмат өтөгөн убактысы эмгек стажына жеңилдетилген шарттарда саналат.

3. Ушул конституциялык Мыйзамдын 96-беренесинин колдонулушу «Кыргыз Республикасынын прокуратурасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын 2020-жылдын 24-августундагы №143 Мыйзамы күчүнө киргенге чейин кадрлардын тескөөсүндө турган жана прокуратура органдарынын кызматтарынан бошотулган прокуратура органдарынын кызматкерлерине жайылтылбайт.

Ээлеген кызматынан бошотулган, бирок кадрлардын тескөөсүндө турбаган кызматкерлерге кызматка дайындалганга же прокуратура органдарынан бошотулганга чейинки мезгил иштеген жылдарына (эмгек стажына) эсептелбейт.

4. Ушул конституциялык Мыйзам күчүнө кирген күндөн тартып төмөнкүлөр күчүн жоготту деп таанылсын:

1) 2017-жылдын 13-июлундагы №124 «Кыргыз Республикасынын Конституциясында белгиленген прокуратуранын айрым ыйгарым укуктары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамы (Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин Жарлыгы, 2017-ж., №7-8, 726-ст.);

2) 2020-жылдын 24-августундагы №143 «Кыргыз Республикасынын прокуратурасы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамы («Эркин-Тоо» газетасы, 2020-жылдын 4-сентябры, №70).

5. Кыргыз Республикасынын мыйзамдарын ушул конституциялык Мыйзамга ылайык келтиргенге чейин Кыргыз Республикасынын ченемдик укуктук актылары ага каршы келбеген бөлүгүндө колдонулат.

6. Кыргыз Республикасынын Министрлер Кабинети ушул конституциялык Мыйзам күчүнө кирген күндөн тартып үч айлык мөөнөттө:

1) мыйзам актыларын ушул конституциялык Мыйзамга ылайык келтирүү жөнүндө мыйзам долбоорлорун Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешине киргизсин;

2) өзүнүн ченемдик укуктук актыларын ушул конституциялык Мыйзамга ылайык келтирсин.

Кыргыз Республикасынын Президенти

С.ЖАПАРОВ

Бишкек ш., 2021-жылдын 10-сентябры, №114

Кут даарыган Сары-Өзөн!**АР ДАЙЫМ АПАМ
БОЛСУН, БОЛОЮН
МЕН ДАГЫ**

Бул күнү Лесное айылында балдардын күлкүсү жаңырып турду. Заңгыраган заманбап жаңы салынган бала бакча көз жоосун алат. Түркүн түс шарлар көкөлөп, айлана кооздукка бөлөнгөн. Ошентип 14-сентябрь айыл аймагында тарыхта калар жаркыраган күн болду. Лесное айылында мындан 6 жыл мурда башталган бала бакча курулуп бүтпөй, бөбөктөрдүн үмүтү өчө баштаган. 6 жыл мурда курулушу башталган бала бакча менен тең балдар учурда 12 жашка келип, эңсеген бала бакчаларынын эмес, мектеп босоголорун атаганы качан? Мына эми өчкөн үмүттөр жанданып, атына заты жарашкан “Шаттык” бала бакчасы курулуп бүтүп, тушоосун кести. Туш-туштан демөөрчүлөрдү издешпей айыл өкмөтүнүн өз мүмкүнчүлүгү, бюджеттик каражаттары менен жаңы бала бакчанын багын ачышты. Сметалык баасы 26 млн 568 миң 403 сом болду.

Балдардын жан дүйнөсүн, таалим-тарбиясын түптөөдө бала бакчалардын ролу айтып болгус. Лесное айылынын жүздөгөн бөбөктөрү бала бакчанын төрүндө жетилишип, бактылуу балалыктын мээриминде терең таалим, алгачкы билим кенчин ала башташат.

Бала бакчанын алдына айыл аксакалдары, ак элечек энелери неберелерин жетелешип келишип жетине алышпады. Майрамдагыдай улуттук кийимдерди кийишкен улуу-кичүүлөр салтанатка агылууда. Жүздөрүндө кубаныч, айткандары алкыш. Боз үйлөр тигилип, шаңдуу музыкалар жаңырып, асман ачык.

Айыл өкмөт башчысы Максат Кадырбекович кечээ жакында гана айыл аймагынын башчылыгына шайланган. Чын чынына келгенде аталган айыл аймагына четтен келбеди. Сырдана жигердүү жигитти айыл өкмөт башчылыгына тандаган жагынан эл-журт жаңылышпаптыр. Айыл калкынын көйгөйлөрүн эң жакшы билгендиктен келери менен жетекчиликке козголбой жаткан дың маселелерди четинен чечип, алкыштарды ала баштады.

Баса, Максат Кадырбекович айыл аймагынын таза суу тармагын жетектеп, таза суу менен камсыз кылуу жаатында да эмгектенип келген. Мына ошондон улам да Максатты эли жакындан билет. Айылдык кеңештин өткөн жолку чакырылышында айылдык кеңешке депутат болуп шайланган. Элдин демилгеси, депутаттардын колдоосу менен айылдык кеңештин төрагалыгына көтөрүлгөн. Көсөм төрага айыл калкынын жумурунда жуурулган муктаждыктарын айттырбай билер эле. Мына эми эки тизгин, бир чылбыр колуна тийди. Көптөн бери жылбай жаткан бала бакчанын курулушун бүтүрүп, ата-энелердин көктөн

**Сокулук районундагы
Ат-Башы айыл
аймагынын башчысы
Максат АБДЫКЕРИМОВ:**

“БАЛА БАКЧАБЫЗ АК ЖОЛТОЙ БОЛСУН”

Ата-эне, балдардын кубанычы чексиз

тилегенин жерден алып берди.

Бала бакчанын ичине кирип, ар бир зал, бөлмөлөрүн кыдырып, керемет бала бакчалуу болгон бөбөктөрдүн бактысына тан бердик. Бөбөктөргө айтып бүткүс белек болуптур. Бала бакчага болгон ата-энелердин

муктаждыгы жумшарды. Мында 100 бөбөк тарбиялана баштайт.

Жаңы бала бакчанын ачылуу аземине райондун мамлекеттик администрациясынын башчысы-акими Курбанбек Айтибаев баш болгон

жетекчилер, айыл аймагынын башчылары катышышты. Ак тилектерин айтышты. Салтанат кыргыздын каада-салты менен башталып, Умай эне ак батасын берди.

САЛТАНАТ ШАҢЫН АК ЭЛЕЧЕК ЭНЕЛЕР ЧЫГАРЫШТЫ

Бөбөктөрдүн көңүлүн ачуу үчүн чоң энелер чоң эмгек жумшашыптыр. Концерттери жүрөктөрдү эргитти. Ат-Башы айыл аймагында маданият чамгарагын көтөргөн “Кыялкеч” энелердин ансамбли бар. Алар Ош облусуна чейин

барып, “Шайыр апалардын” гала концертине катышып келишкен. Кандай гана айылда маданий иш-чаралар болбосун ак элечек энелер башында жүрүшөт. “Кыялкеч” энелер ансамблинин мүчөлөрү Жумабүбү, Рая, Арзыкан, Асылкан, Нурилла, Өрнөт, Махмал, Чынар, Ибадат, Кумар энелер биринен бири озуп, ойлорун ортого салып жатышты: “Кубанычыбыз койнубузга батпай турган учур. Неберелерибиздин ушинтип эле жакшылык салтанаттарында ырдап, бийлеп жүрө берели. Энелер тилеги тынччылык. Тынччылык болсо баары болот. Былтыртан бери жакадан алып келаткан улуу тумоодон мындан ары

Умай эне аластап, амандык-эсендикти каалап жатат

алыс болду. Андыктан, ырыбыз эле эмес, ырымдарыбыз менен амандык тилеп аластаганы келдик. Сактыкта кордук жок!”, – дешти. Ак элечек энелердин айтканында калет жок.

БЕЛЕКТЕР БЕРИЛДИ, СЫЙ- УРМАТТАР КӨРСӨТҮЛДҮ

Жаңы ачылган “Шаттык” бала бакчанын директору Ана-ра Бостоналиева Ак-Жол орто мектебинде химик, биолог эле. Эмгек жолун Ак-Талаа районунан баштаган. Тажрыйбалуу, такшалуу жолун бекемдеп, оозго алынып келген.

“Кызымдын бала бакчага башчы болгонун куттуктап биз ата-энеси Ишенбүбү, Момуналы, эжелери менен кубанып келдик. Белегибиз ноутбукту тартуулайбыз. Мен да мугалим болуп көп жыл иштедим. Мугалимдердин мээнети, эмгеги теңдешсиз. Баланы жашынан мына ушундай заманбап бала бакчаларда тарбияласак, саябан талдай бүрдөп чыгышат”, – дейт Ишенбүбү эже.

Албетте, Ишенбүбү мугалим эжебиз айтмакчы мугалим болуу сыймык. Уз муундарды мына ушул мугалимдер, тарбиячылар улуу иштерге, жеңиштерге жетелейт. Айыл аксакалдары айтмакчы дүйнө жүзүн дүңгүрөткөн, кыргыздын намысын коргоп, Кызыл туусун желбиреткен нечен эр-азаматтарыбыз чыгат. Андыктан, бардык жакшы нерселер балдарга деген сөз ырас.

Заманбап "Шаттык" бала бакчасы

АЛДЫДА АЛБАН МАКСАТТАР...

Максат Кадырбековичке алдыда дагы кандай максаттар бар? – деп кайрылганымда төмөнкү ойлорун бекемдеди.

– Алдыда баарынан жогору турган максаттарым келечек муундарга жаңы заманбап мектеп жана бала бакчаларды тартуулаш. Бала бакчага бараткан балдар да көбөйдү. 4 нөөмөттө сабак өтүү кыйынчылыктарды туудурууда. Манас айылында айыл өкмөттүн кеңсесинин тушунда менчик бала бакча орун алган. Тилекке каршы, пандемиянын учурунан бери иштебей калган. Биз мына ушул бала бакчанын башын ачып, биротоло сатып алууну көздөп жатабыз. Бир жакшы жери баасын 2-3 жылда төлөп беребиз деп ээси менен бир бүтүмгө келдик. Бүгүнкү бөбөктөрдүн

кубанычын көрүп, көңүлүм көтөрүлдү. Буйруса жакында дагы бир бала бакчаны ачабыз.

Айыл өкмөттүн айтканында калет жок. Мисалы, Ат-Башы орто мектебинин курулушу да

башталганы менен бүтпөй сүрсүп турат. Бул мектептин саатын чыгаруу максатында жогорку тийиштүү инстанцияларга кайрылышууда. Жолун табуу үчүн аракеттери күч.

Айылда таза сууга болгон муктаждык бар. Аракеттери ара жолдо калбай четинен чечилүүдө. Айталык, Ак-Жол айылында араб туугандардын жардамы менен суу түтүктөрүнүн 90 пайызы пластикалык түтүккө алмаштырылды. Калган иштери да уланууда. Ал эми Лесное айылында эски резервуардык скважиналарды ишке киргизүү колго алынууда. Таза сууга болгон таңсыктык да жакын арада чечилмекчи.

“Ат-Башыда “Семетей” шаарчасы курулат” деген сөздүн чындыгы барбы? Мисалы, учурда башкы пландын негизинде 4500 жеке турак жай үчүн жер участкактору берилмекчи. Бул багытта иштер кызуу жүрүүдө. Шаарчаны куруучу инвесторлордун иштери илгерилеп кетсе, жакшы эле болмок. Бул өңүттө иш алып баргандар шаар болоруна ишенимдери чоң. “Семетей-Интер” фонду көп кабаттуу үйлөрдү курушмакчы. Айтылган тилектер ишке ашса, инфраструктурасын да аталган фонд моюндайт.

Бирок, демекчи тыянак чыкмайын ишенишке болбос.

“Семетейдин” көйгөйлөрүн да биз чечип калчу болсок, алдыда милдеттер арбын болот”, – деген Максат Кадырбековичтин айтканында чындык бар. Жол салуу, суу чыгаруу, жарыктандыруу деп не деген көйгөйлөр көз алдыда.

Эми айта берсек жаңы өкмөт башчынын өрнөктөрү түгөнөр эмес. Балдардын кубанычын толтургандай көп иштерди жасап, эл-журтунун алкыштарын ала бермекчи. Ак бата жерде калбайт эмеспи.

Айчүрөк МАКЕШОВА

Бала бакчанын ички көрүнүшү

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Глава 1. Общие положения

Статья 1. Предмет регулирования настоящего конституционного Закона

Настоящий конституционный Закон определяет порядок организации деятельности прокуратуры Кыргызской Республики, правовые акты, полномочия органов прокуратуры, особенности организации деятельности военной и специализированных прокуратур, основные меры правовой и социальной защиты прокуроров и следователей, а также порядок прохождения службы в прокуратуре.

Статья 2. Прокуратура Кыргызской Республики

1. Прокуратура Кыргызской Республики (далее – прокуратура) является государственным органом, призванным обеспечивать верховенство закона, единство и укрепление законности, а также защиту охраняемых законом интересов личности, общества и государства.

2. Прокуратура составляет единую систему, на которую возлагается:

1) надзор за точным и единообразным исполнением законов и иных нормативных правовых актов Кыргызской Республики органами государственной власти (за исключением деятельности Центральной комиссии по выборам и проведению референдумов Кыргызской Республики в сфере подготовки и проведения выборов и референдумов, Акийкатчы (Омбудсмена) Кыргызской Республики в сфере контроля за соблюдением конституционных прав и свобод человека и гражданина), местного самоуправления, государственными и муниципальными учреждениями и организациями, деятельностью которых финансируется из государственного и местного бюджетов, государственными и муниципальными учреждениями и предприятиями, функционирующими на принципах полного хозяйственного расчета и самофинансирования, а также иными юридическими лицами с государственной долей участия (далее – субъекты).

2) надзор за соблюдением законов и иных нормативных правовых актов органами, осуществляющими следствие и оперативно-розыскную деятельность;

3) надзор за законностью в сфере государственной правовой статистики и учета;

4) надзор за соблюдением законов и иных нормативных правовых актов при исполнении судебных решений по уголовным делам, а также при применении мер принудительного характера, связанных с ограничением личной свободы граждан;

5) представительство интересов гражданина или государства в случаях, определенных законом;

6) поддержание государственного обвинения в суде;

7) осуществление уголовного преследования;

8) осуществление иных полномочий, предусмотренных настоящим конституционным Законом и иными законами Кыргызской Республики.

Статья 3. Правовая основа деятельности прокуратуры

1. Правовую основу деятельности органов прокуратуры составляют Конституция Кыргызской Республики, настоящий конституционный Закон, иные нормативные правовые акты, вступившие в установленном законом порядке в силу международных договоров, участницей которых является Кыргызская Республика, а также правовые акты Генерального прокурора Кыргызской Республики (далее – Генеральный прокурор).

2. На прокуратуру не может быть возложено выполнение функций, не предусмотренных законами Кыргызской Республики.

Статья 4. Принципы деятельности прокуратуры

1. Деятельность прокуратуры основывается на принципах:

- законности;
- защиты прав и свобод человека и гражданина;
- прозрачности и гласности;
- независимости прокурора и недопустимости вмешательства в его деятельность;
- обязательности исполнения требований прокурора;
- единоначалия и подчиненности нижестоящих прокуроров вышестоящему.

2. Органы прокуратуры:

1) обеспечивают верховенство закона, единство и укрепление законности;

2) обеспечивают защиту конституционных прав и свобод человека и гражданина посредством прокурорского надзора за соблюдением Конституции, исполнением законов и иных нормативных правовых актов Кыргызской Республики;

3) действуют гласно в той мере, в какой это не противоречит требованиям законов, а также законодательства о защите государственных секретов и иной специально охраняемой законом тайны;

4) осуществляют полномочия независимо от государственных органов, органов местного самоуправления, коммерческих и некоммерческих организаций в строгом соответствии с Конституцией Кыргызской Республики, нормативными правовыми актами и вступившими в установленном законом порядке в силу международными договорами, участницей которых является Кыргызская Республика;

5) принимают меры по пресечению нарушений закона, восстановлению нарушенных прав и привлечению к установленной законом ответственности лиц, допустивших эти нарушения;

6) прокуратура составляет единую централизованную систему органов и учреждений прокуратуры с подчинением нижестоящих прокуроров вышестоящему и Генеральному прокурору.

3. Подчиненность прокуроров включает:

1) обязательность указаний вышестоящих прокуроров по вопросам организации и деятельности для нижестоящих прокуроров;

2) ответственность нижестоящих прокуроров перед вышестоящими за выполнение служебных обязанностей;

3) разрешение вышестоящими прокурорами жалоб на действия (бездействие) и акты нижестоящих;

4) прекращение действий, отзыв или изменение актов нижестоящих прокуроров вышестоящими.

Статья 5. Гарантии независимости органов прокуратуры

1. Запрещается вмешательство в деятельность органов прокуратуры.

Принят Жогорку Кенешем Кыргызской Республики 22 июля 2021 года

Воздействие в какой бы то ни было форме на прокурора или следователя органов прокуратуры с целью воспрепятствования осуществлению ими своих полномочий или принятия ими незаконного решения влечет ответственность, установленную Уголовным кодексом Кыргызской Республики.

2. Прокурор, следователь органов прокуратуры не обязаны давать какие-либо объяснения по существу находящихся в их производстве дел и материалов, а также предоставлять их кому бы то ни было для ознакомления, иначе как в случаях и порядке, предусмотренных законом. Никто не вправе разглашать материалы проверок и дел без разрешения прокурора или следователя, в производстве которого они находятся, до их завершения.

Статья 6. Гарантии обязательности требований прокурора и следователя органов прокуратуры и актов прокурорского реагирования

1. Требования (запросы, поручения, указания) прокурора и следователя, предъявляемые на основании и в порядке, установленных законодательством, обязательны для исполнения субъектами, указанными в пункте 1 части 2 статьи 2 настоящего конституционного Закона.

2. Истребуемая информация предоставляется в органы прокуратуры в установленных законодательством формах и порядке.

3. В целях реализации полномочий, возложенных на органы прокуратуры законодательством Кыргызской Республики, прокуроры имеют право на беспрепятственный вход в помещения субъектов, указанных в пункте 1 части 2 статьи 2 настоящего конституционного Закона, безотлагательный прием их руководителями по вопросам проверки, доступ к документам и материалам, а также ознакомление с судебными делами и их истребование из суда, за исключением случаев, когда материалы дела находятся непосредственно в судебном производстве.

4. Должностные лица и граждане обязаны явиться по письменному требованию прокурора или следователя органов прокуратуры в установленном им время для дачи объяснений и показаний. В письменном требовании должны быть указаны вопросы, по которым вызывается должностное лицо или гражданин.

5. В случае неявки без уважительных причин или отказа от явки должностных лиц, граждан для дачи пояснений в органы прокуратуры, прокурор вправе вынести постановление о принудительном доставлении такого лица в органы прокуратуры, которое исполняется правоохранительными органами в течение 24 часов.

6. Неисполнение, ненадлежащее исполнение актов прокурорского реагирования, законных требований прокурора или следователя влечет ответственность в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

Статья 7. Рассмотрение и разрешение обращений в органах прокуратуры

1. В органах прокуратуры, в соответствии с их полномочиями, разрешаются обращения, содержащие сведения о нарушении законов и иных нормативных правовых актов. Решение, принятое прокурором, может быть обжаловано вышестоящему прокурору и не препятствует обращению лица за защитой своих прав в суд.

2. Поступающие в органы прокуратуры обращения рассматриваются в порядке и сроки, установленные законодательством Кыргызской Республики.

3. Запрещается пересылка обращения в орган или должностному лицу, решения либо действия (бездействие) которых обжалуются.

4. Анонимные обращения в органах прокуратуры не рассматриваются.

Статья 8. Обжалование действий прокурора и актов прокурорского реагирования

1. Действия прокурора и акты прокурорского реагирования могут быть обжалованы вышестоящему прокурору либо в суд. Обжалование требований и актов прокурорского реагирования не приостанавливает их исполнение.

2. Суд либо вышестоящий прокурор может до вынесения решения по обращению на действия или акты прокурорского реагирования приостановить их исполнение.

3. Вышестоящий прокурор по обращению граждан и (или) юридических лиц либо по своей инициативе может отозвать акт прокурорского реагирования нижестоящего прокурора.

Статья 9. Участие прокуроров в заседаниях государственных органов и органов местного самоуправления

1. Генеральный прокурор и его заместители вправе присутствовать на заседаниях Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, его комитетов и комиссий, Кабинета Министров Кыргызской Республики, Верховного суда Кыргызской Республики и Конституционного суда Кыргызской Республики.

2. Прокуроры областей, прокуроры специализированных прокуратур, прокуроры городов, районов и их заместители и по их поручению другие прокуроры вправе присутствовать на заседаниях коллегий аппаратов полномочных представителей Кабинета Министров Кыргызской Республики в областях, местных государственных администраций, совещаниях и заседаниях органов местного самоуправления.

3. Прокуроры вправе участвовать в рассмотрении внесенных ими актов прокурорского реагирования судами и субъектами, указанными в пункте 1 части 2 статьи 2 настоящего конституционного Закона.

Глава 2. Система и организация прокуратуры

Статья 10. Система прокуратуры

1. Систему прокуратуры составляют:

1) Генеральная прокуратура Кыргызской Республики (далее – Генеральная прокуратура);

2) военная прокуратура Кыргызской Республики (далее – военная прокуратура);

3) прокуратуры областей, городов Бишкек и Ош, а также специализированные прокуратуры;

4) районные (городские) и военные прокуратуры гарнизонов.

2. При прокуратуре Кыргызской Республики могут быть образованы учреждения, которые входят в единую систему органов прокуратуры.

3. Генеральная прокуратура имеет в оперативном управлении объекты социально-бытового и хозяйственного назначения.

4. Образование, реорганизация, ликвидация органов и учреждений прокуратуры, определение их статуса и компетенции осуществляются по решению Генерального прокурора в установленном законодательством порядке, за исключением случаев, требующих дополнительного финансирования из республиканского бюджета, которые решаются по согласованию с Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

5. Органы прокуратуры имеют свои символы – флаг и эмблему. Их описание и порядок официального использования устанавливаются Генеральным прокурором.

Статья 11. Генеральная прокуратура

1. Генеральная прокуратура является высшим органом прокуратуры Кыргызской Республики, возглавляется Генеральным прокурором, назначаемым на должность и освобождаемым от должности Президентом Кыргызской Республики в порядке, предусмотренном Конституцией Кыргызской Республики.

Генеральная прокуратура имеет статус юридического лица.

2. Генеральный прокурор имеет первого заместителя, заместителей, назначаемых на должность и освобождаемых от должности Президентом Кыргызской Республики по предложению Генерального прокурора.

Заместители Генерального прокурора могут быть назначены одновременно руководителями соответствующих структурных подразделений, входящих в систему органов прокуратуры.

3. Структура Генеральной прокуратуры определяется Генеральным прокурором.

4. Генеральная прокуратура:

1) обеспечивает координацию и согласованность действий органов прокуратуры по основным направлениям их деятельности;

2) анализирует практику надзора за исполнением законов, состоянием законности в Кыргызской Республике, в том числе с использованием сведений, содержащихся в информационных системах, интегрированных с системой информационного обмена правоохранительных и иных государственных органов;

3) вырабатывает рекомендации по совершенствованию прокурорского надзора;

4) контролирует работу органов прокуратуры по надзору за соблюдением законов;

5) взаимодействует с правоохранительными органами, осуществляющими следствие, оперативно-розыскную деятельность;

6) совершенствует систему отчетности и оценки деятельности с приоритетом вопросов профилактики преступности, защиты конституционных прав и свобод граждан, интересов общества и государства, а также устанавливает различные формы сотрудничества с институтами гражданского общества;

7) организует и проводит повышение квалификации кадров;

8) представляет органы прокуратуры в сфере международного сотрудничества.

5. В целях проведения научных исследований, повышения квалификации сотрудников органов прокуратуры Кыргызской Республики могут создаваться в установленном порядке ведомственные научные учреждения и учебные заведения.

Статья 12. Полномочия Генерального прокурора

1. Генеральный прокурор, обладая всей полнотой полномочий прокуратуры:

1) руководит системой прокуратуры и осуществляет контроль за ее деятельностью;

2) организует работу по реализации полномочий, возложенных на органы прокуратуры;

3) ведет переговоры и подписывает международные договоры Кыргызской Республики по вопросам правовой помощи и борьбы с преступностью в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики в сфере международных договоров;

4) дает заключение о наличии в действиях Президента Кыргызской Республики признаков преступления в случае выдвижения Жогорку Кенешем Кыргызской Республики обвинения;

5) издает обязательные для исполнения всеми сотрудниками органов прокуратуры приказы, указания, распоряжения, регулирующие вопросы организации деятельности системы прокуратуры и порядок реализации мер социального и материального обеспечения прокуроров, следователей органов прокуратуры и иных работников;

6) распределяет полномочия сотрудников органов прокуратуры;

7) определяет режим служебного времени и отдыха сотрудников органов прокуратуры;

8) принимает в пределах своей компетенции правовые акты по вопросам правовой статистики и учета, обязательные для всех субъектов правовой статистики.

Отдельные полномочия могут быть делегированы заместителем Генерального прокурора.

2. Генеральный прокурор принимает на работу, назначает на должность, освобождает от должности, увольняет сотрудников и иных работников из органов прокуратуры.

Генеральный прокурор вправе делегировать прокурорам областей, городов Бишкек и Ош полномочия по назначению на должность и освобождению сотрудников органов прокуратуры от должности, применению по отношению к ним поощрений и мер дисциплинарного взыскания.

3. Генеральный прокурор:

1) в установленном законодательством Кыргызской Республики порядке присваивает специальные звания, воинские звания и классные чины сотрудникам органов прокуратуры;

2) учреждает ведомственные награды и награждает ими;

3) представляет Президенту Кыргызской Республики кандидатуры для присвоения им высших специальных званий и воинских званий;

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 18-ой стр.)

4) представляет сотрудников и ветеранов органов прокуратуры к награждению государственными наградами и присвоению почетных званий Кыргызской Республики.

4. Генеральный прокурор вправе:

1) обращаться в Конституционный суд Кыргызской Республики в порядке, предусмотренном законодательством Кыргызской Республики;

2) вносить в установленном законодательством порядке в Жогорку Кенеш Кыргызской Республики проекты законов;

3) вносить на рассмотрение Пленума Верховного суда Кыргызской Республики представления о даче судам разъяснений по вопросам судебной практики по гражданским, экономическим, уголовным и административным делам и принимать участие в их обсуждении.

5. Генеральный прокурор осуществляет иные полномочия, предусмотренные законами Кыргызской Республики.

6. Генеральный прокурор может быть привлечен к уголовной ответственности в порядке, предусмотренном Конституцией Кыргызской Республики и настоящим конституционным Законом.

Статья 13. Отчет Генерального прокурора

Генеральный прокурор представляет ежегодный отчет Жогорку Кенешу Кыргызской Республики.

Статья 14. Прокуратуры областей, городов Бишкек и Ош, а также специализированные прокуратуры

1. Прокуратуры областей, городов Бишкек и Ош, а также специализированных прокуратур возглавляют соответствующие прокуроры, которые имеют заместителей.

2. Структура прокуратур и полномочия прокурорских сотрудников прокуратур областей, городов Бишкек и Ош, а также специализированных прокуратур определяются Генеральным прокурором. Прокуратуры областей, городов Бишкек и Ош имеют статус юридического лица. Положения о прокуратурах областей, городов Бишкек и Ош, а также специализированных прокуратур утверждаются Генеральным прокурором.

Статья 15. Полномочия прокуроров областей, городов Бишкек и Ош, а также специализированных прокуратур

Прокуроры областей, городов Бишкек и Ош, а также специализированных прокуратур:

1) организуют работу по обеспечению реализации полномочий, возложенных на органы прокуратуры;

2) руководят деятельностью соответствующей прокуратуры; назначают на должность и освобождают от должности сотрудников в порядке, определяемом Генеральным прокурором (кроме специализированных прокуратур);

3) издают приказы, распоряжения, обязательные для исполнения подчиненными им сотрудниками;

4) по согласованию с Генеральным прокурором вправе вносить изменения в штатные расписания своих аппаратов и подчиненных прокуратур в пределах численности и фонда оплаты труда;

5) осуществляют иные полномочия в случаях и порядке, предусмотренных законами Кыргызской Республики и правовыми актами Генерального прокурора.

Статья 16. Прокуратуры районов (городов) и военные прокуратуры гарнизонов

1. Прокуратуры районов (городов) и военные прокуратуры гарнизонов возглавляют соответствующие прокуроры.

2. Структура прокуратур районов (городов) и военных прокуратур гарнизонов определяется правовыми актами Генерального прокурора.

Статья 17. Полномочия прокуроров районов (городов) военных прокуроров гарнизонов

Прокуроры районов (городов) и военные прокуроры гарнизонов:

1) руководят деятельностью соответствующих прокуратур;

2) вносят вышестоящим прокурорам предложения об изменении штатной численности своих аппаратов, о кадровых изменениях;

3) издают организационно-распорядительные акты и осуществляют иные полномочия в случаях и порядке, предусмотренных законами Кыргызской Республики и правовыми актами Генерального прокурора.

Статья 18. Коллегии в органах прокуратуры

1. Коллегия в органах прокуратуры – совещательный орган, образуемый в Генеральной прокуратуре, военной прокуратуре, прокуратурах областей, городов Бишкек и Ош.

2. В состав коллегии входят прокурор соответствующей прокуратуры (председатель), его заместители (по должности) и другие прокуроры.

3. Состав коллегии Генеральной прокуратуры утверждает Генеральный прокурором.

4. Состав коллегий подчиненных прокуратур утверждает Генеральным прокурором по представлениям соответствующих прокуроров.

5. Коллегия рассматривает вопросы о состоянии законности, исполнения приказов и распоряжений Генерального прокурора, подбора, расстановки кадров, заслушивает отчеты прокуроров, руководителей структурных подразделений и иные вопросы организации и деятельности органов прокуратуры.

6. Решения коллегии принимаются большинством от общего числа ее членов.

7. Решения коллегий реализуются приказами и другими правовыми актами соответствующего прокурора.

8. Порядок работы коллегий определяется регламентом, утверждаемым Генеральным прокурором, соответствующими прокурорами.

Статья 19. Срок полномочий прокурора

1. Срок полномочий Генерального прокурора – 7 лет, прокуроров областей, специализированных прокуратур, городов, районов и военных прокуратур гарнизонов – 5 лет.

2. Прокуроры областей, специализированных прокуратур, городов, районов и военные прокуроры гарнизонов не могут занимать свою должность более двух сроков в одном административно-территориальном регионе.

3. Прокуроры до истечения срока полномочий могут быть освобождены от занимаемой должности по основаниям, предусмотренным частью 2 статьи 91 настоящего конституционного Закона.

Глава 3. Правовые акты прокуратуры Кыргызской Республики

Статья 20. Система правовых актов прокуратуры

1. Систему правовых актов органов прокуратуры составляет совокупность актов прокурора по реализации надзорных и иных полномочий, возложенных на прокуратуру в соответствии со статьей 21 настоящего конституционного Закона.

2. При осуществлении своих полномочий прокурор применяет следующие акты прокурорского реагирования: протест, представление, предписание, предостережение, постановление, указание, заявление в суд, представление об обжаловании судебного акта.

3. Акты прокурорского реагирования вносятся субъектам, указанным в пункте 1 части 2 статьи 2 настоящего конституционного Закона.

4. Акт прокурорского реагирования подлежит регистрации в органах прокуратуры и может быть изменен, дополнен, отозван принесшим его прокурором либо вышестоящим прокурором до его рассмотрения.

5. Акты прокурорского реагирования, законные требования прокурора и следователя органов прокуратуры обязательны для исполнения всеми государственными органами, органами местного самоуправления, организациями, их должностными лицами.

6. В процессе международно-правового сотрудничества прокуратура применяет запрос о производстве процессуальных действий, запрос о выдаче лиц для привлечения к уголовной ответственности или для исполнения приговора, ходатайство об отбывании наказания лицом в государстве, гражданском которого оно является, и иные акты, предусмотренные законодательством Кыргызской Республики и вступившими в установленном законом порядке в силу международными договорами, участницей которых является Кыргызская Республика.

7. Организационно-распорядительными актами в органах прокуратуры являются приказы, указания, распоряжения, регламент, положения, инструкции, правила.

Статья 21. Протест прокурора

1. Прокурор приносит протест на нормативный правовой акт или правовой акт, противоречащий нормативному правовому акту, обладающему более высокой юридической силой, в орган или должностному лицу, издавшему этот акт, либо в вышестоящий орган или вышестоящему должностному лицу для приведения в соответствие с нормативным правовым актом, обладающим более высокой юридической силой, либо на его отмену.

2. Протест подлежит обязательному рассмотрению в течение 10 рабочих дней с момента его поступления. О результатах рассмотрения сообщается прокурору в письменной форме. При обстоятельстве, требующих немедленного устранения нарушения закона и восстановления нарушенных прав граждан и юридических лиц, прокурор вправе установить сокращенный срок рассмотрения протеста.

В период рассмотрения протеста действие опротестуемого акта приостанавливается.

3. При рассмотрении протеста коллегиальным органом о дне заседания сообщается прокурору, направившему протест, который вправе принять участие в его рассмотрении. В случае обращения прокурора в суд его участие обязательно.

Статья 22. Представление прокурора

1. Представление об устранении нарушений нормативного правового акта вносится в орган (или) должностному лицу, которые уполномочены устранить допущенное нарушение.

2. В течение месяца со дня поступления представления оно должно быть рассмотрено и приняты меры по устранению допущенных нарушений нормативных правовых актов, причин и условий, способствовавших их нарушению, с привлечением виновных лиц к дисциплинарной ответственности. О результатах рассмотрения и принятых мерах должно быть сообщено прокурору в письменной форме.

3. При рассмотрении представления коллегиальным органом прокурору сообщается о дне заседания, в котором он вправе участвовать.

Статья 23. Предписание прокурора

1. Предписание об устранении нарушений нормативного правового акта вносится прокурором в тех случаях, когда нарушения имеют явный характер и могут причинить существенный вред правам и интересам граждан, государства, предприятия, учреждения, организации, если они не будут незамедлительно устранены.

2. Предписание направляется органу или должностному лицу, допустившему нарушение нормативного правового акта, либо вышестоящему в порядке подчиненности органу или должностному лицу, правомочному устранить допущенное нарушение.

3. В предписании указывается на нормативный правовой акт, который нарушен, характер правонарушения и конкретные предложения о мерах по его устранению.

4. Предписание подлежит исполнению в срок не более 10 рабочих дней. О его исполнении в письменной форме сообщается прокурору.

Статья 24. Постановление прокурора

Прокурор, исходя из характера выявленных нарушений нормативного правового акта, выносит постановление о возбуждении уголовного дела (или об отказе в возбуждении уголовного дела), производства о дисциплинарном правонарушении и по делу о правонарушении против порядка управления. Постановления о возбуждении производства о дисциплинарном правонарушении и по делу о правонарушении против порядка управления подлежат рассмотрению в срок не более 10 рабочих дней со дня получения постановления.

Статья 25. Предостережение о недопустимости нарушения нормативного правового акта

1. В целях предупреждения правонарушений и при наличии сведений о готовящихся противоправных деяниях прокурор направляет в письменной форме должностным лицам

предостережение о недопустимости нарушения нормативного правового акта.

2. Требования, указанные в предостережении о недопустимости нарушения нормативного правового акта, подлежат исполнению незамедлительно с момента его получения.

Статья 26. Заявление в судебные органы

1. Прокурор вправе обратиться в суд с заявлением в защиту прав, свобод и охраняемых законом интересов лиц или неопределенного круга лиц, а также вступить в дело, рассматриваемое в суде, если этого требует охрана прав, свобод и охраняемых законом интересов граждан, государственных или общественных интересов.

2. Заявление в защиту прав, свобод и охраняемых законом интересов гражданина может быть предъявлено прокурором только лишь по просьбе заинтересованного лица, если оно само по уважительным причинам (по состоянию здоровья, возрасту и другим причинам) не может обратиться в суд. Заявление в защиту интересов недееспособных граждан и несовершеннолетних может быть предъявлено прокурором независимо от просьбы заинтересованного лица.

3. В случаях отклонения актов прокурорского реагирования либо нерассмотрения их в установленный законом срок прокурор вправе обратиться в суд с заявлением о признании недействительным актов органов и должностных лиц, а также об устранении нарушений закона.

4. Заявление прокурора в суд не облагается государственной пошлиной по искам, подаваемым в интересах физических и юридических лиц, а также в защиту государственных и общественных интересов.

Статья 27. Указание прокурора

Прокурор при осуществлении своих надзорных полномочий вправе давать письменные указания:

1) органам, осуществляющим следствие и оперативно-розыскную деятельность;

2) администрациям органов и учреждений, исполняющих наказание и назначаемые судом меры принудительного характера, а также администрациям мест содержания задержанных и заключенных под стражу о соблюдении установленных законодательством порядка и условий содержания находящихся в них лиц;

3) в иных случаях, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики.

Статья 28. Представления на судебные акты

Прокурор в пределах своей компетенции вносит в суд представление на незаконный и необоснованный судебный акт в порядке, предусмотренном процессуальным законодательством Кыргызской Республики.

Статья 29. Меры принудительного исполнения актов прокурорского реагирования

1. В случае неисполнения в добровольном порядке актов прокурорского реагирования прокурор вправе вынести постановление о принудительном исполнении требований прокурора, за исключением предусматривающих принудительное лишение имущества, и направить его для исполнения в уполномоченные государственные органы.

2. Уполномоченные государственные органы обязаны по получении соответствующего постановления прокурора незамедлительно принять меры к его исполнению.

Статья 30. Опубликование актов прокурорского реагирования

Для обеспечения гласности своей деятельности органы прокуратуры могут публиковать в средствах массовой информации акты прокурорского реагирования на незаконные действия и решения органов и должностных лиц.

Глава 4. Прокурорский надзор

§ 1. Надзор за точным и единообразным исполнением законов субъектами, указанными в пункте 1 части 2 статьи 2 настоящего конституционного Закона

Статья 31. Предмет надзора

1. Предметом надзора являются:

1) соблюдение Конституции Кыргызской Республики, точное и единообразное исполнение законов субъектами, указанными в пункте 1 части 2 статьи 2 настоящего конституционного Закона;

2) соответствие законам правовых актов, издаваемых субъектами, указанными в пункте 1 части 2 статьи 2 настоящего конституционного Закона;

3) надзор за соблюдением прав и свобод человека и гражданина.

2. При осуществлении надзора за исполнением законов органы прокуратуры не подменяют иные государственные органы, государственные и ведомственные надзорные и контрольные органы.

Статья 32. Полномочия прокурора

1. Прокурор, осуществляя надзор за исполнением законов, уполномочен:

1) в пределах своей компетенции по предъявлению служебного удостоверения беспрепятственно входить на территорию и в помещения государственных органов, учреждений, предприятий, организаций и объединений, независимо от их форм собственности и иметь доступ к изданным правовым актам, а также к документам и материалам, послужившим основанием к их принятию;

2) требовать от руководителей и других должностных лиц представления необходимых документов, материалов, статистических и иных сведений; выделения специалистов для выяснения возникших вопросов; проведения проверок поступивших в прокуратуру материалов, информации, обращений и обязывать сообщать об их результатах;

3) вызывать должностных и других лиц для дачи объяснений по поводу нарушений законов.

2. Прокурор, в случае установления факта нарушения закона, вправе:

1) опротестовывать правовые акты, нормативные правовые акты, противоречащие нормативным правовым актам, обладающим более высокой юридической силой, а также обращаться в суд с требованием о признании их недействительными или неконституционными;

(Продолжение на 20-ой стр.)

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 19-ой стр.)

2) опротестовывать незаконные действия (бездействия) субъектов, указанных в пункте 1 части 2 статьи 2 настоящего конституционного Закона;

3) вносить представления и предписания об устранении нарушений законов или иных нормативных правовых актов; предостерегать об их недопущении;

4) обращаться в суд с заявлением в защиту прав и охраняемых законом интересов граждан, общества и государства;

5) вносить сведения в Единый реестр преступлений;

6) возбуждать и расследовать уголовное дело;

7) возбуждать производства о дисциплинарном правонарушении и по делу о правонарушении против порядка управления; требовать привлечения к ответственности лиц, нарушивших закон.

3. Должностные лица государственных органов, организаций и учреждений обязаны незамедлительно приступить к выполнению указаний, требований и предписаний, предусмотренных в акте прокурорского реагирования.

§ 2. Надзор за соблюдением законов органами, осуществляющими оперативно-розыскную деятельность

Статья 33. Предмет надзора

Предметом надзора являются точное и единообразное исполнение законов в ходе осуществления оперативно-розыскной деятельности, законность актов и действий (бездействий) органов и должностных лиц, правомочных осуществлять оперативно-розыскную деятельность.

Статья 34. Полномочия прокурора по обеспечению законности в деятельности органов, осуществляющих оперативно-розыскную деятельность

1. Полномочия прокурора по надзору за исполнением законов органами, осуществляющими оперативно-розыскную деятельность, устанавливаются уголовно-процессуальным законодательством, настоящим конституционным Законом и иными законодательными актами Кыргызской Республики.

2. Осуществляя надзор за законностью в деятельности органов, осуществляющих оперативно-розыскную деятельность, прокурор вправе:

1) в любое время суток посещать органы, осуществляющие оперативно-розыскную деятельность, осматривать их помещения и находящиеся в них объекты, знакомиться с материалами дел, находящихся в их производстве; освобождать своим постановлением незаконно задержанных лиц;

2) изучать на предмет законности прекращенные и находящиеся в производстве дела оперативно-розыскной деятельности, материалы, учетно-регистрационную документацию, ведомственные нормативные акты и другие необходимые сведения о ходе и результатах оперативно-розыскной деятельности, кроме сведений о личности конфиденциальных помощников и штатных негласных сотрудников, сотрудничающих или сотрудничавших на негласной основе с органами, осуществляющими оперативно-розыскную деятельность, следствие;

3) рассматривать жалобы и заявления на действия (бездействие) и решения должностных лиц органов, осуществляющих оперативно-розыскную деятельность, в случае выявления нарушений закона выносить акты прокурорского реагирования;

4) давать обязательные для исполнения письменные указания о проведении оперативно-розыскных мероприятий по уголовным делам и оперативно-служебным документам должностным лицам органов, осуществляющих оперативно-розыскную деятельность;

5) давать письменные указания администрациям мест содержания задержанных и заключенных под стражу о соблюдении установленных законом порядка и условий содержания находящихся в них лиц;

6) осуществлять иные полномочия в соответствии с законами Кыргызской Республики.

§ 3. Надзор за законностью следствия и дознания

Статья 35. Предмет надзора

Прокурор осуществляет надзор за законностью актов и деятельностью органов следствия и дознания, соблюдением установленного законодательством порядка разрешения заявлений и сообщений о совершенных преступлениях и проведения расследования.

Статья 36. Полномочия прокурора по обеспечению законности следствия и дознания

1. Осуществляя надзор за законностью следствия и дознания, прокурор вправе:

1) в любое время суток посещать органы следствия, осматривать их помещения и находящиеся в них объекты, знакомиться с материалами дел, находящихся в их производстве; освобождать своим постановлением незаконно задержанных лиц;

2) получать для проверки от органов следствия и дознания уголовные дела, документы, материалы и иные сведения о совершенных или готовящихся преступлениях, о ходе оперативно-розыскных мероприятий;

3) проверять соблюдение законности при приеме, регистрации, разрешении заявлений и сообщений о совершенных или готовящихся преступлениях;

4) ставить вопрос об ответственности виновных лиц, если в ходе следствия и дознания были допущены нарушения прав участников процесса и других граждан, незаконные методы следствия;

5) требовать при необходимости от руководителей следственных подразделений и органов дознания проведения проверок в подчиненных им органах в целях устранения нарушений закона, обеспечения полного раскрытия преступлений;

6) проверять соблюдение установленного законодательством порядка и условий содержания под стражей лиц, в отношении которых мерой пресечения применено заключение под стражу;

7) принять к своему производству или поручить подчиненному ему прокурору или следователю расследование любого преступления.

8) принять решение об осуществлении государственной защиты свидетелей, потерпевших и иных участников уголовного судопроизводства в соответствии с Законом Кыргызской Республики «О защите прав свидетелей, потерпевших и иных участников уголовного судопроизводства» по находящемуся у него в производстве уголовному делу.

9) выполнять иные полномочия, установленные уголовно-процессуальным законодательством Кыргызской Республики и иными нормативными правовыми актами Кыргызской Республики.

2. Указания прокурора в пределах его компетенции обязательны для лица, осуществляющего следствие и дознание.

§ 4. Надзор за законностью в сфере государственной правовой статистики и учета

Статья 37. Предмет надзора и ведение правовой статистики и учета

1. Прокуратура осуществляет надзор за исполнением законов в сфере правовой статистики и учета, а также на всех стадиях уголовного процесса, с момента регистрации заявления (сообщения) о преступлении до исполнения решения (приговора) суда.

2. Прокуратура формирует государственную правовую статистику и устанавливает единый порядок формирования и представления отчетности правоохранительными и иными государственными органами, а также анализирует и прогнозирует состояние преступности с выработкой тактики и методики борьбы с ней.

3. Генеральная прокуратура ведет и является держателем Единого реестра преступлений и Единого реестра правонарушений в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

4. Прокуратура осуществляет информационно-справочное обслуживание физических и юридических лиц.

Статья 38. Полномочия прокурора

При осуществлении надзора в сфере правовой статистики прокурор вправе:

1) осуществлять контроль и надзор за целостностью, объективностью, достоверностью и достаточностью правовой статистической информации, предоставляемой субъектами правовой статистики;

2) требовать от субъектов правовой статистики полноты и достоверности документов первичного учета и отчетности, представления их в сроки, определяемые законодательством Кыргызской Республики и правовыми актами Генерального прокурора;

3) получать безвозмездно от субъектов правовой статистики и других государственных органов статистическую и аналитическую информацию по вопросам правовой статистики и учета, правовую государственную статистическую отчетность, документы и формы первичного учета для производства статистических данных и ведения учета;

4) требовать при осуществлении надзорных функций от руководителей и других должностных лиц субъектов правовой статистики представления необходимых документов, материалов, уголовных дел, статистических и иных сведений, а также производить проверки, в том числе с выездом на места;

5) в любое время суток посещать субъекты правовой статистики, осматривать их помещения и находящиеся в них объекты, знакомиться с документами и формами первичного учета, получать беспрепятственный доступ к имеющимся у них соответствующим электронным информационным системам;

6) в необходимых случаях проводить проверки, по результатам которых принимать решение о начале досудебного производства или возбуждать дисциплинарное производство, а также вносить другие акты прокурорского реагирования в отношении должностных лиц;

7) осуществлять иные полномочия, предусмотренные законодательством Кыргызской Республики.

§ 5. Надзор за соблюдением законов при исполнении судебных решений по уголовным делам, а также при применении мер принудительного характера, связанных с ограничением личной свободы граждан

Статья 39. Предмет надзора

Предметом надзора являются:

1) законность нахождения задержанных, заключенных под стражу лиц в местах их содержания, осужденных в органах и учреждениях уголовно-исполнительной системы, национальной безопасности, внутренних дел, а также лиц, подвергнутых мерам принудительного характера;

2) соблюдение установленных законодательством требований к порядку и условиям содержания осужденных и лиц, заключенных под стражу, в органах и учреждениях уголовно-исполнительной системы, национальной безопасности, внутренних дел, а также лиц, подвергнутых мерам принудительного характера, связанных с ограничением личной свободы граждан;

3) соблюдение законов при исполнении наказаний, не связанных с лишением свободы;

4) соблюдение законов в ходе исполнительного производства.

Статья 40. Полномочия прокурора

1. При осуществлении надзора за исполнением законов прокурор вправе:

1) в пределах своей компетенции посещать в любое время органы и учреждения уголовно-исполнительной системы, органов внутренних дел, национальной безопасности, органы и учреждения, исполняющие меры принудительного характера, связанные с ограничением личной свободы граждан, органы исполнительного производства, уполномоченный государственный орган, осуществляющий исполнение уголовных наказаний, не связанных с изоляцией от общества, и принудительных мер уголовно-правового воздействия, надзор за лицами, условно-досрочно освобожденными из исправительных учреждений;

2) опрашивать задержанных, осужденных и лиц, заключенных под стражу либо подвергнутых мерам принудительного характера, связанных с ограничением личной свободы граждан;

3) знакомиться с документами, на основании которых эти лица задержаны, заключены под стражу, осуждены либо

подвергнуты мерам принудительного характера; освободить своим постановлением незаконно задержанных лиц;

4) знакомиться с документами и материалами, связанными с исполнением судебных решений;

5) давать письменные указания администрациям органов и учреждений уголовно-исполнительной системы, органов внутренних дел, национальной безопасности и здравоохранения о соблюдении установленных законом порядка и условий содержания находящихся в них лиц; создании условий, обеспечивающих права задержанных, заключенных под стражу, осужденных и лиц, подвергнутых мерам принудительного характера; проверять соответствие законодательству приказов, распоряжений, постановлений администрации органов и учреждений уголовно-исполнительной системы, внутренних дел, национальной безопасности, исполнительного производства, здравоохранения и уполномоченного государственного органа, осуществляющего исполнение уголовных наказаний, не связанных с изоляцией от общества, и принудительных мер уголовно-правового воздействия;

6) отменять дисциплинарные взыскания, наложенные в нарушение закона на лиц, заключенных под стражу, осужденных; немедленно освобождать их своим постановлением из штрафного изолятора, помещения камерного типа, карцера, дисциплинарного изолятора;

7) возбуждать дисциплинарное производство, а также вносить другие акты прокурорского реагирования;

8) вносить сведения в Единый реестр преступлений;

9) обладает иными полномочиями, установленными законодательством Кыргызской Республики.

2. Прокурор обязан немедленно освободить своим постановлением каждого содержащегося без законных оснований в учреждениях, исполняющих наказания и меры принудительного характера, либо в нарушение закона подвергнутого задержанию, заключению или помещению в судебно-психиатрическое учреждение

Глава 5. Представительство интересов гражданина или государства и поддержание государственного обвинения в суде

Статья 41. Представительство интересов гражданина или государства и поддержание государственного обвинения в суде

1. Прокурор участвует в рассмотрении дел судами в случаях, предусмотренных процессуальным законодательством и другими законами Кыргызской Республики.

2. Осуществляя уголовное преследование в суде, прокурор выступает в качестве государственного обвинителя. Обязанность доказывания вины подсудимого в суде возлагается на государственного обвинителя.

3. Прокурор в соответствии с процессуальным законодательством Кыргызской Республики вправе обратиться в суд с заявлением или вступить в дело в любой стадии процесса, если этого требует защита прав граждан и охраняемых законом интересов общества или государства.

4. Полномочия прокурора, участвующего в судебном рассмотрении дел, определяются процессуальным законодательством Кыргызской Республики.

Статья 42. Внесение прокурором представлений на судебные акты

1. Прокурор, усмотрев, что судебные акты являются необоснованными или не соответствующими требованиям закона, вносит представление в суд в порядке, предусмотренном процессуальным законодательством, или обращается с представлением к вышестоящему прокурору.

2. Представление на судебные акты до начала его рассмотрения судом может быть отозвано прокурором, внесшим представление, либо вышестоящим прокурором.

3. Прокурор независимо от участия в судебном разбирательстве вправе в пределах своей компетенции истребовать из суда любое дело или категорию дел, по которым судебные акты вступили в законную силу, за исключением дел частного обвинения.

4. Запрашиваемые прокурором дела предоставляются судом в течение 5 рабочих дней с момента получения запроса.

Глава 6. Осуществление уголовного преследования

Статья 43. Осуществление уголовного преследования

1. Прокурор осуществляет уголовное преследование в соответствии с уголовно-процессуальным законодательством Кыргызской Республики.

2. Решение о возбуждении уголовного дела принимается Генеральным прокурором Кыргызской Республики в порядке, предусмотренном действующим законодательством в отношении:

1) Президента Кыргызской Республики, отрешенного от должности Жогорку Кенешем Кыргызской Республики в порядке, определенном Конституцией Кыргызской Республики;

2) депутата Жогорку Кенеша Кыргызской Республики;

3) председателя и членов Кабинета Министров Кыргызской Республики;

4) судьи;

5) председателя Счетной палаты Кыргызской Республики;

6) председателя Национального банка Кыргызской Республики;

7) председателя Центральной комиссии по выборам и проведению референдумов Кыргызской Республики;

8) Акыйкатчы (Омбудсмана) Кыргызской Республики и его заместителя.

3. Решение о возбуждении уголовного дела в отношении Генерального прокурора Кыргызской Республики принимается одним из заместителей Генерального прокурора Кыргызской Республики с согласия Жогорку Кенеша Кыргызской Республики по представлению Президента Кыргызской Республики.

4. Решение о возбуждении уголовного дела в отношении адвоката в связи с его профессиональной деятельностью принимается Генеральным прокурором Кыргызской Республики либо его заместителем.

(Продолжение на 21-ой стр.)

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 20-ой стр.)

Статья 44. Уголовное преследование лиц, имеющих статус военнослужащих, а также лиц, военнообязанных, призванных на военные сборы

1. Прокурор осуществляет уголовное преследование лиц, имеющих статус военнослужащих и военнообязанных, призванных на военные сборы.

2. Проверка сообщения о факте правонарушения, совершенного лицом, имеющим статус военнослужащего, является компетенцией органов прокуратуры.

При осуществлении уголовного преследования прокурор и следователь военной прокуратуры вносят сведения о совершенном правонарушении в Единый реестр преступлений и начинают досудебное производство в отношении лица, имеющего статус военнослужащего, а прокурор поддерживает государственное обвинение в суде в порядке, установленном уголовно-процессуальным законодательством Кыргызской Республики.

3. Правоохранительные органы после установления статуса военнослужащих у конкретных виновных лиц направляют материалы досудебного производства и материалы проверки в соответствующий орган Военной прокуратуры.

Глава 7. Порядок осуществления прокуратурой иных полномочий

§ 1. Взаимодействие с компетентными органами иностранных государств

Статья 45. Надзор за применением законов при осуществлении международного правового сотрудничества

1. Органы прокуратуры осуществляют надзор за применением вступивших в установленном законом порядке в силу международных договоров по вопросам оказания правовой помощи, участницей которых является Кыргызская Республика.

2. Генеральный прокурор или его заместители в пределах полномочий и в порядке, установленном Уголовно-процессуальным кодексом Кыргызской Республики и международными договорами, вступившими в установленном законом порядке в силу, участницей которых является Кыргызская Республика, принимают решения:

- 1) о выдаче лиц;
- 2) об оказании взаимной правовой помощи по уголовным делам;
- 3) об осуществлении уголовного преследования;
- 4) о передаче лиц, осужденных к лишению свободы, для дальнейшего отбывания наказания;
- 5) о транзитной перевозке лиц по территории Кыргызской Республики.

Статья 46. Полномочия прокуратуры по международному правовому сотрудничеству

Генеральная прокуратура в пределах своей компетенции в сфере международного правового сотрудничества:

- 1) участвует в разработке проектов международных договоров Кыргызской Республики, а также предложений по изменению и дополнению действующих договоров;
- 2) заключает и подписывает договоры о правовой помощи и сотрудничестве с органами прокуратуры и другими компетентными органами иностранных государств в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики в сфере международных договоров;
- 3) в пределах компетенции органов прокуратуры осуществляет сотрудничество с соответствующими органами иностранных государств и международными организациями, а также участвует в деятельности органов международных организаций в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики в сфере международных договоров;
- 4) участвует в разработке проектов межгосударственных программ совместных мер по борьбе с преступностью на территориях сотрудничающих иностранных государств и их реализации;
- 5) по запросу компетентных органов иностранных государств с участием других правоохранительных органов Кыргызской Республики оказывает правовую помощь по вопросам выдачи, уголовного преследования, производства процессуальных действий, передачи осужденных, розыска преступников, исполнения наказаний, а также по выполнению иных действий, направленных на предупреждение, выявление и пресечение преступлений;
- 6) в установленном Уголовно-процессуальным кодексом Кыргызской Республики порядке и на основании вступивших в установленном законом порядке в силу международных договоров, участницей которых является Кыргызская Республика, направляет в компетентные органы иностранных государств запросы, ходатайства правоохранительных органов Кыргызской Республики об оказании правовой помощи по вопросам выдачи, уголовного преследования, производства процессуальных действий, передачи осужденных, розыска преступников, исполнения наказаний, а также по выполнению иных действий, направленных на предупреждение, выявление и пресечение преступлений;
- 7) осуществляет иные полномочия, предусмотренные законами Кыргызской Республики и вступившими в установленном законом порядке в силу международными договорами, участницей которых является Кыргызская Республика.

Статья 47. Информационно-аналитическая деятельность с использованием системы информационного обмена правоохранительных и иных государственных органов

1. Информационно-аналитическая деятельность с использованием системы информационного обмена правоохранительных и иных государственных органов осуществляется в целях:

- 1) выявления негативных явлений с целью выработки мер, в том числе законодательных, направленных на профилактику правонарушений;
- 2) установления количественных и качественных сведений о фактах нарушений законности в различных сферах правоотношений;
- 3) выработки предложений по профилактике и пресечению негативных правовых явлений;
- 4) изучения и переработки сведений, характеризующих состояние законности и правопорядка, в том числе в разрезе регионов.

Необходимость осуществления информационно-аналитической деятельности по каждому основанию и их перечень определяются Генеральным прокурором в рамках надзорной деятельности.

2. Информационно-аналитическая деятельность с использованием системы информационного обмена правоохранительных и иных государственных органов осуществляется органами прокуратуры в соответствии с планами аналитической работы, утверждаемыми Генеральным прокурором.

3. Основанием для внеплановой информационно-аналитической деятельности с использованием системы информационного обмена правоохранительных и иных государственных органов являются:

- 1) поручения Генерального прокурора или его заместителей;
- 2) обоснованные запросы государственных органов с согласия Генерального прокурора или его заместителей.
- 3) мотивированные запросы Президента Кыргызской Республики, комитетов Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, комиссий, образованных Жогорку Кенешем Кыргызской Республики с целью проведения парламентского расследования;
- 4) запрос депутата Жогорку Кенеша Кыргызской Республики с согласия Генерального прокурора.

4. Предусмотренная частью 1 настоящей статьи информационно-аналитическая деятельность проводится с использованием сведений, полученных из системы информационного обмена правоохранительных и иных государственных органов, в обезличенном виде, без раскрытия конкретных персональных данных физических лиц.

Информационно-аналитическая деятельность с использованием персональных данных физических лиц проводится на основании приказа Генерального прокурора, который принимается для каждого случая отдельно.

5. Доступ к электронным информационным ресурсам и их обработка в системе информационного обмена правоохранительных и иных государственных органов при информационно-аналитической деятельности осуществляются сотрудниками органов прокуратуры на сертифицированных компьютерах, в отдельных помещениях, с использованием электронных цифровых подписей, хранящихся на защищенных носителях.

6. Порядок, основания и перечень (категории) должностных лиц органов прокуратуры, имеющих право на осуществление информационно-аналитической деятельности с использованием системы информационного обмена правоохранительных и иных государственных органов, определяются Генеральным прокурором.

7. Информационно-аналитическая деятельность, в том числе с использованием системы информационного обмена правоохранительных и иных государственных органов, осуществляется в строгом соответствии с требованиями законодательства Кыргызской Республики в сфере информации персонального характера.

§ 2. Иные полномочия прокуратуры

Статья 48. Регистрация актов о назначении проверок
В порядке и случаях, предусмотренных законодательством Кыргызской Республики, прокуратура осуществляет регистрацию проверок, проводимых государственными органами. Регистрации подлежат законные и обоснованные проверки.

Статья 49. Участие прокуратуры в нормотворчестве
1. Генеральный прокурор обладает правом законодательной инициативы по вопросам его ведения.

Право законодательной инициативы реализуется посредством разработки и внесения Генеральным прокурором проектов законов и иных нормативных правовых актов в Жогорку Кенеш. Генеральный прокурор или его заместитель представляют законопроект при его рассмотрении в Жогорку Кенеше.

2. Проекты законов до их внесения в Жогорку Кенеш подлежат обязательному согласованию с заинтересованными государственными органами по вопросам, отнесенным к сфере их деятельности.

Порядок разработки законопроектов определяется Генеральным прокурором.

3. Генеральная прокуратура дает заключение на законопроекты в сфере уголовного судопроизводства, профилактики правонарушений и борьбы с преступностью.

4. Генеральная прокуратура в установленном законодательством Кыргызской Республики порядке проводит правовую и антикоррупционную экспертизу действующих законов.

Статья 50. Координационная деятельность

1. Генеральный прокурор и уполномоченные им прокуроры в пределах своих полномочий координируют деятельность правоохранительных, фискальных и других государственных органов, органов местного самоуправления по вопросам противодействия коррупции.

2. Порядок и форма организации координирующей деятельности прокуроров и формирования состава Координационного совета определяются Генеральным прокурором.

3. Решение Координационного совета является обязательным для исполнения правоохранительными, фискальными и иными государственными органами, органами местного самоуправления, осуществляющими противодействие коррупции.

Статья 51. Издания прокуратуры
Генеральная прокуратура может издавать периодические и специальные издания.

Глава 8. Служба в органах прокуратуры. Кадры органов прокуратуры

§ 1. Служба в органах прокуратуры

Статья 52. Поступление на службу в органы прокуратуры
1. Служба в органах прокуратуры является видом государственной службы. Сотрудники органов прокуратуры являются государственными служащими, исполняющими обязанности на государственной должности с учетом требований настоящего конституционного Закона.

2. Поступление на службу в органы и учреждения прокуратуры осуществляется посредством прохождения конкурса и вне конкурса.

3. Порядок и условия проведения конкурса определяются Генеральным прокурором.

Открытость проводимого конкурса обеспечивается публикацией в средствах массовой информации сведений об имеющейся кадровой потребности по направлениям деятельности, условиях и порядке проведения конкурса и его результатах.

4. Право поступления на службу в органы прокуратуры вне конкурсного отбора, при соответствии предъявляемым требованиям, предусмотренным статьями 54 и 55 настоящего конституционного Закона, имеют:

- 1) лица, ранее являвшиеся сотрудниками органов прокуратуры, за исключением лиц, уволенных по дискредитирующим основаниям;
- 2) сотрудники правоохранительных органов и работники иных государственных органов, имеющие высшее юридическое образование и практический опыт работы не менее 5 лет на государственной службе по специальности юриспруденция;
- 3) судьи, прекратившие свои полномочия, за исключением лиц, освобожденных от должности судьи в связи с нарушением ими требований безупречности.
5. Генеральный прокурор вправе принять на службу (работу) в органы и учреждения прокуратуры лиц, рекомендованных коллегией Генеральной прокуратуры или высшей аттестационно-конкурсной комиссией.
6. Предельный возраст нахождения на службе в органах прокуратуры составляет:

- 1) для Генерального прокурора – 70 лет, заместителей Генерального прокурора, за исключением заместителя Генерального прокурора – военного прокурора, – 65 лет;
  - 2) для сотрудников органов прокуратуры, за исключением прокуроров и следователей военной прокуратуры, – 63 года.
7. Порядок прохождения службы иных работников органов прокуратуры, ограничения и запреты в связи с прохождением службы, порядок присвоения классов чина, а также социальные гарантии устанавливаются законодательством Кыргызской Республики в сфере прохождения государственной гражданской службы и муниципальной службы.

Статья 53. Прокуроры и сотрудники органов прокуратуры

В настоящем Законе под следующими терминами понимаются:

- 1) прокурор – Генеральный прокурор, его первый заместитель и заместители, заместитель Генерального прокурора – военный прокурор, его заместители, старший помощник Генерального прокурора по особым поручениям и помощник Генерального прокурора, руководители структурных подразделений и их заместители, старшие прокуроры, прокуроры структурных подразделений, старшие следователи и следователи по особо важным делам, старшие следователи и следователи прокуроры областей, городов Бишкек и Ош, специализированных прокуратур, районов (городов), военных прокуроры гарнизонов и их заместители, прокуроры-криминалисты, старшие помощники и помощники прокуроров, наделенные соответствующими полномочиями;
- 2) сотрудники органов прокуратуры – прокуроры и следователи органов прокуратуры;
- 3) иные работники органов прокуратуры – работники органов прокуратуры, занимающие административные государственные должности в соответствии с законодательством о государственной гражданской службе и муниципальной службе.

Статья 54. Требования, предъявляемые к лицам, назначаемым прокурорами и следователями

1. Прокурорами и следователями могут быть граждане Кыргызской Республики, получившие по имеющим государственную аккредитацию образовательным программам высшее юридическое образование по специальности «Юриспруденция», или высшее образование по направлению подготовки «Юриспруденция» квалификации «бакалавр», или высшее образование по направлению подготовки «Юриспруденция» квалификации «магистр» при наличии диплома бакалавра по направлению подготовки «Юриспруденция», годные по состоянию здоровья и психофизиологическим данным к прохождению службы в органах прокуратуры и отвечающие квалификационным требованиям, за исключением случая, предусмотренного частью 2 настоящей статьи.

2. Сотрудниками подразделений органов прокуратуры, формирующими правовую статистику и учет, также могут быть граждане Кыргызской Республики, имеющие техническое высшее образование, связанное с информационными технологиями, годные по состоянию здоровья и психофизиологическим данным к прохождению службы в органах прокуратуры и отвечающие квалификационным требованиям.

3. На должность Генерального прокурора назначаются лица не моложе 40 лет, имеющие высшее юридическое образование и стаж работы по юридической профессии не менее 10 лет.

4. На должности заместителя Генерального прокурора, военного прокурора назначаются лица не моложе 35 лет, имеющие стаж службы прокурором или следователем в органах прокуратуры не менее 10 лет.

5. На должности старшего помощника Генерального прокурора, прокуроров областей, городов Бишкек и Ош, специализированных прокуратур, руководителей структурных подразделений Генеральной прокуратуры назначаются лица не моложе 35 лет, имеющие стаж службы прокурором или следователем в органах прокуратуры не менее 10 лет.

6. На должности руководителей отделов структурных подразделений Генеральной прокуратуры, прокурора района, города и военного прокурора гарнизона назначаются лица не моложе 30 лет, имеющие стаж службы прокурором или следователем в органах прокуратуры не менее 7 лет.

7. На должности руководителей структурных подразделений прокуратур областей, городов Бишкек и Ош, военной прокуратуры назначаются лица не моложе 30 лет, имеющие

661. Прокуроры и следователи могут быть граждане Кыргызской Республики, получившие по имеющим государственную аккредитацию образовательным программам высшее юридическое образование по специальности «Юриспруденция», или высшее образование по направлению подготовки «Юриспруденция» квалификации «бакалавр», или высшее образование по направлению подготовки «Юриспруденция» квалификации «магистр» при наличии диплома бакалавра по направлению подготовки «Юриспруденция», годные по состоянию здоровья и психофизиологическим данным к прохождению службы в органах прокуратуры и отвечающие квалификационным требованиям, за исключением случая, предусмотренного частью 2 настоящей статьи.

2. Сотрудниками подразделений органов прокуратуры, формирующими правовую статистику и учет, также могут быть граждане Кыргызской Республики, имеющие техническое высшее образование, связанное с информационными технологиями, годные по состоянию здоровья и психофизиологическим данным к прохождению службы в органах прокуратуры и отвечающие квалификационным требованиям.

3. На должность Генерального прокурора назначаются лица не моложе 40 лет, имеющие высшее юридическое образование и стаж работы по юридической профессии не менее 10 лет.

4. На должности заместителя Генерального прокурора, военного прокурора назначаются лица не моложе 35 лет, имеющие стаж службы прокурором или следователем в органах прокуратуры не менее 10 лет.

5. На должности старшего помощника Генерального прокурора, прокуроров областей, городов Бишкек и Ош, специализированных прокуратур, руководителей структурных подразделений Генеральной прокуратуры назначаются лица не моложе 35 лет, имеющие стаж службы прокурором или следователем в органах прокуратуры не менее 10 лет.

6. На должности руководителей отделов структурных подразделений Генеральной прокуратуры, прокурора района, города и военного прокурора гарнизона назначаются лица не моложе 30 лет, имеющие стаж службы прокурором или следователем в органах прокуратуры не менее 7 лет.

7. На должности руководителей структурных подразделений прокуратур областей, городов Бишкек и Ош, военной прокуратуры назначаются лица не моложе 30 лет, имеющие

(Продолжение на 22-ой стр.)

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 21-ой стр.)

стаж службы прокурором или следователем в органах прокуратуры не менее 5 лет.

Статья 55. Ограничения и запреты, связанные с прохождением службы в органах прокуратуры

1. Прокурорам и следователям органов прокуратуры запрещается:

1) заниматься другой оплачиваемой деятельностью, за исключением образовательной, научной, экспертной и иной творческой деятельности;

2) состоять в органах управления коммерческих организаций, за исключением случаев, предусмотренных законами;

3) входить в состав органов управления, попечительских или наблюдательных советов, иных органов иностранных некоммерческих неправительственных организаций и действующих на территории Кыргызской Республики их структурных подразделений, если иное не предусмотрено вступившим в установленном законом порядке в силу международного договора, участницей которого является Кыргызская Республика, или законодательством Кыргызской Республики;

4) быть членами комиссий и иных выборных органов, а также совещательных органов, образуемых органами государственной власти и органами местного самоуправления;

5) быть членами политических партий и других общественных объединений, преследующих политические цели, религиозных организаций, оказывать какую-либо поддержку или принимать участие в их деятельности;

6) находиться на службе, связанной с непосредственной подчиненностью или подконтрольностью лицам, находящимся с ними в близких родственными отношениями;

7) брать на себя обязательства и давать обещания, связанные с его службой, на которые они не уполномочены;

8) использовать свое служебное положение в целях решения вопросов, которые непосредственно затрагивают личные интересы самого служащего и его близких родственников;

9) приобретать ценные бумаги, акции и доли в уставных капиталах иностранных компаний и товариществах;

10) открывать банковские счета в банках, не определенных Кабинетом Министров Кыргызской Республики;

11) организовывать забастовки, митинги, манифестации и другие мероприятия, которые препятствуют функционированию государственных органов и органов местного самоуправления, или участвовать в них;

12) разглашать или использовать в целях, не связанных с выполнением служебных обязанностей, сведения, отнесенные в соответствии с законом к информации ограниченного доступа, ставшие ему известными в связи с выполнением служебных обязанностей;

13) заниматься предвыборной агитацией в период референдумов и избирательных кампаний;

14) выезжать в служебные командировки за пределы Кыргызской Республики за счет средств физических и юридических лиц, за исключением служебных командировок, осуществляемых в соответствии с законодательством Кыргызской Республики и международными договорами;

15) в связи с исполнением должностных полномочий пользоваться в личных целях услугами физических и юридических лиц; получать от них вознаграждения (денежное и иное вознаграждение, услуги, оплату развлечений, отдыха, транспортных расходов) и подарки;

16) оказывать любое не предусмотренное служебными обязанностями содействие физическим и юридическим лицам с использованием своего служебного положения;

17) быть депутатом представительных органов;

18) быть представителем по делам третьих лиц, если иное не предусмотрено законодательством Кыргызской Республики;

19) использовать в неслужебных целях средства материально-технического, финансового и информационного обеспечения служебной деятельности, другое государственное имущество и служебную информацию;

20) отказываться или уклоняться от прохождения медицинского освидетельствования на предмет употребления веществ, вызывающих состояние алкогольного, наркотического, психотропного, токсикоманического опьянения (их аналогов).

2. Сотрудник органов прокуратуры в порядке, установленном гражданским законодательством Кыргызской Республики, в течение месяца с момента поступления на службу в органы и учреждения прокуратуры Кыргызской Республики обязан на время прохождения службы передать в доверительное управление находящиеся в его собственности ценные бумаги (акции, доли участия в уставном капитале, облигации, паи) и иное имущество, использование которого влечет получение доходов, а также имущество, переданное в имущество наем.

3. Установление факта несоблюдения предусмотренных настоящей статьей ограничений является основанием для применения к прокурорам и следователям мер дисциплинарной ответственности.

4. Лицо не может быть принято на службу в органы и учреждения прокуратуры и состоять на указанной службе, если оно:

1) утратило гражданство Кыргызской Республики или приобрело гражданство другого государства;

2) получило вид на жительство или иной документ, подтверждающий право на его постоянное проживание на территории иностранного государства;

3) состоит либо состоял на учете в наркологическом или психоневрологическом диспансере, признано решением суда недееспособным или ограниченно дееспособным;

4) решением суда лишено права занимать государственные должности государственной службы в течение определенного срока;

5) осуждено за совершение преступления, а также имеет или имело судимость, вне зависимости от того, погашена она или снята, либо в случае наличия не отмененного постановления следственного органа или суда о прекращении уголовного преследования по нереабилитирующим основаниям;

6) ранее освобождено от должности судьи в связи с нарушением им требований безупречности;

7) его близкие родственники в установленном законодательством порядке признаны членами организованных преступных группировок либо осуждены за совершение особо тяжких преступлений;

8) имеет заболевание, которое согласно медицинскому заключению препятствует исполнению им служебных обязанностей;

9) отказывается от прохождения процедуры оформления допуска к сведениям, составляющим государственные секреты, в случае если исполнение служебных обязанностей по должности, на которую претендует лицо, связано с использованием таких сведений;

10) ранее уволено из органов прокуратуры и государственной службы по дискредитирующим основаниям;

11) не прошло специальную проверку, порядок которой определяется Генеральным прокурором.

5. На службу в органы прокуратуры не допускаются граждане мужского пола, не прошедшие военную службу в рядах Вооруженных Сил и других воинских формирований Кыргызской Республики, либо военную подготовку по программе офицеров запаса или альтернативную (вневоинскую) службу по основаниям, вытекающим из семейного положения и состояния здоровья.

6. Сотрудники органов прокуратуры после прекращения службы (за исключением случаев осуществления адвокатской деятельности) в течение года не могут:

1) в интересах третьих лиц обращаться по месту своей прежней работы по вопросам, которые входили в его компетенцию;

2) действовать от имени физического или юридического лица по делам, входившим в его ведение в период его нахождения на службе, что дало бы дополнительные преимущества этому физическому или юридическому лицу.

Статья 56. Организация индивидуального обучения лиц, впервые принимаемых на службу в органы прокуратуры

Организация индивидуального обучения лиц, впервые принимаемых на службу в органы прокуратуры, изучение его личных и деловых качеств и порядок оценки результатов индивидуального обучения определяются Генеральным прокурором.

§ 2. Правовое положение сотрудника органов прокуратуры

Статья 57. Статус сотрудника органов прокуратуры. Основные права и обязанности

1. Правовое положение (статус) сотрудника органов прокуратуры определяется настоящим конституционным Законом.

2. Статус сотрудника органов прокуратуры представляет собой совокупность установленных настоящим конституционным Законом и иными нормативными правовыми актами Кыргызской Республики прав и обязанностей, гарантированных государством.

3. Статус сотрудника предполагает установление высоких требований к личности, квалификации и поведению.

4. Сотрудник органов прокуратуры имеет право:

1) на условия, необходимые для выполнения служебных обязанностей и профессионального развития;

2) на ознакомление с должностными обязанностями (должностной инструкцией) и иными документами, определяющими его права и обязанности по замещаемой должности, с критериями оценки эффективности выполнения служебных обязанностей, показателями результативности служебной деятельности и условиями продвижения;

3) на отдых в соответствии с настоящим конституционным Законом;

4) на денежное довольствие (заработная плата);

5) на получение в установленном порядке информации и материалов, необходимых для выполнения служебных обязанностей, а также на внесение предложений о совершенствовании деятельности органов прокуратуры;

6) на доступ в установленном порядке к сведениям, составляющим государственные секреты и иные охраняемые законом тайны, если выполнение служебных обязанностей связано с использованием таких сведений;

7) на защиту своих персональных данных;

8) на продвижение по службе с учетом результатов служебной деятельности, стажа службы, уровня квалификации и профессионального образования;

9) на повышение профессионального уровня и деловой квалификации, получение дополнительного профессионального образования;

10) на проведение по его рапорту служебной проверки (расследования);

11) на обращение к вышестоящим в порядке подчиненности должностным лицам или в вышестоящие органы для защиты своих прав и законных интересов, а также для разрешения споров, связанных с прохождением службы в органах прокуратуры в соответствии с настоящим конституционным Законом;

12) на государственную защиту его жизни и здоровья, жизни и здоровья членов его семьи, а также принадлежащего ему и членам его семьи имущества;

13) на надлежащие организационно-технические и санитарно-гигиенические условия службы с учетом особенностей службы в органах прокуратуры;

14) на ношение и хранение служебного оружия и (или) специальных средств в порядке, устанавливаемом законодательством в сфере оборота оружия;

15) на обжалование вышестоящему руководителю либо в судебном порядке решения руководителя органа прокуратуры по вопросам прохождения службы.

16) на медицинское обеспечение;

17) на обеспечение жилым помещением его и членов его семьи.

5. Сотрудники органов прокуратуры также имеют иные права, установленные законодательством Кыргызской Республики.

6. Сотрудник органов прокуратуры обязан:

1) соблюдать Конституцию Кыргызской Республики и иные нормативные правовые акты Кыргызской Республики;

2) исполнять должностные (функциональные) обязанности и положения иных документов, определяющие его права и

служебные обязанности, исполнять приказы и распоряжения прямых руководителей (начальников), а также руководствоваться законодательством Кыргызской Республики при получении приказа либо распоряжения прямого или непосредственного руководителя (начальника), заведомо противоречащих законодательству Кыргызской Республики;

3) обращаться по служебным вопросам к своему непосредственному руководителю, а при необходимости и к прямому руководителю, поставив при этом в известность непосредственного руководителя;

4) соблюдать при выполнении служебных обязанностей права и законные интересы граждан, общественных объединений и организаций;

5) соблюдать внутренний служебный распорядок, сообщать непосредственному руководителю о происшествиях, наступлении временной нетрудоспособности и об иных обстоятельствах, исключающих возможность выполнения сотрудником своих служебных обязанностей;

6) поддерживать уровень квалификации, необходимый для надлежащего выполнения служебных обязанностей;

7) не разглашать сведения, составляющие государственную и иную охраняемую законом тайну, а также сведения, ставшие ему известными в связи с выполнением служебных обязанностей, в том числе сведения, касающиеся частной жизни и здоровья граждан или затрагивающие их честь и достоинство;

8) беречь государственное имущество, в том числе предоставленное ему для выполнения служебных обязанностей;

9) представлять в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики, сведения о своих доходах, расходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера, а также о доходах, расходах, об имуществе и обязательствах имущественного характера своих супруги (супруга) и несовершеннолетних детей;

10) сообщать непосредственному руководителю о подаче заявления о выходе из гражданства Кыргызской Республики (получение вида на жительство) в день подачи заявления;

11) сообщать непосредственному руководителю о выходе из гражданства Кыргызской Республики или о приобретении гражданства иностранного государства (получение вида на жительство) в день выхода из гражданства Кыргызской Республики или в день приобретения гражданства иностранного государства;

12) соблюдать установленные настоящим конституционным Законом ограничения и запреты, а также соблюдать этические нормы;

13) сообщать непосредственному руководителю о возникновении конфликта интересов при выполнении служебных обязанностей и принимать меры по предотвращению такого конфликта;

14) уведомлять непосредственного руководителя о каждом случае обращения к нему каких-либо лиц в целях склонения к совершению коррупционного или иного правонарушения.

7. На сотрудников органов прокуратуры могут возлагаться и иные обязанности, предусмотренные настоящим конституционным Законом.

8. Служебные обязанности сотрудников органов прокуратуры определяются правовыми актами Генерального прокурора.

Статья 58. Служебное удостоверение и печать

1. Генеральному прокурору, его заместителям удостоверения установленного образца выдаются Президентом Кыргызской Республики.

2. Сотрудникам органов прокуратуры служебное удостоверение установленного образца выдается Генеральным прокурором, военным прокурором, прокурорами областей, городов Бишкек и Ош, а также сотрудникам специализированных прокуратур в соответствии с номенклатурой должности.

3. Служебное удостоверение является документом, подтверждающим личность сотрудника органов прокуратуры, его специальное звание или воинское звание и должность.

Служебное удостоверение сотрудника органов прокуратуры подтверждает его право на ношение и хранение служебного оружия.

4. Генеральная прокуратура, подчиненные ей органы прокуратуры имеют печати с изображением Государственного герба Кыргызской Республики и своим наименованием на государственном и официальном языках, соответствующие счета в органах казначейства.

Статья 59. Форменное обмундирование

1. Сотрудники органов прокуратуры обеспечиваются бесплатным форменным обмундированием в порядке и по нормам, установленным Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Описание, знаки различия, наруканные шевроны и порядок ношения форменного обмундирования определяются правовыми актами Генерального прокурора.

2. Лица, уволенные из органов прокуратуры в связи с выходом на пенсию, за исключением лиц, уволенных за совершение преступлений, порочащих честь сотрудника органов прокуратуры, или лишенных специального звания или воинского звания (классного чина) по приговору суда, имеют право носить форменное обмундирование.

§ 3. Порядок прохождения службы в органах прокуратуры

Статья 60. Присяга прокурора

1. Лица, впервые назначаемые на должность в органы прокуратуры, принимают присягу прокурора (следователя) в порядке, установленном Генеральным прокурором.

Присяга прокурора (следователя):

«Я, _____,

(фамилия, имя, отчество)

принимая на себя обязанности прокурора (следователя) и посвящая себя служению закону, торжественно клянусь:

– соблюдать Конституцию Кыргызской Республики, законы и международные соглашения Кыргызской Республики, не допуская малейшего от них отступления;

– непримиримо бороться с любыми нарушениями закона, от кого бы они ни исходили, добиваться высокой эффектив-

(Продолжение на 23-ой стр.)

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 22-ой стр.)

ности прокурорского надзора и следствия;

– активно защищать интересы личности, общества и государства;

– принципиально и внимательно относиться к предложениям, заявлениям и жалобам граждан, соблюдать объективность и справедливость при решении судебных людей;

– строго хранить государственные и иные охраняемые законом секреты;

– постоянно совершенствовать свое мастерство, дорожить своей профессиональной честью, быть образцом неподкупности, моральной чистоты, скромности, свято беречь и приумножать лучшие традиции кыргызской прокуратуры.

Сознаю, что нарушение присяги несовместимо с дальнейшим пребыванием в органах прокуратуры.»

2. Приносящий присягу сотрудник органов прокуратуры подписывается под текстом и указывает дату ее принятия. Текст присяги хранится в личном деле сотрудника.

Статья 61. Перемещение сотрудника в системе органов прокуратуры

1. Перемещение сотрудника в системе органов прокуратуры осуществляется на вышестоящую, равнозначную или нижестоящую должность в органах прокуратуры.

2. Назначение сотрудника органов прокуратуры на вышестоящую руководящую должность осуществляется из резерва кадров для выдвижения на вышестоящую должность, а также по рекомендации высшей аттестационно-конкурсной комиссии или коллегии Генеральной прокуратуры.

Перемещение сотрудников органов прокуратуры на вышестоящие неруководящие должности осуществляется по представлению соответствующего прокурора.

3. Должность в органах прокуратуры считается вышестоящей, если для нее предусмотрен более высокое специальное звание, а при равенстве предусмотренных специальных званий – более высокий должностной оклад.

4. Перемещение сотрудника органов прокуратуры на равнозначную должность осуществляется:

1) в порядке ротации;

2) по состоянию здоровья в соответствии с заключением врачебной комиссии;

3) по личным или семейным обстоятельствам;

4) в связи с сокращением занимаемой сотрудником должности;

5) в связи с восстановлением сотрудника в должности;

6) в связи с выходом на работу сотрудника, находившегося в учебном отпуске или отпуске по уходу за ребенком;

7) в целях устранения обстоятельств, связанных с непосредственной подчиненностью или подконтрольностью сотрудников, находящихся в отношениях близкого родства или свойства, в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

5. Должность в органах прокуратуры считается равнозначной, если для нее предусмотрены равное специальное звание и должностной оклад.

6. Перемещение сотрудника на нижестоящую должность осуществляется:

1) по состоянию здоровья в соответствии с заключением врачебной комиссии;

2) по личной просьбе на основании поданного заявления;

3) в связи с сокращением занимаемой сотрудником должности;

4) в порядке наложения дисциплинарного взыскания;

5) в связи с восстановлением сотрудника в должности при отсутствии равнозначной должности;

6) в связи с выходом на работу сотрудника, находившегося в учебном отпуске или отпуске по уходу за ребенком, при отсутствии равнозначной должности;

7) в связи с несоответствием сотрудника занимаемой должности (на основании рекомендации высшей аттестационно-конкурсной комиссии);

8) в целях устранения обстоятельств, связанных с непосредственной подчиненностью или подконтрольностью сотрудников, находящихся в отношениях близкого родства или свойства, в соответствии с законодательством

9) в связи с прекращением допуска к государственному секретам, если выполняемые должностные обязанности требуют допуска к секретной документации, в случае отсутствия возможности для его перемещения на равнозначную должность.

7. Должность в органах прокуратуры считается нижестоящей, если для нее предусмотрены более низкое специальное звание, а при равенстве предусмотренных специальных званий – более низкий должностной оклад.

8. Перемещение сотрудника на нижестоящую должность по основаниям, предусмотренным пунктами 1, 3, 5 части 6 настоящей статьи, осуществляется в случае невозможности его перевода на равнозначную должность и с его согласия, выраженного в письменной форме.

Статья 62. Ротация сотрудника

1. В целях эффективного использования кадрового потенциала, создания необходимых условий для служебного и профессионального развития и обеспечения равных возможностей для служебного роста, предотвращения конфликта интересов и снижения риска коррупции в органах прокуратуры проводится ротация сотрудников.

2. Ротации, связанной с переездом в другую местность, не подлежат сотрудники, имеющие на иждивении детей с ограниченными возможностями здоровья либо иных членов семьи, имеющих инвалидность, а также постоянно проживающих с ними престарелых нетрудоспособных родителей, в случае если сотрудник является их единственным ребенком.

3. Запрещается ротация сотрудника на должность, противопоказанную ему по состоянию здоровья.

4. Перечень должностей, подлежащих обязательной ротации, порядок и сроки ее проведения определяются Генеральным прокурором.

Статья 63. Перевод сотрудника

1. Перевод сотрудника органов прокуратуры в другой государственный орган и из государственного органа в органы прокуратуры осуществляется с согласия сотрудника, выра-

женного в письменной форме, по согласованию с руководителем государственного органа, с учетом соответствия квалификационным и иным требованиям, установленным законодательством Кыргызской Республики, регулирующим порядок поступления и прохождения соответствующих видов государственной службы.

2. Со дня издания приказа о переводе сотрудника в другой государственный орган на данный орган возлагается ответственность за его трудоустройство, сохранение социальных гарантий, предусмотренных для сотрудников.

Статья 64. Временное замещение

1. На сотрудников органов прокуратуры, с их согласия, могут быть временно возложены обязанности по невакантной должности с одновременным освобождением его от выполнения обязанностей по замещаемой должности либо без такового.

2. Временное замещение по невакантной должности допускается на период временного отсутствия замещающего эту должность сотрудника.

3. Сотрудникам органов прокуратуры, исполняющим обязанности на период временного замещения, производится доплата не ниже 30 процентов от должностного оклада по совмещаемой работе.

Статья 65. Аттестация сотрудников органов прокуратуры

1. Аттестация сотрудников органов прокуратуры проводится для определения их соответствия занимаемой должности, укрепления служебной дисциплины и установления перспектив служебного роста сотрудников органов прокуратуры.

2. Первичная аттестация проводится через год после принятия на работу в органы прокуратуры.

Первичная аттестация может быть проведена досрочно по истечении шести месяцев службы по инициативе сотрудника и ходатайства соответствующего прокурора, с согласия Генерального прокурора.

3. Очередная аттестация сотрудников органов прокуратуры проводится один раз в пять лет.

Очередной аттестации не подлежат:

1) сотрудник, имеющий выслугу 20 лет и более;

2) беременная женщина-сотрудник;

3) сотрудник, находящийся в отпуске по беременности и родам, в отпуске по уходу за ребенком. Данные лица проходят аттестацию не ранее чем через один год после выхода из отпуска.

4. Сотрудник, находящийся в отпуске, командировке и на лечении, должен пройти аттестацию через месяц после выхода на работу.

5. Проведение внеочередных аттестаций не допускается.

6. Аттестация сотрудников проводится высшей аттестационно-конкурсной комиссией (далее – комиссия), состав которой утверждает Генеральный прокурором.

7. Заседания комиссии проводятся при наличии не менее двух третей членов ее состава.

8. Решения и рекомендации комиссии принимаются открытым голосованием, большинством голосов от общего количества присутствующих членов комиссии. При равенстве числа голосов, голос председателя комиссии является решающим.

9. По результатам аттестации сотрудника комиссия выносит одно из следующих решений:

1) соответствует занимаемой должности;

2) соответствует занимаемой должности, рекомендуется для включения в резерв кадров на выдвижение на вышестоящую должность;

3) подлежит повторной аттестации;

4) не соответствует занимаемой должности и подлежит перемещению на нижестоящую должность;

5) не соответствует занимаемой должности и подлежит увольнению из органов прокуратуры.

10. Повторная аттестация проводится по истечении шести месяцев со дня проведения первоначальной аттестации. Комиссия по итогам повторной аттестации выносит одно из следующих решений:

1) соответствует занимаемой должности;

2) не соответствует занимаемой должности и подлежит увольнению из органов прокуратуры.

11. Порядок проведения аттестации определяется правовыми актами Генерального прокурора.

Статья 66. Резерв кадров органов прокуратуры

1. В целях совершенствования кадровой работы, подбора, расстановки и продвижения сотрудников формируются следующие резервы кадров органов прокуратуры:

1) резерв кадров для выдвижения на вышестоящую должность;

2) резерв кадров для приема на работу в органы прокуратуры.

2. Резерв кадров для выдвижения на вышестоящую должность формируется из числа наиболее квалифицированных, компетентных, инициативных сотрудников органов прокуратуры, обладающих высоким управленческим и личностным потенциалом, достаточным профессиональным и жизненным опытом, умеющих стратегически, творчески мыслить и эффективно выполнять поставленные задачи.

3. Резерв кадров для приема на работу в органы прокуратуры формируется из числа лиц, успешно прошедших все этапы конкурсного отбора в установленном порядке.

4. Порядок формирования и функционирования резервов кадров органов прокуратуры определяется Генеральным прокурором.

Статья 67. Личное дело сотрудника органов прокуратуры

1. Личное дело сотрудника органов прокуратуры является основным документом, содержащим сведения о сотруднике, прохождении им службы в органах прокуратуры, повышении квалификации, а также другие сведения о нем.

Личное дело сотрудника оформляется и ведется управлением кадров органов прокуратуры.

2. Запрещается разглашать сведения, материалы и документы, содержащиеся в личном деле сотрудника органов прокуратуры.

3. Сотрудник имеет право на ознакомление со всеми ма-

териалами, находящимися в его личном деле, приобщение к личному делу своих объяснений в письменной форме.

4. При переводе сотрудника из органов прокуратуры в другой государственный орган его личное дело передается по новому месту службы. Ведение нескольких личных дел на одного сотрудника не допускается.

5. Порядок ведения личных дел сотрудников органов прокуратуры устанавливается правовыми актами Генерального прокурора.

Статья 68. Специальные звания и воинские звания сотрудников органов прокуратуры

1. Сотрудникам органов прокуратуры в соответствии с настоящим конституционным Законом, Законом Кыргызской Республики «Об установлении воинских званий, классов чин, специальных классов чин и специальных званий» присваиваются специальные звания и воинские звания с учетом занимаемой должности, срока пребывания в специальном звании, воинском звании, специальном классном чине и классном чине.

Порядок представления сотрудников органов прокуратуры к присвоению специального звания или воинского звания определяется Генеральным прокурором.

2. Сотрудникам органов прокуратуры по занимаемой должности присваиваются следующие предельные специальные звания и воинские звания:

Специальное звание/воинское звание	Должность
Генерал-полковник юстиции	Генеральный прокурор
Генерал-лейтенант юстиции	Первый заместитель Генерального прокурора
Генерал-майор юстиции	Заместители Генерального прокурора; заместитель Генерального прокурора-Военный прокурор Кыргызской Республики; прокуроры Баткенской, Джалал-Абадской, Ошской и Чуйской областей, прокурор города Бишкек
Полковник юстиции	Прокуроры областей, прокурор города Ош; заместители прокуроров областей, городов Бишкек и Ош; прокуроры специализированных прокуратур; руководители структурных подразделений Генеральной прокуратуры, их заместители и руководители отделов структурных подразделений Генеральной прокуратуры; старший помощник Генерального прокурора по особым поручениям; старшие следователи по особо важным делам Генеральной прокуратуры; прокуроры городов и районов; заместители военного прокурора; военные прокуроры гарнизонов
Подполковник юстиции	Руководители структурных подразделений прокуратур областей, городов Бишкек и Ош; старшие помощники прокуроров областей, городов Бишкек, Ош; заместители прокуроров городов и районов; заместители прокуроров специализированных прокуратур; помощник Генерального прокурора; следователи по особо важным делам Генеральной прокуратуры; старшие прокуроры и прокуроры структурных подразделений Генеральной прокуратуры; старшие следователи и следователи по особо важным делам прокуратур областей, городов Бишкек и Ош; старший помощник военного прокурора, руководители структурных подразделений военной прокуратуры, старшие следователи и следователи по особо важным делам военной прокуратуры, прокурор-криминалист военной прокуратуры, заместители военных прокуроров гарнизонов
Майор юстиции	Заместители руководителей, старшие прокуроры и прокуроры структурных подразделений прокуратур областей, городов Бишкек и Ош; старшие помощники, помощники прокуроров специализированных прокуратур; старшие следователи и следователи прокуратур областей, городов Бишкек и Ош; старшие следователи и следователи специализированных прокуратур, старшие помощники прокуроров городов, районов, старшие следователи и следователи прокуратур городов, районов; старшие прокуроры и прокуроры структурных подразделений военной прокуратуры, следователи военной прокуратуры; старшие следователи и следователи военных прокуратур гарнизонов, старшие помощники прокуроров военных гарнизонов
Капитан юстиции, старший лейтенант юстиции, младший лейтенант юстиции	Помощники прокуроров городов, районов; помощники военного прокурора гарнизона

(Продолжение на 24-ой стр.)

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 23-ой стр.)

3. Устанавливаются следующие сроки пребывания в специальном звании:

- 1) младшего лейтенанта юстиции – 1 год;
- 2) лейтенанта юстиции – 2 года;
- 3) старшего лейтенанта юстиции – 2 года;
- 4) капитана юстиции – 3 года;
- 5) майора юстиции – 4 лет;
- 6) подполковника юстиции – 5 лет.

Сроки пребывания в специальном звании полковника юстиции не устанавливаются.

4. Лицам, имеющим специальные классные чины, классные чины, воинские звания и специальные звания, в случае их назначения на должности в органы прокуратуры, штатные категории которых предусматривают замещение лицами со специальным званием, одновременно с назначением присваивается специальное звание, соответствующее имеющемуся специальному классному чину, классному чину, воинскому или специальному званию.

При присвоении очередного специального звания лицам, имеющим специальные классные чины, классные чины, воинские звания и специальные звания, сроки пребывания в специальном звании исчисляются со дня присвоения специального классного чина, классного чина, воинского звания и специального звания.

5. Очередное специальное звание или воинское звание сотрудникам органов прокуратуры не присваивается в период действия дисциплинарного взыскания, а также сотрудникам, находящимся в распоряжении кадров.

6. Присвоение специальных званий генерал-майора, генерал-лейтенанта и генерал-полковника юстиции и воинского звания генерал-майора юстиции производится Президентом Кыргызской Республики.

Присвоение специальных званий и воинских званий младший лейтенант, лейтенант, старший лейтенант, капитан, майор, подполковник и полковник юстиции сотрудникам органов и учреждений прокуратуры производится Генеральным прокурором.

7. Воинские звания военных прокуроров и следователей соотносимы со специальными званиями сотрудников органов прокуратуры.

При увольнении военных прокуроров и следователей (до полковника включительно) с военной службы и поступлении на службу в территориальные, специализированные органы прокуратуры или структурные подразделения Генеральной прокуратуры им присваиваются соответствующие их воинскому званию специальные звания.

При определении прокуроров, имеющих специальные звания (до полковника юстиции включительно) на военную службу в органы военной прокуратуры, им присваиваются соответствующие специальным званиям воинские звания.

8. Сотруднику органов прокуратуры, в порядке поощрения в соответствии с частью 1 статьи 81 настоящего конституционного Закона, может быть присвоено очередное специальное звание или воинское звание не более двух раз за время работы в органах прокуратуры:

1) досрочно, если срок пребывания в последнем специальном звании или воинском звании составляет не менее половины срока, необходимого для присвоения очередного специального звания или воинского звания;

2) выше положенного по занимаемой должности, но не выше чем на одно специальное звание или воинское звание, за исключением специальных званий высших специальных званий и высших воинских званий.

§ 4. Служебное время и время отдыха сотрудников органов прокуратуры

Статья 69. Служебное время и время отдыха

1. Служебное время – период времени, в течение которого сотрудники органов прокуратуры в соответствии с правилами внутреннего служебного распорядка органов прокуратуры, должностным регламентом (должностной инструкцией) должны выполнять свои служебные обязанности.

2. Нормальная продолжительность служебного времени для сотрудников органов прокуратуры не может превышать 40 часов в неделю, а для сотрудников женского пола, проходящих службу в условиях высокогорья и отдаленных труднодоступных зонах, – 36 часов в неделю. Для сотрудников устанавливается пятидневная рабочая неделя.

3. Для сотрудников органов прокуратуры правовыми актами Генерального прокурора или уполномоченным им лицом может устанавливаться ненормированный рабочий день.

4. Продолжительность рабочего дня накануне нерабочих праздничных дней сокращается на один час.

При совпадении выходного и нерабочего праздничных дней выходной день переносится в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

5. Время отдыха – время, в течение которого сотрудник органов прокуратуры свободен от выполнения служебных обязанностей.

Для сотрудников устанавливаются следующие виды времени отдыха: перерыв в течение служебного дня, выходные и праздничные дни, а также отпуска.

6. Режим служебного времени и времени отдыха сотрудников органов прокуратуры устанавливается правилами внутреннего распорядка органов прокуратуры, утверждаемого Генеральным прокурором.

7. Работа в выходной и нерабочий праздничный день компенсируется по соглашению сторон предоставлением другого дня отдыха или присоединением к трудовому отпуску, или в денежной форме – не менее чем в двойном размере.

Статья 70. Отпуска сотрудников органов прокуратуры

1. Сотрудникам органов прокуратуры предоставляются следующие виды отпусков:

- 1) очередной трудовой отпуск;
- 2) отпуск по беременности и родам;
- 3) отпуск по уходу за ребенком;
- 4) отпуск без сохранения денежного довольствия (зарботной платы);

- 5) отпуск по болезни;
- 6) учебный отпуск.

2. Продолжительность отпусков исчисляется в календарных днях. При исчислении очередного трудового отпуска нерабочие праздничные дни, приходящиеся на период отпуска, в число календарных дней отпуска не включаются и не оплачиваются.

Статья 71. Ежегодный очередной трудовой отпуск

1. Сотрудникам органов прокуратуры предоставляется ежегодный очередной трудовой отпуск продолжительностью 30 календарных дней, с выплатой денежных средств в размере, устанавливаемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

2. Прокурорам и следователям при выслуге лет на государственной службе, исчисляемой в порядке, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики, – 5, 10, 15 и 20 лет, ежегодный оплачиваемый отпуск увеличивается на 2, 5, 10 и 15 календарных дней соответственно.

3. Сотрудникам органов прокуратуры, проживающим и проходящим службу в условиях высокогорья и отдаленных труднодоступных зонах, ежегодный оплачиваемый отпуск предоставляется по нормам, устанавливаемым законодательством.

4. Рабочий год, за который предоставляется очередной трудовой отпуск, это промежутки времени, равный по продолжительности календарному году, но исчисляемый для каждого сотрудника со дня приема на работу.

5. В рабочий год, дающий право на очередной оплачиваемый отпуск, включаются:

- 1) время фактической работы;
- 2) время, когда сотрудник фактически не работал, но за ним в соответствии с законами, иными нормативными правовыми актами сохранялось место работы (должность), в том числе время ежегодного отпуска;
- 3) время вынужденного прогула при восстановлении на работе.

6. В рабочий год, дающий право на очередной трудовой отпуск, не включаются:

- 1) отпуск по уходу за ребенком, включая в связи с усыновлением (удочерением);
- 2) время учебного отпуска без сохранения денежного довольствия (зарботной платы) продолжительностью более 14 дней;
- 3) время отпуска по болезни;
- 4) время отпуска без сохранения денежного довольствия (зарботной платы) продолжительностью более 14 дней;
- 5) время нахождения в распоряжении кадров;
- 6) время отстранения работника от работы, предусмотренное пунктом 1 части 2 статьи 80 настоящего конституционного Закона.

7. Очередной трудовой отпуск должен предоставляться ежегодно. Право на использование отпуска за первый год работы возникает у сотрудника по истечении 11 месяцев его непрерывной службы.

До истечения 11 месяцев службы отпуск должен быть предоставлен женщинам – перед отпуском по беременности и родам или непосредственно после него, а также усыновившим ребенка (детей) в возрасте до трех месяцев.

Очередной трудовой отпуск за второй и последующие годы работы может предоставляться в любое время рабочего года в соответствии с очередностью предоставления ежегодных оплачиваемых отпусков.

8. По желанию сотрудника очередной трудовой отпуск может быть разделен на две части, при этом одна часть должна составлять не менее 14 календарных дней. При разделении отпуска на две части денежные средства, выплачиваемые как отпускные, выдаются в полном объеме при оформлении первой части отпуска. Использование второй части отпуска осуществляется на основании приказа руководителя органа прокуратуры.

9. Сотрудник, находящийся в ежегодном трудовом отпуске, может быть отозван досрочно. Отзыв сотрудника из отпуска допускается только с его согласия и оформляется приказом руководителя, имеющего право предоставления трудового отпуска. По желанию сотрудника, неиспользованная часть отпуска должна быть предоставлена по его выбору в удобное для него время в течение текущего рабочего года или может быть присоединена к очередному отпуску за следующий год.

10. При перемещении или переводе сотрудника, не использовавшего очередной трудовой отпуск до этого перемещения, отпуск предоставляется в текущем году по новому месту работы.

11. При увольнении сотруднику выплачивается денежная компенсация за все неиспользованные им отпуска.

12. По письменному заявлению сотрудника неиспользованные отпуска могут быть предоставлены ему с последующим увольнением (кроме случаев за виновные действия). При этом днем увольнения считается последний день отпуска.

Статья 72. Порядок исчисления продолжительности очередного трудового отпуска пропорционально отработанному времени

1. Продолжительность очередного трудового отпуска пропорционально отработанному в рабочем году времени исчисляется путем умножения величины отпуска, приходящегося на один месяц, на количество отработанных месяцев в рабочем году.

В общей продолжительности дней отпуска, пропорциональной доле отработанного времени, десятые доли, равные 0,5 и больше, округляются до 1 дня, а меньшие 0,5 исключаются из подсчета.

2. Расчет отработанных в рабочем году полных месяцев производится следующим образом:

- 1) подсчитываются дни, включаемые в рабочий год;
- 2) полученная сумма делится на среднемесячное число рабочих дней за год;
- 3) остаток дней, составляющий 13 и больше рабочих дней, округляется до полного месяца, а составляющий меньше 13 рабочих дней из подсчета исключается.

Статья 73. Отпуск по беременности и родам, а также по уходу за ребенком

1. Прокурорам и следователям на основании медицинского заключения предоставляется отпуск по беременности и родам, за время пребывания в котором выплачивается по-

сobie в порядке и размере, установленных Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

2. Отпуск по беременности и родам исчисляется суммарно и предоставляется полностью, независимо от числа дней, фактически использованных до родов.

Количество дней отпуска по беременности и родам составляет 70 календарных дней до родов и 56 (в случаях осложненных родов или рождения 2 и более детей – 70) дней после родов.

3. Прокурорам и следователям по их ходатайству предоставляется отпуск без сохранения денежного довольствия (зарботной платы) по уходу за ребенком до достижения им возраста 3 лет. По их желанию отпуск по уходу за ребенком может быть сокращен.

4. Отпуск по уходу за ребенком засчитывается в выслугу на службе в органах прокуратуры.

5. За сотрудниками, находящимися в отпуске по беременности и родам, по уходу за ребенком, сохраняется место работы.

6. Допускается предоставление очередного ежегодного отпуска продолжительностью не менее 14 календарных дней по истечении 6 месяцев после окончания отпуска по уходу за ребенком пропорционально прослуженному в текущем году времени.

Статья 74. Отпуск без сохранения денежного довольствия (зарботной платы)

1. По семейным обстоятельствам и другим уважительным причинам сотруднику, по его письменному заявлению, может быть предоставлен отпуск без сохранения денежного довольствия (зарботной платы), продолжительность которого определяется по соглашению между сотрудником и руководителем органа прокуратуры.

Руководитель обязан на основании заявления сотрудника предоставить отпуск без сохранения заработной платы в следующих случаях:

- 1) рождении ребенка, регистрация брака, тяжелое состояние здоровья или смерть близких родственников сотрудника или лица, на воспитании которого он находился, стихийное бедствие, постигшее семью или близких родственников, – до 5 календарных дней;
- 2) в других случаях, предусмотренных настоящим конституционным Законом либо коллективным договором.

В период нахождения сотрудника в отпуске без сохранения денежного довольствия (зарботной платы) за ним сохраняется место работы (должность).

Не допускается отправление работника в отпуск без сохранения денежного довольствия (зарботной платы) по инициативе работодателя.

2. Время отпуска без сохранения заработной платы продолжительностью более 14 дней не включается в рабочий год, дающий право на очередной трудовой отпуск.

Статья 75. Отпуск по болезни

1. Отпуск по болезни, без сохранения денежного довольствия (зарботной платы), предоставляется сотруднику на основании заключения врачебной комиссии.

2. Продолжительность отпуска по болезни определяется характером заболевания. Время непрерывного нахождения в отпуске по болезни и на излечении в лечебных учреждениях не должно превышать 4 месяцев, кроме случаев, требующих более длительного нахождения на лечении.

По истечении установленного срока непрерывного нахождения в отпуске по болезни и на излечении сотрудник подлежит освидетельствованию врачебной комиссией для решения вопроса о годности его к дальнейшей службе.

3. Время нахождения сотрудника на излечении в связи с полученным им при исполнении служебных обязанностей увечьем не ограничивается. В этом случае на медицинское освидетельствование сотрудник направляется после окончания излечения или при определенном исходе заболевания.

Статья 76. Учебные отпуска для сотрудников

1. Сотрудникам, направленным на обучение органом прокуратуры в имеющие государственную аккредитацию образовательные организации высшего профессионального образования, независимо от их организационно-правовых форм, успешно обучающимся в этих организациях, органы прокуратуры предоставляют дополнительные отпуска с сохранением среднего заработка для:

- 1) сдачи зачетов и экзаменов на первом и втором курсах соответственно по 40 календарных дней, на последующих курсах соответственно по 50 календарных дней;
- 2) подготовки и защиты дипломного проекта (работы) и сдачи итоговых государственных экзаменов – 4 месяца;
- 3) сдачи итоговых государственных экзаменов – 1 месяц.

2. Органы прокуратуры предоставляют отпуск без сохранения заработной платы:

- 1) сотрудникам, допущенным к вступительным испытаниям в образовательные организации высшего профессионального образования, – 15 календарных дней;
- 2) сотрудникам – слушателям подготовительных отделений при образовательных организациях высшего профессионального образования для сдачи выпускных экзаменов – 15 календарных дней;
- 3) сотрудникам – студентам образовательных организаций высшего профессионального образования очной формы обучения, совмещающим учебу с работой, для сдачи зачетов и экзаменов – 15 календарных дней в учебном году;
- 4) для подготовки и защиты дипломного проекта (работы) и сдачи выпускных государственных экзаменов – 4 месяца;
- 5) для сдачи выпускных государственных экзаменов – 1 месяц.

3. При обучении сотрудника, совмещающего работу с обучением одновременно в двух образовательных организациях, гарантии и компенсации предоставляются только по одному из этих образовательных организаций (по выбору сотрудника).

Статья 77. Освобождение сотрудника органов прокуратуры от выполнения служебных обязанностей в связи с временной нетрудоспособностью

1. Освобождение сотрудника от выполнения служебных

(Продолжение на 25-ой стр.)

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 24-ой стр.)

обязанностей в связи с временной нетрудоспособностью осуществляется на основании листка нетрудоспособности, выданного организациями здравоохранения по месту службы, месту жительства или иному месту нахождения сотрудника.

2. В случае заболевания сотрудник, после обращения в медицинскую организацию, обязан поставить в известность в течение 24 часов своего непосредственного руководителя о заболевании с информированием о дате оформления листка нетрудоспособности.

3. Если сотрудник был освобожден от выполнения служебных обязанностей в связи с временной нетрудоспособностью непрерывно более 4 месяцев в течение 12 месяцев или в общей сложности более 5 месяцев в течение 12 месяцев, он направляется на медицинское освидетельствование (обследование) в медико-социальную экспертную комиссию для решения вопроса о его годности к дальнейшему прохождению службы в органах прокуратуры либо о продолжении лечения.

4. Время нахождения сотрудника на лечении в связи с увечьем или иным повреждением здоровья (заболеванием), полученными при выполнении служебных обязанностей, не ограничивается. На медицинское освидетельствование (обследование) в медико-социальную экспертную комиссию сотрудник, получивший увечье или иное повреждение здоровья (заболевание), направляется по окончании лечения или в зависимости от определившегося исхода увечья или иного повреждения здоровья (заболевания).

§ 5. Урегулирование конфликта интересов и проведение служебного расследования в органах прокуратуры

Статья 78. Конфликт интересов в органах прокуратуры

Порядок управления конфликтом интересов в органах прокуратуры осуществляется в соответствии с законами Кыргызской Республики «О конфликте интересов» и «О государственной гражданской службе и муниципальной службе».

Статья 79. Служебное расследование

1. Служебное расследование назначается руководителем соответствующего органа прокуратуры в случае неисполнения или ненадлежащего исполнения сотрудником служебных обязанностей, нарушения профессиональной этики сотрудника органов прокуратуры. Служебное расследование также назначается по требованию сотрудника.

2. Порядок проведения служебного расследования, порядок ознакомления и обжалования результатов служебного расследования определяются правовыми актами Генерального прокурора.

Статья 80. Временное отстранение сотрудника органов прокуратуры от занимаемой должности

1. Сотрудник органов прокуратуры временно отстраняется от занимаемой должности в случае вынесения следственным судьей или судом решения об отстранении от занимаемой должности в соответствии с уголовно-процессуальным законодательством.

2. Сотрудник, на основании приказа соответствующего руководителя органа прокуратуры либо Генерального прокурора, может быть временно отстранен от занимаемой должности в случаях:

1) предъявления сотруднику обвинения в совершении преступления без применения меры, указанной в части 1 настоящей статьи, — до прекращения уголовного преследования по реабилитирующим основаниям или вынесения оправдательного приговора;

2) проведения служебного расследования (кроме случаев назначения расследования по требованию самого сотрудника) — до завершения служебного расследования;

3) возникновения конфликта интересов — до его урегулирования.

3. В случаях временного отстранения сотрудника от должности в соответствии с частью 2 настоящей статьи, за ним сохраняется денежное довольствие (зарботная плата).

4. Возмещение вреда, причиненного незаконным привлечением сотрудника к уголовной ответственности, осуществляется в соответствии с законодательством Кыргызской Республики.

§ 6. Поощрение, меры дисциплинарного воздействия, привлечение к уголовной ответственности сотрудников органов прокуратуры

Статья 81. Поощрение сотрудников органов прокуратуры

1. За примерное и добросовестное исполнение сотрудниками органов прокуратуры служебных обязанностей, продолжительную и безупречную службу, исполнение заданий особой важности и сложности применяются следующие виды поощрений:

1) объявление благодарности;
2) выдача денежной премии;
3) награждение ценным подарком;
4) награждение Почетной грамотой;
5) досрочное присвоение специального звания или воинского звания;
6) присвоение специального звания или воинского звания выше положенного по занимаемой должности;
7) награждение нагрудными знаками и медалями.

2. Особо отличившиеся сотрудники органов прокуратуры могут быть представлены к присвоению почетного звания «Заслуженный юрист Кыргызской Республики» и награждению государственными наградами Кыргызской Республики.

3. Генеральный прокурор утверждает положение о ведомственных наградах, их описание и применяет ведомственные награды для поощрения сотрудников органов прокуратуры за примерное выполнение служебного долга и проявленный высокий профессионализм.

Генеральный прокурор может устанавливать и применять виды поощрений, не предусмотренные частью 1 настоящей статьи.

Генеральный прокурор может применять поощрения в от-

ношении лиц, не являющихся сотрудниками органов прокуратуры, оказывающих существенную помощь в укреплении законности и развитии системы органов прокуратуры.

4. Порядок применения поощрений определяется правовыми актами Генерального прокурора.

Статья 82. Дисциплинарная ответственность сотрудников органов прокуратуры

1. За неисполнение или ненадлежащее исполнение сотрудниками органов прокуратуры своих служебных обязанностей и совершение проступков, порочащих честь сотрудника органов прокуратуры, за нарушение профессиональной этики, а равно несоблюдение установленных настоящим конституционным Законом ограничений, связанных с пребыванием сотрудника на службе в органах прокуратуры, руководители органов прокуратуры вправе налагать на них следующие дисциплинарные взыскания:

1) замечание;
2) выговор;
3) строгий выговор;
4) предупреждение о неполном служебном соответствии;
5) понижение в специальном звании или воинском звании на одну ступень;
6) понижение в должности;
7) увольнение из органов прокуратуры.

2. Дисциплинарные взыскания применяются непосредственно после обнаружения проступка, но не позднее 6 месяцев со дня его совершения. За каждое неисполнение или ненадлежащее исполнение сотрудником возложенных на него обязанностей может быть наложено только одно дисциплинарное взыскание.

3. Дисциплинарное взыскание налагается с учетом тяжести и характера совершенного проступка, а также обстоятельств, при которых совершен проступок. Тяжесть и характер совершенного проступка, а также другие обстоятельства определяют дисциплинарной комиссией, образуемой в органах прокуратуры. Дисциплинарная комиссия в результате своей деятельности вносит руководителю органа прокуратуры предложения о применении конкретного вида взыскания. Порядок работы дисциплинарной комиссии определяется Генеральным прокурором.

В случае вынесения на коллегию органов прокуратуры вопроса о применении мер дисциплинарного характера в отношении сотрудников органов прокуратуры дисциплинарная комиссия предварительно рассматривает и вносит предложение о применении конкретного вида взыскания коллегии органов прокуратуры.

4. До применения дисциплинарного взыскания от сотрудника должно быть затребовано письменное объяснение. Отказ или уклонение представить такое объяснение оформляется актом, который подлежит регистрации и не может служить препятствием для применения взыскания.

5. Вышестоящий прокурор вправе отменить дисциплинарное взыскание, наложенное нижестоящим руководителем органа прокуратуры, или изменить его вид.

6. Приказ о применении дисциплинарного взыскания объявляется сотруднику под роспись в течение 3 рабочих дней со дня его издания, в случае пребывания сотрудника на листку нетрудоспособности указанный срок приостанавливается и восстанавливается по мере его выхода на работу.

При отказе сотрудника от подписи в получении копии приказа или прибытия для ознакомления с приказом составляется соответствующий акт, и сотрудник считается уведомленным со дня составления акта.

7. Дисциплинарное взыскание не может быть наложено во время болезни сотрудника органов прокуратуры либо в период его пребывания в отпуске.

На сотрудника в период его временной нетрудоспособности и в период пребывания в отпуске дисциплинарное взыскание налагается после его выхода на работу, если только этот проступок не был совершен им во время болезни или нахождения в отпуске.

8. Дисциплинарное взыскание считается снятым, если в течение года со дня его наложения сотрудник не подвергался новому дисциплинарному взысканию.

Взыскание может быть снято до истечения одного года Генеральным прокурором либо прокурором, наложившим его, или вышестоящим прокурором, если сотрудник проявил дисциплинированность и добросовестность при исполнении своих служебных обязанностей, а также в порядке поощрения.

В течение срока действия дисциплинарного взыскания меры поощрения (за исключением выплат в виде ежеквартального премирования) к сотрудникам и присвоение им специальных званий и воинских званий не применяются.

9. В случае несогласия с решением руководителя органа прокуратуры по вопросам наложения дисциплинарного взыскания сотрудник вправе обжаловать его вышестоящему прокурору и (или) в суд.

Статья 83. Порядок привлечения прокуроров и следователей органов прокуратуры к уголовной ответственности

Уголовное преследование в отношении прокурора и следователя органов прокуратуры относится к исключительной компетенции органов прокуратуры.

Статья 84. Меры правовой и социальной защиты прокуроров и следователей

1. Не допускаются задержание, привод, доставление, личный досмотр прокурора или следователя, досмотр их вещей и используемого ими транспорта при исполнении ими служебных обязанностей, за исключением случаев, когда последние застигнуты на месте совершения преступления.

2. Жизнь и здоровье сотрудников органов прокуратуры Кыргызской Республики находятся под защитой государства и подлежат обязательному государственному страхованию за счет государственного бюджета со дня начала и до окончания прохождения службы.

3. В случае причинения вреда жизни и здоровью сотрудника органов прокуратуры при исполнении им служебных обязанностей, за исключением случаев, предусмотренных в части 10 настоящей статьи, он имеет право на возмещение вреда в порядке и на условиях, предусмотренных настоящим конституционным Законом.

4. Сотрудник органов прокуратуры считается застрахован-

ным в течение одного года после увольнения со службы, если смерть или инвалидность наступила вследствие увечья (ранения, травмы, контузии), заболевания, полученных при исполнении им служебных обязанностей.

5. Органы государственного страхования выплачивают страховую сумму за счет средств республиканского бюджета по представлению органов прокуратуры в случаях:

1) гибели (смерти) прокурора и следователя при исполнении ими служебных обязанностей. Семье погибшего выплачивается единовременное пособие в размере 20-летней заработной платы из расчета его среднегодовой заработной платы по последней должности. За семьей погибшего сохраняется право на получение благоустроенного жилого помещения на условиях и основаниях, которые имели место на момент гибели сотрудника;

2) получения увечья или инвалидности прокурором и следователем при исполнении ими служебных обязанностей, исключающих дальнейшую возможность заниматься профессиональной деятельностью, выплачивается единовременная страховая сумма в следующих размерах:

а) инвалиду I группы — 10-летняя заработная плата из расчета его среднегодовой заработной платы по последней должности;

б) инвалиду II группы — 8-летняя заработная плата из расчета его среднегодовой заработной платы по последней должности;

в) инвалиду III группы — 5-летняя заработная плата из расчета его среднегодовой заработной платы по последней должности.

Сотруднику, получившему инвалидность вследствие увечья (ранения, травмы, контузии) при исполнении им служебных обязанностей, ежемесячно выплачивается компенсация в виде разницы между заработной платой и назначенной пенсией по инвалидности, без зачета выплат, полученных по обязательному государственному страхованию.

6. Если в период прохождения службы либо до истечения одного года после увольнения со службы сотруднику при переосвидетельствовании в учреждении медико-социальной экспертной комиссии (МСЭК) будет повышена группа инвалидности, размер страховой суммы увеличивается на сумму, составляющую разницу между количеством денежного содержания на день первичного страхового случая, по вновь установленной группе инвалидности, и количеством денежного содержания, в размере суммы, причитающейся по прежней группе инвалидности.

7. Если в период прохождения службы либо до истечения одного года после увольнения со службы сотруднику была установлена инвалидность, а затем наступила смерть сотрудника, в этот же период размер страховой суммы увеличивается на сумму, составляющую разницу между количеством денежного содержания на день первичного страхового случая, причитающегося по случаю смерти, и количеством денежного содержания, причитающегося по инвалидности.

8. Основанием для выплаты страховых сумм являются выданные в установленном порядке:

1) в случае получения инвалидности — заключение уполномоченного органа о степени утраты профессиональной нетрудоспособности и установление группы инвалидности по страховому случаю;

2) акт об обстоятельствах получения ранения, контузии, травмы, увечья;

3) свидетельство о болезни;

4) в случае гибели (смерти) — нотариально заверенная копия свидетельства о смерти; свидетельство о праве на наследство;

5) заявление на выплату страховой суммы лица, имеющего право на получение страховой суммы;

6) заключение служебного расследования по факту увечья или смерти сотрудника;

7) справка о денежном содержании сотрудника на день наступления страхового случая.

9. Страховые суммы выплачиваются также при получении сотрудником травм, увечий во время исполнения служебных обязанностей, но не исключающих для него возможность дальнейшего прохождения службы, в следующих размерах:

1) в случае получения тяжелого увечья (ранения, травмы, контузии) — 20-кратного размера оклада по занимаемой должности;

2) в случае получения менее тяжелого увечья (ранения, травмы, контузии) — 15-кратного размера оклада по занимаемой должности;

3) в случае легкого увечья (ранения, травмы, контузии) — 10-кратного размера оклада по занимаемой должности.

Страховые суммы, указанные в настоящей части, выплачиваются за счет сметы органов прокуратуры.

10. Страховая сумма не выплачивается, если страхового случая:

1) наступил вследствие совершения сотрудником виновного, общественно опасного и наказуемого деяния, признанного в порядке, установленном уголовным законодательством Кыргызской Республики;

2) наступил вследствие совершения им противоправного деяния или умышленного причинения вреда, что установлено результатами служебной проверки, медицинских заключений и т.д.;

3) наступил в случаях, не связанных с непосредственным пребыванием на службе, если иное не предусмотрено с исполнением служебного долга, что установлено результатами служебной проверки, медицинских заключений и т.д.;

4) находится в прямой причинной связи с алкогольным, наркотическим или токсическим опьянением сотрудника, установленным в порядке, предусмотренном процессуальным законодательством Кыргызской Республики;

5) является результатом умышленного причинения сотрудником вреда своему здоровью или самоубийства, установленным в порядке, предусмотренном уголовным законодательством Кыргызской Республики.

11. Выплата страховых сумм производится на основании документов, подтверждающих наступление страхового слу-

(Продолжение на 26-ой стр.)

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 25-ой стр.)

чая и решения ведомственной комиссии по рассмотрению страховых выплат.

12. Определение степени тяжести увечий (ранений, травм, контузий) или заболеваний осуществляется соответствующими медицинскими учреждениями.

13. Споры, связанные с обязательным государственным страхованием, разрешаются в порядке, установленном законодательством Кыргызской Республики в сфере гражданско-правовых отношений.

14. Ущерб, причиненный уничтожением или повреждением имущества, принадлежащего прокурору и следователю в связи с его служебной деятельностью, подлежит возмещению ему или членам его семьи в полном объеме за счет средств республиканского бюджета. При этом сумма выплаты за возмещение вреда может быть взыскана государством с лиц, виновных в причинении вреда сотруднику.

Статья 85. Материальное и социальное обеспечение сотрудников органов

прокуратуры и членов их семей

1. Единая система оплаты труда сотрудников органов прокуратуры, предусматривает денежное содержание (дополнительное). Сотрудникам органов прокуратуры устанавливаются персональные надбавки, которые обеспечивают стимулирование работы, проявление инициативы и заинтересованности в результатах труда, а также надбавки за специальное звание или воинское звание и выслугу лет на государственной службе.

Условия оплаты труда – денежного содержания (довольствия) сотрудникам органов прокуратуры устанавливаются Президентом Кыргызской Республики в пределах утвержденного бюджета для Генеральной прокуратуры.

2. Сотрудник органов прокуратуры, воспитывающий детей без отца (матери), пользуется социальными гарантиями и компенсациями в соответствии с законами и иными нормативными правовыми актами Кыргызской Республики об охране семьи и детства.

3. Семье погибшего (умершего) сотрудника органов прокуратуры выплачивается пособие на погребение в порядке и размерах, установленных законодательством Кыргызской Республики.

4. Сотрудники органов прокуратуры, не имеющие своего жилья, обеспечиваются жилыми помещениями, состоящими на балансе органов прокуратуры, а также иным жильем, предоставляемым органами местного самоуправления и государственными администрациями во временное пользование.

5. Не подлежат выселению из жилых помещений, состоящих на балансе органов прокуратуры члены семьи умершего (погибшего) прокурора, следователя, независимо от срока службы и проживания, до достижения младшему ребенку, умершего (погибшего) сотрудника, 18 лет или 23 года при очной форме обучения в высшем учебном заведении, а также сотрудники, уволенные со службы в связи с выходом на пенсию, проработавшие непрерывно в органах прокуратуры не менее 25 лет, не имеющие своего жилья на всей территории республики до получения или приобретения жилья одним из членов семьи.

6. Сотруднику органов прокуратуры, не имеющему своего жилья и пользующемуся жилым помещением по договору поднайма или найма, принадлежащим иным гражданам на праве личной собственности, выплачивается компенсация в размерах, установленных законодательством Кыргызской Республики, за счет соответствующей сметы органов прокуратуры.

7. Детям сотрудника органов прокуратуры по месту жительства его семьи предоставляются места в государственных и муниципальных общеобразовательных и дошкольных образовательных учреждениях во внеочередном порядке.

8. При переводе сотрудника органов прокуратуры по службе в другой регион местные органы власти обязаны оказать супруге (супругу) по их обращению помощь в трудоустройстве.

При переводе сотрудника на другое место службы, связанном с переездом, у его супруги (супруга) стаж трудовой деятельности не прерывается в течение 6 месяцев со дня увольнения с предыдущего места работы.

9. Сотрудникам органов прокуратуры при увольнении со службы в связи с выходом на пенсию выплачивается единовременное выходное пособие в размере 20 окладов месячного денежного содержания.

Единовременное выходное пособие не выплачивается лицам, получившим аналогичное выходное пособие при увольнении из других государственных органов.

Статья 86. Гарантии медицинского и санаторно-курортного обслуживания

1. Сотруднику органов прокуратуры и членам его семьи гарантируется бесплатное медицинское обслуживание, реализуемое проведением санитарно-гигиенических, профилактических, лечебно-профилактических мероприятий, осуществлением постоянного контроля за состоянием здоровья, оказанием всех видов медицинской помощи в соответствии с законодательством Кыргызской Республики в сфере охраны здоровья граждан во всех государственных медицинских учреждениях, подразделениях и частях.

2. Сотрудник органов прокуратуры в обязательном порядке ежегодно проходит амбулаторное или стационарное медицинское обследование и пользуется правом на льготное медико-социальное, лекарственное и протезно-ортопедическое обеспечение.

3. Сотрудник органов прокуратуры, уволенный со службы (кроме лиц, уволенных по отрицательным мотивам) и имеющий выслугу 20 лет и более в органах прокуратуры, а также уволенный сотрудник, ставший инвалидом вследствие ранения (контузии), травмы или увечья, полученных в период прохождения службы, либо заболевания, связанного с пребыванием на службе, независимо от выслуги лет имеет право на бесплатную медицинскую помощь во всех государственных медицинских учреждениях, подразделениях и частях.

4. Сотрудник органов прокуратуры и члены его семьи имеют право на санаторно-курортное обслуживание на льготных условиях в ведомственных санаториях. Льготные санаторно-курортные путевки предоставляются сотруднику в раз-

мере 50 процентов, членам семьи – 30 процентов стоимости в пределах ежегодно предусматриваемых средств ведомственных санаториев.

5. Право на санаторно-курортное обслуживание сохраняется за уволенными (за исключением дискредитирующих оснований) сотрудниками, имеющими выслугу 20 лет и более в органах прокуратуры в календарном исчислении. Направленным на лечение по заключению медицинского учреждения в санаторно-курортные и оздоровительные учреждения предоставляются льготные путевки в размере 50 процентов стоимости в пределах ежегодно предусматриваемых средств ведомственных санаториев.

6. Сотруднику органов прокуратуры, являющемуся донором, предоставляются также иные установленные законодательством Кыргызской Республики о донорстве гарантии и преимущества.

Статья 87. Погребение сотрудника органов прокуратуры

Погребение сотрудника органов прокуратуры, погибшего (умершего) во время прохождения службы или умершего после окончания службы вследствие травмы, ранения, контузии или заболевания, полученных в период прохождения службы, осуществляется за счет средств, выделяемых на финансирование органов прокуратуры и организуется руководителями соответствующих органов прокуратуры.

Статья 88. Выслуга лет

1. Выслуга лет сотрудника органов прокуратуры исчисляется в целях назначения пенсии, ежемесячной надбавки за выслугу лет, выплаты различных видов компенсации, определения продолжительности ежегодного отпуска, предоставления иных социальных гарантий, награждения и поощрения.

2. Сотруднику органов прокуратуры время прохождения службы в высокогорных районах, отдаленных и труднодоступных зонах засчитывается в трудовой стаж на льготных условиях в порядке, устанавливаемом законодательством Кыргызской Республики.

3. Порядок исчисления выслуги лет сотрудников органов прокуратуры определяется Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Статья 89. Пенсионное обеспечение сотрудников органов прокуратуры

1. Пенсионное обеспечение сотрудников органов прокуратуры и членов их семей осуществляется в соответствии с условиями, нормами и порядком, установленными Законом Кыргызской Республики «О пенсионном обеспечении военнослужащих».

2. Организация пенсионного обеспечения сотрудников органов прокуратуры и членов их семей возлагается на Генеральную прокуратуру.

§ 7. Кадровая работа в органах прокуратуры

Статья 90. Кадровая работа. Основные направления формирования кадрового состава органов прокуратуры

1. Основными направлениями формирования кадрового состава органов прокуратуры являются:

- 1) подготовка на плановой основе кадров для замещения должностей в органах прокуратуры;
- 2) создание условий для профессионального и должностного роста сотрудников;
- 3) оценка результатов служебной деятельности сотрудников путем проведения аттестации;
- 4) создание резервов кадров и их эффективное использование;
- 5) применение современных кадровых технологий при приеме на службу в органы прокуратуры и ее прохождении.

Организация кадровой работы в органах прокуратуры осуществляется в порядке, определяемом правовыми актами Генеральной прокуратуры.

2. Подготовка кадров для органов прокуратуры осуществляется путем:

- 1) подготовки лиц, впервые принятых на службу в органы прокуратуры, по программам профессиональной подготовки в целях приобретения ими основных профессиональных знаний, умений, навыков и компетенций, необходимых для выполнения служебных обязанностей;
- 2) переподготовки сотрудников по программам переподготовки в целях приобретения ими компетенции, необходимой для осуществления нового вида служебной деятельности и получения новой квалификации;
- 3) повышения квалификации в целях совершенствования имеющейся и (или) приобретения новой компетенции, необходимой для осуществления служебной деятельности и (или) повышения профессионального уровня в рамках имеющейся квалификации по замещаемой должности.

3. Повышение квалификации сотрудниками органов прокуратуры, получение ими дополнительного образования в целях улучшения профессионального уровня является преимущественным основанием для их включения в резерв кадров на выдвижение на высшую должность.

4. Сотрудник органов прокуратуры может получать дополнительное профессиональное образование за пределами Кыргызской Республики в соответствии с вступившими в установленном законом порядке в силу международными договорами, участницей которых является Кыргызская Республика.

5. Порядок организации подготовки кадров для замещения должностей в органах прокуратуры, повышения их квалификации определяется правовыми актами Генеральной прокуратуры.

§ 8. Прекращение службы в органах прокуратуры

Статья 91. Основания прекращения службы в органах прокуратуры

1. Служба в органах прокуратуры прекращается при увольнении сотрудника из органов прокуратуры.

2. Основаниями прекращения службы в органах прокуратуры являются:

- 1) увольнение сотрудника по собственному желанию;
- 2) увольнение сотрудника по инициативе органа прокуратуры (его руководителя);

3) увольнение сотрудника по обстоятельствам, не зависящим от воли сторон;

4) отставка сотрудника органов прокуратуры.

Статья 92. Увольнение сотрудника органов прокуратуры по собственному желанию

1. Прекращение службы может быть осуществлено по собственному желанию сотрудника на основе поданного им письменного заявления, в том числе при выходе на пенсию по выслуге лет в соответствии с законодательством Кыргызской Республики о пенсионном обеспечении военнослужащих.

2. Сотрудник имеет право отозвать свое заявление об увольнении не позднее чем за 3 дня до истечения срока, указанного в его заявлении, в случае если органом прокуратуры не был издан приказ об увольнении.

3. По истечении срока, указанного в заявлении, сотрудник органов прокуратуры вправе прекратить работу, а орган прокуратуры в последний день службы обязан выдать освобожденному трудовую книжку и произвести выплаты причитающихся ему сумм.

Статья 93. Увольнение сотрудника по инициативе руководителя органа прокуратуры

По инициативе органа прокуратуры сотрудник может быть уволен из органов прокуратуры руководителем органа прокуратуры в случаях:

1) несоблюдения ограничений, связанных со службой, предусмотренных статьей 55 настоящего конституционного Закона;

- 2) реорганизации структуры органов прокуратуры;
- 3) сокращения штатной численности органов прокуратуры;
- 4) утраты доверия при наличии одного из следующих оснований:

а) использование служебного положения в личных корыстных интересах;

б) непринятие своевременных действий по предотвращению и (или) урегулированию конфликта интересов, стороной которого он является;

в) неоднократное и (или) грубое нарушение требований профессиональной этики сотрудника органов прокуратуры, в том числе и во внеурочное время, по представлению комиссии по этике;

г) неоднократное непредставление декларации о доходах, имуществе и обязательствах либо представление заведомо недостоверных или неполных данных;

д) сокрытие наличия гражданства иного государства;

е) предоставление заведомо ложной информации о наличии гражданства Кыргызской Республики;

ж) занятие любыми видами предпринимательской деятельности или деятельности в органах управления коммерческих организаций;

з) использование своего служебного положения для пропаганды того или иного отношения к религии, а также при решении вопросов, затрагивающих интересы террористической, экстремистской и незаконной религиозной деятельности;

и) создание, членство, участие или содействие в любой форме политическим партиям, некоммерческим и религиозным организациям, должностным лицам государственных и муниципальных органов власти, преследующим политические цели;

к) организация или участие в забастовках, митингах, манифестациях, а также в других действиях, препятствующих функционированию государственных органов или органов местного самоуправления;

л) работа по совместительству на предприятиях, в учреждениях и организациях, за исключением работ, связанных с научной, педагогической, изобретательской деятельностью;

м) передача документов с грифом ограничения доступа для служебного пользования любым юридическим и физическим лицам без письменного разрешения руководителя органа;

н) разглашение охраняемой законом тайны (государственной, военной, служебной и иной), ставшей известной сотруднику органов прокуратуры в связи с исполнением им возложенных обязанностей;

5) несоответствия сотрудника занимаемой должности вследствие недостаточной квалификации, подтвержденной результатами аттестации;

6) отказа от перевода в порядке ротации в случаях, предусмотренных настоящим конституционным Законом;

7) отказа сотрудника, находящегося в распоряжении кадров, от 2 предложенных вакантных должностей (в том числе нижестоящих должностей);

8) выхода из гражданства Кыргызской Республики, утраты гражданства Кыргызской Республики или принятия гражданства иностранного государства;

9) в связи с достижением предельного возраста пребывания на службе в органах прокуратуры;

10) прогула (отсутствие на работе более 3 часов подряд в течение рабочего дня без уважительных причин);

11) появления на работе в состоянии алкогольного, наркотического или иного опьянения;

12) представления сотрудником подложных документов или заведомо ложных сведений при принятии на службу в органы прокуратуры, если эти документы или сведения могли являться основанием для отказа в приеме на службу.

Статья 94. Прекращение службы в органах прокуратуры по обстоятельствам, не зависящим от воли сторон

1. По обстоятельствам, не зависящим от воли сторон, служба в органах прокуратуры может быть прекращена по следующим обстоятельствам:

- 1) ликвидация органа прокуратуры;
- 2) назначение сотруднику органов прокуратуры наказания, исключающего продолжение службы в соответствии с вступившим в законную силу обвинительным приговором суда;
- 3) состояние здоровья в соответствии с медицинским заключением;
- 4) смерть сотрудника органов прокуратуры, а также признание судом его умершим или безвестно отсутствующим.

2. Сотруднику органов прокуратуры, освобожденному от

(Продолжение на 27-ой стр.)

КОНСТИТУЦИОННЫЙ ЗАКОН КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ О ПРОКУРАТУРЕ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

(Начало на 26-ой стр.)

должности по основанию, предусмотренному пунктом 1 части 1 настоящей статьи, при наличии вакансии предлагается другая равнозначная или нижестоящая должность. В случае отсутствия вакансии либо отказа от должности сотрудник органов прокуратуры, по его согласию, включается в распоряжение кадров.

Статья 95. Отставка прокурора

1. Отставкой является прекращение исполнения обязанностей по службе прокурором, назначаемым на должность Президентом Кыргызской Республики, по его письменному заявлению.

2. Основаниями для отставки являются:

- 1) выход на пенсию;
- 2) принципиальное несогласие с решением государственного органа или должностного лица, а также этические препятствия для пребывания на службе в органах прокуратуры;
- 3) состояние здоровья, препятствующее выполнению служебных полномочий (при наличии медицинского заключения).

Статья 96. Зачисление сотрудника в распоряжение кадров органов прокуратуры

1. Зачисление сотрудника органов прокуратуры в распоряжение кадров осуществляется в случаях:

- 1) освобождения сотрудника от занимаемой должности в связи с реорганизацией структуры органа прокуратуры, упразднением подразделения, сокращения штатной численности или должности при отсутствии вакантной должности;
- 2) если освобождение было связано с восстановлением сотрудника, ранее занимавшего эту должность, при невозможности назначения его на другую должность;
- 3) если освобождение было связано с выходом на работу сотрудника органов прокуратуры, находившегося в учебном отпуске или отпуске по уходу за ребенком, при невозможности назначения его на другую должность;
- 4) освобождения от должности в связи с направлением сотрудника для дальнейшего прохождения службы в Администрации Президента Кыргызской Республики, аппараты Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, Кабинета Министров Кыргызской Республики, в Секретариат Совета безопасности Кыргызской Республики;

5) прохождения сотрудником военной службы, за исключением прохождения военной службы в органах военной прокуратуры;

6) освобождения сотрудника от занимаемой должности в связи с переездом и проживанием в стране пребывания вместе с супругом (супругой), являющимся (являющейся) сотрудником заграничного учреждения Кыргызской Республики, до восстановления в ранее занимаемой должности по прежнему месту работы по возвращении в Кыргызскую Республику.

2. В распоряжение кадров сотрудники зачисляются на срок не более 4 месяцев, за исключением случаев, предусмотренных пунктами 4 – 6 части 1 настоящей статьи.

3. Приказ о зачислении в распоряжение кадров объявляется сотруднику под роспись. В случае отказа или уклонения сотрудника от подписи составляется соответствующий акт и направляется уведомление по месту прописки или фактическому месту жительства.

Обязательное письменное ознакомление с приказом о зачислении в распоряжение кадров сотрудника на срок не более 4 месяцев является одновременно предупреждением о возможном предстоящем увольнении его из органов прокуратуры в случае отсутствия вакантных должностей.

4. На период нахождения лица в распоряжении кадров в случаях, предусмотренных пунктами 1 и 2 части 1 настоящей статьи, сотруднику выплачивается денежное содержание в размере, определяемом Кабинетом Министров Кыргызской Республики.

Сотрудник органов прокуратуры, находящийся в распоряжении кадров, может привлекаться к работе в органы прокуратуры в порядке и на условиях, определяемых правовыми актами Генерального прокурора.

5. Работодатель обязан в срок не более 4 месяцев нахождения сотрудника в распоряжении кадров предложить ему не менее 2 вакантных должностей (в том числе нижестоящих должностей).

В случае отказа от предложенных вакансий сотрудник подает увольнению из органов прокуратуры.

6. Период нахождения лица в распоряжении кадров засчитывается в выслугу лет (стаж службы).

Глава 9. Особенности организации и обеспечения деятельности органов военной прокуратуры. Структура и организация специализированных прокуратур

Статья 97. Структура и организация органов военной прокуратуры

1. Военная прокуратура входит в единую систему органов прокуратуры Кыргызской Республики и возглавляется заместителем Генерального прокурора – военным прокурором. Военный прокурор подчинен только Генеральному прокурору.

2. Военная прокуратура состоит из центрального аппарата и военных прокуратур гарнизонов.

3. Определение статуса, компетенции, структуры и штатов военной прокуратуры осуществляется Генеральным прокурором.

4. В центральном аппарате военной прокуратуры образуется коллегия в составе военного прокурора (председатель), заместителей (по должности), других прокуроров. Персональный состав коллегии утверждается Генеральным прокурором по представлению военного прокурора.

Статья 98. Полномочия военного прокурора и военных прокуроров

1. Военный прокурор имеет заместителей.

2. Военный прокурор:

- 1) организует работу по обеспечению реализации полномочий, возложенных на органы военной прокуратуры;
- 2) руководит деятельностью военной прокуратуры и военных прокуратур гарнизонов; назначает на должность и освобождает от должности сотрудников в порядке, определяемом Генеральным прокурором;

3) издает приказы, распоряжения, обязательные для исполнения подчиненными ему сотрудниками;

4) вносит изменения в штатные расписания центрального аппарата военной прокуратуры и военных прокуратур гарнизонов в пределах численности и фонда оплаты труда, по согласованию с Генеральным прокурором;

5) осуществляет иные полномочия в случаях и порядке, предусмотренных законами и принятыми на их основании правовыми актами Генерального прокурора.

3. Военный прокурор и подчиненные ему прокуроры обладают в пределах своей компетенции полномочиями, определенными настоящим конституционным Законом, и осуществляют их независимо от командования и органов военного управления.

4. Военные прокуроры обладают полномочиями:

1) осуществлять надзор за точным и единообразным исполнением законов и других нормативных правовых актов воинскими учреждениями, их должностными лицами, военнослужащими, военнообязанными, призванными на сборы;

2) требовать от органов военного управления, командиров (начальников) и других должностных лиц соответствующих государственных органов и предприятий Кыргызской Республики, представления необходимых документов, материалов, статистических и иных сведений; проведения проверок и ревизий деятельности подчиненных им воинских учреждений, предприятий, организаций, службы и должностных лиц в связи с имеющимися данными о нарушениях закона, выделения специалистов для выяснения возникших при осуществлении надзора вопросов;

3) участвовать в заседаниях коллегий, служебных совещаниях органов военного управления;

4) проводить личный прием военнослужащих, членов их семей и других граждан;

5) назначать вневедомственные ревизии и проверки;

6) по предъявлении служебного удостоверения беспрепятственно входить на территории и в помещения государственных органов, воинских частей, предприятий, учреждений, организаций и штабов независимо от установленного в них режима, иметь доступ к их документам и материалам;

7) проверять законность содержания осужденных, арестованных и задержанных военнослужащих на гауптвахтах, в дисциплинарных частях и других местах их содержания, немедленно освобождать незаконно содержащихся там лиц;

8) требовать обеспечения охраны, содержания и конвоирования лиц, находящихся на войсковых и гарнизонных гауптвахтах, в иных местах содержания задержанных и заключенных под стражу, соответствующим воинскими частями, военными комендантами, караулами по конвоированию, органами и учреждениями уголовно-исполнительной системы, внутренних дел и национальной безопасности Кыргызской Республики;

9) осуществлять уголовное преследование лиц, имеющих статус военнослужащих.

Статья 99. Кадры органов военной прокуратуры

1. Военными прокурорами и следователями назначаются граждане Кыргызской Республики, годные по состоянию здоровья к военной службе, поступившие на военную службу, имеющие воинское звание или специальное звание и отвечающие требованиям статей 54 и 55 настоящего конституционного Закона. Личный состав военной прокуратуры входит в штатную численность Вооруженных Сил Кыргызской Республики.

2. Прокуроры и следователи органов военной прокуратуры имеют статус военнослужащих, проходят службу в соответствии с настоящим конституционным Законом и Законом Кыргызской Республики «О всеобщей воинской обязанности граждан Кыргызской Республики, о военной и альтернативной службах» и обладают правами и льготами, установленными Законом Кыргызской Республики «О статусе военнослужащих» и настоящим конституционным Законом.

3. Определение прокуроров и следователей на военную службу в органы военной прокуратуры производится Генеральным прокурором.

4. Увольнение в запас (отставку) лиц высшего офицерского состава военной прокуратуры производится Президентом Кыргызской Республики по представлению Генерального прокурора.

Увольнение в запас других военных прокуроров и следователей производится Генеральным прокурором по представлению военного прокурора.

5. Должности военных прокуроров и следователей и соответствующие им воинские звания включаются в перечни воинских должностей.

6. Военные прокуроры и следователи поощряются и несут дисциплинарную ответственность в соответствии с настоящим конституционным Законом, законодательством Кыргызской Республики и Дисциплинарным уставом Вооруженных Сил Кыргызской Республики. Право поощрения и наложения дисциплинарного взыскания имеют только вышестоящие военные прокуроры и Генеральный прокурор.

Статья 100. Материальное и социальное обеспечение военнослужащих органов военной прокуратуры

1. На военнослужащих органов военной прокуратуры распространяется законодательство Кыргызской Республики, устанавливающее правовые и социальные гарантии, пенсионное, медицинское, другие виды обеспечения военнослужащих.

2. Военные прокуроры и следователи обеспечиваются денежным довольствием в соответствии с законодательством о статусе военнослужащих.

3. Военнослужащие органов военной прокуратуры, не имеющие своего жилья, обеспечиваются жилищными помещениями в порядке, предусмотренном настоящим конституционным Законом, а также иным жильем, предоставляемым по нормам к условиям, определенным для военнослужащих.

Статья 101. Финансирование и материально-техническое обеспечение органов военной прокуратуры

1. Финансирование и материально-техническое обеспечение органов военной прокуратуры, выделение им служебных помещений, транспорта, средств связи и других видов обес-

печения и довольствия осуществляются за счет республиканского бюджета.

2. Охрана служебных помещений органов военной прокуратуры осуществляется воинскими частями по согласованию с руководителем ведомства, в подчинении которого находятся эти воинские части.

Статья 102. Структура и организация специализированных прокуратур

1. Специализированные прокуратуры входят в единую систему органов прокуратуры, возглавляются прокурорами специализированных прокуратур. Прокуроры специализированных прокуратур подчинены Генеральному прокурору.

2. Специализированные прокуратуры действуют по экстерриториальному принципу на всей территории Кыргызской Республики.

3. Структура, направления деятельности специализированных прокуратур и полномочия прокурорских сотрудников специализированных прокуратур определяются правовыми актами Генерального прокурора.

4. Прокуроры специализированных прокуратур назначаются на должность и освобождаются от должности Генеральным прокурором.

5. Прокурор специализированной прокуратуры имеет заместителей.

6. Прокурор специализированной прокуратуры:

1) организует работу по обеспечению реализации полномочий, возложенных на специализированную прокуратуру;

2) руководит деятельностью специализированной прокуратуры; назначает на должность и освобождает от должности сотрудников органов прокуратуры в порядке, определяемом Генеральным прокурором;

3) издает приказы, распоряжения, обязательные для исполнения подчиненными ему сотрудниками;

4) вносит изменения в штатное расписание специализированной прокуратуры в пределах численности и фонда оплаты труда, по согласованию с Генеральной прокуратурой;

5) осуществляет иные полномочия в случаях и порядке, предусмотренных законами и правовыми актами Генерального прокурора.

Глава 10. Иные вопросы организации и деятельности органов прокуратуры и порядок вступления в силу настоящего конституционного Закона

Статья 103. Финансовое и материально-техническое обеспечение деятельности органов прокуратуры

1. Финансирование и материально-техническое обеспечение органов прокуратуры осуществляются в централизованном порядке за счет средств республиканского бюджета.

2. Генеральный прокурор либо его заместитель непосредственно участвует в обсуждении проекта республиканского бюджета в Жогорку Кенеше Кыргызской Республики.

3. Кабинет Министров Кыргызской Республики, местные государственные администрации обеспечивают органы прокуратуры служебными помещениями.

Статья 104. Вступление в силу настоящего конституционного Закона и переходные положения

1. Настоящий конституционный Закон вступает в силу по истечении 10 дней со дня официального опубликования, за исключением положений, для которых частью 2 настоящей статьи установлены иные сроки вступления в силу.

2. Положения части 9 статьи 84, частей 6 и 9 статьи 85, части 2 статьи 88, части 4 статьи 96 настоящего конституционного Закона вступают в силу с 1 января 2022 года. При этом время прохождения службы сотрудниками органов прокуратуры в высокогорных районах, отдаленных и труднодоступных зонах до вступления настоящего конституционного Закона, засчитывается в трудовой стаж на льготных условиях.

3. Действие статьи 96 настоящего конституционного Закона не распространяется на сотрудников органов прокуратуры, находившихся в распоряжении кадров и освобожденных от занимаемых должностей органов прокуратуры до вступления в силу Закона Кыргызской Республики «О прокуратуре Кыргызской Республики» от 24 августа 2020 года №143.

Сотрудникам, освобожденным от занимаемых должностей, но не находящимся в распоряжении кадров, период времени до назначения их на должности или увольнения из органов прокуратуры в выслугу лет (стаж службы) не засчитывается.

4. Признать утратившими силу со дня вступления в силу настоящего конституционного Закона:

1) конституционный Закон Кыргызской Республики «Об отдельных полномочиях прокуратуры, установленных Конституцией Кыргызской Республики» от 13 июля 2017 года №124 (Ведомости Жогорку Кенеша Кыргызской Республики, 2017 г., №7-8, ст. 726);

2) Закон Кыргызской Республики «О прокуратуре Кыргызской Республики» от 24 августа 2020 года №143 (газета «Эркин-Тоо» от 4 сентября 2020 года №70);

3) статью 3 Закона Кыргызской Республики «О внесении изменений в некоторые законодательные акты по вопросу использования средств, возмещаемых правоохранительными и надзорными органами» от 22 января 2021 года №11 (газета «Эркин-Тоо» от 29 января 2021 года №7).

5. До приведения законодательства Кыргызской Республики в соответствие с настоящим конституционным Законом нормативные правовые акты Кыргызской Республики применяются в той части, в которой они ему не противоречат.

6. Кабинету Министров Кыргызской Республики в трехмесячный срок со дня вступления в силу настоящего конституционного Закона:

1) внести в Жогорку Кенеш Кыргызской Республики законопроекты о приведении законодательных актов в соответствие с настоящим конституционным Законом;

2) привести свои нормативные правовые акты в соответствие с настоящим конституционным Законом.

Президент
Кыргызской Республики

С.ЖАПАРОВ

г.Бишкек, 10 сентября 2021 года, №114

ТАЛАС ОБЛУСУНУН ТАЛАС РАЙОНУНУН А.НУРЖАНОВ АЙЫЛ ӨКМӨТҮНҮН БАШЧЫСЫН ШАЙЛООНУ ДАЙЫНDOO ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

Талас облусунун Талас райондук мамлекеттик администрациясынын башчысы – акиминин 2021-жылдын 14-сентябрындагы №189 буйругу менен А.Нуржанов айыл өкмөтүнүн башчысы Эстебесов Уланбек Бийгазиевич өзү берген арызынын негизинде ээлеген кызматынан бошотулган.

«Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8-беренелерине, «Жергиликтүү өз алдынча башкаруу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 49-беренесине, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2017-жылдын 6-январындагы №3 токтому менен бекитилген «Айыл өк-

мөтүнүн башчысын шайлоонун тартиби жөнүндө» Жобосуна ылайык Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Талас облусунун Талас районунун А.Нуржанов айыл өкмөтүнүн башчысын шайлоо 2021-жылдын 4-октябрына дайындалсын жана саат 9.00дөн 12.00гө чейин өткөрүлсүн.
2. Талас аймактык шайлоо комиссиясы жергиликтүү өз алдынча башкаруунун аткаруу органдарынын башчыларынын шайлоону Кыргыз Республикасынын мыйзамдарына ылайык жана Кыргыз Республикасынын Өкмөтү тарабынан 2020-жылдын 11-майындагы №244 токтому менен

бекитилген санитардык-эпидемиологиялык эрежелердин сакталышы менен өткөрүүнү уюштурсун.

3. Бул токтом «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

4. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары Т.Шайназаровго жүктөлсүн.

ТӨРАГА

Н.ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2021-жылдын 15-сентябры, №696

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРИНИН КЭЭ БИР ДЕПУТАТТАРЫНЫН ЫЙГАРЫМ УКУКТАРЫН МӨӨНӨТҮНӨН МУРДА ТОКТОТУУ, КАТТАЛГАН ТАЛАПКЕРЛЕРДИН ТИЗМЕСИМЕН ЧЫГАРУУ ЖАНА БОШ КАЛГАН ДЕПУТАТТЫК МАНДАТТАРДЫ ЖЕРГИЛИКТҮҮ КЕҢЕШТЕРДИН ДЕПУТАТТЫГЫНА ТАЛАПКЕРЛЕРГЕ ӨТКӨРҮП БЕРҮҮ ЖӨНҮНДӨГҮ АКСЫ, БАЗАР-КОРГОН, ӨЗГӨН ЖАНА НООКАТ АЙМАКТЫК ШАЙЛОО КОМИССИЯЛАРЫНЫН ЧЕЧИМДЕРИН БЕКИТҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН

ТОКТОМУ

«Кыргыз Республикасынын шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча шайлоо комиссиялары жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 20-беренесине, «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесине жана «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесине ылайык Аксы, Базар-Коргон, Өзгөн жана Ноокат аймактык шайлоо комиссиялары жергиликтүү кеңештердин кээ бир депутаттарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу, катталган талапкерлердин тизмесинен чыгаруу жана бош калган депутаттык мандаттарды шайланган депутаттардан кийинки талапкерлерге өткөрүп берүү жөнүндө чечимдерди кабыл алышкан.

«Жергиликтүү кеңештердин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 52-беренесине жана «Жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын статусу жөнүндө» Кыргыз Республикасынын Мыйзамынын 3-беренесине жана «Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссия-

сы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8-беренелерине ылайык Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Аксы, Базар-Коргон, Өзгөн жана Ноокат аймактык шайлоо комиссияларынын жергиликтүү кеңештердин 1-тиркемеде көрсөтүлгөн депутаттарынын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу боюнча чечимдери бекитилсин.
2. Өзгөн аймактык шайлоо комиссиясынын 2-тиркемеде көрсөтүлгөн катталган талапкерлердин тизмесинен чыгаруу боюнча чечими бекитилсин.
3. Аксы, Базар-Коргон, Өзгөн жана Ноокат аймактык шайлоо комиссияларынын 3-тиркемеде көрсөтүлгөн бош калган депутаттык мандаттарды шайланган депутаттардан кийинки талапкерлерге өткөрүп берүү жөнүндө чечимдери бекитилсин.
4. Жергиликтүү кеңештердин 1-тиркемеде көрсөтүлгөн

депутаттарынын күбөлүктөрү, ушул токтом жарыяланган күндөн тартып, анык эмес деп таанылсын.

5. Аксы, Базар-Коргон, Өзгөн жана Ноокат аймактык шайлоо комиссиялары 3-тиркемеде көрсөтүлгөн жергиликтүү кеңештердин шайланган депутаттарын каттасын жана аларга белгиленген үлгүдөгү күбөлүктөрдү жана төш белгилерди тапшырсун.

6. Бул токтом «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

7. Бул токтомдун көчүрмөсү тиешелүү аймактык шайлоо комиссияларына жана жергиликтүү кеңештерге жөнөтүлсүн.

8. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары Т.Шайназаровго жүктөлсүн.

ТӨРАГА

Н.ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2021-жылдын 15-сентябры, №697

Кыргыз Республикасынын
Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча
борбордук комиссиясынын
2021-жылдын 15-сентябрындагы
№697 токтомунун 1-тиркемеси

Кыргыз Республикасынын
Шайлоо жана референдум өткөрүү
боюнча борбордук комиссиясынын
2021-жылдын 15-сентябрындагы
№697 токтомунун 2-тиркемеси

Депутаттык ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулган жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын тизмеси

№	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Депутаттык ыйгарым укуктары мөөнөтүнөн мурда токтотулган жергиликтүү кеңештердин депутаттарынын Ф.А.А.	Ыйгарым укугунун токтотулушунун себеби	Депутаттын ыйгарым укуктарын мөөнөтүнөн мурда токтотуу боюнча АШКнын чечиминин № жана датасы
Жалал-Абад облусу				
Аксы району				
1.	Кара-Суу айылдык	Райышбеков Курсантбек Шереманович	Өз арызы	№65, 30.08.2021-ж.
Базар-Коргон району				
2.	Бешик-Жон айылдык	Олжобаева Нуржамал Курманбековна	Өз арызы	№76, 08.09.2021-ж.
3.	Базар-Коргон шаардык	Камалдинов Адылбек Камалдинович	Өз арызы	№77, 10.09.2021-ж.
Ош облусу				
Өзгөн району				
4.	Төрт-Көл айылдык	Абакиров Данияр Жанболотович	Депутаттык ыйгарым укуктарын аткаруусуна сыйышпаган башка кызматка өтүшү	№94, 10.09.2021-ж.
5.	Дөн-Булак айылдык	Хасанова Суйумкан Бекмуратовна	Депутаттык ыйгарым укуктарын аткаруусуна сыйышпаган башка кызматка өтүшү	№94, 10.09.2021-ж.
Ноокат району				
6.	Төөлөс айылдык	Аширматов Нургазы Арзыматович	Өз арызы	№53, 11.09.2021-ж.
7.		Досбаев Аскарбек Асаталлаевич	Өз арызы	№53, 11.09.2021-ж.

Жергиликтүү кеңештердин депутаттыгына саясий партиялардын катталган талапкерлеринин тизмесинен чыгарылган талапкерлердин тизмеси

№	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Катталган талапкерлердин тизмесиндеги талапкердин Ф.А.А.	Негиз	Тизмеден чыгаруу боюнча АШКнын чечими
Ош облусу				
Өзгөн району				
1.	Төрт-Көл айылдык	Алмазов Апастан	Өз арызы	№94, 10.09.2021-ж.

Кыргыз Республикасынын
Шайлоо жана референдум өткөрүү
боюнча борбордук комиссиясынын
2021-жылдын 15-сентябрындагы
№697 токтомунун 3-тиркемеси

Жергиликтүү кеңештердин шайланган депутаттары деп таанылган талапкерлердин тизмеси

№	Жергиликтүү кеңештердин аталыштары	Жергиликтүү кеңештин кийинки шайланган депутатынын Ф.А.А.	Иштеген жери, ээлеген кызматы	Бош калган депутаттык мандатты ыйгаруу боюнча АШКнын чечими
Жалал-Абад облусу				
Аксы району				
1.	Кара-Суу айылдык	Чыныбеков Арстанбек Манасович	Убактылуу иштебейт	№65, 30.08.2021-ж.
Базар-Коргон району				
2.	Бешик-Жон айылдык	Аширова Гүлзар Акимбердиевна	Жеке ишкер	№76, 08.09.2021-ж.
3.	Базар-Коргон шаардык	Юсупов Уланбек Манапович	Жеке ишкер	№77, 10.09.2021-ж.
Ош облусу				
Өзгөн району				
4.	Төрт-Көл айылдык	Ысмайылов Эмил Ысмайылович	Жеке ишкер	№95, 10.09.2021-ж.
5.	Дөн-Булак айылдык	Айдошева Сабирахан Маматамимовна	Жеке ишкер	№95, 10.09.2021-ж.
Араван району				
6.	Төөлөс айылдык	Төрөев Мамат Эргешович	Төөлөс жайыт комитетинин төрагасынын орун басары	№53, 11.09.2021-ж.
7.		Жапарова Тажихан	Аялдар кеңешинин төрайымы	№53, 11.09.2021-ж.

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН «КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ЖОГОРКУ КЕҢЕШИНИН ДЕПУТАТТАРЫН ШАЙЛООДО ШАЙЛОО ОКРУГДАРЫНЫН СХЕМАСЫ ЖАНА ЧЕК АРАЛАРЫ ЖӨНҮНДӨ» 2021-ЖЫЛДЫН 5-СЕНТЯБРЫНДАГЫ №684 ТОКТОМУНА ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ТУУРАЛУУ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ШАЙЛОО ЖАНА РЕФЕРЕНДУМ ӨТКӨРҮҮ БОЮНЧА БОРБОРДУК КОМИССИЯСЫНЫН ТОКТОМУ

«Кыргыз Республикасынын Президентин жана Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоо жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 13-беренесине, Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын 2020-жылдын 20-январындагы №4 токтому менен бекитилген «Шайлоо округдары менен шайлоо участкаларынын схемаларын жана чек араларын башкаруу тартиби жөнүндө» Жобосуна ылайык, шайлоо округдарын жана шайлоо участкаларын түзүү маселелери боюнча Жумушчу топтун 2021-жылдын 14-сентябрындагы №2 чечимин эске алып, «Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы жөнүндө» Кыргыз Республикасынын конституциялык Мыйзамынын 3, 4, 8-беренелерин жетекчиликке алып Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясы

ТОКТОМ КЫЛАТ:

1. Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын «Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоодо шайлоо округдарынын схемасы жана чек аралары жөнүндө» 2021-жылдын 5-сентябрындагы №684 токтомуна төмөнкүдөй өзгөртүүлөр киргизилсин:

- 2-пункттун бешинчи – он үчүнчү абзацтары төмөнкү редакцияда баяндалсын:

«№4 Көк-Жар шайлоо округу

№5 Ноокат шайлоо округу

№6 Араван шайлоо округу

№7 Ош шайлоо округу

№8 Төлөйкөн шайлоо округу

№9 Кара-Суу шайлоо округу

№10 Куршаб шайлоо округу

№11 Алай шайлоо округу

№12 Өзгөн шайлоо округу»;

- Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңешинин депутаттарын шайлоодо бир мандаттуу шайлоо округдарынын чек аралары №4төн тартып №12ге чейин (кошуп алганда) төмөнкү редакцияда баяндалсын:

«№4 Көк-Жар шайлоо округу

Борбору: Ноокат району, Ноокат шаары, райондук мамлекеттик администрациясынын имараты

Шайлоочулардын саны: 80426

Чек аралары: Араван районунун Төө-Моюн айыл аймагы толугу менен; Ноокат районунун Төөлөс, Ынтымак, Т. Кулатов, Он-Эки-Бел, Найман, Көк-Жар, Бел, Жаңы-Ноокат айыл аймактары, Гулистан айыл аймагындагы №5402, №5403 шайлоо участкаларынын чек аралары толугу менен кирет.

№5 Ноокат шайлоо округу

Борбору: Ноокат району, Ноокат шаары, райондук мамлекеттик администрациясынын имараты

Шайлоочулардын саны: 82006

Чек аралары: Ноокат районунун Гулистан айыл аймагындагы №5400, №5401, №5525, №5593 шайлоо участкаларынын чек аралары толугу, Ноокат шаары, Мирмахмудов, Кара-Таш, Т.Зулпуев, Кыргыз-Ата, Кеңеш, Н.Исанов, Көк-Бел айыл аймактары толугу менен кирет.

№6 Араван шайлоо округу

Борбору: Араван району, Араван айылы, райондук мамлекеттик администрациясынын имараты

Шайлоочулардын саны: 91029

Чек аралары: Араван районунун Алля Анаров, Керме-Тоо, Мангыт, Нурабад, С.Юсупов, Тепе-Коргон, Чек-Абад айыл аймактары толугу менен; Кара-Суу районунун Кызыл-Кыштак айыл аймагы толугу менен кирет.

№7 Ош шайлоо округу

Борбору: Ош шаары, мэриянын имараты

Шайлоочулардын саны: 110685

Чек аралары: Ош шаарынын Ош-МТУ-Жапалак, Ош-МТУ-1, Ош-МТУ-2, Ош-МТУ-3, Ош-МТУ-5 толугу менен кирет.

№8 Төлөйкөн шайлоо округу

Борбору: Кара-Суу шаары, райондук мамлекеттик администрациясынын имараты

Шайлоочулардын саны: 118551

Чек аралары: Кара-Суу районунун Мады, Шарк, Төлөйкөн, Папан айыл аймактары толугу менен; Ош шаарынын Ош-МТУ-4, Ош-МТУ-6 толугу менен кирет.

№9 Кара-Суу шайлоо округу

Борбору: Кара-Суу шаары, райондук мамлекеттик администрациясынын имараты

Шайлоочулардын саны: 100604

Чек аралары: Кара-Суу районунун Сарай, Кара-Суу шаары, Ак-Таш, Жоош, Нариман, Кашкар-Кыштак айыл аймактары толугу менен кирет.

№10 Куршаб шайлоо округу

Борбору: Өзгөн району, Өзгөн шаары, райондук мамлекеттик администрациясынын имараты.

Шайлоочулардын саны: 112847

Чек аралары: Өзгөн районунун Өзгөн шаарындагы №5058, №5059, №5060, №5062, №5063, №5473, №5498, №5578, №5579 шайлоо участкаларынын чек аралары толугу менен Кароол, Куршаб, Кара-Таш, Жалпак-Таш, Кызыл-Октябрь айыл аймактары толугу менен кирет; Кара-Суу районунун Кызыл-Суу, Жаңы-Арык, Отуз-Адыр, Катта-Талдык, Сары-Колот, Савай айыл аймактары толугу менен; Алай районунун Жаңы-Алай айыл аймагы толугу менен кирет.

№11 Алай шайлоо округу

Борбору: Алай району, Гүлчө айылы, Алай райондук мамлекеттик администрациясынын имараты

Шайлоочулардын саны: 115944

Чек аралары: Алай районунун Будадык, Бүлөлү, Гүлчө, Жошолу, К.Белекбаев ат. Алай, Кабылаң-Көл, Коңур-Дөбө, Корул, Ленин, Сары-Могол, Сары-Таш, Талды-Суу, Үч-Төбө айыл аймактары толугу менен; Чоң-Алай районунун Жекенди, Кашка-Суу, Чоң-Алай айыл аймактары толугу менен; Кара-Кулжа районунун Алайку, Капчыгай, Кара-Гүз, Кеңеш, Кызыл-Жар, Ой-Тал, Сары-Булак, Чалма, Ылай-Талаа, Кашка-Жол, Кара-Кочкор, Кара-Кулжа айыл аймактары толугу менен кирет.

№12 Өзгөн шайлоо округу

Борбору: Өзгөн району, Өзгөн шаары, райондук мамлекеттик администрациясынын имараты

Шайлоочулардын саны: 90047

Чек аралары: Өзгөн районунун Ак-Жар, Алтын-Булак, Жазы, Зергер, Колдук, Кызыл-Тоо, Мырза-Аке, Салам-Алик, Баш-Дөбө, Дөң-Булак, Жылалды, Ийри-Суу, Төрт-Көл, Чаңгет айыл аймактары толугу менен кирет, Өзгөн шаарындагы №5499, №5064, №5065, №5061, №5066 шайлоо участкаларынын чек аралары толугу менен кирет»;

- «№31 Кемин округдук шайлоо комиссиясынын курамы» деген сөздөр «№31 Чүй–Кемин округдук шайлоо комиссиясынын курамы» деген сөздөргө алмаштырылсын.

2. Бул токтом «Эркин-Тоо» газетасына жана Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын расмий сайтына жарыялансын.

3. Бул токтомдун аткарылышын контролдоо Кыргыз Республикасынын Шайлоо жана референдум өткөрүү боюнча борбордук комиссиясынын төрагасынын орун басары Т.У.Шайназаровго жүктөлсүн.

ТӨРАГА

Н.ШАЙЛДАБЕКОВА

Бишкек ш., 2021-жылдын 15-сентябры, №695

**СПЕЦИАЛЬНОЕ УВЕДОМЛЕНИЕ
О ЗАКУПКАХ**

Наименование проекта: **Проект «Улучшения сельского водоснабжения и санитарии»;**

Наименование финансирования: **Кредит №/Грант №: ISFD # KGZ-1013;**

1. Правительство Кыргызской Республики получило финансирование от Исламского Банка Развития (ИБР) на покрытие расходов проекта «Улучшения сельского водоснабжения и санитарии», и намеревается использовать часть средств для осуществления платежей в рамках контракта на работы. В этой связи Агентство развития и инвестирования сообществ Кыргызской Республики (АРИС) настоящим приглашает правомочных участников подать запечатанные конкурсные предложения на следующие работы:

1. ARIS- ISDB-RWSSIP-SH-W-21-1 - Реабилитация внутренних санитарных помещений в зданиях школ Жалал-Абадской области (Токтогульский район);
2. ARIS- ISDB-RWSSIP-SH-W-21-2 - Реабилитация внутренних санитарных помещений в зданиях школ Жалал-Абадской области (Ала-Букинский и Базар-Коргонский районы);
3. ARIS-ISDB-RWSSIP-SH-W-21-3 - Реабилитация внутренних санитарных помещений в зданиях школ Жалал-Абадской области (Ала-Букинский и Аксыйский районы);

2. Участники торгов могут подавать конкурсные предложения, как это определено в конкурсной документации. Участникам торгов, желающим предложить скидки, будет разрешено сделать это при условии, что эти скидки включены в Письмо конкурсного предложения.

3. Ключевые квалификационные требования для конкурса, следующие:

ARIS-ISDB-RWSSIP-SH-W-21-1:

Финансовые возможности:

- Минимальный среднегодовой оборот 15 000 000,00 сомов, в течение 2018, 2019 и 2020 годов;
- Потребность в финансовых ресурсах в размере 5 600 000,00 сомов;

Опыт работы:

- Участие по крайней мере в одном контракте, аналогичном предлагаемому работам, за последние три года (2018, 2019, 2020 гг.), завершённым удовлетворительно или существенно, где минимальная стоимость контракта составляет 6 000 000,00 сомов.

ARIS-ISDB-RWSSIP-SH-W-21-2:

Финансовые возможности:

- Минимальный среднегодовой оборот 11 600 000,00 сомов, в течение 2018, 2019 и 2020 годов;
- Потребность в финансовых ресурсах в размере 4 400 000,00 сомов;

Опыт работы:

- Участие по крайней мере в одном контракте, аналогичном предлагаемому работам, за последние три года (2018, 2019, 2020 гг.), завершённым удовлетворительно или существенно, где минимальная стоимость контракта составляет 4 700 000,00 сомов.

ARIS-ISDB-RWSSIP-SH-W-21-3:

Финансовые возможности:

- Минимальный среднегодовой оборот 16 600 000,00 сомов, в течение 2018, 2019 и 2020 годов;
- Потребность в финансовых ресурсах в размере 6 200 000,00 сомов;

Опыт работы:

- Участие по крайней мере в одном контракте, аналогичном предлагаемому работам, за последние три года (2018, 2019, 2020 гг.), завершённым удовлетворительно или существенно, где минимальная стоимость контракта составляет 6 700 000,00 сомов.

**Валютой конкурсного предложения является
Кыргызский сом**

4. Выше приведено краткое изложение части требований к информации для потенциальных участников торгов. Участникам предлагается ознакомиться с конкурсной документацией для получения полного спектра критериев до подачи конкурсного предложения. Если имеются какие-либо расхождения между настоящим Специальным уведомлением о закупках и конкурсной документацией, конкурсная документация имеет преимущественную силу.

5. Конкурсные торги будут проводиться посредством национальных конкурсных торгов, как указано в Руководстве ИБР по закупке товаров и работ при финансировании Исламским Банком Развития (апрель 2019 года), и открыты для всех правомочных участников, как это определено в Руководстве по закупкам. Кроме того, ознакомьтесь с пунктами 1.18-21, в которых изложена политика ИБР относительно конфликта интересов.

6. Заинтересованные участники могут получить полный комплект конкурсной документации на русском языке после обязательной регистрации на сайте www.aris.kg, в разделе тендеры.

7. Конкурсные предложения будут вскрыты в присутствии участников, пожелавших присутствовать, 8 октября 2021 года, 11.00 (местное время) в Центральном офисе АРИС по адресу: Кыргызская Республика, г. Бишкек, ул. Боконбаева, 102, конференц-зал.

“НУР ТЕЛЕКОМ” ЖЧКсы

2021-жылдын 27-сентябрынан баштап “Нур Телеком” тармагынын бардык абоненттери үчүн роуминг кызматтарынын тарифи өзгөрүлө тургандыгын өз абоненттерине маалымдайт.

Роуминг кызматынан пайдалануу жана кызмат көрсөтүү шарттары туурасында кеңири маалыматтарды www.o.kg сайтынан же О! тейлөө жана са-туу кеңселеринен билүүгө болот.

“Нур Телеком” ЖЧКсынын №16-0062 КР, №16-0063 КР, МБАнын лицензиялары.

C-227

ООО «НУР ТЕЛЕКОМ»

уведомляет об изменении абонентских тарифов на услуги роуминга для всех абонентов сети «Нур Телеком» с 27 сентября 2021 года.

Более подробную информацию об условиях предоставления и пользования услугой роуминга Вы можете узнать на официальном сайте компании www.o.kg или в офисах продаж и обслуживания О!

Лицензии ГАС: ООО «Нур Телеком»: №16-0062-КР, №16-0063-КР.

ОАО МКК “ФОНД РАЗВИТИЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА”

- Дата проведения: **14 сентября 2021 года.**
- Вид общего собрания акционеров: **Внеочередное общее собрание акционеров ОАО МКК “Фонд развития предпринимательства”.**
- Место проведения: **г.Бишкек, ул. Абдрахманова, 175.**
- Форма проведения: **Очная.**
- Кворум общего собрания: **100%**

Вопросы поставленные на голосование.	Итоги голосования (%)		
	За	Против	Воздержался
О составе счетной комиссии.	100 %		
О внесении изменений в бюджет ОАО МКК «ФРП» на 2021 год.	100 %		
О досрочном прекращении полномочий члена Совета директоров ОАО МКК «ФРП».	100 %		
Об избрании члена Совета директоров ОАО МКК «ФРП».	100 %		

ПОСТАНОВИЛИ:

1. Избрать Тербишалиева Д.О. Председателем внеочередного общего собрания акционеров ОАО МКК «ФРП», Заирову А.К. секретарем внеочередного общего собрания акционеров ОАО МКК «ФРП».
2. Утвердить следующую повестку дня внеочередного общего собрания акционеров ОАО МКК «ФРП»:
  1. О составе счетной комиссии.
  2. О внесении изменений в бюджет ОАО МКК «ФРП» на 2021 год.
  3. О досрочном прекращении полномочий члена Совета директоров ОАО МКК «ФРП».
  4. Об избрании члена Совета директоров ОАО МКК «ФРП».
3. Полномочия Счетной комиссии возложить на независимого реестродержателя – ОсОО «Реестродержатель Медина» Тентишеву Гульнару Мусановну.
4. Внести изменения в бюджет ОАО МКК «ФРП» на 2021 год.
5. Прекратить полномочия члена Совета директоров ОАО МКК «ФРП» Жумалиева Чынгыза Зайнидиновича.
6. Избрать Амантурова Эрмека Кубанычбековича на должность члена Совета директоров ОАО МКК «ФРП».

C-637

ОАО «GOLDENSUN»

Сокулукский р-н, с.Кунтуу, ул.Иманалиева, 48, KG0102045729, KG0103045728, KG0104045727, ном. ст. 1 акции 1,85 сом

УВЕДОМЛЯЕТ О СУЩЕСТВЕННОМ ФАКТЕ:

14 сентября 2021 г. аффилированным лицом ЗАО «Голден Дринк» переданы в номинальное держание ЗАО «Центральный Депозитарий» 1155000 простых акций (KG0104045727) общей номинальной стоимостью 2136904 сом, доля в УК 6,79% и 15 сентября 2021 г. ЗАО «Центральный Депозитарий» списаны из номинального держания ОФ «Билимкана» 510360 простых акций номинальной стоимостью 944234 сом, доля в УК 3%.

Акционеры ОАО «GOLDENSUN»,

Сокулукский р-н, с.Кунтуу, ул.Иманалиева 48, KG0102045729, KG0103045728, KG0104045727, ном. ст. 1 акции 1,85 сом, ЗАО «Голден Дринк» и ОФ «Билимкана»

УВЕДОМЛЯЮТ О СУЩЕСТВЕННОМ ФАКТЕ:

14 сентября 2021 г. аффилированным лицом ЗАО «Голден Дринк» переданы в номинальное держание ЗАО «Центральный Депозитарий» 1155000 простых акций (KG0104045727) общей номинальной стоимостью 2136904 сом, доля в УК 6,79% и 15 сентября 2021 г. ЗАО «Центральный Депозитарий» списаны из номинального держания ОФ «Билимкана» 510360 простых акций номинальной стоимостью 944234 сом, доля в УК 3%.

Ноокат районундагы Кара-Таш айыл өкмөтүнүн Кара-Таш айылынын тургуну Тургунбай уулу Чынгызбек (ИНН 22901199001306, ОКПО 31074825) өз ишмердүүлүгүн токтотуп жаткандыгын билдирет.

Бардык дооматтар 2 ай ичинде кабыл алынат. Дареги: Ноокат району, Кара-Таш айыл өкмөтү, Кара-Таш айылы. П/П-143

В связи с утерей оригинала Решение о регистрации налогоплательщиком налога на добавленную стоимость компании ОсОО «Ruan Life Sciences» ИНН 00912201110085, код ОКПО 27511409 просит считать недействительным. Н-541

В связи с утерей свидетельства ЧП Поляева Павла Геннадьевича ОКПО 26224458, ИНН 21608196100050 считать недействительным. Н-540

ЖОГОЛДУ

УТЕРЯ

В связи с утерей диплома СД №070287224 на имя Абдылдаевей Аизы Жаныбековны считать недействительным. Н-529

В связи с утерей служебное удостоверение на имя Черикова Нурлана Кийикбаевича считать недействительным. Н-530

В связи с утерей Разрешительных бланков на международные перевозки ОсОО «Ошмежтранс» в количестве 22 (двадцать два) штук и считать недействительным. Грузия

1	02KG791ABP	800900
2	02KG034ABK	800919
3	02KG034ABK	800920
4	06KG497AFP	800921
5	06KG497AFP	800922
6	03KG364ACE	800923
7	03KG364ACE	800924
8	06KG501AFX	800925
9	06KG501AFX	800926
10	06KG987AFX	800927
11	06KG987AFX	800928
12	04KG674ADT	800977
13	04KG674ADT	800978
14	D2005B	800979
15	D2005B	800980
16	02KG601ABF	800893
17	02KG601ABF	800894
18	06KG275ADI	800895
19	06KG275ADI	800896
20	D4365W	800897
21	D4365W	800898
22	02KG791ABP	800899

Н-532

А. Масалиев айыл аймагынын Кара-Дөбө айылында жайгашкан Хасанов Юнусжан Джумабаевичке тиешелүү 8-02-09-1001-1595 идентификациялык коду менен катталган сер. Ч№191849 - жер участкагуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик актысы жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-066

Райымбеков Уланбек Урустемовичке тиешелүү мам. акт Ч№123388 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-534

Урматбек уулу Нарынбекке тиешелүү диплом №180162159 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-531

В связи с утерей гос. акта о праве частной собственности Ч№176872 (от 30.12.2008 г.) на имя Хамраевой Диларам Айбековны читать недействительным. Н-535

В связи с утерей гос. акта Ч№886437 (от 26.11.2019 г.) на имя Кубатова Мейкина Эшимбековича читать недействительным. Н-538

Судебный исполнитель подразделения службы судебных исполнителей Аламудунского района Омурбеков А.О. ОБЪЯВЛЯЕТ АУКЦИОН НА ЗАЛОЖЕННОЕ НЕДВИЖИМОЕ ИМУЩЕСТВО:

- жилую квартиру общей полезной площадью - 61,40 кв.м., жилой площадью - 39,30 кв.м., по адресу: Чуйская область, Аламудунский район, село Лебединовка, пр. Ленина, дом №104, кв.44, идентификационный код 7-01-09-1001-0233-01-044, принадлежащий на праве собственности Кубатбекову Эсенбеку Кокколоновичу, (назначенного представителем должника Лебединовского айыл окмоту Аламудунского района Чуйской области определением Аламудунского районного суда Чуйской области от 30.06.2021 года), путем продажи с публичных торгов, установив её начальную (стартовую) цену продажную цену в размере 1 200 000 (один миллион двести тысяч) сом.

Публичные торги состоятся в 10.00 часов 22 октября 2021 года в подразделение службы судебных исполнителей Аламудунского района.

Установив его начальную (стартовую) продажную цену в размере 1 200 000 (один миллион двести тысяч) сомов.

Для участия в торгах необходимо внести 5% - 60 000 (шестьдесят тысяч) сом, гарантийного взноса зачислив данную сумму Чуйский филиал ОАО РСК Банк, БИК 440001, код платежа 14511900, лицевой счет подразделения службы судебных исполнителей Аламудунского района 4403012100000388, (адрес: ЧФ ОАО РСК Банк, г.Бишкек, пр.Чуй, 43).

Прием заявок на участие в аукционе заканчивается за один день до начала аукциона.

Участник, выигравший публичные торги обязан в течение семи дней внести на расчетный счет подразделения службы судебных исполнителей Аламудунского района покупную цену за вычетом суммы гарантийного взноса.

За информацией обращаться в подразделение службы судебных исполнителей Аламудунского района по адресу: гор. Бишкек, ул.Ахунбаева, 119 А, тел.: (0312) 56-58-67. C-396

ОАО «КЭРЦ»

НАСТОЯЩИМ УВЕДОМЛЯЕТ О СУЩЕСТВЕННОМ ФАКТЕ:

15 сентября 2021 года в 14.00 часов по адресу: г.Бишкек, ул.Жибек Жолу, 326 состоялась внеочередное общее собрание акционеров, форма проведения очная, кворум собрания 100%.

НА СОБРАНИИ ПРИНЯТЫ СЛЕДУЮЩИЕ РЕШЕНИЯ:

- 1.1. Возложить функции счетной комиссии на Джеенчороеву Н.С. - представителя независимого реестродержателя ОсОО «Фонд-регистр».
- 2.1. Прекратить полномочия Первого заместителя генерального директора по расчетам - члена Генеральной дирекции ОАО «КЭРЦ» Жаныбекова Бапа Раевича.
- 3.1. Избрать Генеральным директором - руководителем Генеральной дирекции ОАО «КЭРЦ» Жаныбекова Бапа Раевича.
- 4.1. Избрать Первым заместителем генерального директора по расчетам - члена Генеральной дирекции ОАО «КЭРЦ» Жаныбаева Тилебалды Оторбековича.

C/O-205

На предприятии**ОсОО «Гранд Хаус» - банкрот**

проводится процедура специального администрирования. Кредиторам необходимо надлежащим образом оформить претензии и подать Специальному администратору ОсОО «Гранд Хаус».

Телефон для справок: (0559) 73-29-43. Н-543

ОАО «БИШКЕКТЕПЛОСЕТЬ»

РЕАЛИЗУЕТ Б/У МАТЕРИАЛЫ ВЫРАБОТАВШИЕ СВОЙ РЕСУРС (АВТОШИНЫ, АВТОАККУМУЛЯТОРЫ И КОМПЬЮТЕРНАЯ ВЫЧИСЛИТЕЛЬНАЯ ТЕХНИКА).

Заинтересованным организациям предоставить коммерческое предложение до 15.00 ч. 24.09.2021 г.

Приложить копию свидетельства о регистрации.

Адрес: г. Бишкек, ул. Ж-Пудовкина, 2/1

Конт. тел.: +996 (312) 56-85-82

Е-mail адрес: bts-001@mail.ru

Дополнительная информация на сайте: teploseti.kg. C-134

ОсОО «Грин Агро»

объявляет о своем закрытии.

Претензии принимаются в течение 2-х месяцев по адресу: Талаская область, Кара-Бууринский район, село Кызыл-Адыр, ул.Восточная промзона, б/н.

Тел.: (0551) 20-53-31. Н-537

Ажыгулов Токтобек Тынымсеитовичке тиешелүү жер үлүшүнөн пайдаланууга укук берүүчү күбөлүгү №0060959 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-536

Макеева Рысбүбүгө тиешелүү мам. акт Ч№986384 (11.08.2021-ж.) жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. Н-539

«АВИАЦИЯЛЫК КООПСУЗДУК. КРАЭ-17» КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН АВИАЦИЯЛЫК ЭРЕЖЕСИНЕ ӨЗГӨРТҮҮЛӨРДҮ КИРГИЗҮҮ ЖӨНҮНДӨ

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН ТРАНСПОРТ ЖАНА КОММУНИКАЦИЯЛАР МИНИСТРЛИГИНИН

БУЙРУГУ

“Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн айрым ченем жаратуу ыйгарым укуктарын аткаруу бийлигинин бир катар мамлекеттик органдарына өткөрүп берүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Өкмөтүнүн 2014-жылдын 15-сентябрындагы №530 токтомуна ылайык, ошондой эле Жарандык авиациянын эл аралык уюмунун стандарттары жана сунушталуучу тажрыйбасы менен максималдуу бир түрдүүлүктү камсыз кылуу максатында,

Буйрук кылам:

1. Тиркемеге ылайык Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2016-жылдын 27-январындагы №1 буйругу менен бекитилген, «Авиациялык коопсуздук АПКР-17» Кыргыз Республикасынын Авиациялык эрежесине өзгөртүүлөр киргизилсин.
2. Министрликтин алдындагы Жарандык авиация агенттиги:
  - бул буйрукту аткарууга алсын;
  - катталгандан тартып үч иш күндүн ичинде «Эркин-Тоо» гезитине бул буйрукту жарыяласын;
  - жарандык авиация уюмдарына, ошондой эле авиациялык коопсуздук маселелери боюнча персоналды даярдаган окуу борборлоруна авиациялык коопсуздук программаларына зарыл толуктоолорду киргизүүнү, сапатын контролдоо боюнча программаларды жана анын аткарылышын камсыз кылсын.
3. Министрликтин жарандык авиация бөлүмү, бул буйрук күчүнө киргенден тартып үч күндүн ичинде, буйруктун мамлекеттик жана расмий тилдерде, кагаз жана электрондук алып жүрүүчүдө, аталган ченемдик укуктук акты жарыяланган булакты көрсөтүү менен Кыргыз Республикасынын Юстиция министрлигине Кыргыз Республикасынын Ченемдик укуктук актыларынын мамлекеттик реестрине киргизүү үчүн жана Кыргыз Республикасынын Президентинин Администрациясына маалымат катары жиберсин.
4. Бул буйрук расмий жарыялангандан он күн өткөндөн кийин күчүнө кирет.
5. “Кыргыз Республикасынын Авиациялык эрежелерин бекитүү жөнүндө” Кыргыз Республикасынын Транспорт жана коммуникациялар министрлигинин 2016-жылдын 27-январындагы №1 буйругунун 1-пунктунун 13-абзацы күчүн жоготту деп таанылсын.
6. Бул буйруктун аткарылышын контролдоо, министрдин авиация тармагын көзөмөлдөгөн орун басарына жүктөлсүн.

Министр

Э.ОСОЕВ

Бишкек ш., 2021-жылдын 14-сентябры, №256

Буйрук менен ЖАМАнын расмий сайтынан таанышсаңыздар болот www.caa.kg

C/O-201

ПРИКАЗ

МИНИСТЕРСТВА ТРАНСПОРТА И КОММУНИКАЦИЙ КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В АВИАЦИОННЫЕ ПРАВИЛА КЫРГЫЗСКОЙ РЕСПУБЛИКИ «АПКР 17. АВИАЦИОННАЯ БЕЗОПАСНОСТЬ»

В соответствии с постановлением Правительства Кыргызской Республики от 15 сентября 2014 года №530 «О делегировании отдельных нормотворческих полномочий Правительства Кыргызской Республики ряду государственных органов исполнительной власти», а также в целях обеспечения максимального единообразия со Стандартами и Рекомендуемой практикой Международной организации гражданской авиации (ИКАО),

Приказываю:

1. Внести в Авиационные правила Кыргызской Республики «АПКР 17. Авиационная безопасность», утвержденные приказом Министерства транспорта и коммуникаций Кыргызской Республики от 27 января 2016 года №1 изменения на официальном языке согласно приложению.
2. Государственному агентству гражданской авиации при министерстве:
  - принять к исполнению настоящий приказ;
  - опубликовать настоящий приказ на государственном и официальном языках в газете «Эркин-Тоо» в течение трех рабочих дней со дня регистрации;
  - обеспечить надзор по внесению организациями гражданской авиации, учебными центрами дополнений в программы авиационной безопасности, программы подготовки, контроля качества и их выполнение.
3. Отделу гражданской авиации министерства, направить копии настоящего приказа на государственном и официальном языках, на бумажном и электронном носителе, с указанием источника опубликования в Министерство юстиции Кыргызской Республики для включения в Государственный реестр нормативных-правовых актов Кыргызской Республики, а также в Администрацию Президента Кыргызской Республики для информации, в течение трех рабочих дней со дня его вступления в силу.
4. Организациям гражданской авиации, а также учебным центрам, проводящим подготовку персонала по вопросам авиационной безопасности обеспечить внесение необходимых дополнений в программы авиационной безопасности, программы подготовки и программы по контролю качества и их выполнение.
5. Контроль над исполнением настоящего приказа возложить на заместителя министра, курирующего авиационную отрасль.

Министр

Э.ОСОЕВ

г.Бишкек, 14 сентября 2021 года, №256

С Приказом можно ознакомиться на официальном сайте ГАГА www.caa.kg

Судебный исполнитель ПССИ Сокулукского района Чуйской области, Чынкожоев Э.Э.

ОБЪЯВЛЯЕТ ПОВТОРНЫЕ ПУБЛИЧНЫЕ ТОРГИ НА ЗАЛОЖЕННОЕ ИМУЩЕСТВО

- имущественный комплекс, состоящий из асфальтобетонного завода, общей площадью Литер А - 143,8 кв.м., литер А1 - 16,4 кв.м., литер А2 - 33,6 кв.м., литер Б - 110,4 кв.м., литер В - 113,4 кв.м., расположенный на земельном участке мерою 51000,0 кв.м., находящийся по адресу: Сокулукский район, село 1-Мая, улица Западная, б/н, идентификационный код №7-08-12-0022-0089, и конторского, специальных технических оборудования, принадлежащие Закрытому акционерному обществу «Чуйское УСМ».

Обратить вззасания на заложенное имущество - имущественный комплекс, состоящий из производственной базы, расположенной на земельном участке мерою - 24550,0 кв.м., находящийся по адресу: Сокулукский район, город Шопоков, улица Железнодорожная, дом 87, идентификационный код №7-08-01-0010-00-439 и конторского оборудования, автотранспортных средств и специальных технических оборудования, принадлежащие Закрытому акционерному обществу «Чуйское УСМ».

- Стартовую стоимость заложенных имущества на публичных торгах определить в размере:
  - имущественный комплекс, находящийся по адресу: Сокулукский район, село 1-Мая, улица Западная, б/н, идентификационный код №7-08-12-0022-0089 - **6 210 923 (шесть миллионов двести десять тысяч девятьсот двадцать три) сомов.**
  - имущественный комплекс, находящийся по адресу: Сокулукский район, город Шопоков, улица Железнодорожная, дом 87, идентификационный код №7-08-01-0010-00-439 - **27 490 026 (двадцать семь миллионов четыреста девяносто тысяч двадцать шесть) сомов.**

Повторные торги состоятся **18 октября 2021 года в 10.00 часов** в Подразделении службы судебных исполнителей Сокулукского района Чуйской области.

Для участия в торгах необходимо внести 5% гарантийного взноса в Сокулукский филиал ОАО «РСК Банк», депозитный счет **4403052100000122**, БИК **440305**, код платежа **14511900**, ИНН **00405199510158**, получатель Подразделение службы судебных исполнителей Сокулукского района.

Прием заявок на участие в аукционе заканчивается за один день до начала аукциона. Участник, выигравший публичные торги должен в течение семи дней внести на депозитный счет ПССИ Сокулукского района, покупную цену за вычетом суммы гарантийного взноса.

Обращаться в ПССИ Сокулукского района по адресу: Сокулукский район, с.Сокулук, ул.Фрунзе №123/7, тел.: (0502) 34-44-43.

C-147

Подразделение службы судебных исполнителей Ленинского района г. Бишкек

на основании исполнительного документа за №СГ-012/19г. Б1 от 26.03.2019 г. выданный Ленинским районным судом г.Бишкек, объявляет вторые публичные торги на заложенное имущество на 1/2 долю жилого дома, расположенного по адресу: г.Бишкек, с.Орто-Сай, ул.Иманалиева, д. 99, идентификационный код №1-01-15-0057-0335, принадлежащий Жусупову Б.А.

Начальная стартовая цена данного имущества составляет 3 937 625 (три миллиона девятьсот тридцать семь тысяч шестьсот двадцать пять).

Торги состоятся по месту нахождения заложенного имущества **19.10.2021 года в 10.00 часов.**

Для участия в торгах необходимо внести 5% от стартовой начальной стоимости на депозитный счет ПССИ Ленинского района г. Бишкек р/с **4402052100000877**, БИК **440001** получатель Центральное казначейство МФ КР, код платежа **14238900**, до начала торгов и подать заявку в ПССИ Ленинского района г. Бишкек.

Участник, выигравший публичные торги должен в течение 7 дней внести на расчетный счет ПССИ Ленинского района г.Бишкек покупную цену за вычетом суммы гарантийного взноса. Организатор торгов - судебный исполнитель Манас уулу Б.

Телефон для справок: (0557) 02-19-92.

H-488

Смашлова Чолпон Токоновнага тиешелүү болгон, сериясы Ч №464999 жер участогуна болгон жеке менчик укугу жөнүндө мамлекеттик актысы жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-062

Токтогул районунун Үч-Терек айыл өкмөтүнүн Жетиген айылынын тургуну Жусукеев Чынтемирдин наамындагы үлүш китеби жоголуп кеткендигине байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-031

В связи с утерей основной печати ОсОО «Билимтек» считать недействительным. H-528

Биялинова Джамиля Алымбековнага тиешелүү мам. акт Ч№425278 жана техникалык паспорту жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. H-524

В связи с утерей служебного удостоверения №1824 на имя Салибаевой Айзирек Тынычбековны считать недействительным. H-523

ЖОГОЛДУ УТЕРЯ

В связи с утерей красной книги и акта о праве частной собственности на имя Линиченко Виктора Фёдоровича Ч№787650 (от 18.09.2018 г.) считать недействительным. H-527

Өзгөн районунун Кароол айыл өкмөтүнүн Мырза-Арык айылынын тургуну Эрмекбаев Раимбердиге таандык мамлекеттик акт Ч№655288 (30.05.2016-ж.б.) иден. код 5-06-14-1001-0470 жоголгондугуна байланыштуу жараксыз деп табылсын. П/П-164

Эркин-Тоо

Гезит ээси: КР Министрлер Кабинети

Биздин реквизиттер: р/с №1280010019784103 БИК 128001 ОКПО 20108596 ИНН. 00107199210141 ЗАО Кыргызский-Инвестиционно-Кредитный Банк (КИКБ)

Башкы редактор

АЛЕНОВ
Бахпурбек
Абдыкарович

Кабылдама
62-38-75

Башкы редактордун 1-орун басары
КАРБОСОВА Жазгүл - 62-38-77
Башкы редактордун орун басары
АСАНБАЕВ Наралы - 62-38-71

Коммерциялык директор
САТЫКУЛОВ Орункул - 62-19-06 факс
Уюлдук тел.: (0705) 11-75-87
(0773) 11-75-87

Жооптуу катчы
ЖУНУСОВ Асан

Бөлүмдөр:

Саясат жана экономика бөлүмү - 66-22-27
Маданият бөлүмү - 62-18-64
Укук бөлүмү - 62-38-78

Веб-сайт - 62-38-74

Коммерциялык бөлүм - 62-18-66

"Нормативдик актылар" журналы - 62-18-64

Башкы эсепчи - 62-38-73

Компьютердик борбор - 62-38-74

Жарнамалар кыргыз, орус, англис тилдеринде берилет.

Жарнамалардын мазмунуна редакция жооп бербейт.

Мыйзамдар бир эле мезгилде кыргыз жана орус тилдеринде "Эркин-Тоо" гезитинде жарыяланып, ал расмий жарыялоо болуп эсептелет. Автордун көз карашы редакциянын позициясын билдирбейт.

Биздин дарегибиз:

Бишкек шаары, 720040,

Абдумомунов көчөсү, 193.

erkintoo77@mail.ru

erkintonews@gmail.com

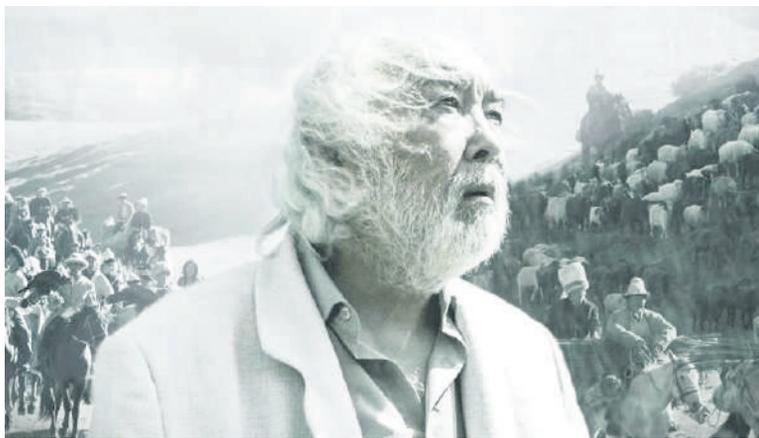
Юстиция министрлигинен берилген катталуу күбөлүгү №592

Жумасына эки ирет: шейшемби, жума күндөрү чыгат.

Индекси: 68451

"Учкун" ААКнын басмаканасында басылды.
Буйрутма №903. Нускасы 4320
Басууга 16.09.2021-ж. саат 20.00де берилди
Сатык келишим баада

■ Кыргыз киносунун 80 жылдыгына карата

Кино өнөрүндө сценарист, оператор, режиссёр, актёр сыяктуу кесиптерди чогуу өздөштүрүп, иш тажрыйбасын мыкты далилдеген кинорежиссёр, сценарист, актёр, КРнын эмгек сиңирген артисти Бақыт Мукул жана Ч.Айтматов атындагы жаштар сыйлыгынын лауреаты, кинорежиссёр, сценарист, кинооператор Дастан Жапар уулу биргелешип көрүүчүлөргө тартуулаган өмүр - өлүм - туулган жер идеяларынын алдында кыргыз эли эле эмес, дүйнөдө болуп жаткан миграция маселесин көтөргөн "Атанын керээзи" социалдык драмасына Монреалдагы "А" класстагы эл аралык фестивалда Канада, Франция, Италия өлкөлөрүнүн профессионал киночуларынан түзүлгөн калыстар тобунун чечими менен "Золотой зенит" баш байгеси ыйгарылган. Бул байге ошентип кыргыз киносунун 80 жылдык, дегеле мурдагы СССР доорундагы мамлекеттердин кино искусствосунун тарыхында биринчи болду. Андан кийин бул тасма дүйнөнүн 5 континентинде өткөн 30дан ашуун эл аралык кинофестивалдарга катышып, 23 ар кандай сыйлыкка, 7 улуттук киносыйлыкка ээ болуп, Балтика жана КМШ өлкөлөрү тарабынан уюштурулган "Ника" кинофестивалында - "Азия оскарларында" "Эң мыкты тасма" деген номинация үчүн ат салышты.

Бул ийгиликтердин изи сууй электе Б.Мукул, Д.Жапар уулу жана КРнын эл артисти Н.Абдыкадыров дагы бир ирет журтту ойлонткон "Акыркы көч" тасмасын жаратты. "Эмне үчүн "Акыркы көч", алар кимдер, каякка көчүп бара жатышат" деген ойлор келбей койбойт. Тасманы көңүл коюп карасак кыргыздын улуттук идеологиясын, элдин турмуш-тиричилигин, аңсезимин туура жолго багыттаганга жанын үрөп чыгармаларды жаратып, бирок өзү ошону турмушунда аткара албай калган улуу жазуучу Кубат Алиевичтин (фильмдин башкы каарманы) жана анын замандаштарынын акыркы көчүн байкайбыз.

Тасманын сюжети жана анын тартылышы жөнөкөй сыяктанганы менен ичиндеги терең философиялык ойлор жашоону жаңыча көрүүгө мажбурлайт.

Тасмадагы үч актуалдуу маселе авторлор тарабынан даана белгиленген. Биринчи - жогоруда биз сөз кылган идеология, аны керектүү жакка багыттаган кадырман, акылман, кыргыздын рухун, духун жакшы билген инсандарды көңүл чордонунан чыгарып койгонубуз. Экинчи - өсүп келе жаткан таланттуу жаш адистерге шарт түзүп, ар кандай тоскоолдуктардан сактоонун ордуна тескери жолго багыттап, алардын келечегине балта чабылып келгени. Үчүнчү - коомубузда түзүлгөн социалдык ажырымдар. Мына ушул актуалдуу маселелер тасманын негизин түзөт. Тасмадагы чыгармачылык топтун чоң ийгилиги күнүмдүк турмушубузда биз байкабай күндөн күнгө жоготуп келген рух, духубузду кинонун тили менен жакшы ачып берген.

Тасманын биринчи эле кадрында дубалда илинген көчтүн сүрөтү, бир учурда эмгек үчүн алган төш белги, ордендери, райондук атуулдугунун күбөлүгү, Л.Н.Толстойдун, А.С.Пушкиндин айкелдери, дүйнөлүк адабият өкүлдөрүнүн китептери, эски машинка, телефон жана

ал жашаган чөйрө жана башкалар, бир сөз менен айтканда бул визуалдык чечилиштер башкы каармандын ким экенин, кайсы доордо жашаганын толуктап турат. Экрандагы көрүнгөн алгачкы абалдан улам бөлмөнүн так ортосунда дубалда илинген көчкө ойлуу тигилип, анан ары-бери басып жүргөн баш каарман Кубат Алиевичтин (КРнын эл артисти М.Алышпаев) ички дүйнөсүнө баш багабыз. Тынчтык өкүм сүргөн бул бөлмөдө анын дабышы гана угулат. Бул көрүнүш жалгыздыктын образын баяндайт, анын сырдашы, үй-бүлөсү - дал ушул китеп, буюмдар. Баш каарман жашап жаткан ак, кара түстөгү, кунары кеткен доорун кантип кайра кайтарат. Ошону менен бирге үлгүрбөй калган иштерди аягына чыгарат деп ишенген Сапар окуучусуна кантип жардам берет, ушулар менен алек. Чыгармачылык топтун тасмадагы акыркы эпизоддон башкасын ак, кара түстө тартканы - баш каарман Кубат Алиевичтин чөйрөнү кабылдоосуна, жашоосуна байланыштырганы окуялардын абалын чагылдыруудагы эң мыкты ыкма болгон.

Кубат Алиевич өзүнүн идеясын улантуучу деп эсептеген Сапарды (артист Б. Одуракаев) айыктыруу үчүн операцияга керек болуучу кырк миң доллар издейт. Иниси Тилектен (КРнын эмгек сиңирген артисти Б. Мукул) сурайын десе ал дагы карызга кириптер болуп, токмок жегенине күбө болуп, акыры үйүн сатууну чечет. Иниси Тилек ортомчуларды таап, аларга сатты кылып карызына шылтоолоп, агасынан үч күнгө акчасынын көпчүлүк суммасын карыз алат.

Кубат Тилектен калган жүз миң сомун алып Сапардын үйүнө келет. Чыгармачылык топтун дагы бир ийгилиги - бир доордо, бир шаарда жашаган үч каармандын (Кубат, Сапар, Тилек) социалдык ажырымдарын (жашаган чөйрөсүн, жашоо шартын,

үй-бүлөдөгү мамилелерин, балдарындагы өзгөчөлүктөрдү) актёрлордун жараткан образдары, иш-аракеттери аркылуу ишенимдүү берген.

Кадрдагы визуалдык чечилиштер бири-бирине шайкеш келип, айтайын деген ойду так берип турат. Буга мисал Сапардын үйү. Анын жаткан керебети, салынган төшөк үстүнө жабылган жуурканы, дегеле кадрдагы бардык көрүнүштөр жана Б.Одуракаев түзгөн образ Италиянын ренессанс доорундагы Андреа Мантеньинин "Мёртвый Христос" деген сүрөтүн элестетип, Сапарды да улуу кылып көрсөтөт. Андан нары билимге умтулган кызы, айласыздан музыкалык кесибин таштап тигүүчү болгон аялы Мээримдин (КРнын эмгек сиңирген артисти Ш.Касымалиева) эски кол машинкеси, жөлөнүп турган скрипка, дубалда илинген чачыранды болгон кыргыз көчүнүн жана франциялык режиссёр Теодорос Ангелопулостун "Түбөлүктүүлүк жана бир күн" тасмасынын афишасы улуу адамдардын чачыранды жөнөкөй турмушунан кабар берет.

Ушул жашоого контраст кылып сыртынан эң сонун болуп көрүнгөн интеллигент адам, өзүнүн түйшүгүн башка бирөөлөр аркылуу чечкен, куу, ач көз Тилектин жашоо образын көрсөтөт. Үйү евро стилинде салынган. Эмеректер көздүн жоосун алат. Кооздук үчүн илинген чоң телевизор. Үй-бүлөнүн ыркы жок мамилеси үйдөгү кооздукту бузуп тургандай. Урмат-сый, улуукичүү дегенди түшүнбөгөн балдары бардык ишке кайдыгер экени көрүнүп турат. Буларды бириктирип турган нерсе байлык, ошондуктан ар ким өз бактысын башка жактан издешет. Режиссёр, оператор, сүрөтчү жогоруда биз сөз кылган социалдык ажырымды үч үй-бүлө аркылуу даана көрсөтүп, булардын келечеги туурасында көрүүчүлөр менен ой бөлүшөт.

Кубат Алиевич (М. Алышпаев) карылар үйүнө барып жашайт. Анын жашаган бөлмөсүнөн улам, тирүү кезегинде бир эле сүрөтү сатылган, ал өлгөндөн кийин жүздөгөн сүрөттөрү сатылып киреше алып келген Голландиялык сүрөтчү Винсент Ван Гогдун клиникада ооруп жатканда жүз элүү белгилүү сүрөтүн тарткан палатасынын түзүлүшүн көрөбүз. Сүрөтчү Б.Исмаиловдун тасмадагы ошол түзүлүштөгү интерьеринен улам улуу адамдардын жашоосу, тагдыры бири-бирине байланыштуу, окшош дегенди берүүгө кылган аракетин байкаса болот. Сүрөтчүнүн, оператордун изденүүсүнүн натыйжасында натурада же интерьерде болобу тасманын темасына төп келген идеясын толук ачкан жайларды табышканынан улам ийгилик алып келгени көрүнүп турат.

Карылар үйүндөгү түзүлгөн шарт өзүнө окшогон карылар, келип-кетип интервью алган журналисттер аны бир аз алаксыткансыйт, бирок жүрөгүндөгү өкүнүч жүзүнөн байкалат. Ал досторунун баарысынан ажыраган, аялы эрте каза болгон, баласы жок, жалгыз досу - китеп. М.Алышпаев кадимки турмуштун билинбеген запкыларынын азабын эми тартып жаткан шордунун образын берсе, өздөрү үчүн майрам жасап, биздин жашообуз мыкты деп алданган карылардын мүнөзүн, көз караштарын, жүрөгүндөгү армандарын, ошого параллель кылып дубалда тырмышып кетип бара жаткан эл кайда көчөттү оператор (Д.Жапар уулу) чеберчилик менен көрсөткөн.

Мындай салыштырууларды, контрастты окуянын жүрүшүндөгү ар бир эпизоддон байкаса болот. Кубат Алиевичти иниси Тилектин келиши кубантты. Карыз акчаны алып келди деген ой менен чыкты эле, дагы кармагып жатат деген жоопту укканда заманасы куурулду. Аны менен сүйлөшкүсү келбей кетип калды.

Үч күн өтпөй досу китеп менен сырдашып отурган маалда эшик ачылып Сапардын аялы кирди (артист Ш.Касымалиева), учурашып, ал-ахыбалды сураган соң баягы жүз миң сомду керек болбой калгандыгын айтып кайтарып берди. Кубат Алиевич дароо түшүндү. "Сен жаратман эмес белең, жараткан иштерин элге керек болчу, аягына чыгышың керек эле, эмне үчүн мындай болду", - деп ичинен миң кайталап, өзүн акчаны жетишсиз бергени үчүн күнөөлөдү. Бул эпизоддо эки жакын адамдын ички дүйнөсү аңтарылып, эмне

кылаар айласын таппай, кимден жардам сураарын билбей турган каармандардын образын ачууда М.Алышпаев, Ш. Касымалиева көрүүчүлөрдү окуя менен кошо жашатып, жогорку эмоционалдык деңгээлге жеткирген.

Ошентип дагы бир үмүтү талкаланган Кубат Алиевич ооруканага жатууга мажбур болот. Ушул учурда анын үйүн ким алганы, эмне үчүн алганы туурасында маалымат берилет. Бул окуя тасманы жаратуучуларга дагы бир ийгилик алып келген. Эми биз Тилектин (Б.Мукул) жана анын көңүлдөшүнүн (артист К.Үсөнова) экинчи жүзүн көрдүк.

Кубат Алиевич эми жан дүйнөсүндөгүлөрдү айылынан издемек болду. Жолдо бара жатып, Тилек капчыгай ичиндеги шар аккан сууга токтоп, суу ичүүгө түштү. Ушул маалда Кубаттын көзүнө суу жээктеп келе жаткан көч көрүндү. Илгерки эле кадимки көч көрүндү, андан ал адамзатка тиешелүү бардык баалуулуктарды көрдү. Көч түгөнбөсө деп тиледи, бирок касиеттүү көч кошту менен белгисиз бир жакка бет алып, Кубаттан алыстап кетти.

- Көрдүңбү? - деп Тилектен сурады, көргөнүнүн чындыгына жетиш үчүн.

- Эмнени? - Тилек суроолуу карайды.

- Силер балээни көрөсүңөрбү. Кеттик үйгө.

Кубат көчтүн уландысын бала кезинде чоңойгон айылынан, үйүнөн көргүсү келди. Бул эпизоддо көчтүн жана башкы каармандын ажырагыс бир бөлүктөн туураарын М.Алышпаев актёрлук чеберчиликтин туу чокусун жеткире ойногон. Ал эми режиссёр менен оператордун визуалдык чечилишинен караганда ал көч - биздин турмуш. Аны менен кошо кетип жаткан рухубузду байкайбыз. Кубат үйүнө барып камынып, жашоосундагы ак, кара, түз турмуштан биротоло кутулууну эңсейт. Анын эсиндеги качандыр бир убакытта керилте тигилген боз үй сарайда сынып, чаң, желе басып жатканын көргөндө чын эле баары жанагы көч менен кеттиби деген ойго келет. Жок, андай болушу мүмкүн эмес деген ой менен бакача баш бакты. Ушуга чейин тасма кара түстө тартылса, Кубат бакчага кирип түшүмү төгүлүп турган алманы көргөндө кадрлар кызылтазыл түстөргө айланып, даана бейиш көрүнөт. Кубат өзү жазган "Акыркы көч" романындагы согушта жарадар болгон Каныбек үйүнө жетип боз үйдө өлсөм деген тилегине жеткенин эстейт. Тасманын аягы А.Малдыбаев атындагы опера жана балет театрынын жана К.Баялинов атындагы китепкананын, Ч.Базарбаевдин айкелинин алдында Кубаттын буюмдарын сатып олтурган бейтааныш адамга (артист Ч.Думанаев) көңүл бурбай өтүп жаткан адамдар менен аяктайт. Бул визуалдык чечилиштен улам искусствонун бардык жанрында эмгектенген инсандардын тагдыры ушундай болбосо экен деп тилейсиз. Тасма эң мыкты тартылгандыктан Португалиядагы Агоуса кинофестивалында дүйнөдөгү эң мыкты 50 тасманын ичине кирип, баш байге үчүн ат салышканы турат.

Молдосейит МАМБЕТАКУНОВ,
КРнын эл артисти,
Кыргыз-Түрк "Манас"
университетинин доценти,
профессор.